

Welcome To Paradise

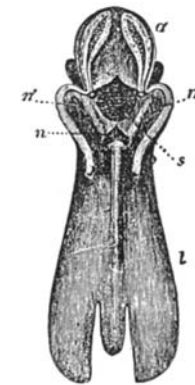
Hans Sibbel
Welcome To Paradise

Vassallucci Amsterdam 2004

Ik schrijf dit boek om nog enig nut voor de soort te hebben.

Ik heb mij nog niet voortgeplant.

Ik ben evolutionair nutteloos.

© Hans Sibbel 2004

© Vassallucci, Amsterdam 2004

Omslagontwerp: Roland Feith en Martin Oudshoorn

Foto voorzijde: Martin Oudshoorn

Illustraties binnenwerk: overgenomen met toestemming van Dr John van Wyhe uit *Darwin, The variation of animals and plants under domestication.*

1883 van Wyhe ed., *The writings of Charles Darwin on the web*

ISBN 90 5000 505 5

NUR 372

www.vassallucci.nl

www.lebbisenjansen.nl

Inleiding

Er zijn te veel domme mensen. U weet dat, ik weet dat, alleen de domme mensen zelf weten het niet. Ik noem deze domme mensen 'overlevingsautisten'. Autisten zijn volledig afgesloten van de wereld zoals wij die kennen, maar ze kunnen vaak één ding heel erg goed. En bij veel domme mensen is dat overleven – hoe ze het flikken, ik weet het niet.

Een man en een vrouw hebben zes kinderen. De man en vrouw kunnen niet zo heel goed met elkaar opschieten, maar toch hebben ze zes kinderen. De sex is schijnbaar erg goed. De man wordt op een avond boos. Hij belt 112 met de mededeling dat ze langs kunnen komen met zes lijkenkistjes want het huis gaat de fik in. Hij belt zo vaak dat ze bij de alarmcentrale denken: *tuurlijk jongen, wat jij zegt*. Wat gebeurt er: de man steekt in de gang het jasje van één van zijn kinderen in de fik. De kinderen liggen te slapen, zijn vrouw is niet thuis. Hij loopt naar buiten en gaat een sjekkie staan draaien. Het huis brandt volledig af en de zes kinderen zijn dood. Verkoold.

De man krijgt vijftien jaar plus tbs.

En wat zegt de vrouw? Dat ze bij hem weggaat. Als hij acht jaar had gekregen had ze nog wel op hem gewacht, maar vijftien jaar is haar te lang. In principe wil deze vrouw dus acht jaar wachten op een man met wie ze vaak ruzie had en die in koelen bloede hun zes kinderen heeft vermoord. Dat, lieve lezers, zijn twee gewone Hollandse mensen. Anno 2003. Dat heeft kinderen, dat leeft door, dat loopt rond.

Ik weet niet wat uw standpunt is ten aanzien van sex met dieren, maar bij dit soort mensen denk ik, die kunnen beter sex met dieren hebben dan kinderen krijgen.

Kijk, daar staat er nog een, bij de zuivelafdeling. Hij wil yoghurt kopen, alleen vanwege de smaak. Aan het in alle kanten uitdijende lichaam is te zien dat het begrip ‘calorieën’ hem een aantal malen fors boven de pet gaat. Hij staat rustig een half uur te twijfelen wat hij zal kopen. Een vol half uur om te beslissen tussen *Mona Bosvruchten Halfvolle Yoghurt* en *Euroshopper Aardbeien-Frambozenyoghurt*. Voor zo iemand is de juiste yoghurt De Zin Van Het Leven. Hij doet zo lang over het kiezen dat hij honger heeft gekregen, dus zet hij vier pakken in zijn karretje. Eén van de pakken gaat alvast open om wat te proeven.

Ik heb het niet zo op mensen die in de supermarkt al aan het eten zijn. Hou je in, ja! Oké, als je zwanger bent, suikerziekte en een hypo hebt. Dan, en alleen dán, mag er in de supermarkt gegeten worden. Houd je in, vreetmachines.

Het is mij wel duidelijk: de hele wereld draait om directe behoeftebevrediging. Maar de vraag blijft: hoe overleven die mensen? Hoe komt dat soort celstructuren in hun kleren, waarom planten ze zich voort?

Als het over dikke mensen gaat, komen we vanzelf bij ‘Big Daddy’. Big Daddy woont in Buffalo, in de staat New York, en is door de rechter uit de ouderlijke macht ontheven omdat deze vond dat een alleenstaande ouder van 250 kilo zijn drie geadopteerde kinderen niet genoeg beweging en activiteit kan bieden. De man is het afgelopen jaar 150 kilo aangekomen en hij had geen idee hoe dat kwam. Hij was niet bij de uitspraak aanwezig omdat zelfs de plaatselijke verhuizers hem niet meer konden vervoeren. Het enige voordeel is dat deze man zijn huis niet zo gauw in de fik zal steken omdat hij er nooit snel genoeg uit kan komen. Dan ben je toch dik en dom tegelijk. Als deze blob zich niet kan bewegen moet hij toch uit het

circuit worden gehaald. Stel dat hij zich nu wel zelf gaat voortplanten. Het is mogelijk. It has been done before. Hoe plant zo iemand zich voort? Je gaat over zoiets nadenken, je ziet het voor je: hij ligt natuurlijk vooral op bed, zijn vrouw komt één keer per maand dat immense lichaam wassen, ze klimt het kingsize bed op en gaat gewapend met een washandje tussen al die huidplooien op zoek naar de penis. Het gebeurt!

Nog zoiets. Een artikeltje uit een landelijk dagblad voor wakkere mensen. Zoals alle kranten tendentiekus, erop gericht de eigen mening in de kolommen te frotten. Er staan vaak schijnbaar onbenullige berichten in – het zijn juist deze berichtjes die mijn inzicht in de mensheid zoveel vergroten. Ik lees die krant alleen daarom al erg graag. Andere kranten plaatsen deze berichten niet omdat ze niet relevant zouden zijn – wat mij weer een inzicht in de redactie geeft waar ik niet zo heel blij van word.

Neem nou het bericht over die Noorse visser, Harald Hauso, die in een fjord een blinde kabeljauw had gevangen – voor de veertigste keer. De vis woog maar drie kilo, dat vond de visser te weinig en daarom zette hij de blinde vis telkens weer terug. Hij ving hem regelmatig omdat de kabeljauw volgens Harald werd aangetrokken door de geur van nylon. Wie zijn wij om aan de kennis van Harald te twijfelen? Deze vis was dus onwaarschijnlijk dom: dat wat hem kon doden, trok hem juist het meeste aan. Behalve dom was de vis ook blind. Twee eigenschappen die volgens Darwin de kans op overleven heel, heel erg klein maken. De visser was na veertig ontmoetingen bevriend geraakt met de vis en heeft hem overgeplaatst naar een aquarium waar hij gezelschap krijgt van de slechtiende heilbot ‘Big Mamma’. Dat wil je toch niet missen, zo veel liefde, zo veel onwaarschijnlijkheden in één verhaal.

De homo sapiens zal uitsterven als we de zwakke exemplaren laten overleven.

Tenminste, volgens de conventionele evolutietheorie. Er is zelfs een boekje, *The Darwin Awards*, waarin mensen worden herdacht en geëerd die zichzelf op sublieme, vaak idiote manieren uit de genenpoel hebben verwijderd.

Het zijn jack-ass-achtige verhalen van mannen die zich in een dronken bui van twaalf hoog in een vuilstortkoker naar beneden laten glijden en dan in een vuilcontainer te pletter vallen; dieven die willen inbreken, maar net te dik zijn om door een schoorsteen naar binnen te kunnen zakken, zich vervolgens uitkleden omdat ze dan iets dunner zijn, en dan alsnog vast komen te zitten en sterven door de uitlaatgassen. Naakt.

Ik pak nog even een recent krantenbericht. Ergens in een van de vele gedegenereerde weggestopte stadjes in het eendeloze Amerika is een vrouw doodgebeten door een hond. De eigenaar verklaarde dat het de schuld van de vrouw was. Hij weigerde de hond af te laten maken en zijn excuses aan te bieden. We hebben het hier dus over een hond die een mens doodbijt. De reden volgens de man: de vrouw had een parfum op die de hond gek maakte. Eigen schuld. Zelf opgedaan die geur.

Als u moest kiezen wie er uit de genenpoel verwijderd moest worden, voor wie koos u dan? Voor de vrouw of de man die vindt dat zijn hond iemand mag doodbijten met de verkeerde geur. Toch leeft de man en is de vrouw dood.

En in Ottawa, en dan heb ik het over een bericht uit februari 2004, is een student om het leven gekomen bij een spuugwedstrijd. Tijdens een feestje voor zijn twintigste verjaardag werd een verspuugcompetitie gehouden vanaf het balkon op de elfde verdieping. U raadt het al en inderdaad: de beschon-

ken student die een aanloop had genomen om lekker ver te komen, viel over de reling. Hij won daardoor wel. Jammer dat in het bericht de naam van de man niet werd genoemd. Lijkt me voor de ouders echt iets om ingelijst in de gang te hangen.

En dan die jongen van zeventien die ging treinsurfen. Een stukje aan de buitenkant van een vertrekkende rijdende trein meerijden. En dan net niet op tijd loslaten en doodgaan. Niet slim. Wat mij betreft een stukje natuurlijke selectie.

Persoonlijk vind ik dat je alleen voor *The Darwin Awards* in aanmerking mag komen als je uit de genenpoel weg bent vóórdat je je daadwerkelijk hebt voortgeplant. Alhoewel, halve debielen zijn ook wel weer leuk: zolang zij zich niet vermenigvuldigen, is er eigenlijk niks aan de hand. Aan de andere kant: een bijzonder stompzinig exemplaar dat kinderen heeft voortgebracht kan net zo goed blijven leven, het leed is toch al geschied. Dus moet je die mensen eruithalen als ze zich dreigen te gaan voortplanten.

Hoe lossen we dit op? De ideeënmachine die Sibbel heet, komt met een oplossing: voortplanten zou veel ingewikkelder moeten zijn.

Bij dieren heb je nog natuurlijke selectie. Neem nou mijn zus, die heeft een kat en die is nu al elf jaar oud. Een oud, dik mormel dat nog dagelijks met een bolletje wol speelt. Dat is gewoon een mongolenkatje. Dat geeft niet – mijn zus maakt iedere dag een blikje Sheba voor haar open, en dan gaat ze weer met dat bolletje wol spelen. Maar in de natuur zou ze in haar eentje nooit dat blikje Sheba open kunnen krijgen, dát is natuurlijke selectie!

Voortplanten is te makkelijk. Iedereen kan het. Voortplanten zou ingewikkelder moeten zijn, moeilijker. Een vrouw zou bij voorbeeld pas moeten ovuleren – een eisprong moeten krijgen

– op het moment dat de man in haar bijzijn het cryptogram van *de Volkskrant* in tien minuten foutloos oplost. ‘Jaaaaah, het is “pannenkoek”, we kunnen beginnen!’

Of nog mooier, mijn favoriet, dat een vrouw zeven verschillende ingangen heeft. Maar allemaal lekkere ingangen, de ene nog beter dan de andere! ‘Ja dáár... nee, die daar... ooohaaa!’ Voor de optimale selectie moet de man natuurlijk wel in een bepaalde volgorde prikken. Net als bij het pinnen: drie keer fout, pasje weg.

Terug naar de realiteit. Naar de man die op een decemberochtend bij zijn auto met een vastgevroren slot staat. Op het dashboard ligt het spuitflesje ‘Vorst-Vrij’ dat hij de dag ervoor had gekocht om zijn slot mee te kunnen openmaken.

Het regent. Het is hartje zomer in Amsterdam en het regent. In het Vondelpark schuil ik onder een grote plataan en zie een papertje dat op de boom is geprikt. Een oproep, er is een hondje weggelopen. Het is een mooi gelayout werkstukje. Duidelijk aandacht aan besteed. Met liefde gemaakt, geïnspireerd door het verlies van het hondje. Smaakvol lettertype, Comic Sans MS, schat ik. Het papier zit in een insteekhoes. Met de opening naar boven...

We leven in het jaar 2003, mensen hebben computers, dure printers, vijfduizend lettertypen om uit te kiezen, de automatische opmaakfuncties van Word2000 zorgen voor een welhaast professionele kwaliteit, de celeron 2,4Ghz processor heeft alles gedaan om het zo snel en perfect mogelijk op papier te krijgen, de inktjet bubble printer heeft met een precisie van nanometers de inkt op het papier gespoten, haarscherp, met voor het oog niet waarneembare rafeltjes die het een mooi zacht randje geven, er zijn insteekhoezen gekocht, we hebben plastic uitgevonden, duurzaam, doorzichtig en goedkoop. En dan steekt die mongool het verkeerd om in de hoes! Waar ik

bij sta, druipen de eerste druppels over het papier, als sporen uitlopende mascara op de wang van een huilende vrouw. De letters gaan op in prachtig, onleesbare inktvlekken. Een psychologische test met als uitkomst: ‘minder geschikt voor ingewikkeld werk’.

Hoe heeft het zover kunnen komen? Hoe heeft het zover kunnen komen dat we dit soort wezens zo veel techniek geven, dat we die techniek zo simpel maken dat ze het kunnen bedienen om ten slotte alleen maar getuige te zijn van stupiditeit in haar puurste vorm. Dit soort mensen verdient geen printers, geen computers, geen insteekhoezen en zeker geen hond. Dat beest is alleen weggelopen omdat ie doorhad dat zijn baasje te stompzinnig was en dat hij daar vroeg of laat het slachtoffer van zou worden: op een snikhete dag achtergelaten in een gesloten auto, gedumpt voor de vakantie of gewoon elke dag dezelfde vette hap moeten bikken die dit soort DNA-ophoppingen naar binnen stouwt om vervolgens te vroeg te overlijden.

Waar zijn we mee bezig? Zijn we aan het degenereren, maar weten we dat met onze techniek nog net te verhullen? Valt het minder op dat we aan het afglijden zijn omdat mensen zes uur per dag voor de tv liggen en dus minder fouten maken? Zal de mens er over duizend jaar nog wel zijn of lossen we op als letters in de regen?

Misschien ligt het probleem bij het puntje timing. Zou het niet beter zijn als de mens zich pas op latere leeftijd kon voortplanten? Dat de zwakke exemplaren er tegen die tijd uitgezeefd zijn. Dat de debielen die zich op hun eenentwintigste doodrijden met een Audi 80, die experimenteren met gifslangen, die bellen terwijl ze een kettingzaag bedienen, die geladen geweren schoonmaken met de loop naar hun gezicht gericht, dat soort afval, dat we daar vanaf zijn.

Stel dat je pas op je zestigste vruchtbaar bent, als man. En als vrouw op je dertigste. Zodat alle mannen jonge vrouwen hebben. Want dat willen we nou eenmaal, dat is de natuur. Vrouwen zien er jong echt het beste uit en wij, mannen, waarderen dat steeds meer naarmate we ouder worden, daar moet toch een reden voor zijn. Het feit dat 25-jarige meisjes mij vroeger niks deden en dat ik ze nu wel de bosjes in wil sleuren, dat is toch een teken, dat is toch niet voor niks, daar zijn hormonen toch voor bedoeld, kom maar, laat je maar gaan, ik wil, ik wil, ik—

Sorry, ik wil helemaal niks. Ik ben een man. Ik observeer en zie dat wij mensen, als eerste zelfbewuste wezens, als hoogtepunt van een evolutionair proces, overlopen van de mankementen. De vraag is: gaan we daardoor uitsterven of missen we iets en zit de evolutie totaal anders in elkaar dan we dachten. Daarom schrijf ik dit boek.

Waar komen we vandaan en waar gaan we heen? Op deze vragen ga ik u antwoord geven. Waar we op dit moment zijn, is een lastiger vraag. Dan moet ik gaan vertellen over Palestijnen met zelfmoordbommen vol spijkers om zo veel mogelijk mensen te treffen, over het kastensysteem in India waar je als je echt van elkaar houdt, maar in de verkeerde kaste zit, wordt opgehangen. Over het feit dat er elk jaar wel een paar mensen zijn die met het landingsgestel van een Boeing 747 proberen mee te liften van Amsterdam naar New York en te pletter vallen omdat het onderweg op 10.000 meter hoogte minus 60 graden is, te koud om je goed vast te houden.

Ook in het vliegtuig zelf klopt er trouwens iets niet. Ik heb nooit begrepen waarom je in een vliegtuig aan je oren moet voelen dat je stijgt en daalt. Je zit in een drukcabine en toch verandert de luchtdruk. Die drukcabine wordt door hullie van de vliegtuigmaatschappij gecontroleerd. Het idee van een drukcabine is toch dat je de luchtdruk onder controle hebt? En als je hem toch onder controle hebt, hou hem in de lucht dan hetzelfde als op de grond.

Dat lukt blijkbaar niet en daarom wil je tijdens de start kauwgom kauwen, maar in het vliegtuig krijg je geen kauwgom en op Schiphol verkopen ze het niet. Omdat ze bang zijn dat je al begint te kauwen voor je in het vliegtuig zit en dat het

dan op de vloer komt. De vloer van Schiphol is belangrijker dan uw oren! Een hoop ellende omdat ze de luchtdruk tijdens het stijgen en dalen niet gelijk kunnen houden.

Terug naar de basisvraag. Waar komen we vandaan en waar gaan we heen? Waar we heen gaan, bepalen we zelf. Nou ja, zelf. Dat willen we graag denken, dat we het in de hand hebben. We draaien de warme kraan open, er komt warm water uit en we kunnen douchen: we hebben het in de hand. Dit is niet zo, we hebben het maar een beetje in de hand. Uiteindelijk zijn er veel grotere processen op de achtergrond die ons sturen. Water valt naar beneden door de zwaartekracht, mannen houden van jonge vrouwen, tijd heelt. Grotere mechanismen.

Wij mensen mogen graag achter ideeën aanlopen. Dat bindt ons. Iemand verzint tweeduizend jaar geleden een verhaal over een profeet, met een paar wonderen en wat wijze woorden, en de halve mensheid loopt achter dat idee aan. Omdat we zelf geen beter idee hebben. En omdat we ons veilig voelen tussen mensen die in hetzelfde idee geloven.

Een ander mechanisme dat ons bindt, dat in de mensheid zit ingebakken, is de pikorde. We hebben altijd het gevoel dat er iemand beter is dan ons en dat we omhoog willen. Sommigen hebben dit gevoel sterker dan anderen, maar de basis van de pikorde blijft. Dat streven doet ons verlangen naar meer en beter. Dit verlangen is een drijvende kracht in onze ontwikkeling. Dat zit in ons. Misschien is juist dit verlangen naar groei in kwantiteit en kwaliteit wel één van de pijlers van de evolutie.

Wat is evolutie, wat zijn de elementen, de wetten van de evolutie? Wordt de evolutie gestuurd door dezelfde natuurkrachten die we nu kennen op atomair niveau, de vier basiskrachten: de elektromagnetische kracht, de sterke atoom-

kracht, de zwakke atoomkracht en de zwaartekracht? Of is de evolutie een vijfde kracht, een kracht die de natuurkrachten slechts gebruikt – omdat hij erboven staat, als het ware van een andere orde is.

Wat is evolutie? Wat betekent ‘Survival of the Fittest’? Is elk opvolgend organisme complexer dan zijn voorganger?

Voor de mensheid is de evolutie op de allerlangste termijn de bepalende kracht. Waar we heen gaan hangt af van de essentie van de evolutie: hoe werkt zij en wat betekent dat voor de mensheid? Een grotere vraag bestaat er bijna niet. Tenzij je gelovig bent. Dan is alles verklaard en is de grootste vraag of je de hemel in mag. Tuurlijk mag je de hemel in, als je maar gelooft. Gewoon zeggen dat je gelooft. Als je je als een beest hebt gedragen, moet je gewoon zeggen dat het je spijt. En het spijt je, want je wilt de hemel in. Je kunt de grootste klootzak, kindermoordenaar en verkrachter zijn, als je spijt hebt, kom je in de hemel. Je kunt het liefste mensje op de wereld zijn, altijd klaar om te helpen, gul en lief voor iedereen om je heen – als je niet gelooft, ben je verdoemd. Zie hier de simpele wereld van de EO-kijker.

Als er al een hemel en een hel is, mag je van mij trouwens zelf kiezen waar je naar toe wilt. Waarom zou God dat bepalen? Als jij na het aardse bestaan vrouwen wilt verkrachten, omdat je dat op aarde leuk vond en omdat je dat nog steeds leuk vindt, dan ga je toch lekker naar de hel. Soort zoekt soort. En als je dat lieve mens bent dat alleen maar goed doet, dan ga je toch fijn naar de hemel.

Ik ga de evolutie ontleden. Met de kennis die we nu hebben. Zoals Darwin om de wereld zeilde, beesten verzamelde en daarna de conclusie trok dat er een evolutie bestaat, zo lees ik

over evolutie en laat er mijn gedachten op los. Als je dan toch vragen gaat beantwoorden, dan maar meteen dé Vraag.

Ik heb erg veel moeite met de gedachte dat er een wezen is, of was, dat ons heeft gemaakt, bedacht, ontworpen, en dat daar geen enkel bewijs voor is. Je moet er in geloven, anders bestaat het niet.

‘Waarom moet je toch overal een bewijs voor hebben?’ zeggen de tegenstanders. Hun probleem met een bewijs is dat je het dan zeker weet. En als je iets zeker weet, hoef je niet meer te geloven. Bewijzen maken geloof overbodig. Zonder geloof is er geen interpretatie meer nodig. Zonder interpretatie hebben de religieuze leiders geen macht om de werkelijkheid, de mensen, naar de religieuze hand te zetten. Oftewel: met bewijs geen geloof.

Je hebt iemand anders nodig om ‘goed’ te kunnen geloven: de dominee, de rabbijn, de ayatollah, vul maar in. Want zij weten het altijd zo goed, de gelovigen.

Ter illustratie: ik leerde op mijn werk een man kennen, Maarten. Ik werkte bij een computerbedrijf en hij was zoiets als mijn baas, maar dan eentje zonder autoriteitsdrang. Omdat we op een wat langer lopend project zaten, praatten we af en toe over iets meer dan foutlussen, compressietechnieken, databasen en vierde generatietalen. Maarten bleek ál zijn vrije tijd in zijn geloof te steken. Een of andere gereformeerde variant waarvoor hij allerlei dingen moest doen en laten en zo. Dat moest van ‘de voorganger’, de leider van de meute. Die zei dat de aarde tienduizend jaar geleden was geschapen. Punt uit. Daar geloofde die goede man echt in. Maarten was er volkomen, honderd procent, van overtuigd dat zijn voorganger altijd helemaal gelijk had. Maarten, een intelligente man.

Ik zeg tegen hem: ‘Maarten, er zijn honderden varianten op godsdiensten en iedereen denkt dat ie gelijk heeft. Er zijn historisch gezien door al die godsdiensten enorme fouten gemaakt: kruistochten, heksenverbrandingen, inquisitie, de platte aarde, de aarde als centrum van het universum, stenigingen, noem maar op. En iedereen denkt dat ie gelijk heeft. Als er zo veel varianten, zo veel interpretaties van dezelfde Schriften en zo veel fouten zijn gemaakt, door zo veel mensen, dan kun je als redelijk en intelligent mens toch onmogelijk volhouden dat nou juist jouw voorganger de enige is die het helemaal goed heeft? Dat hij diegene is die alles begrijpt en nooit fouten maakt?’ Maar Maarten hield vol, hij was er letterlijk heilig van overtuigd dat het zo was.

Nog een geluk dat Maarten nou net die kerel had ontmoet. Voor hetzelfde geld was hij achter een andere voorganger aangelopen, dan had ie er mooi naast gezeten. Want de rest zit ernaast. Daarom zijn er eeuwige ruzies, afscheidingen, moorden om wat er echt in de Bijbel, de Thora en de Koran zou staan.

Vindt u het ook niet raar dat iemand die zo ver boven ons staat niet eens een goed boek kan schrijven – of laten schrijven. Hé God, als je zó ver boven de mensen staat – waarom schrijf je het dan niet duidelijker op?

Het voelt alsof zo’n heilig schrift de gebruiksaanwijzing van een videorecorder is. Die zijn namelijk echt kut. En nog slecht vertaald ook. Iedereen probeert zijn recorder te programmeren, maar het lukt niet. We nemen uiteindelijk op goed geluk maar wat op en we zitten allemaal naar stukken van een andere film te kijken, en maar volhouden dat wat wij zien waar is. Alle stromingen in het geloof zijn in feite ruziënde mannen die het allemaal veel beter weten dan de rest. En niet eentje heeft er tot nu toe ‘beeld’ gekregen.

Wat zou er gebeuren als God er voor had gezorgd dat er een simpele handleiding was? Heel simpel: u zult niet doden. Nooit. Dus dat je dat dan ook niet doet als je gelooft. Dus dat je het als Israëliër, als jood zeg maar, gewoon niet voor elkaar krijgt een Palestijn neer te schieten. En dat een Palestijn zegt: 'Ik haat je. Met alles wat ik in me heb, haat ik je, maar doden mag niet van Allah.'

Nee hoor, er moesten weer meer regels komen. Weet je wat, we schrijven een heel dik boek, vol met vage parabels en verwijzingen. Ik snap de helft van de parabels van Freek de Jonge al niet, laat staan die in de Bijbel, de Thora of de Koran. Het is gewoon te veel.

En wie hebben die heilige boeken eigenlijk volgeschreven? Deze boeken zijn de reden van bijna alle oorlogen en slachtingen. Wie heeft die krachtige verhalen geschreven? De Bijbel is een verzameling verhalen, maar van wie? Of de Dode Zee-rollen, gevonden in een grot. Wie schreef die rollen vol? Stel nou eens dat het de duivel is geweest die alles heeft opgeschreven. Dat zou een wereldvondst zijn. De duivel geeft ons de regels voor een vreedzame samenleving, maar hij schrijft ze zo vaag op dat ie weet dat er ruzie van komt, dat we elkaar de hersens zullen inslaan. Dat zou de stunt van het heelal zijn. De Dode Zee-rollen zijn nooit op vingerafdrukken onderzocht – wat als er nou alleen twee geitenpoten op staan...

Laatst kreeg ik van iemand een boekje over de islam in Nederland. De insteek van het boekje was dat we hun gebruiken en gedrag na het lezen wat beter zouden begrijpen. Goed idee. Ik begon te lezen – en werd misselijk.

Mannen en vrouwen zijn volstrekt gelijkwaardig, zo staat er te lezen. Kijk eens hoe ze met vrouwen omgaan, mannen en vrouwen mogen niet eens samen bidden! We zijn gelijk, maar

samen bidden gaat te ver – zo heeft Allah het niet bedoeld. Gelijkwaardig betekent gelijk, maar een man mag de vrouw slaan – een heel andere gelijkwaardigheid dan die wij kennen.

Gelijkwaardigheid in de islam is een hele grote hoop stront waar iedere man zich achter kan verschuilen als hij zijn vrouw wil slaan. Of als hij naar zijn vrienden gaat om lekker thee te drinken – zijn vrouw mag dan de deur niet uit. Zelfs bij de verkiezingen is er vaak een apart hokje waar vrouwen, afgezonderd van de mannen, moeten stemmen. Zelig.

Nergens in de Koran staat dat je iemand voor de rest van zijn leven moet verminken als hij wat gestolen heeft. En toch: hakken maar. Nergens staat dat je bij overspel de vrouw met stenen moet bekogelen tot het een bloedig hompje mens is. En toch: gooien maar. En al helemaal niemand die er aan denkt zo'n vrouw een brommerhelm op te zetten. Omdat die moslims niet de Koran volgen maar de sharia, een door de eeuwen bij elkaar geknutselde lappendeken van straffen en wetjes, voornamelijk bedoeld om zelf voor Allah te kunnen spelen in plaats van het straffen aan God over te laten. Zoals dat wel in de Koran staat.

En als er iets gebeurt, is het altijd de schuld van Allah. Alles is de wil van Allah. Die heeft het zo bepaald. Behalve als Amerika Irak binnenvalt, dan is het opeens niet de wil van Allah. Dan is Amerika de schuldige.

Volgens het joodse geloof moet je als mens de hemel ongeschonden bereiken en dus mag je geen tatoeage nemen. Ongeschonden dus, maar wel een stuk van een voorhuid afhalen bij een kind – een kleuter die daar zelf niks over te zeggen heeft. Hoe durf je aan een ander mens iets te veranderen zonder toestemming te vragen? Wat is dat voor God? Nee, wat zijn dat voor mensen die dat doen?

Denk GODVERDOMME eens na voordat je zoiets doet. We

zijn misschien naar zijn evenbeeld geschapen, maar wat hebben we de boel lekker tot bagger geïnterpreteerd. Hè, dat lucht op.

Bovendien geloof ik dan weer niet dat – als er al een grote schepper is die ons gemaakt heeft – hij geen doel voor ogen had. Zo van: ‘Ach, ik doe maar wat, kijken wat er gebeurt.’ Dat zou betekenen dat wij geen enkele macht over onze eigen toekomst hebben. En dat geloof ik niet. Ook het verhaal dat hij ons wel geschapen heeft, maar dat we het daarna zelf moeten doen, mag de stront in.

Onlangs was er op tv een prachtige documentaire over creationisten in Amerika. Creationisten zijn mensen die, wat er ook aan overdonderend bewijs voor de evolutie is, blijven volhouden dat God de wereld in zes dagen heeft geschapen. De eerste vraag is dan: waarom in zes dagen? Had God het druk met iets anders – en zo ja, waarmee dan? Naar dat andere project ben ik dan wel errug nieuwsgierig. Waarom nam hij er niet wat meer tijd voor? Als hij de aarde inderdaad gemaakt heeft, dan zijn er toch een hoop aanwijzingen dat het een haastklus was. En waarom de zevende dag uitrusten? De beste man heeft de eeuwigheid achter en voor zich – hoe kun je dan moe worden? Maar oké, God is moe. Goed om te weten dat hij ook menselijke trekjes heeft.

Ik blijf erbij dat het concept ‘even in zes dagen een wereld scheppen’ aan alle kanten stinkt. Maar er zijn dus mensen die tegen de klippen op blijven geloven dat het toch echt zo is gebeurd. In Amerika, het prachtige, vrije Amerika, zag ik op tv een dominee met lange bakkebaarden en een klein baardje voor een enorme zaal staan. Er waren veel gezinnetjes, pappa en mamma hadden hun kinderen meegenomen, want waar pappa en mamma in geloven, daar moeten hun kinderen ook

in geloven. Dat is al eeuwen zo. God verhoedde dat mensen hun eigen ideeën gaan vormen. Dat ze zelf na gaan denken. Nee, zo snel mogelijk die hoofdjes volproppen met ideeën, zodat er geen ruimte meer is voor iets nieuws.

De man betoogde dat de evolutie een godslasterlijk idee was. En het hoogtepunt van zijn speech was er één van een onvoorstelbare domheid. Een zeldzaam geval van op je plaat gaan. Zoals een kind dat met een zwarte tong zegt dat het echt geen dropje heeft gejat.

Hij scandeerde richting de zaal: ‘Als iemand zegt dat vissen uit het water kropen om amfibieën te worden, dan antwoord je: “Where you there?” Als iemand zegt dat een aap een mens werd, dan zeg je: “Where you there?” Als iemand zegt dat een krokodil miljoenen jaren oud is, dan vraag je: “Where you there?”’ Vervolgens liet hij de hele zaal scanderen ‘Where you there, were you there!’ Zelfgenoegzaam ging hij zitten.

O, wat was ik daar graag bij geweest. Wat had ik graag geroepen: ‘Hé, Jozef! Toen God de aarde schiep, where you there? Toen Jezus over het water liep, where you there? Toen iemand de Bijbel schreef, where you there?’

Stuitende domheid en zoals gewoonlijk: hoe dommer de schreeuwerd, hoe meer mensen er achteraan lopen.

De evolutiegedachte is het enige alternatief dat we op dit moment voor de creatietheorie hebben. Of beter: de creatietheorie is de enige aanval op de evolutiegedachte. En wat een slappe aanval zeg. Ik denk dat ik betere zou weten. Denk ik. Misschien. Oké, het is gewoon heel erg moeilijk om de evolutie aan te vallen. Punt. Natuurlijk zijn er nog steeds mensen die denken dat vliegen spontaan uit een stuk vlees komen en dat homo’s uit parkbosjes worden geboren. Maar ik heb het nu even over de gezonde mensen, hoewel je natuurlijk nooit zeker

weet of zo'n idioot niet net een idee heeft dat wél de waarheid blijkt te zijn. Zoals er misschien ook een enkele aflevering van *Star Trek* is die over 7000 jaar precies de waarheid blijkt te zijn. En dan maar roepen dat diegene die die aflevering heeft geschreven een ziener was. Wat gebeurt er dan: alles wat die man ooit heeft geschreven, wordt uitgeplozen omdat het de nieuwe Nostradamus is. Blijkt dat ie verder alleen pornoboekjes en gebruiksaanwijzingen voor videorecorders heeft geschreven.

Survival of the Fittest: Darwin

De evolutietheorie, aan ons geopenbaard door Charles Darwin, leert dat 'het leven' langzaam is verbeterd, geëvolueerd, gemuteerd, trial en error, may the best man win. Een soort Olympische Spelen – in plaats van dat je een medaille krijgt, mag je blijven leven. Dat zou de Spelen trouwens wel weer spannend maken. Je mag alle doping gebruiken, alles mag, maar de verliezer gaat eraan.

Voorts leren we dat de mens het voorlopige hoogtepunt is. De mens, die zich tot voor kort onderscheidde van andere levensvormen omdat we een zelfbewustzijn hebben en liefde kennen. Helaas is er een proef gedaan waaruit bleek dat dolfijnen ook een zelfbewustzijn hebben.

De onderzoekers namen een groot bassin met een aantal dolfijnen erin. In het bassin was een spiegel aanwezig. Een onderwaterspiegel. Is een beetje een woordgrapje. Laat maar. Dat vatten die dolfijnen nooit.

De trainers gaven de dolfijnen een merkje met een stift. En even later kregen ze weer een streep op hun kop. Op een gegeven moment hadden de dolfijnen door dat als de trainer iets bij hun hoofd deed, er iets veranderde aan hun uiterlijk. Zodra de trainer zijn stift had gebruikt, zwommen ze naar de spiegel om zichzelf te bekijken. De conclusie was dat ze zelfbewustzijn hadden.

Hé, natuurlijk hebben dolfijnen zelfbewustzijn! Daar heb je deze proef toch niet voor nodig, kijk eens wat meer tv, man. Denk je dat Flipper voor zijn lol jarenlang dezelfde sprongetjes boven het water maakte, met dezelfde verwende kut-Amerikanen, dezelfde dunne verhaaltjes. Week in week uit weer iemand in nood redden – denk je dat Flipper dat voor zijn lol deed? Denk je dat Flipper liever twintig keer achter elkaar dezelfde scène opnam dan lekker met zijn maatjes haringen gek maken en achter de wijven aan zwemmen? Denk je dat Flipper blij was als ie Bud en die andere puber elke week weer dezelfde fouten zag maken?

Neen! Flipper was camerageil. Flipper wilde beroemd worden! Flipper had een ego ter grootte van een middenklasse zeiljacht. Flipper wist dat ie Flipper was en Flipper was een ijdele publiekslieveling. Flipper had echt geen stiftmerkje op zijn kop nodig om tien keer per dag in de spiegel te kijken: Flipper was zelfbewust.

Achteraf is het nog een godswonder dat Flipper niet zwaar aan de verdovende middelen is geraakt. Tot op de dag van vandaag gaan er geruchten dat er wel vijf Flippers zijn geweest, omdat de ene na de andere de druk niet aankon en binnen een jaar door de tonijnsalade werd versneden.

Het vreemde is dat die dolfijnen ondanks dat trieste toekomstbeeld toch vrolijk hun kunstjes bleven doen. Juist omdat dolfijnen ijdele dieren zijn die graag in het middelpunt van de belangstelling staan. Maak maar eens zo'n film met varkens, dat lukt je niet. Varkens zijn de slimste zoogdieren ter wereld, maar ze zijn niet camerageil. Ze zijn al een stap verder: ze leven om te leven. Ze doen lekker hun ding. Dat is belangrijk voor het Varken. Wat dat betreft kun je beter dolfijnsteaks eten dan karbonaadjes.

Zijn we dan tenminste nog uniek omdat we liefde kennen?

Kom op: liefde. Dat is dan toch wel van ons ja!

Vaststaat dat sommige beesten, ik noem de zwanen, hun leven lang bij elkaar blijven. Van andere dieren, de olifant bijvoorbeeld, weten we dat ze soms sterven als hun partner doodgaat. Ik weet niet of dat het bewijs van liefde is. Ik hoop het van niet. Ik hoop dat ze laf zijn. Zoals al die stellen die bij elkaar blijven terwijl ze diep ongelukkig zijn. De angst alleen verder te moeten is te groot.

Waarom zouden alleen zwanen en olifanten liefde kennen?

Of is het feit dat ze eeuwig bij elkaar blijven juist geen liefde? Liefde zou toch moeten betekenen dat je zoveel om de ander geeft dat je hem belangeloos alles gunt. En als het mannetje elke week met een andere vrouw wil prikken, gun hem dat dan! Dat is liefde, dames!

Dieren en liefde. Ik weet het niet. Als de zwarte weduwe het mannetje dat haar heeft bevrucht opeet, is dat liefde? Is dat hetzelfde als even na afloop een sigaretje roken?

Wij mensen zijn in ieder geval een hardnekkige levensvorm. Overal, van de droge hitte van de woestijnen tot de arctische ijsvlakten, vind je onze soort. Onbegrijpelijk. Er zijn sowieso een hoop dieren waarvan ik niet begrijp dat ze voortleven.

Seizoensvissen, prachtige felgekleurde tropische vissen, leven in poelen en als die uitdrogen, kruipen ze weg in de modder. Daar blijven ze dan in een slijmcocon wachten tot er weer wat water in die poel boven hun hoofd staat. Dat duurt soms een jaar! Waar ben je dan mee bezig? Wie interesseert het dat er in een poeltje felgekleurde vissen zitten? Ik vind dat even onbegrijpelijk als de oneindigheid van het heelal.

Nomaden trekken al eeuwen lang door de droge woestijnen van Somalië. Een man, een vrouw, 18 kinderen (want ze zijn

zo vruchtbaar als een konijn na een hormoonkuur), wat geiten en een kudde kamelen. Slapen doen ze in een soort gras hutten en het enige voedsel dat ze hebben is kamelenmelk. Elke dag kamelenmelk. Of niks. Dat komt ook voor, of twee dagen niks. Dan verheug je je echt op kamelenmelk. De geiten zijn te kostbaar om op te eten – die ruilen ze af en toe tegen een flinke zak rijst – en de kamelen hebben ze te hard nodig om te sjouwen, dus die melken ze alleen. Kamelenmelk. Vette, volle kamelenmelk. Altijd weer kamelenmelk. Maar goed, een gemiddeld westers kind wil ook elke dag hetzelfde. Elke dag McDonalds. In de woestijn is dat kamelenmelk.

De kinderen in Somalië lopen samen met de geiten urenlang, dagenlang te zoeken naar water en wat gras. Dat is hun leven. Niks anders dan geiten rondzeulen en hyena's weghouden. De vrouwen worden ondertussen besneden, op hun tiende gaat alles eraf. Clitoris, schaamlippen, alles. Het wordt dichtgenaaid tot er nog maar een klein gaatje over is. De helft bloedt dood of krijgt botrot. Gangreen. Klinkt beter, is hetzelfde. Die mishandeling is nodig om de vrouw voor veel kamelen te kunnen uithuwelijken – voor de kamelenmelk natuurlijk.

Mannen geven daar veel voor maagden – en met zo'n klein gaatje weet je zeker dat je een maagd hebt. Ik heb dat sowieso nooit begrepen, dat getrouw met die maagden. Bij mij geldt één regel: geen bloed aan mijn lul.

Als Somalische vrouw ben je verruild voor een stuk of wat kamelen en heb je een man van wie je niet van houdt. In principe trouwt in Somalië dus niemand met iemand van wie ie houdt. En omdat je door oneindig levenloos en bar landschap reist, is de kans dat je iemand tegenkomt van wie je wél houdt ronduit nihil. Waarom leven die mensen dan nog? Ga toch lekker dood met z'n allen. Alleen maar ellende omdat mannen een maagd willen trouwen. Een vrouw van wie ze niet eens

houden. Vrouwen die worden uitgehuwelijkt. Mannen bepalen wie er met wie trouwt. Een vrouw trouwt dus zelden of nooit uit liefde. En die mannen trouwen een vrouw voor status: een man van zestig met twintig kamelen koopt voor vijf kamelen een lekker jong ding. Dus die mannen trouwen ook met iemand van wie ze niet houden. In Somalië is geen liefde!

In Somalië is dus geen liefde. Dat is ondenkbaar. Dat mensen hun hele leven doorbrengen met iemand van wie ze niet houden. En het enge is dat het werkt. In Somalië is geen liefde, maar het leven gaat er wel gewoon door. Liefde is dus niet de basis van het menselijke leven. Ik vind dat uitermate verontwaardig.

Nou is dat in Nederland vaak ook zo, maar hier hebben ze in ieder geval in het begin van elkaar gehouden – of ze waren geil. In ieder geval hebben ze elkaar gekozen. Dat ze daarna vijftig jaar bloedongelukkig zijn omdat de man te laf is om vreemd te gaan en de vrouw te bang om te zeggen dat ze liever niet elke week in elkaar wordt gerost, dat is wat anders. Vrije keuze, daar gaat het om.

En dan woedt er in Somalië ook nog een burgeroorlog. Wij hebben alleen wielklemzetters en reclamefolders van de Blokker om ons aan te ergeren.

En ik krijg elke drie maanden een papiertje in de bus van een medium dat mij van alle ziekten kan genezen, mij de liefde van mijn leven brengt, me in één keer laat slagen voor het rijbewijs en alle getallen van de lotto goed! Elke drie maanden. En van verschillende mediums. Van die kleine briefjes. En allemaal een Arabische naam. Is dat toeval? Of weten ze van elkaar wanneer er weer eentje een briefje heeft rondgebracht en komt de rest er dan snel achteraan? Heeft dat soort nou nog niet door dat ik die shit niet moet. Moet ik gaan

mediteren om ze weg te denken? Moet ik al die briefjes verzamelen en er in een voodoo-ritueel overheen schijten terwijl ik mezelf met een vork bewerk en schreeuw ‘rot op met je rot-zooi’? Is dat wat ze willen?

Goed, er is dus geen liefde in Somalië en ze moorden elkaar uit en dat speelt blijkbaar in veel Afrikaanse landen. Hé, kap er dan mee! Stop met voortplanten en sterf lekker uit. Wat is toch die kracht dat deze mensen zich door die ellende heen slepen? Nergens heen van hot naar her en er daar achter komen dat precies dezelfde ellende zich gewoon herhaalt? Is het de evolutie? Moet de soort in stand worden gehouden? Hoe zit dat in elkaar?

Evolutie

Om maar meteen met het belangrijkste te beginnen: Waarom zijn we hier op aarde? Wat is het nut van het leven?

Wat het nut van het leven is, heb ik nog niet helemaal uitgevogeld. Maar het antwoord op die vraag zit ergens in het antwoord op de vraag ‘waarom?’.

Het antwoord op die vraag luidt: we zijn er omdat het onvermijdelijk is. Het kan niet anders. Wij hadden er anders uit kunnen zien, er op een ander moment kunnen zijn, op een andere plek, maar het leven op zich is onvermijdelijk. Zoals iemand de jackpot van de loterij wint, zoals uiteindelijk de grootste loser een keer een vrouw neukt, zoals het zelfs in de Sahara wel een keertje regent, zoals Marjon de Hond toch ook wel sexy is. Onvermijdelijk.

De mensheid is geen toeval. Ons universum – de sterren, alle materie – is opgebouwd uit een aantal bouwstenen. Krachten als de zwaartekracht, elektromagnetische kracht, de zwakke atoomkracht, de sterke atoomkracht. Dit zijn de basiskrachten.

Even snel dan. De zwaartekracht kennen we. We hebben geen flauw idee hoe die ontstaat of wat het is, maar we kennen hem.

De sterke atoomkracht houdt het atoom – de neutronen en protonen – bij elkaar.

De zwakke atoomkracht heeft te maken met radioactief verval. De zwakke atoomkracht is tienmiljard keer sterker als de zwaartekracht.

De sterke atoomkracht is nog veel en veel sterker. Alleen werken ze allebei slechts op zeer kleine afstand. Dat is een van de redenen waarom atomen niet al te groot kunnen worden.

Goed, dank voor het niet afhaken. Soms moet ik bepaalde dingen even kwijt. Je moet eerst even door het ene hoofdstuk heen om het volgende te snappen. Het is net als met een vrouw versieren: soms moet je eerst met haar minder aantrekkelijke vriendin praten om zo die mooie vrouw te bereiken.

Door met de les: de basiskrachten houden elkaar in een bepaald evenwicht. Een heel nauwkeurig evenwicht. Deze krachten zorgen ervoor dat een atoom kan bestaan. Een atoom bestaat uit kleinere delen. Wat voor delen dat precies zijn, weten we nog steeds niet, maar het komt er grofweg op neer dat het een zoi protonen en neutronen is, met wat elektronen die er als een schil omheen zitten. Verder weten we het ook niet meer. Dat weerhoudt ons er niet van vooral lekker de ruimte in te gaan, lekker kijken of er water op Mars is en of de kwaliteit goed genoeg is om er in te zwemmen. Maar waaruit alles nu eigenlijk bestaat? No fucking clue!

Blijf erbij nu. Het ‘waarom?’ is een belangrijke vraag. Dat kan ik niet even afdoen met een grap.

Stel: je hebt te veel gezopen en je zit er helemaal doorheen. Je hebt lekker lopen pimpelen en opeens komt er een grens in

zicht waarvan je zeker wist dat die niet zou komen. Vroeger was die grens er immers ook niet, maar je leeftijd heeft je weerstand tegen alcohol stiekem aardig verminderd. Je voelt het opkomen en je rent naar het toilet om het netjes te dumpen. De tijd dat je bij het corps zat en alles kon laten lopen waar je maar wilde, is een allang voorbij. Toch mooi als je daar op zo’n moment nog aan kunt denken.

Je komt bij de toiletten, drie van de vier deuren zijn dicht, zonder na te denken trap je de vierde open en kotst vol overtuiging die plee vol. ‘Projectile Vomiting’, zoals de Engelsen het zo mooi noemen. Helaas zit er ook net iemand te schijten – je kotst hem recht in zijn gezicht. Legendarisch moment. Direct zie je dat het een enorme gozer is en je weet dat je major de lul bent. Er komt nog een golf, een tweede tsunami. Je laat het maar gebeuren.

De man kijkt je verbijsterd aan, het braaksel druipt van z’n gezicht en je weet wat er hierna gaat gebeuren – noem het een stukje levenservaring. In een reflex sla je hem in één haal knock-out. Volkomen logisch, je kon niet anders. Het was de enige uitweg. Moet je je toch voorstellen: je zit te schijten, iemand kotst over je heen en je wordt meteen neergeslagen. Onvermijdelijk. Zo moet je het zien.

Als de zwaartekracht ook maar een beetje sterker of zwakker was geweest, hadden we helemaal geen atomen gehad. Dan bestond er geen materie in de uitbundigheid zoals we die nu kennen. Dat geldt voor alle krachten: de sterke atoomkracht, de zwakke atoomkracht, de elektromagnetische kracht. Alleen doordat de krachten precies zijn wat ze zijn, is dit universum mogelijk. Daardoor is het bestaan van atomen mogelijk. Zuurstof, koolstof, helium – het zijn onmisbare bouwstenen. Dus het is geen toeval dat we er zijn. Want alles klopt. En dan

is het alleen nog maar een kwestie van tijd. Plek zat, tijd zat en verder klopt alles.

Als iets kan gebeuren, gebeurt het ook en is leven dus onontkoombaar. Omdat dit universum waarin we zitten nou eenmaal exact de juiste krachten heeft. Er zullen ook wel andere universums zijn, maar daar zijn naar alle waarschijnlijkheid andere krachten, en mogelijk helemaal geen leven en dan weet dus ook niks dat het er is en maakt het geen zak uit. Zo mooi en zo simpel is het. We zijn er omdat alles klopt en daarom zijn we er.

Goud, zuurstof, koolstof, argon...

Hopla, daar komt het antwoord. Alle materie ontstaat bij explosies van bepaalde sterren. Niet te groot, niet te klein, het komt allemaal weer heel erg nauw. Maar als het klopt, dan is het ook meteen goed raak. Door zwaartekracht en andere krachten klontert het bij elkaar, worden er simpel gezegd planeten gevormd, en klaar! In den beginne is er dus een ontloppende ster, daarna een ijle wolk van allerlei atomen en dan wij. Leuker kan ik het niet maken, simpeler ook niet.

Als één van deze krachten ook maar een minuscule andere waarde had gehad was dit universum nooit ontstaan. Als de zwaartekracht ook maar een miljoenste percent zwakker was geweest, had het universum zoals wij dat kennen helemaal niet bestaan. Dat luistert heel precies.

Je kent dat wel: dat je uit eten gaat met een vrouw en dat de tafel niet helemaal recht staat en dat het een beetje een tochtplekje is en dat er een vlekje op het damast zit en dat de glazen niet goed gepouleerd zijn en dat de ober te traag en de inrichting te schreeuwerig is en dat de zalmsnippers uit de mosterdsoep moeten en of er bij de zwaardvis in plaats van puree ook een gepofte aardappel kan en dat kan dan niet terwijl er bij de spareribs wel een gepofte aardappel zit, maar als

ze die gebruiken hebben ze te weinig gepofte aardappels en of de airco iets zachter kan en de muziek iets harder en of we ook een kaars op tafel krijgen en dat de wijn iets te koud is en dat ze geen ganzeveren tandenstokertjes hebben...

Jij knikt de hele tijd maar van ja en wisselt begrijpende blikken met de ober omdat die ook wel begrijpt dat je die avond de grote knuppel nog even wilt uitlaten. Kijk, zo precies luistert dat.

Darwin en zijn vinken

Naast de natuurkrachten is er de evolutie die zorgt dat er ontwikkeling is. Dat het ergens heen gaat. Dat het niet alleen chaos is. Dat een eenmaal genomen stap niet verloren gaat, maar ergens in bewaard blijft.

De evolutietheorie volgens Darwin veronderstelt dat er levensvormen zijn geweest die muteerden, die kleine spontane afwijkingen kregen.

Het overgrote deel van de afwijkingen kon je zo weggooien.

Maar heel af en toe bleek zo'n kleine afwijking iets succesvoller dan de oervorm waar hij vandaan kwam. En omdat deze mutatie succesvoller was, kwamen er meer van. De nieuwe, iets gemuteerde vorm domineerde over zijn voorganger en blijkt uiteindelijk de soort die overleeft.

Beroemd voorbeeld vormen de galapagosvinken van Charles Darwin. Hij ontdekte op de Galapagoseilanden dat er van één soort vinken tientallen variaties rondvlogen. Elke variatie had een specialiteit. Bepaalde vinken hadden bij voorbeeld een harde snavel waarmee ze vruchten konden eten die andere vinken niet naar binnen kregen. Omdat ze ander voedsel nodig hadden en elkaar daardoor op dat punt niet beconcurrerden, konden deze vinken naast elkaar overleven.

Er waren nu meer soorten vinken. In den beginne had je op

de Galapagoseilanden één soort vink. Die hetzelfde aten, allemaal achter dezelfde wijven aanzaten, op hetzelfde plekje wilde broeden, zelfde versiertrucs, zelfde geur. Saai. Door de kracht van mutatie evolueerden uit die ene saaie prutvink vele andere vinken. Dus was er ruimte voor meer vinken! Rijkdom, variatie: dat is wat de evolutie drijft.

Dit zette Darwin op het spoor van de evolutie – dat soorten en levensvormen uit elkaar ontstaan.

Na eindeloos onderzoek bleken de skeletten van vissen en amfibieën weldegelijk iets gemeen te hebben. Plotseling kon je in de vleugels van de vogels de vingers van een aap ontdekken, van dat soort dingen.

Darwin heeft bewezen dat nieuwe soorten uit elkaar kunnen evolueren.

Nou ja, eigenlijk juist niet. Darwin schreef het boek, *On The Origin of Species by Means of Natural Selection, or The Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life*, maar zijn bewijs, zijn onderzoek, gaat over variaties binnen één soort. Niet over verschillende soorten. Hij kon wel gissen naar een verband tussen verschillende soorten: paarden hebben een nek en honden hebben een nek dus hebben ze iets met elkaar gemeen omdat ze beiden van een nek voorzien zijn. *Hé, misschien hebben ze een gezamenlijke voorvader/moeder.*

Hoe soorten echt ontstaan, hoe een vis op het land terechtkwam, daar zijn nog erg veel vragen over. En néé, dat wil niet zeggen dat God het heeft gedaan. Het is wel duidelijk dat het leven in het water, de oceaan, is ontstaan.

Overigens is er nooit een vis uit het water geklommen. Vissen zijn gemaakt voor water. De veranderingen in het organisme – zuurstof opnemen, geen water om je heen – zijn zo allesomvattend, geen enkele vis kan die overgang maken.

Kleine onooglijke wezentjes, kruipende niksjes, waarschijnlijk een soort zandvlooitjes, hebben die eerste stap gewaagd, zijn aan hun eigen evolutie begonnen op veiliger grond zonder vijanden.

Daaruit zijn de landdieren geëvolueerd.

Later zijn er een paar nieuwe landdieren weer teruggegaan naar de zee. Omdat ze zich op het land zodanig hadden aangepast dat ze in de zee weer nieuwe kansen kregen.

De walvis en de dolfijn bij voorbeeld zijn geëvolueerd uit landdieren en daarna weer teruggegaan naar zee. Deze remigranten die naar het water trokken, herken je aan het feit dat hun staart dwars op de ruggengraat staat terwijl die bij alle andere vissen – die dus nooit op het land zijn geweest – netjes recht op staat. Hatsikidee, weer een weetje erbij!

Darwin wist zijn theorie rond te krijgen met de voorbeelden die hij op een eiland had verzameld. Maar pas op met eilanden: daar gebeuren bijzondere dingen. Op eilanden kan de evolutie uitzonderlijke dingen laten zien omdat er op zulke geïsoleerde stukken land een uitzonderlijke, incomplete natuur is. Op een eiland kan sprake zijn van een heel specifieke natuur: natuurlijke vijanden kunnen ontbreken, er kan altijd een bepaalde wind waaien en er kunnen beperkte of juist uitbundige voorraden van een bepaalde voedselsoort voorkomen. Omdat de Galapagoseilanden zo afwijkend zijn, manifesteerde de evolutie zich daar zó duidelijk en opzichtig dat Darwin het wel móest zien. Evolutie is overal, maar blijkbaar moest onze Charles eerst verre reizen naar rare eilanden maken om het fenomeen te zien.

Het grote probleem bij die prachtige evolutietheorie is het vinden van de bewijzen. Hoe bewijs je zwaartekracht als een steen naar beneden valt? Hoe bewijs je magnetisme als een speld op een vloeistof altijd in een bepaalde richting draait?

Om de theorie te bewijzen, zoeken wetenschappers naar uitgestorven soorten die een link vormen tussen vroegere en huidige soorten. Het bekendste voorbeeld is natuurlijk de mens, waarvan overigens nog steeds niet onomstotelijk bewezen is dat we van de apen afstammen. De missing link is nog niet gevonden. Er zijn enorme overeenkomsten die recht in je gezicht schreeuwen, maar de overgang van aap naar mens op zich is nog niet bewezen.

Vanuit de meest primitieve levensvorm, de eerste stukjes eiwit die zichzelf konden kopiëren – eerst in zwart wit, later in kleur – evolueerden we langzaam.

Het idee blijft bizar. Er is eerst niks. Dan een gebeurtenis waardoor er een universum ontstaat. Met nauwelijks variatie. Overall dezelfde stoffen. Helium. Waterstof. Losse atomen. Die door de ruimte zweven in gasvormige toestand. Door de heersende natuurkrachten trekken ze aan elkaar en klonteren samen. Ze reageren met elkaar. Er ontstaan vuurbollen. Sterren. En ze zijn allemaal een beetje anders. Sommige leven heel lang, andere branden snel op. Enkele zijn enorm, andere dwergen.

Soms ontploft er een ster en ontstaan er in een milliseconde honderden nieuwe samensmeltingen. Nieuwe, exotische atomen. De meeste redden het niet. Te bizar. Ze vallen weer terug in helium en waterstof. Een aantal, zo'n honderd verschillende, redden het wel. Ze zijn stabiel en reageren niet of traag met andere atomen. Een immense wolk met gas ontstaat. Met alles erin. Goud, koolstof, zuurstof, stikstof, ijzer, alles. En deze klonteren weer samen. Door dezelfde natuurkrachten. Er ontstaan brokken materie. Op elkaar geperst gas. Bij elkaar gehouden door de zwaartekracht en andere natuurkrachten.

Soms komen ze terecht in de buurt van een ster. Ze cirkelen eromheen zoals de aarde om de zon. Op die aarde zijn alle ele-

menten aanwezig. Traag reageren ze met elkaar. Soms gaan ze verbindingen aan. Er wordt energie toegevoegd door de zon, en door die energie reageert waterstof met zuurstof. Water. H₂O.

Uiteindelijk gebeurt het onvermijdelijke. Er worden aminozuren gemaakt. Geeft niks. Ze zijn er gewoon. Laat ze maar ronddobberen.

Tot op een gegeven moment een bijzonder aminozuur zich aandient. Het kan zichzelf dupliceren. En dan is het hek van de dam. Als zoiets er eenmaal is zijn er meteen tien. Honderd. Duizend. Tuurlijk! Gaan met die banaan. Alsof de geheime code voor alle kluizen is gevonden. Onhoudbaar deelt het zich. Af en toe gaat het een beetje fout, dan sterft dat molecuultje aminozuur. Heel, heel soms komt het juist heel goed uit en kunnen door die verandering twee moluculen gaan samenwerken. En zich vermenigvuldigen. Leven, mensen! Dat is nou leven. Zo moet het ongeveer gegaan zijn. Steeds ingewikkelder. Met complexe samenwerking. Onder aanvoering van dat wonderlijke mechanisme 'evolutie'.

Vanuit de meest primitieve levensvorm, de eerste stukjes eiwit die zichzelf konden kopiëren, evolueerden we langzaam. Als een soort stamboom, een levensboom met allemaal takken en ergens een top vol met prachtige, sappige blaadjes. Deze blaadjes staan voor 'de mens'. Hier en daar hangen wat dode takken op de grond, dat zijn de taxichauffeurs, doodlopende wegen.

De stapjes in de evolutie, dit zijn dus de mutaties, zijn klein. Je ziet er zo een paar over het hoofd en dan lijkt de ketting verbroken. Hierdoor lijken de stappen groter, maar je hebt gewoon wat stapjes gemist. Er ontstaat namelijk nooit opeens een nieuwe eigenschap, laat staan een geheel nieuwe soort. Genen bezitten een soort genetische klok – elke zo veel celde-

lingen gaat er iets een beetje mis. De grote fouten worden er simpelweg uitgehaald omdat zo'n enorme afwijking niet levensvatbaar is. Kijk naar Rudi Carell. Die zit dan in Duitsland, maar in principe is zo'n Carell niet levensvatbaar. Maar wij mensen houden intussen ook echt álles in leven.

Topmutaties?

Elke zo veel delingen brengt een mutatie voort. Die mag dan 'in het veld' laten zien wat ie waard is. De toppers planten zich voort en omdat ze beter zijn, zullen ze de soort gaan domineren totdat ze het hele oude genenpakket er uiteindelijk hebben uitgewerkt.

Meerdere mutaties zouden dan een nieuwe soort opleveren, via een reeks kleine stapjes. En daar zit een probleem: in die kleine stapjes.

Stel dat wij inderdaad van de apen afstammen. Dat er op een dag een mens uit een aap werd geboren, en superieur bleek te zijn. Die kersverse mens gaat dus niet met die andere apen lopen palen. Of het moet toevallig Menno Buch zijn geweest, maar de kans dat zo'n perverseling als eerste mens verschijnt, is wel heel erg klein. En maar goed ook, want dat zou betekenen dat we allemaal van Menno zouden afstammen.

Het principe zou moeten zijn dat er telkens kleine stapjes worden genomen waarbij elk klein stapje een vooruitgang moet zijn. Anders kan de nieuwe mutant nooit de soort gaan domineren en dan sterft ie gewoon weer uit. Slechts door een miniem voordeel kan hij de soort gaan beheersen, of, zoals in het geval met de Galapagosvinken, zelf een nieuwe (onder)-soort vormen.

En nu het probleem.

De minieme stapjes zijn soms onvindbaar. Het probleem is dat er niet alleen kleine schakels uit de evolutie missen, maar

ook wezenlijke sprongen van de ene naar de andere soort zijn spoorloos. Nieuwe inzichten in de microbiologie roepen vragen op. We weten bij voorbeeld precies hoe een oog werkt. We weten dat er vijftig verschillende eiwitten nodig zijn om licht te kunnen zien. Het is een bijzonder ingewikkeld, exact op elkaar afgestemd systeem waarmee licht dat op onze ogen valt door onze hersenen wordt omgezet in beelden. Volgens de evolutietheorie zou het zicht, het simpele feit dat wezens kunnen zien, evolutionair tot stand zijn gekomen en wel met kleine stapjes. Er was eerst een plekje op de huid dat lichtgevoelig was, een eerste aanzet naar een primitief oog. Deze variant met lichtgevoelig plekje had een voordeeltje, noem het een kanskaart. Deze kanskaart maakte het mogelijk het plekje op de huid verder te ontwikkelen tot een echt oog. Variant werd nieuwe soort. Hopla!

Het voorgaande voorbeeld toont aan dat er enorme gaten in de evolutie kunnen zitten. Er zijn namelijk nog geen bewijzen gevonden dat er levensvormen hebben bestaan met een vaag plekje waaruit het oog zou kunnen zijn ontstaan. Die subtiele tussenvormen zijn er niet. Het is moeilijk voor te stellen dat er een schepsel heeft bestaan met een soort half werkend oog dat niks deed, maar zich wel verder ontwikkelde, zodat er later een werkend oog uit kon voortkomen. De evolutie kan namelijk niet vooruitkijken. Denken we. De evolutie brengt mutanten ter wereld en alleen de succesvolle mutanten mogen verder. Dus een half oog zou succesvol moeten zijn. En er moet iets hebben rondgelopen met een half oog, wil de evolutietheorie zoals Darwin die hanteerde kloppen.

Dat halve oog was geen handicap, want handicaps liggen eruit in de evolutie. Handicaps hebben geen aparte parkeerkaart waardoor ze overal altijd gratis mogen parkeren en nooit

een boete of een wielklem krijgen. In de evolutie betekent een handicap, weggevoerd, eerste deur rechts, lekker douchen, van moevenstein, de pleiterik maken, simsalabim en weg is het konijntje, naar de eeuwige jachtvelden en niet om te jagen maar als prooi, want ook daar moet natuurlijk iets te schieten zijn, rennen naar het licht aan het einde van de tunnel, doorladen en knallen maar, waarschuwingsschot tussen de ogen, jaag die hagelregen er maar door!

Het idee is dat er in het menselijk lichaam enorm complexe systemen zijn. Als die systemen volgens de evolutietheorie tot stand zijn gekomen, stap voor stap, dan moeten de onderdelen van die systemen, toen ze nog 'primitief' waren, ook gewerkt hebben. Daar zijn op dit moment echter geen bewijzen voor – wat niet wil zeggen dat het niet zo is!

Niet alles is met fossielen te bewijzen.

Eigenlijk is bijna niets met fossielen te bewijzen. Waarschijnlijk zijn er meer dino's geweest dan we op basis van die stenen en botten kunnen zeggen, maar van het merendeel is nooit meer iets teruggevonden. Het hele fossilisatieproces is een uiterst toevallige gebeurtenis. Zeg maar gerust zeldzaam. Ja, zeg dat maar eens hardop: 'Zeldzaam!'

Over zachte delen als de huid, ogen en ingewanden weten we helemaal weinig. Tuurlijk, elke wetenschapper zegt dat hij het weet, net als ik in dit boek doe, maar we weten echt nog geen hollie bollie!

We denken dat er erg veel gevonden is omdat we tal van botjes en botafdrukken hebben opgegraven. Maar alle zachte delen, zeg maar alles behalve bot, verdwijnt voorgoed. Van alle mensen die ooit op deze aarde geleefd hebben, is in totaal, alles bij elkaar, een paar kruiwagens vol botten bewaard gebleven. En daar zit Corrie van der Valk niet eens bij!

Fossielen zijn zeldzaam. 99,99 procent van alles wat er ooit geleefd heeft op deze aarde is uitgestorven. Er zijn schattingen dat er ongeveer dertig miljard verschillende soorten moeten zijn geweest. En van al deze planten, microben en dieren hebben we maar een handvol aanwijzingen van hoe ze er ongeveer uitgezien zouden kunnen hebben.

Maar goed, we waren bij het oog. Niet elke stap is te traceren, maar er zouden toch wel enkele voorbeelden of op zijn minst vingerwijzingen te vinden moeten zijn – dat is niet zo. Het lijkt alsof complexe systemen als het oog er plotsklaps waren, of zich in ieder geval met enorme sprongen hebben ontwikkeld. Alsof, ik herhaal, alsof er een soort ontwerp aanwezig was dat zich opeens openbaarde.

Nou, beste lezers, als dat niet griezelig is, dan weet ik het niet meer!

En nu weer gewoon lekkere Jazz van Miles Davis. Ik adviseer *Birth of the Cool*.

In ieder geval zijn er hiaten. Eén van de oplossingen om dit soort mysteries op te lossen is het concept 'God'. Wanneer deze succesformule in de loop van de evolutie is ontstaan, weet niemand, maar een opperwezen creëren voor alles wat we niet begrijpen, is echt een topidee geweest, hoor! Daar had iemand heel rijk mee kunnen worden. Oké, de kerken, die worden er rijk mee. Terwijl het patent nu wel verlopen zou moeten zijn.

Ah, daar is mijn cynisme ten opzichte van godsdiensten weer. Ik zie er het nut niet van in. Wel zie ik heel veel doden. En voor alle goede dingen heb je God toch niet nodig?

Ach wat, nog een voorbeeldje. Er was een meisje in Nigeria, dertien jaar oud en net bevallen van een kind. Het meisje zou tachtig stokslagen krijgen omdat ze een kind kreeg voor het huwelijk. Daarmee had ze overigens nog geluk: was ze wel

gehuwd geweest en had ze het kind van een ander gedragen, dan had ze volgens het moslimrecht, de sharia, gestenigd moeten worden. Ze had kunnen ontkennen dat ze sex had gehad, maar met een koter in je armen is dat weinig geloofwaardig. Daar is alleen Maria mee weggekomen.

De oplossing is even simpel als effectief: straf de jonge moeder en de eer van de familie is weer gered! Ook zo'n fijne uitvinding. 'Mijn eer is aangetast. En nu moet je dood, want dan is alles weer goed.' Het lijkt wel een toneelstukje van de Jostiband – die kunnen wat mij betreft sowieso beter toneelspelen dan muziek maken – muzikaal stelt het niet zo heel veel voor. Ik ken daarentegen jazzdrummers die er hun rechterarm voor zouden geven om zo a-ritmisch te kunnen slaan.

Tachtig stokslagen. Ze verklaarde dat het kind was verwekt omdat ze door drie mannen was verkracht. Drie schuldeisers van haar vader hadden haar verkracht en daarom hield pa zijn mond. Pa zag het maar als een soort rente. Die stond gelukkig laag en daarom was één enkele gangbang voldoende.

Rechtvaardig als ze zijn in Nigeria, wordt niet alleen het verhaal van de kersverse moeder gehoord, ook de vermeende verkrachters mogen hun zegje doen. De drie mannen worden ondervraagd en ontkennen haar te hebben verkracht. En moslims mogen niet liegen van de Koran, dus spraken ze de waarheid.

Nu is het voor een schuldverklaring nodig dat er vier getuigen bij het misdrijf zijn geweest die de waarheid kunnen bevestigen – die waren er niet – maar het is ook goed als de verdachte zelf bekent schuldig te zijn. En zoals gezegd is het lastig ontkennen dat je sex hebt gehad als je net een kind hebt gebaard. Daarbij spreken die mannen natuurlijk de waarheid en liegt het meisje: honderd stokslagen erbij. Totaal, kassa, 180 stokslagen. Redelijkerwijs werd besloten dat de volle mep wel

erg veel was, dus werd er een beetje handjeklap gedaan – het arme kind moest haar eigen kindje nog wel kunnen verzorgen. Het werden er uiteindelijk honderd, de overtreding werd bezegeld met honderd stokslagen. Ze kon na afloop gewoon lopend naar huis, zo stond er in het nieuwsbericht te lezen, dus echt hard hadden ze niet geslagen. Mietjes.

Dit soort verhalen is bij elke godsdienst te vinden. Daarbij valt één ding me erg op: mannen hebben overal de macht. In elke godsdienst zijn mannen de baas, terwijl diezelfde godsdiensten ervan uitgaan dat iedereen gelijk is. Aan me reet. Mannen hebben als eerste de heilige schrift ontdekt en er de kracht van ingezien en nu zijn ze de baas. Wanneer komt er een godsdienst die iedereen echt gelijk behandelt? Die komt dus niet.

Dat moest er even uit, ik heb het nog kort gehouden. Ik ben soms zo pissed op die kutgodsdiensten dat het bijna op een kruistocht lijkt en voor je het weet zijn mensen het met je eens, schrijf je een boek, krijg je volgelingen, denk je dat je altijd gelijk hebt en ben je zelf een godsdienst en hebben ze toch nog gewonnen.

Stiekem denk ik wel eens dat het nu eenmaal zo moet zijn.

Stel dat de vrouwen aan de macht komen. Ik weet dat ik nu met vuur speel. Laat ik het zo zeggen: ik heb de indruk, ik zal er wel naast zitten, maar mij is opgevallen, dat vrouwen graag willen dat alles gaat zoals zij dat wensen. Dat is begrijpelijk, daar is op zich niks mis mee.

Maar alles komt zo precies dat het onwerkbaar wordt. Als vrouwen aan de macht komen, krijgen ze per definitie hun zin, dat is het idee van macht. Dan hoeven ze dus niks meer te veranderen – en dan raken ze in paniek. Dan gaan ze hele gekke dingen doen. Dat zie je aan Jorritsma: gaat ze de taxibranche vrijgeven en vervolgens klaagt iedereen steen en been, van die

gekke dingen. Het is maar een voorbeeldje, hang me er niet aan op. Ik zeg niet dat vrouwen het niet kunnen, of dat ze het niet goed doen, ik zeg alleen dat er misschien wel een mechanisme is dat ervoor zorgt dat juist de mannen op zo veel gebieden de macht hebben. En het vinden van dat mechanisme is interessanter dan meteen op je achterste, lange benen te gaan staan als een man met een theorieetje komt, dames.

Het feit dat mannen de godsdiensten runnen, zou toeval kunnen zijn. Dat we het trucje als eerste bedacht hebben. Het zou ook kunnen dat er een reden voor is, een mechanisme waardoor mannen vaker de macht hebben dan vrouwen.

Ik denk dat ik weet hoe het komt. Het heeft te maken met haantjesgedrag. Ik kom hier later nog op terug.

Die mannen komen ook met nieuwe theorieën over de vraag waar we vandaan komen. Is het een superintelligentie die ons heeft ontworpen? Een God? Zijn we het gevolg van een goddelijke grap of bij voorbeeld een neergestorte meteoriet met DNA-materiaal?

Het maakt feitelijk ook niet zoveel uit of er nu een meteoriet is neergestort, of dat het buitenaardse wezens zijn geweest die ons voor de fun hebben ontworpen. Het antwoord op die vraag verplaatst het vraagstuk. Dan is hetzelfde proces – de evolutie – op een andere plek begonnen en is er op aarde een soort shortcut gemaakt.

Het gaat mij om een fundamentele vraag: zijn we een uitkomst van de evolutie of zijn we doelbewust ontworpen?

Darwin zat ernaast

Stel, we zijn geëvolueerd. Dat denk ik, sterker nog: dat weet ik zeker. Alleen is dat niet helemaal gegaan zoals Darwin het bedacht heeft. Ach, de man komt uit een andere eeuw. Waarom zou hij het ook helemaal goed hebben? Einstein zal

ook wel ergens een steek hebben laten vallen. Toch? Vast wel. Laten we afspreken dat ik Albert in een volgend boek wel even zal snuiten.

Diegenen die uitgaan van een goddelijke schepping, zowel moslims als christenen als weet-ik-veelers, hebben altijd als uitgangspunt dat de gehele schepping in één keer is ontstaan. Nou ja, zes dagen dan, maar goed. Alle, werkelijk alle methoden die we hebben om iets op oudheid te dateren, wijzen erop dat organismen opeenvolgend zijn ontstaan. Dat sommige organismen veel ouder zijn dan anderen. Als alles in één keer is ontstaan moeten al die methoden, koolstof, isotopen, weet ik het, allemaal onjuist zijn. Ze geven soms andere uitkomsten, maar de volgorde van verschijning van organismen blijft gelijk: ze kwamen ná elkaar.

De tweede vraag is of ze ook uit elkaar voortkwamen.

Er zijn steeds meer aanwijzingen en er is steeds meer overeenstemming onder biologen dat de evolutie niet alleen smooth en gelijkmatig gaat, maar ook schoksgewijs. Niet dat we deze biologen per se moeten vertrouwen – ik zal de laatste zijn om te stellen dat alles wat biologen zeggen ook waar is. Ik vind het best als iemand zijn leven besteedt aan het voortplantingsgedrag van een Algerijnse albino-naaktslak en daar een theorie aan ophangt, maar je bent een freak, ja! Je zou eens achter de wijven aan moeten gaan. Je kunt nu wel elke avond stoer onder het slijm thuis komen, maar dat telt niet.

Het is een feit dat bepaalde tussenstappen nooit zijn gevonden. Nooit een vogel met het begin van een beetje vleugels, nooit een reeks fossiele olifanten met een stukje snuit, wat meer snuit, een lange snuit en een enorme snuit.

Het idee is dat die tussenstappen er wel geweest moeten zijn. Maar we vinden ze niet. Waarschijnlijk omdat die tussenstappen heel kort waren. Het zou kunnen dat de evolutie een voor-

deeltje ruikt en dan heel snel die nieuwe soort laat ontstaan.

Snel in verhouding. Dus een soort blijft duizenden jaren hetzelfde en ontdekt dan een andere voedselbron en in enkele generaties past hij zich aan. Dit fenomeen is overigens al waargenomen. Hoe flikt de evolutie dat? Is er een waterdicht idee hoe die grote snelle stappen zijn ontstaan?

Nee, nog niet. En ja, want ik heb er één bedacht. Ik neem u mee naar een fenomeen in ons DNA: het verschijnsel van zogenaamde ‘*crap genes*’: overtollig genetisch materiaal.

Nu moeten jullie echt even opletten. Dit is hot stuff.

Die *crap genes*, daar hebben we er allemaal erg veel van. Een groot deel van onze chromosomen bestaat uit stukken DNA die geheel niet gebruikt worden. We gebruiken slechts vijf procent van ons DNA.

Vijf procent. De rest, en dat is gewoon 95 procent, doet niks. Het verandert wel, maar dat maakt niks uit. Onderzoek heeft aangetoond dat juist in dat ongebruikte materiaal heel veel veranderingen plaatsvinden. Daar zien we echter niks van terug, omdat het nergens voor gebruikt wordt.

DNA

Ik heb nu DNA gezegd, dus moet ik ook DNB zeggen. Derhalve zal ik eerst iets uitleggen over genetica – en daarna kom ik weer terug op die *crap genes*.

Even een korte inleiding. Ik weet dat ik het risico loop dat u afhaakt omdat ik een paar moeilijke termen moet gebruiken, chemische woorden zeg maar. Ondertussen gooi ik er af en toe ook *sexdingetjes* tussendoor, omdat die toch iets met doorgeven van genen te maken hebben.

Sex is niet voor niets zo lekker. Het is het allerlekkerste. Als we schijten lekkerder hadden gevonden vraten we de hele dag door en zaten we meer op de pot dan dat we genen doorgaven.

En het maakt de materie wat luchtiger. Zo was ik laatst een keer op een orgie. Ik dacht: *vooruit dan maar, het moet er toch een keer van komen*. En terwijl dat allemaal zo bezig was dacht ik, dan wil ik ook een keer een lul in mijn reet. Gewoon één keer, om te weten hoe het voelt. Dus ik grijp de eerste lul die langskomt, spuug er een keer op en douw hem in mijn hol. Pijn! Niet normaal wat deed dat pijn! Was het mijn eigen lul.

Alle informatie die nodig is om een mens te bouwen zit in onze genen. Dat zijn de instructies wat er gemaakt moet worden en waar het terecht moet komen. Hoe die informatie van de genen, van het DNA, wordt afgelezen en verwerkt, daar snappen we nog helemaal niks van.

Om even een tipje op te lichten, er is een keer een experiment gedaan met een muis. In de jaren negentig hebben wetenschappers bij muizen een aantal belangrijke genen in de embryonale fase kapotgemaakt. Toch werden er volledig gezonde muizen geboren. Sommige zelfs sterker dan de oorspronkelijke. Op een of andere manier kunnen genen elkaar helpen als het misgaat. We hebben geen idee hoe DNA werkt.

Genen zijn, chemisch gezien, eiwitten die zijn opgebouwd uit vier basisstoffen. Dat zijn de stoffen adenine, guanine, cytosine en thymine.

Sexdingetje: ik ben een keer negenmaal op een dag klaargekomen. Daar zat dan wel een ziekenhuisopname tussen. Na de zesde keer brak ik mijn arm. En dan toch doorgaan, met een gipsen arm. Er zijn mensen die zeggen dat je het toch ook met links kunt doen, maar dat vind ik vreemdgaan. Vreemdgaan is oké hoor, als je er dan maar wel om liegt. Altijd liegen. Maar tegen jezelf liegen, dat werkt niet. De laatste keer kwam er trouwens alleen nog maar lucht uit. En even een *mannendingetje*, als je vier keer op een dag haalt ben je ook al top, hoor.

De vier basen worden per drie gerangschikt. En die drietal-

len vormen een lettercombinatie. En een aantal lettercombinaties vormen een instructie, zoals een computeropdracht. Een instructie om de eiwitten te maken. Die eiwitten zijn de bouwstenen van ons lichaam. Hoe die aan het werk gezet worden, weten we nog niet.

Een aantal van die instructies bij elkaar vormen een gen, een code voor een bepaalde eigenschap. Bij voorbeeld hoe de neus eruit komt te zien.

En al die basen, al die instructies, al die genen achter elkaar, noemen we DNA. Dat is geen lange sliert. In de menselijke cel liggen ze 'in pakketje' op chromosomen. Zo heet dat nou eenmaal. Niet over nadenken, aannemen. We hebben 46 chromosomen, die allemaal met z'n tweeën aan elkaar vast zitten. Waarom? Waarom ook niet. Ja, er komt ook voor mij een moment dat ik denk, *het is gewoon zo, ja!* Als jij wilt dat het één lange sliert is, is het één lange sliert. Maar het zijn 46 stukken die in paartjes tegen elkaar aan liggen, met elkaar verbonden zijn en dat zijn dan de driemiljard basen van ons DNA. Zo. Weet je het nou?

Sexdingetje: vrouwen maken zich mooi voor mannen zodat we ze aantrekkelijk vinden, bij voorbeeld door borstvergroting. Dat is prima, zo komen vraag en aanbod dicht bij elkaar. Een relevant verschil tussen mannen en vrouwen is dat mannen gemiddeld in zeven minuten een orgasme bereiken terwijl vrouwen er zo'n 25 minuten over doen. Na die zeven minuten is het voor ons mannen wel gebeurd, daarna wordt het werken. Dat heeft weinig met sex te maken, dat is meer investeren in de toekomst. Als de vrouw het prettig vindt, mogen we misschien nog een keer. Nu komt mijn punt: als dames toch de boel verbouwen, waarom dan niet zo dat wij, mannen, een beetje afgeleid worden. Zo kunnen we ons orgasme uitstellen, de zaken een beetje beter op elkaar afstemmen.

Borstvergroting werkt in deze optiek contraproductief, daar worden we alleen maar nog geiler van en zo komen we nog sneller. Een oplossing is bij voorbeeld dat er in elk van de twee borsten een kijkglasje worden gezet, met zo'n metalen balletje dat je in het putje moet zien te krijgen.

In de celkern zit dit DNA (desoxyribo nucleic acid), en de informatie die kan worden gelezen door RNA (ribo nucleic acid). Dit RNA neemt de code over, gaat naar de ribosomen, de vertaalmachine in de cel, en die maken de benodigde eiwitten door zwevende bouwmaterialen in de cel in de juiste volgorde te zetten. En zo'n cel weet dat het bij voorbeeld de hersenen vormt, dus in die hersencel werkt alleen RNA dat bruikbaar is voor een hersencel. Als ze in de hersenen een beetje rode bloedcelletjes gaan lopen maken, denken ze in het beenmerg ook: *zoek het uit ja, ik kap er mee!*

Bij elkaar zijn er drie miljard basen nodig voor het menselijke genoom (dit is het geheel van alle genen van de chromosomen). Die basen kennen we nu, net als hun volgorde, maar we weten nog niet van alle stukjes welke een gen zijn. Wat we weer wél weten is dat we grote hoeveelheden afval hebben: de crap genes. Complete brokken chromosomen zijn nutteloze stukken die om onduidelijke redenen niet gebruikt worden. Vaak zijn het herhalingen van hetzelfde stuk, herhalingen van iets schijnbaar nutteloos. Zoals de hele nacht hetzelfde journaal uitzenden. Kan nu helemaal niemand meer een videorecorder programmeren? Overal bezuinigen, het is allemaal zo duur, maar zinloos herhalen, geen punt. Hoor je niemand over. Waarom de hele nacht hetzelfde uitzenden? De eerste weken dacht ik dat er een gifaanval was geweest, of zo. Ik maar kijken naar het journaal. Niks. Nachten heb ik zitten kijken. *Waarom herhalen ze dit? Waarom herhalen ze dit?* En ik weet het nu: er is geen waarom. Ze doen het gewoon. Niemand vraagt

zich meer iets af, het is gewoon lekker om uit je hol te lopen peuzelen en de nachten zijn ook weer vol op tv.

Maja de Bij, die vond ik goed. Waarom niet de hele nacht alle afleveringen van Maja de Bij. Dan slaap ik wel overdag. Captain Fantastic, Ironside, Starsky and Hutch. Wat was er mis met Starsky and Hutch? Nou heel veel, dat alle negers in die serie bij voorbeeld niet deugden. Die serie heeft meer voor racisme gedaan dan de KKK in de dertig jaar ervoor. Maar daar hoor je niemand over! Net als de boeken van P. Nowee die ik vroeger las. *Arendsoog*. Wat een foute troep is dat. Daarin heb ik nachtenlang met een langzaam uitdovende zaklantaarn onder mijn dekens liggen lezen, mijn ogen voorgoed verpest. Dank zij Arendsoog en Witte Veder.

Als ze die nachtelijke televisie-uren toch willen vullen, herhalen ze toch de hele uitzending van die dag. Of alle programma's uit Turkije zodat de Turken geen lelijke schotels op het dak meer nodig hebben. Met als bijkomend voordeel dat ze de gebruiksaanwijzing van de video moeten lezen, zo pakken ze meteen een stukje technisch Nederlands mee.

Er zijn waarschijnlijk tussen de vijftig- en honderdduizend genen. De mens bestaat dank zij zo'n vijftigduizend instructies. Misschien aardig om te vertellen dat de erwt, die groene bolletjes uit blik, vijf keer zo veel DNA in een cel hebben als wij. Vijf keer zo veel erfelijk materiaal – om maar even aan te geven dat de hoeveelheid niet bepalend is. Het is maar net hoe je het DNA gebruikt.

Daarom zegt het ook niets dat ons DNA voor 98 procent op dat van een chimpansee lijkt. Behalve wanneer een chimpansee een moord pleegt en zijn DNA erg op dat van jou lijkt, dán heb je wel een probleem. Dit is wat DNA zo raar maakt. We hebben heel veel basen, zo'n drie miljard, en we gebruiken

maar vijf procent. En dan nog zijn er planten die veel meer hebben. Snapt u het nog? *Kunt u mij de weg naar Hamelen vertellen, meneer?*

Goed, de genen zijn dus stukjes DNA van enkele tientallen tot maximaal enkele duizenden basen, letters, lang. Bij elkaar is vijf tot tien procent van ons DNA echt nodig, de rest is afval.

Kijk, dat is spannend. Wat is dat afval? Is dat de eigenschap om een staart te hebben? Die is overbodig, dus leg maar op zolder? Is het gewoon afval van stukken die niet voldeden omdat ze evolutionair gezien niet nuttig bleken en ons in onze ontwikkeling dwarsboomden? Of zit in dat afval, zoals in The X-files wordt gesuggereerd, slapende informatie van de buitenaardse wezens waar we van afstammen? Zijn het gegevens die later toch weer gebruikt kunnen worden – is het alvast een opzetje voor een toekomstige verandering? Goddomme dit is beter dan sex. Ik zit met een enorme blanke biels verder te typen!

Het doorgeven van de genen is een proces dat pas sinds Mendel (1822-1884), de beroemdste erwttenboer allertijden, bekend is. Het is altijd leuk om te lezen dat velen, onder wie Darwin, ernaast zaten. Darwin snapte niets van genen en voortplanting.

Als we uiteindelijk echt weten hoe iets werkt, blijken er altijd hele generaties briljante wetenschappers volkomen naast te hebben gezeten. En dan is het signaal toch dat wetenschappers er eigenlijk heel, heel vaak naast zitten. Vertrouw een wetenschapper dus nooit! Leer hiervan! Om even John Stuart Mill te citeren: 'De noodlottige neiging van de mensen, om op te houden met denken over een zaak, wanneer ze niet langer aan twijfel onderhevig is, is de oorzaak van de helft hunner dwalingen.' Of zoals ik altijd zeg: 'Je moet pas stoppen met nadenken als dat door externe factoren wordt afgedwongen.'

En dan bedoel ik natuurlijk drank en sex.

Een voorbeeld van er even goed naast zitten, is dat Darwin dacht dat de genen zich zouden vermengen zoals verf dat doet. Dit is niet zo. Elke eigenschap zou dan op den duur verwateren. De hele evolutietheorie is er juist op gebaseerd dat de sterke eigenschappen bewaard blijven. Dus die hele Darwin zat er major naast! Ha! Mendel vond uit dat eigenschappen dominant of recessief kunnen zijn. Dominante eigenschappen blijven intact ondanks al dat geneuk.

Ik heb mijn hele jeugd op het Mendelhof gewoond. Dan gingen we kerstbomen in de fik steken in de zandbak. Die bomen jatten we van de eikels van het Lamarckhof – dus daar zit een stukje voorbestemming. En Lamarck, daar weet ik niks van. Kan ik zo opzoeken, maar daar heb ik geen zin in.

Wat uit de nieuwste inzichten wel blijkt, is dat Darwin er niet helemaal naast zat. Tijdens de vorming van de eicel en de zaadcel kunnen genen zich wel degelijk mengen. Weet je wat, ik leg het even uit. Het verklaart namelijk waarom ik een neus heb die nergens in de familie voorkomt.

We hebben alle eigenschappen dubbel. Daarom liggen de chromosomen ook gepaard. We hebben zowel van onze moeder als van onze vader een volledige set gekregen. Daar was Mendel ook al achter. Je kunt bij voorbeeld van je vader je humor erven en van je moeder je timing. Zoals bij mij. Maar nu wordt het te ingewikkeld.

Mooi voorbeeld: pigmentatie. Of voor de boeren onder ons: huidskleur.

Je vader is blank, je moeder zwart. Als pa raszuiver is (oeps, gevaarlijk terrein!) heeft hij tweemaal het gen voor een blanke huid en ma heeft twee keer het gen voor een donkere huid. Dan krijg je van pa een gen en van ma een gen mee zodat je blank of zwart kunt worden. Het ligt er maar net aan welk gen

dominant is. Echter, het is ook mogelijk om ertussenin te zitten. Dit kan gebeuren omdat afzonderlijke huidcellen ad random het gen voor pigment aan- of uitzetten. Dan kun je rare vlekken krijgen. Of juist een mooie mengkleur. Wat ook kan, is dat er tijdens het samensmelten van ei en zaad erfelijk materiaal van het ene naar het andere gen overspringt en er nieuwe, unieke informatie ontstaat.

Wat óók nog kan gebeuren, zoals bij mijn neus, is dat tijdens de aanmaak van het zaad van pappa een keuze moet worden gemaakt. Mijn eigen pappa heeft instructies van zijn beide ouders gekregen hoe zijn neus eruit moest zien, maar die twee instructies zijn er nog steeds. Toen het zaad werd aangemaakt omdat hij mamma zag en toevallig een avondje vrij had, werd niet gekozen tussen het gen van zijn vader of moeder maar ontstond er tijdens het delen al een mengvorm van de twee neuzen.

Bij de vrouw kan precies hetzelfde gebeuren, dus die neus kan al tijdens het voorbereiden tot de daad worden gemaakt! Bovendien kan na de daad, tijdens het samensmelten van ei en zaad, nog eens een uitwisseling van delen van het gen plaatsvinden. Tataaaaa!!!

Als het je teveel wordt, het telefoonnummer van Stichting Nazorg staat in het telefoonboek. Of je leest Steve Jones: *De taal van de genen*. Heb ik ook gedaan.

Heb ik er nog een: als je moeder bloedgroep A in haar eicel stopt en je vader B in zijn zaad, kun je bloedgroep AB krijgen. Een nieuwe bloedgroep met beide eigenschappen! Voor de duidelijkheid, ons DNA bestaat uit miljarden eiwitten. De grap is dat we geen idee hebben hoe het werkt. Hoe wordt de informatie uit deze eiwitten geëxtraheerd en omgezet in een leven en een neus en zo?

Als we weten hoe de cellen werken en hoe de informatie van

het DNA wordt gebruikt, kunnen we dit op den duur ongetwijfeld op een computer simuleren. Als er dan DNA-sporen bij een misdrijf worden gevonden, gaan die zo in de computer, die gaat vervolgens delen alsof het een echte cel is, en hopla: een uur later staat de crimineel op je beeldscherm. Een betere compositiefoto is ondenkbaar. Gaaf idee, toch!

Weet je wat, we zijn nu zo lekker bezig, ik leg nog even wat uit.

Voor 'leven' is meer nodig dan DNA. Er is in de eerste plaats een cel nodig, iets waar het DNA zich in kan nestelen. Wat doet het DNA, behalve zichzelf kopiëren? Het maakt de proteïnen. En wat zijn proteïnen dan wel weer? Eiwitketens. Ik voel dat ik een hoop uit te leggen heb.

Sexdingetje, dit keer met een hond. Zo'n beest kan zijn eigen ballen likken. Dat is erg fijn voor die hond. Het is een kleine compensatie voor het feit dat hij geen zelfbewustzijn heeft zoals wij. Wij kunnen daarentegen onze ballen weer niet likken en dat is maar goed ook. Het zou me niks verbazen als blijkt dat de eerste mensen hun ballen konden likken en daarom nauwelijks aan geslachtsgemeenschap toekwamen. Immers, niemand likt je ballen zo goed als jijzelf. Toen kwamen er op een gegeven moment mensen die net niet bij hun ballen konden komen. Die hadden dus vrouwen nodig en die vrouwen verwachtten wat terug voor hun prestatie en binnen de kortste tijd dreutelde er een hele kudde kinderen rond. Nu was ik laatst bij een vriend en die had een hond met een hernia waardoor hij net niet bij zijn ballen kon komen. Vond ik zielig. Ik heb niet zoveel met honden, maar dit was heel triest. Ik weet niet meer precies wat er die avond is gebeurd en wat we hebben gedronken, maar drie uur later lag ik zijn ballen te likken en hij de mijne.

Proteïne. Proteïne is een keten van aminozuren. Soms enkele

le honderden, soms duizend of meer. Het zijn ongelofelijk complexe moleculen waarbij elk aminozuur precies op de goede plek moet zitten. De code voor die plek zit in het DNA, dat op zijn beurt ook weer uit aminozuren bestaat. Proteïne regelt van alles in ons lichaam en elke proteïne heeft een bepaalde functie. Honderden aminozuren in een heel specifieke volgorde 'doen' iets. Zit er ook maar één aminozuurtje verkeerd, dan gebeurt er geen ene hollo. Dat is het wonder van het leven – en we hebben er een hoop van. Allemaal verschillende proteïnen. Geen tienduizend, geen honderdduizend, nee – we doen er deze prachtige messenset bij – in het menselijk lichaam zitten meer dan een miljoen verschillende proteïnen. Pats, dat moet aankomen. En we hebben echt geen idee hoe ze eruitzien of wat ze precies doen. Geen idee. En ik ga nog verder. In elke afzonderlijke cel in uw lichaam zijn continu honderdmiljoen proteïnen aan het werk. Ja, u leest het goed: 100.000.000 stofjes.

Toch zijn er fabrikanten van allerlei vitaminen, mineralen en andere supplementen die denken dat ze het wel weten. Ik vertrouw al die extra toevoegingen niet. Het menselijk lichaam is zo onvoorstelbaar complex, ik houd het er voorlopig op dat natuurlijk voedsel beter bij ons past. Dat is een bron waar ons lichaam al honderdduizenden jaren op is ingesteld. Daarom hebben we al die proteïnen. Het is een prachtig wonder. Verstoor het niet te veel.

Ik had een keer een discussie met een mannetje van de pillen. Hij geloofde heilig in alle voedingssupplementen die hij verkocht. Zolang de ratten waar ze mee experimenteerden niet kapotgingen, kon het geen kwaad. Ik vond het geen fijn mannetje. Hij praatte heftig, overtuigd van zichzelf, snel, aanwezig. Dat zijn dus precies de mensen van wie ik niet houd. Hij had

ook een buikje. Ik niet. Ik vroeg hem hoelang hij die pillen al slikte: tien jaar alweer. Ik moest het ook gaan doen, zei de pil-lenboer. Ik kon het niet laten. Ik zeg, kijk nou naar me. Ik zie er toch beter uit dan jij: ik oog jong, ik loop lekker hard, strak buikje. Nee, dat zag ik verkeerd. Was allemaal DNA-bepaald, zo zei ie. En om het mij nog duidelijker te maken, ging hij die pillen en de werking op de mens vergelijken met een auto. Dat doen mensen wel vaker als ze vastzitten. ‘Het is net als bij een auto, die moet je ook aanduwen als de accu leeg is. Het is net als bij een auto, die moet je ook af een toe een beurt geven. Het is net als bij een auto, als je hem veel gebruikt slijt hij. Als je een raar geluid hoort, laat je er toch ook even naar kijken. Als hij in een stalling staat, gaat hij toch ook langer mee. Als je vinger tussen de deur komt doet het toch ook pijn. Als je je lul in de uitlaat stop moet je de motor toch ook niet starten.’ Bla, bla bla. Hij begon er ook mee. NEEEEEE! Ik wil het niet zien als een auto. Een computer, ja, hoe leg je dat uit? Kijk je hebt de hardware, zeg maar het casco, en de cpu, zeg maar de motor, en de software, zeg maar de brandstof, en... rot op.

Weg met de autovergelijkingen. Leg het me gewoon uit, ja!

Maar dat is achteraf lullen, hij kwam dus vrolijk met de autovergelijking. Daar kon dan betere olie in en zo. Hij slikte zo veel pillen dat het wel een aidscocktail leek. Ik vroeg nog of ze soms allemaal in zijn buik waren gaan zitten, maar driftig ging hij door – dit soort weerstand had hij vaker meegemaakt. Loodvrije benzine was toch ook een vooruitgang en als je zuinig kunt lopen is dat toch beter? Het hield niet op. Hij had er zo twintig op voorraad.

Ik deed een ontdekking: ze zijn te verslaan, die autovergelijkfreaks. Je moet met ze mee gaan. Ik vroeg wat voor auto het dan wel was. Dat is natuurlijk wel belangrijk. Jij weet toch net als ik dat een tractor wat anders is dan een Formule-1-wagen.

Ik ben geboren op een maandag, is dat goed of slecht? En waar is de auto in elkaar gezet, in-licentie of in de originele fabriek? Zitten er nieuwe technieken in of is het een beproefd model?

Binnen vijf minuten was hij het spoor hopeloos bijster. Ik vroeg om het aantal kleppen, had de betreffende auto een injectiemotor, was het een oud of nieuw exemplaar? We eindigden in een discussie over het nut van de APK-keuring. Ik had gewonnen!

En dan nu: Crap Genes

Mijn idee is dat die overvloedige genen, het overdadige genetisch materiaal, wel degelijk worden gebruikt. Een ideeetje om de wetenschappers te helpen. Zoals ik al beschreef, is er een aantal stappen in de evolutie dat we (nog) niet kunnen dekken. Het oog bij voorbeeld, daar zijn nooit tussenvormen van gevonden. Sommige stappen in de evolutie lijken plotseling, of ten minste in een heel kort tijdsbestek te hebben plaatsgevonden. Eén verklaring is dat de evolutie soms een tussensprintje neemt – zoals Kees Verkerk dat vroeger in de buitenbocht kon. U kent deze schaatser misschien niet, maar het is een fenomeen. Ook een soort freak, maar dan leuk. Ik ben van het Arden-Keessie-tijdperk. Kees Verkerk is bij mijn weten de enige schaatser ooit die tegelijkertijd met de schaatser in de binnenbocht de buitenbocht inging en er ook gelijktijdig weer uitkwam. Hij verloor geen tijd in de bocht omdat hij in de buitenbocht een tussensprintje kon maken. En dan word je gek als tegenstander!

Waar het om ging is dat de evolutie soms langzaam, maar soms ook zó snel lijkt te gaan dat we de tussenvormen niet kunnen vinden.

Stel nou eens dat die snelle stappen worden voorbereid – dat er een tot nu toe onontdekt en nog niet onderzocht mechanis-

me is. Dat er in de overvloedige genen geëxperimenteerd wordt met nieuwe eigenschappen en dat de evolutie zo'n nieuwe eigenschap op een bepaald moment gewoon aanzet, als een soort proefballonnetje. Dat kan een nieuwe eigenschap zijn, of een verbetering van een bestaande. Bij voorbeeld een sterk verbeterde neus, zodat het oude neus-gen wordt uitgeschakeld. Pats, ineens is er een nieuwe neus. Geen tussenvorm. De nieuwe vorm is succesvol, het blijkt dat mannetjes met die neus enorm in de smaak vallen bij de vrouwtjes, juist omdat hij zo nieuw en anders is. Zo wordt 'de nieuwe neus' genetisch dominant.

Als dit echt zo is, wil ik wel dat het effect naar mij wordt vernoemd: het Sibbel-Scenario.

Blijft toch interessant, wat spookt al dat overvloedige genetisch materiaal achter onze rug uit?

Nog een ideetje, ik heb er zin in.

Ik las een artikeltje in de krant over een zebravisje. En zoals altijd in de krant was het artikel veel te kort en bleef ik dus met vragen achter. Als ik de krant lees, heb ik nooit het gevoel dat ik er informatie heb bij gekregen. Ik heb er juist vragen bij gekregen. Steeds als ik de krant lees, heb ik het gevoel dat ik nog heel veel moet lezen.

In het artikel over zebravisjes stond dat onderzoekers een stukje van de hartspier van het zebravisje hadden afgesneden en dat de hartspier zich twee maanden later volledig had hersteld.

Waarom bij een zebravisje? Zebravisjes zijn die slanke zwart-wit gestreepte visjes die boven in een aquarium zwemmen. Hele drukke beestjes. Altijd zwemmen. Nergens heen. ADHD in zijn meest zuivere vorm. En niet te vangen, die zebravisjes. Als je die in je aquarium hebt, is het voor het leven. Ze hebben netvrees. Zwemmen altijd van het netje weg.

En dan kan je je hele aquarium leeggieten, ontsmetten met chloor en drie jaar wegzetten, de dag dat je er water in doet zijn ze er weer! Ze gaan ook niet dood ook. Dat komt denk ik omdat ze van alle ziektes binnen twee maanden herstellen. Je kunt de hartspier doorsnijden en ze leven gewoon door.

Ik droom nog wel eens van zebravisjes als ik een week niet heb kunnen hardlopen en hyper in mijn bed lig te woelen. Waarom kies je als onderzoeker nou net dat visje? Waarom niet de Badis badis, dát is pas een lief visje!

Het was mijn lievelingvis: de Badis badis, een kleine chliclide van een centimeter of drie. De Badis badis scharrelden een beetje rond op de bodem – het zijn risicomijders, zoeken nooit ruzie. En ze kunnen als een kameleon de patronen en tinten van de achtergrond aannemen. Dat was het enige nadeel. Ze zagen er elke dag anders uit. De eerste drie weken keek ik elke dag in mijn aquariumboekje of ik nou echt een Badis badis had. En als je hem in een netje ving, nam ie de kleur van het netje aan – wist je nog niet of je hem gevangen had.

Het kan natuurlijk zo zijn dat het enorme herstelvermogen van het zebravisje ook bij ons aanwezig is. Het zou in de crap genes kunnen zitten – overblijfselen van vroeger die langzaam in onbruik zijn geraakt. Ergens heeft de evolutie besloten om die hersteleigenschap uit te schakelen en die levensvorm deed het uitstekend. Het herstelvermogen zat misschien wel in de weg! Ik kan me namelijk voorstellen dat je nogal nonchalant wordt als alles weer aangroeit en geneest. Wat maakt het uit, het groeit wel weer aan! Als je met die instelling door het leven banjert, kom je feitelijk geen stap vooruit, dus: uitschakelen dat herstelvermogen!

Degene die niet zo goed kan herstellen, zal dus veel alerter en scherper moeten zijn. Eén misstap kan al fataal zijn. Wie kwetsbaar is, zal veel meer geïnteresseerd zijn in zijn omge-

ving. Hij moet wel, om risico's goed in te schatten, moet hij meer in zijn omgeving en soortgenoten geïnteresseerd zijn. Dat geeft hem een voorsprong op anderen en dat vinden dan de vrouwtjes weer interessant. De kwetsbare heeft een evolutionair voordeel, juist omdat hij een nadeel heeft! Compensatie zal dat wel heten.

Kortom, zoals met alles, hoe meer we over evolutie weten, hoe minder we er van weten.

Crap genes, de Sibbel These, is niet de enige weg. Een andere theorie luidt dat veranderingen soms zo snel gaan, bij fruitvliegjes bij voorbeeld, dat er geen fossielen of bewijzen van overblijven. Zo'n verandering vindt in een paar generaties plaats, bijna in één keer. Eigenlijk is dat ook mijn Crap These, maar ik denk dus dat de betreffende verandering wordt voorbereid.

Onlangs las ik een aantal artikelen over soortvorming – daar ga ik het zo over hebben – waarin werd beschreven dat bepaalde dieren zich erg snel aanpasten aan een nieuwe voedselbron. Vervolgens konden ze sexueel niet meer met de oorspronkelijke soort overweg en was er effectief een andere soort ontstaan terwijl ze alleen ander voedsel aten. Maar dat vind ik een crap theorie.

Soortvorming

Daar moet ik het nu echt even over hebben. Het klinkt saai, het is een zogenaamd comawoordje, maar lees vooral even door. Wat de evolutie betreft zijn er steeds meer aanwijzingen dat het vinden van de opeenvolgende mutaties, waardoor we het plaatje en daarmee het bewijs rondkrijgen, moeilijk zal lukken. Soortvorming is niet iets wat je onder een microscoop ziet gebeuren, het is geen proces wat je met een camera kan vastleggen. Tuurlijk, het lukt ons aardig om met computers een meloen te laten overvloeien in het gezicht van Christine

van der Horst, maar dat is nog geen bewijs. Soortvorming is lastig te bewijzen.

De basis van de evolutie is dat er nieuwe soorten ontstaan. Darwin's schrijven, *The Origin of Species*, gaat ook over soortvorming – alleen gaat het daar dus helemaal niet over. Je kunt wel met aanwijzingen komen dat amfibieën uit vissen zijn voortgekomen en dat wij uiteindelijk van de apen afstammen, maar hoe dan? Waar zijn alle tussenvormen van toen iets net geen amfibie meer was, maar bezig een reptiel te worden. Hoe werkt dat mechanisme? Waarom zou een soort veranderen in een andere soort? Geen idee. Darwin had geen idee, maar instinctief voelde hij wel iets aan.

Laten we beginnen met een simpele vraag: wat is een soort? Een soort is een onderverdeling in de natuur, een hokje. Door mensen bedacht. En zoals zo vaak: als iets door mensen is bedacht, zal er wel een hoop fout zijn gegaan en blijven ook de bijhorende ruzies niet uit. Bingo, in het roosje, bulls eye, recht op de okkernoot. Dit vraagstuk alleen al heeft een slachting onder biologen aangericht. De helft van alle psychisch gestoorde stedelijke daklozen van de gehele vorige eeuw is op het conto van dit vraagstuk te schrijven.

Er zijn tijden geweest dat als je op biologenborrel het woord 'soortvorming' hardop uitsprak drie, vier mannen om je heen een epileptische aanval kregen. Als dolgedraaide cappuccinomachines tolden ze over de grond, her en der ontstond een handgemeen en er schijnt in de jaren vijftig in de Duitse deelstaat Westfalen een volledige generatie evolutiebiologen verloren te zijn gegaan in een enorm bloedbad omdat de vergadering toevallig naast een grote doe-het-zelfzaak was georganiseerd. Iemand beweerde dat hij een waterdichte definitie van 'soort' bedacht had. En wat begon als een kleine schermutse-

ling met wat eenvoudig duw- en trekwerk, ontwikkelde zich als een elektrisch geladen stormfront op een zwoele zomeravond in het grovere slag- en hakwerk met hamers, pikhouwelen en een enkele moersleutel. De vergadering onttaarde in een tweespalt tussen 'biologen mét een kettingzaag' en 'biologen zónder kettingzaag, doch voorzien van een handbijl'.

De gevolgen laten zich raden: als iemand weet waar hij op een mens moet inhakken, dan is het wel de bioloog. En artsen natuurlijk – maar die vechten nooit omdat ze het veel te druk hebben met het plannen van de reisjes die ze aangeboden krijgen door de medicijnfabrikanten.

Wat is een soort? Als je een zwarte kat en een rode kater ziet, weet je dat het dezelfde soort is. Toch zien ze er totaal anders uit. De ordinaire wijngaardslak is behalve een lekkernij in Frankrijk (ik ben altijd benieuwd geweest wat er in het hoofd van de Fransman afspeelde toen hij als eerste besloot een slak in zijn mond te doen, wat had hij ervoor gegeten dat hij dacht, *zo'n slak, dat moet beter smaken*) ook een heel bijzonder dier-tje: er kruipen zowel linksgedraaide als rechtsgedraaide varianten over de wijnranken. De manier van voortplanting is dusdanig dat linksgedraaide slakken bijna niet kunnen paren met rechtgedraaide slakken. In feite is er sprake van twee soorten slakken die er op het oog hetzelfde uitzien. Ze kunnen niet paren omdat het geslachtsapparaat van de rechtsgedraaide slak niet in die van een linksgedraaide past. Ja, met veel geweld en zo, maar niet makkelijk.

Er zijn ook ogenschijnlijk identieke kevertjes waarbij het enige verschil de vorm van de penis is. Vrienden, het is nou eenmaal zo! Ze zien er hetzelfde uit, maar ze paren niet. En zo komen we op de definitie van 'soort' die het meest gebruikt wordt: iets is een soort als het niet met andere gelijksoortige organismen kan paren.

Soms lukt het wel om twee soorten, de kuifeend en de wilde eend bij voorbeeld, in een laboratorium onder dwang met wapens en zo met elkaar te laten paren, maar in de praktijk doen ze het gewoon niet. En daar gaat het om: de praktijk. En dan zal er wel weer een bioloog mee zitten te lezen die gaat lopen mierenneuken, rot op, ja! Dit is gewoon een handige definitie. En dan mag meneer de bioloog weer met een uitzondering komen – meestal iets met paarden die het met ezels doen – hé, fijn voor je! Zo komen we niet verder, dus dan maar een wat ruwere definitie. Hij werkt. Zet twee beesten bij elkaar en als ze niet willen neuken is het gewoon een andere soort. Punt. Opgelost.

Zoek twee verschillende vinken. Doen ze het in een natuurlijke omgeving met elkaar of niet? Nee, het diksnavelvinkmannetje heeft geen interesse in het groenbuikige kromvleugelvinkvrouw-tje. Twee soorten dus. We weten inmiddels hoe graag het mannetje 'op de kut gaat', zoals wielrenners na afloop van een wedstrijd graag tegen elkaar mogen zeggen (als in: ik ga vanavond echt vol op de kut). Dus als er niks gebeurt, is er echt iets aan de hand.

Soortvorming. Wellicht dat ik wat arrogant overkom, maar na wat gelezen te hebben over de dames en heren onderzoekers, moet ik toch concluderen dat het wel héél erg eigenwijze figuren zijn. Alles wat ze bedenken is ook meteen een theorie. En zodra iets een theorie is moet hij met man en macht, met huis en haard, met twintig witte paarden en een ossenkop, en stand te pede tot het uiterste worden verdedigd. Ze houden de hand op de rode knop en als ze geen gelijk hebben, wacht ons een nucleaire winter.

Nu is er op zich niks mis mee om je als een doofstomme pitbull vast te bijten in een theorie en nooit, nooit meer los te

laten, maar je komt er niet veel verder mee. Natuurlijk, je eigen theorieje verdedigen is je wetenschappelijke plicht. Als je je eigen theorie niet verdedigt, hou dan lekker je muil, maar bedenk dat niet alles een theorie is. Ik heb zelf ook de goede gewoonte om mijn gedachten en ideetjes tot het oneindige te verdedigen. Soms zeggen mensen, de zogenaamde domme mensen, dat ik dan niet tegen mijn verlies kan. Niets van aan. Kullie bullie. De waarheid zit in een klein hoekje en als debater moet je dat hoekje zoeken, altijd. En ervan uitgaan dat je er zelf instaat. Opgeven is voor losers. Natte kranten. Lekker makkelijk. Ja, je hebt gelijk, einde discussie. Iemand laten winnen is nog erger dan niet tegen je verlies kunnen.

Maar. De Hele Grote Maar: de ander kán natuurlijk gelijk hebben. Of in ieder geval je neus in een andere richting zetten. Dus verwerp de andere theorie niet omdat jij een betere denkt te hebben, maar bewijs dat de ander ongelijk heeft. Niet omdat jij wel de goede theorie hebt, maar omdat zij er naast zitten.

Luister naar de ander als hij jouw theorie aanvalt. Je tegenstander kan je helpen de gaten en zwakke plekken op te zoeken, want uiteindelijk heb je natuurlijk toch gelijk.

Bij de soortvormingstheorieën zijn er twee kampen. Het eerste kamp houdt vol dat nieuwe soorten slechts kunnen ontstaan door geografische afscheiding. Zet een paar guppies in een sloot waar ze geen natuurlijke vijanden hebben en er ontstaan nieuwe soorten guppen omdat er wél voedsel is maar géén vijanden – simpelweg omdat er ruimte voor is. Omdat ze zich niet met de strijd om het bestaan hoeven bezig te houden, maar onbeperkt van bil kunnen, ontstaat er een nieuwe soort. Dat was een beetje de gedachte achter de darwinvinken op de Galapagoseilanden. Darwin vond daar allerlei vinken die zich hadden gespecialiseerd in een bepaald soort voedsel. Er waren vinken die zaden aten, vinken die wormen aten, enzovoorts.

En dat waren dan verschillende soorten vinken die niet meer met elkaar paarden. De verklaring was dat er geen vijanden waren zodat de evolutie rustig kon uitzoeken hoe en in welke richting ze kon ontwikkelen.

Het klinkt een beetje simpel, maar het is wel ongeveer de theorie. Ik heb die boeken gelezen, ik doe de moeite het verhaal samen te vatten en als je het er niet mee eens bent, lees je die boeken lekker zelf! Want zo zijn die wetenschappers: elk detailtje, elk rafeltje en rimpeltje, elk krasje dat een andere theorie onderuit kan halen, wordt in geuren, kleuren en 3D uitgebreid uitgeserveerd. Om gek van te worden. Wetenschappers zijn geen normale mensen. We hebben ze nodig en ik geloof ook in de wetenschap, maar het zijn eigenlijk vrij tries-te zielen. Slim, toegewijd, vasthoudend en voorzien van een flinke portie monnikengeduld.

En als je die boeken zelf gaat lezen, zorg dat je goed bent uitgeslapen want tegen één alinea uit zo'n schrijfsel kunnen geen honderd over hekken springende schapen op.

Door afzondering van de populatie (pats, je voelt de oogleden al zwaarder worden), 'allopatrie' genoemd, (en wakker blijven) – 'allopatrie' komt van het Griekse 'allos', wat 'ander' betekent en 'patros' 'vaderland' – (en daar zak je weg).

Ik denk dan: als je toch zo'n term bedenkt (want daar zijn ze gek op, de dames en heren wetenschappers, nieuwe termen maken je theorie meteen een stuk wetenschappelijker), noem het dan 'allospatros'. Maar nee hoor, je bent een egoetje, dus je gaat het verbasteren naar 'allopatrie' zodat je daarna wijsneuzerig kunt uitleggen dat het uit het Grieks komt. Het komt niet uit het Grieks, het komt uit die rare hoofdjes van jullie! Het is geen Grieks, het is kinderpraat. Kinderen zeggen woorden ook anders. 'Pappies.' Nee, het is pappa. 'Pappies,' murmelt het kind. Nee, het is pappa. 'Pappies.' Luister, het is pappa en als

je het nog één keer fout zegt, ram ik die zuignapina in je keel-los. Denk daaraan elke keer als je weer een term leest met de mededeling erbij dat het uit het Grieks komt.

Soortvorming, daar waren we gebleven. Het tweede kamp.

Het tweede kamp bestaat uit lui die geloven dat soortvorming kan optreden binnen de eigen populatie. Sympatrische soortvorming. Dat zal wel uit het Latijn komen. Dood moeten ze, ja! Zeg wat je bedoelt. Punt.

Waar het om gaat, is dat bij deze soortvorming de populatie (van het Griekse ‘popos’) nog contact kan onderhouden met de ‘afwijking’ die een nieuwe soort aan het vormen is, maar dat dit niet gebeurt. Of in ieder geval niet in die mate dat de oude genen het weer van de nieuwe, afwijkende, winnen.

Ja, een voorbeeldje. Een bepaalde mijt die normaal alleen op perenbomen zit, gaat opeens ook op appelbomen zitten. Is gebeurd. En dat is dan weer iemand opgevallen. Iemand met een behoorlijke intelligentie, weinig fantasie, sexloos en geen enkele passie in het leven en toch het gevoel dat ie niet voor niks op aarde is. Zo’n kerel ziet dan een mijt en denkt: *Hier ga ik eens een paar jaar van mijn leven aan besteden, dit is nuttig zeg, hier ga ik de blits mee maken, hier zit de wereld op te wachten, dit is mijn meaning of life, het is of drie keer per dag aan die grote rode tulp hangen, of achter die mijt aan. Weet je wat, ik ga voor de mijt.*

Rot op. Doe als ik: leef, lach, huil, bewonder, ga vreemd, jaag op exotische vissen, eet in de beste restaurants, kijk mooie films en lees vooral al die shit uit een boekje van de losers die er al hun tijd in hebben gestopt en schrijf het zonder bronvermelding over. Zo werkt dat!

Omdat die appelmijt meer van appels hield dan van peren is hij zich in appels gaan specialiseren. Het werden twee ver-

schillende soorten mijten. Andere paargewoonten, andere kleuren. Gewoon een andere mijt. Terwijl die perenmijten best met die appelmijten hadden kunnen paren – het was maar drie minuten vliegen. En dan waren die appelmijten weer perenmijten geworden. Of een mengvorm. Dat ze opeens van kiwi’s houden. Toch gebeurde dat niet. En nu kunnen ze niet meer met elkaar paren. Dat gaat gewoon echt niet meer. De appelmijtenmannetjes hebben een appelvormige penis die niet in het perenvrouwtje past. Gaaf, hè! In ieder geval waren ze geografisch bereikbaar, maar is er toch een andere soort gevormd.

Weet je wat, ik ga conclusies trekken. Dit gemierenneuk is mooi geweest. Ik presenteer hier de allesomvattende theorie van de soortvorming.

De kracht van evolutie is aanpassen. Zonder razendsnelle aanpassing, waarvan sommige nare virussen een goed voorbeeld zijn, verliest de evolutie zijn kracht.

Aids heeft zich aangepast van apen naar mensen. Soms denk ik dat we aids gewoon moeten teruggeven aan die apen. Ik bedoel, het griepvirus begint vaak bij kippen en slaat dan over op mensen. Laat mensen met de griep in het gezicht van die kippen niezen. Dat zal ze leren!

Tegenwoordig is aids ook al weer te genezen, je hoeft er in ieder geval niet dood aan te gaan. Waar is de goede oude tijd dat je nog bang was voor dingen. Je neukt zonder condooms met hele rare vrouwen en je denkt toch: *nou ja, dan slik ik de rest van mijn leven wel pillen.*

In Afrika schijnen mensen aids te krijgen omdat ze dan zo veel pillen moeten slikken dat ze in ieder geval elke dag iets in hun maag hebben.

Sommige soorten passen zich aan aan veranderende omstandigheden. Soms is er een nieuwe voedselbron, soms verandert

het klimaat of valt er een meteoriet uit de lucht, soms komt er een nieuwe vijand of valt een oude vijand weg – in ieder geval zal de evolutie direct toeslaan en zich aan de nieuwe omstandigheden aanpassen. Dat vindt de evolutie lekker. Daar raakt de evolutie opgewonden van. Daar kan de evolutie niks aan doen, dat is gewoon de natuur van de evolutie.

Soms is de oude soort minder aangepast en wordt deze verdrongen door de opvolger die sneller is of beter bij het voedsel kan. Zeg maar superieur. Andere keren is er weer plek voor de nieuwe en de oude soort samen. Zelfs als de omstandigheden exact gelijk blijven, kan er een nieuwe soort ontstaan – door puur toeval.

Heerlijk. Een waterdichte verklaring, en ik hoef niks te bewijzen. Laten we het de Lebbis-These noemen. Want de Sibbel-These bestaat al.

Maar dit is wel de conclusie na het lezen van enkele werken over soortvorming. Uiteindelijk is geen enkele theorie de juiste gebleken omdat de andere verklaringen ook klopten. En de evolutie zit er niet mee als twee dieren een andere ‘soort’ zijn en niet meer met elkaar paren. Het begrip ‘soort’ is maar een bedenkseltje van ons mensen. Voor de evolutie is het een manier om nieuwe dingetjes uit te proberen.

Daarom is het uitsterven van soorten ook helemaal niet erg. Het maakt ruimte voor weer nieuwe ideetjes. Kijk, wij vinden het soms jammer. Als de neushoorn uitsterft vinden wij mensen dat vervelend. En hij sterft uit omdat de Chinezen denken dat de hoorn lustopwekkend is. Het schijnt dat ze die hoorn insmeren met vet en hem er zo in rammen. Als er toch één volk is dat geen lustopwekkende middelen zou moeten gebruiken, dan zijn het de Chinezen wel. Er zijn gewoon heel veel Chinezen. Ik zeg niet dat China vol is, en u zegt niet dat China vol is, maar het zijn er wel heel erg veel. Misschien moeten ze

een foto van Marga van Praag boven hun bed hangen, dát helpt pas tegen overbevolking. Als de neushoorn uitsterft zijn er geen lustopwekkende hoornen meer. Misschien dat de Chinezen dan wel uitsterven.

Soortvorming blijft een bijzonder proces. En het is soms vetterend wat wetenschappers bedenken om hun theorieën te staven. Een van de liefste voorbeelden wordt beschreven in het boek *Het mysterie der mysteriën* van Menno Schilthuizen.

Een onderzoekster, Nancy Burley van de Universiteit van Illinois, deed onderzoek naar zebra-vinken. Wat doet een vrouwtje een mannetje uitzoeken, zo vroeg ze zich af. Zijn het de sterke genen, of is het wellicht het uiterlijk dat iets zegt over sterke genen, of is het iets anders? Nancy slaat aan het onderzoeken en om de vinken makkelijker uit elkaar te houden gaf ze de zebra-vinken een gekleurd ringetje. Sommige mannetjes kregen meer aandacht van de vrouwtjes, enkel en alleen omdat ze een bepaalde kleur ringetje om het pootje hadden. Toch duidelijk iets heel onnatuurlijks. Om dit nog verder te onderzoeken, heeft ze de zebra-vinken allerlei kunstmatige versieringen gegeven, ze gaf de mannetjes zebra-vinken zelfs kleine papieren hoedjes. En toen bleek dat zebra-vinkmannetjes met rode papieren hoedjes op hun kop verreweg de meeste vrouwtjes kregen. Dus als er ooit bij toeval een zebra-vinkjes met een papieren hoedje op zou worden geboren, is er een kans dat dat een nieuwe soort wordt. Omdat de vrouwtjes dat leuk vinden.

En ik vind vrouwtjes die kleine papieren hoedjes op vogelkopjes maken onweerstaanbaar.

Ik bedoel, probeer het maar eens. Die vogeltjes blijven nooit stilzitten, die willen helemaal geen hoedje op. En dan kom je in een kantoorboekhandel: ‘Ik wil graag rood papier.’ *Hoe dik moet het papier zijn, 80 grams, 120 grams, karton, rood vloei-papier, glans, mat?* ‘Ja, dat weet ik niet.’ *Maar waar wilt u het voor*

gebruiken? 'Nou, ik maak kleine papieren hoedjes voor zebra-vinken.' Ja, ja. Misschien moet u dan eerst even naar de apotheek hiernaast gaan. Drie tabletten prozac en lekker een paar dagen op bed blijven, goedemiddag.

Wat de onderzoekers in ieder geval wel hebben bewezen, is dat soortvorming – dus als een nieuwe populatie niet meer of slechts heel sporadisch met de oude paart – heel erg snel kan gaan. Soms kunnen de verschillen al in twintig of dertig generaties onoverbrugbaar zijn. Dat is ook de reden dat de tussenvormen moeilijk te vinden zijn. Een soort is een stabiele hoop genen. Het lijkt alsof de evolutie ergens naar op zoek gaat en als ze die bestemming heeft gevonden, is het zaakje stabiel en stopt de verandering. Dan kan een soort miljoenen, honderden miljoenen jaren onveranderd blijven.

In de geschiedenis hebben enorme evolutionaire uitbarstingen van nieuwe soorten plaatsgevonden. Totaal nieuwe dieren. En altijd waren er na zo'n evolutionaire uitbarsting veel meer soorten dan dat er daarvoor waren. De laatste manifesteerde zich zo'n 65 miljoen jaar geleden, na een gigantische meteorietinslag – bekend van het uitsterven van de dino's en minder bekend van de gigantische bloei aan nieuwe soorten in de tijd na die inslag.

We hebben het over de beroemde inslag van een enorme meteoriet bij Yucatan, Mexico. In tien minuten stonden alle bossen van Noord-Amerika in de fik. Laat Bush dit niet lezen. Die denkt meteen: *hé, gaaf wapen zo'n meteoriet. Hoe bouwen we zoiets?*

In ieder geval zijn er in die tijd enorme hoeveelheden dieren weggevaagd. Een aantal hield het nog wat duizenden jaartjes vol en stierf toch alsnog uit. Anderen waren een schim van wat ze ooit waren, maar vochten zich terug. We zien echter in de honderdduizenden jaren erna enorm veel soorten ontstaan.

Waarom? Omdat het kon! Er was weer ruimte. Er waren weer niches die nog niet waren opgevuld. Zo werkt de evolutie. Loerend op een kans om er weer voor te gaan. De evolutie is nooit moe. Ze ziet elke verandering als een mogelijkheid er weer iets nog mooiers van te maken.

Op zoek naar verandering. En soms is een soort zo sterk dat hij rampen overleeft. Dan heeft de evolutie het goed gedaan. Stukje trots. En weer door!

Er zijn in de geschiedenis van de aarde waarschijnlijk vijf van dit soort enorme rampen geweest. En elke keer vond er daarna een uitbarsting van nieuw leven plaats die de vorige biodiversiteit overtrof.

Kortom, de evolutie heeft die rampen nodig. Zoals wij dus schijnbaar oorlog nodig hebben om alles schoon te wassen, oude shit weg te vagen en weer opnieuw te kunnen beginnen. Leve George W Bush. Hij is onmisbaar.

Zonder die meteoriet waren er misschien nog steeds dinosaurussen en dan waren wij er wellicht nooit geweest. Vergeet niet dat de aapachtigen pas ontstonden, een kans kregen, nadat de dino's weg waren. Uit de dino waren misschien geen intelligentere dieren ontstaan. De evolutie wist dat, wachtte op zijn kans en sloeg toe zodra hij de kans kreeg.

Evolutie heeft geen geheugen. Een eenmaal uitgestorven dier wordt nooit opnieuw bedacht. Ik denk dat dat komt omdat de mogelijkheden, de variatie, te groot zijn. Een olifant, met een enorm lange neus waar hij van alles mee kan doen, dat is toch een wereldidee. Te bizar. Teken het voor het eerst en iedereen lacht je uit. En waarom niet een extra hand op je rug om te krabben. Alles kan. Dat is het mooie: echt alles kan.

In Afrika leeft een marmot die wat de botten betreft dezelfde bouw als een olifant heeft. Maar geen slurf. Ik vind dat

grappig. De evolutie was op weg maar heeft zich bedacht, of is iets nog veel mooiers aan het voorbereiden.

Overigens hebben we de grootste moeite om soorten te onderscheiden. Over naamgeving en indeling is de wetenschap het totaal niet eens. Het zal u de spreekwoordelijke Hema-rookworst wezen welke ruzie er gevoerd wordt, maar we hebben nog steeds geen goed systeem voor de organisme-indeling. Alles moest natuurlijk weer een Latijnse naam hebben, want dat is ‘wetenschappelijk’, maar waar beoordeel je op? Op lieve en niet-lieve dieren? Op soort ruggengraat? Op de kunstjes die ze kunnen?

Dieren delen niet in. Dat is typisch mensenwerk. We willen alles in een hokje kunnen stoppen. Iets is een plant. Geen bacterie. Fijnnervig gemaast! Meerjarig! Onkruid! Zoals de berenklaauw, mijn lievelingsplant, als onkruid wordt gezien. Zo aanmatigend om een plant die je niet in je tuin wilt hebben als onkruid te bestempelen. De mooiste plant die er is! Als het lente wordt, knalt hij de grond uit. Het leven barst je tegemoet.

Ja, maar hij is giftig. Ja. Aardappelplanten zijn van de familie nachtschade en ook giftig. Zijn aardappels dan onkruid? Er was ergens, weet ik veel waar, een jongetje en die had ergens in een parkje allemaal berenklaauwen met de hand kapot gebroken. Hij had er hevige uitslag aan overgehouden en de hele buurt klaagde dat die berenklaauwen in de bosjes stonden! Niemand die zegt dat je met je poten van planten af moet blijven. De volgende keer duwen we de hele plant in je hol. Nee, de plant kreeg de schuld! Nooit meer doen, oké! Berenklaauw is lief. Berenklaauw is lief. Is mijn vriendje.

De indeling in lieve en niet-lieve soorten is voor planten dus geen optie, maar laten we eens naar het dierenrijk kijken. Er zijn in mijn visie twee soorten dieren: dieren die er simpelweg zijn en dieren die ons lastig vallen.

Snuitkevers, daar barst het zomers van, die zijn er gewoon. Ze eten wat bladeren en gaan ons verder uit de weg. Goed werk. Ik was in Californië bij Lake Tahoe alwaar een meertje lag: Mono Lake. Zo zout als de Dode Zee. De randen van het meer zagen helemaal zwart van de vliegen. Eén grote deinende golf vliegen. Met één geweldige eigenschap: ze haten mensen. Maar niet dat ze ons aanvallen, nee, ze weigeren ronduit om in je buurt te komen. Je voelt je net Mozes die de Rode Zee split. Waar je ook liep, ze bleven op eerbiedige afstand. Als je je hand bewoog, bewogen de vliegen met je hand mee als een school sardientjes in de stroming. Kijk, die vliegen zijn goed bezig!

Muggen behoren tot de tweede categorie: muggen vallen ons wel lastig. Ze prikken ons zodat ze eitjes kunnen leggen opdat er nog meer muggen komen die ons prikken. Het enige dat echt helpt is Deet: een heftig chemisch middeltje waar muggen gegarandeerd kanker van krijgen. Ik had in Californië zo’n last van muggen dat ik een voorbeeld heb gesteld. Het was niet goed van me, maar soms word je gek. Ik heb van een houten knijper een klein stoeltje gemaakt, ijzeren klemmetjes eraan, aangesloten op een 9-voltbatterij, een mug gevangen, die met een vergrootglas en wat lijm levend op de stoel gebonden, het draadje bij de batterij gehouden en het uitgeschreeuwd: ‘Er is een kracht op deze wereld, een kracht groter dan de hoogste berg, een kracht machtiger dan de sterkste boom, sterker dan de heftigste vulkaan! Het is de oerkracht van de gerechtigheid, het is het zuiverende woord van het laatste oordeel, het is de verschoning van de rechtvaardigen! De toorn van de hemelse schoonheid zal op je nederdalen en duizendmaal duizend zwaarden doorklieven je bloedende hart! Zoemen zul je om vergeving! Zoemen met een stem die niet wordt gehoord! De dood is een verlossing waar je naar verlangt als de verdroogde roos naar de dauw, als het

paard naar de groene weide, zoals de rivier verlangt naar de zee, opdat hij eindelijk kan rusten en oplost in vergetelheid! Hij zal komen, zo tergend langzaam dat de pijn door jou en al je soortgenoten gevoeld zal worden tot in de laatste vezel, de laatste druppel vocht in de laatste cel van je miezerige, verschrompelende lichaam! Dood ga je! Dood! Dood! Dood!!!’ En toen heb ik de batterij aangesloten. Maar hij bleef leven dus heb ik hem doodgedrukt. Was mijn stoeltje stuk.

Wat ik eerder zei dat dieren niet in hokjes denken, is niet helemaal waar. Ze delen wel in, maar dan in heel simpele categorieën. Voor een leeuw is iets eten, gevaar, niks of neuken.

Een antilope is eten. Een mens gevaar. Een snuitkever is niks en een andere leeuw betekent neuken. Simpel.

Kunnen wij ook gaan doen. Een konijn is eten. Sharon is gevaar. Een snuitkever niks en Tatjana is neuken. Maar Braakhekke is eten.

En in Urk is iedereen voor iedereen neuken.

Lastig, indelen is gewoon heel moeilijk.

Evolutie

De evolutie is een motor die het leven als concept naar een hoger plan brengt. Steeds complexer, steeds intelligenter. Dat is de oerkracht van de evolutie. Zoals water dat naar beneden stroomt, ook altijd ergens heen gaat. Als het nergens heenging was er geen evolutie omdat alles dan uiteindelijk zou uitsterven. Dus de evolutie is per definitie het winnende concept, omdat het er is. We gaan daarheen waar het ons brengt.

Waarheen?

Kijk nou komen we op een leuke vraag. Waar gaan we heen? Hoe vaak heb ik deze vraag op schoolfeestjes na het nuttigen van onacceptabel grote hoeveelheden kwalitatief lage alcohol niet langs horen komen. De reden dat deze vraag vaak gesteld

wordt, is dat je na het nuttigen van zo veel drank toch niet meer in staat bent een vrouw te versieren, en dan kun je het net zo goed even over levensvragen hebben. Voor dat je het weet heb je het dan toch weer over vrouwen.

Waar gaan we heen? Dit boek is een noodzakelijk vervolg op de theorieën van Darwin, een slimme man. Sterker nog, hij was briljant. Het idee dat alles via een proces voortvloeit uit aminozuren is op zich al briljant, daar bewijzen voor verzamelen en een sluitende theorie bedenken, is nog een stuk briljanter. En ik pretendeer niet dat ik dat ben.

Maar. We evolueren door. En dat is goed. Zoals een economie volkomen in elkaar stort als er geen groei is, zoals alles uiteindelijk tot chaos verwordt als er niet constant onderhoud wordt gepleegd en energie wordt toegevoegd.

De evolutie is die kracht en die energie die ervoor zorgt dat we niet terugvallen en allemaal weer amoeben worden. Waar niks op tegen is, maar ik hou zo van het leven dat het idee me toch tegenstaat. Daar staat tegenover dat een amoebe geen idee van het leven heeft en het dus ook niet zal missen als het over is. Niet dat wij het missen als het over is, maar daarmee zijn we nog geen amoeben.

Denk niet dat ik het over het leven na de dood ga hebben – hoewel ik daar wel een mening over heb, een hele goeie – maar als ik te veel afdwaal wordt dit boek onleesbaar.

Ik vind de hemel een heel slecht idee. Niet goed. Het is me te duidelijk. Te tastbaar. Te veel een soort van beloning. Een beloning die religie maar al te graag zal misbruiken. ‘Wat? Moet ik dat doen?’ *Jaha, maar je komt dan dus wel in de hemel.* ‘O, had dat dan meteen gezegd.’

Alleen al het idee dat er ergens een Allah staat, met zijn armen wijd die zegt: ‘Abdullah, je hebt twintig mensen ver-

moord met een spijkerbom, je bent een martelaar, welkom. Welkom, welkom, welkom. Ik hou van je. En je hebt ook nog eens dertig jodenhonden voor het leven verminkt. Kom op jongens, met z'n allen: Abdullah is de beste, Abdullah is de beste. We hebben een A we hebben een B, we hebben—'

En aan de overkant staat God: 'Kom maar. Ohhh, zielige fanatieke joden, natuurlijk moeten jullie die klote Palestijnen wreken. Dat bombarderen was geweldig. Jammer dat jullie dood zijn, nou ja, je hebt in ieder geval wat Palestijnen te grazen genomen. Knap dat jullie de boodschap toch zo goed uit mijn heilige schrift gehaald hebben. Ja, toen het af was dacht ik dat ik wat te vaag was geweest, maar jullie hebben het helemaal goed gelezen. Dood moeten ze, allemaal. En alle heilige plekken zijn alleen van jullie. Want hier in de allerheiligste plek, waar ik woon, nou, daar komen ze d'r mooi niet in! En let maar niet op de herrie hiernaast, ze hebben weer een feestje.'

Sorry. Ik dwaal weer af.

En we zijn weer terug.

Wij gaan ergens heen als mensheid. Niet een specifiek doel, of we weten het doel nog niet, maar we veranderen. En daar ga ik het over hebben.

Evolutie. Het spectaculaire idee dat alle leven uitgroeide van een paar aminozuren tot de complexe structuren waaruit wij als mens zijn opgebouwd, is amper te bevatten. Van amoëbe tot mens. Soms zie je zelfs trekken in mensen die terugverwijzen naar onze primitieve afkomst. Zo was ik laatst in Frankrijk in een klein skiplaatsje waar wij een huisje hadden gehuurd bij Pierre en Vacances – de Centerparcs van de neurotische zuiderburen. Niet uit Hollandse zuinigheid, maar het was nou eenmaal het enige dat we nog konden boeken. Dat u niet denkt dat ik op mijn heerlijke skivakantie ook maar één euro-

cent probeer te bezuinigen door een kneuterig misplaatste Hollandse middenstandsmentaliteit.

Vrije tijd is de mooiste, meest kostbare tijd die er is. Even een voorbeeldje. Ik vind dit nogal belangrijk.

Ik heb een paar jaar als programmeur en ontwerper bij een computerbedrijf gewerkt. Het is nu een groot bedrijf, Cap Gemini, indertijd werkte er 700 mensen. Op een bepaald moment werkte ik nogal veel. Naast het programmeerwerk had ik samen met Dolf het Leids Cabaret Festival gewonnen. En dan kun je voor het eggie cabaretier worden. Samen dingen zien die je anders nooit had gezien. Stadskanaal, Delfzijl, Winschoten. Vijf dagen per week 's morgens om zeven uur voor de files uit (kon toen nog) naar mijn werk, vier uur klaar, naar theater toe, eten, spelen, één uur 's nachts thuis, zeven uur op, etcetera. Dus ik vroeg om arbeidstijdverkorting. Tien jaar geleden deden ze daar in de IT dus niet aan. Ze verdienen zo godsgruwelijk veel geld aan iedereen die werkte dat een paar uur niet werken ze per saldo erg veel geld kostte. Maar ik moest het wel krijgen, anders was ik weg.

Ik kreeg het. Als eerste. Wat zeg ik, als enige. Ik nam een keer een dag vrij om te vissen en een aantal collega's zeiden: 'Ah, dat wil ik ook.' Ik vraag, waarom doen jullie het niet? Tot mijn verbijstering was het antwoord dat als ze een dag arbeidstijdverkorting zouden nemen, en dan een dag gingen vissen, die dag hun 800 gulden zou kosten. Dat is een hele dure visdag.

Het was ze gelukt. Ze hadden alles omgedraaid.

Je leeft niet om geld te verdienen, je leeft om leuke dingen te doen. Dingen die je drijfveren zijn. Het Vuur. Dus als je één miljoen per dag verdient, kost een dag vissen je geen miljoen. Je hebt zo veel verdiend dat je heel veel kunt vissen! Het zit precies andersom.

Hetzelfde zie je in de economie. Ik heb vervoerseconomie gestudeerd. Wat mij echt verbijsterde is dat de economische schade van files wordt berekend door te kijken wie er hoelang in de file staat en wat ze in die tijd hadden kunnen verdienen. Dat gaat puur uit van geld, geld, geld. Terwijl je moet kijken hoeveel vrije tijd iemand kwijtraakt. Eigen tijd. Dat is de echte waarde.

Skivakantie, Les Arc 1800, de kleinste huisjes denkbaar. Pierre en Vacances is een keten die probeert voor een zo klein mogelijk stukje Frankrijk zo veel mogelijk geld te vangen. Je mag je ski's niet mee naar binnen nemen. Die moet je in de kelder laten staan omdat er anders geen ruimte is voor mensen in de huisjes. Als je gaat douchen, moet je op de wc-bril staan terwijl onder je iemand zit te schijten die ook de aardappelen aan het schillen is, want de douche-toiletcombinatie is tevens de keuken. Het is voor vier personen, maar dan moet minimaal één iemand staand slapen.

De enige die op vakantie is is Pierre met ons geld op de Bahamas met heel veel ruimte om zich heen. In ieder geval werden we daar aan de balie geholpen, nou ja, meer te woord gestaan, door een meisje. Niet zo slim. Dat straalt dat soort mensen uit. Net geen mongool, maar zo'n tussengroep waar niet echt een naam voor is. Noem het een post-mongool. Het zijn mongolen met precies genoeg capaciteiten om hele zinnen te vormen en een normale tong te hebben. Ze moest ons inschrijven.

En toen vroeg ze, zij vroeg, uit zichzelf, vroeg zij, aan ons, zij vroeg: 'Voulez-vous parler Anglais?' Als je dat vertaalt, betekent het: 'Wilt u engels spreken?' Zij vroeg het. Aan ons. En toen zei ik: 'Oui, we speak English.' En toen zei zij, tegen ons, zei ze: 'Je parle Français', en ze ging lekker in het Frans door.

Ze had zich verplicht in een lichtblauwe ski-overall gehesen – wat bij ons op de Albert Cuyp de legging is, is in skigebieden de overall. En toen vroegen wij aan haar, en het is een klein skigebied, er waren maar vier pistes, en wij vroegen, omdat het slecht weer was, welke piste goed was. Ze staaarde ons verbijsterd aan. Alsof ze de formule voor het splijten van atomen voor zich zag. Skipistes, nee, daar wist ze niks van.

Kijk, dat was nou een amoëbe met borsten.

En zo zijn we weer terug bij de evolutie. Hoe de allereerste aminozuren op onze aarde terecht zijn gekomen, is nog onduidelijk. Er zijn anno 2001 aanwijzingen dat er op meteoren sporen van leven zijn gevonden. Het is dus mogelijk dat deze eerste bouwstenen uit de ruimte kwamen. Ze kunnen ook spontaan zijn ontstaan door elektrische ontladingen en de juiste voorwaarden in de oeroceanen. Maar uitgaande van de evolutietheorie en daarmee van de gedachte dat het leven op toeval berust en niet door een goddelijke hand is gestuurd, betekent het dat als er ergens anders leven is ontstaan, dat ook op hetzelfde toeval berust, dus waar het dan is ontstaan, doet er niet toe.

Het leven, DNA, is onvermijdelijk. Als het niet uit de ruimte was gekomen, ook als er op aarde geen elektrische ontladingen waren geweest, het was er gekomen. Het had misschien wat langer, of wie weet zelfs korter geduurd, maar de vorming van DNA was onvermijdelijk.

Waar we heen gaan, hangt af van waar we vandaan komen. De klassieke darwinistische evolutietheorie probeert te verklaren hoe we zijn ontstaan. Vanuit éencellige diertjes, de oersoep, wat dan ook. Langzaam, in de loop van miljoenen jaren, zijn de levensvormen ingewikkelder geworden en de kroon op de evolutie zijn wij dan.

Ik ga hier mijn evolutietheorie aan u voorleggen. Volgens

Darwin zijn de twee pijlers van evolutie de 'spontane mutatie' en de 'survival of the fittest', waardoor de sterkste variant het wint.

Vergeet het. Het is helemaal niet waar!

Heb je wel eens een luiaard gezien? Een misbaksel eerste klas. Als een tijger hem alleen maar ziet, is ie al verloren. Traag, dom en lekker, dat is de luiaard in drie simpele woorden. En lelijk, maar dat is een waardeoordeel en heeft met smaak te maken. En via smaak kom je automatisch bij C&A – die lui laten toch elk jaar weer zien dat je voor heel weinig geld goed voor lul kunt lopen – en C&A heeft succes, dus wie ben ik om het over mooi en lelijk te hebben.

De luiaard is 'Het Recept voor Uitsterven'. Het is de dodo van onze tijd – en ze zijn er nog steeds. Waarom toch?

Ze bestaan alleen omdat er geen enkel dier is dat zich volledig heeft toegelegd op de jacht op luiaards. Elk roofdier kan luiaards pakken. Het zijn de snoepjes van de week. En als een tijger er eentje ziet, zal hij hem niet laten lopen. De evolutie heeft er gewoon voor gezorgd dat er geen enkel dier alleen van luiaards leeft, anders waren die beesten er niet.

De toekan: leuk voor in de dierentuin maar het is gewoon een vogel die bijna niet kan vliegen omdat zijn snavel zo bizar groot is. Een mislukking. Een vliegende handicap. Een afwijking met vleugels. Geen wonder dat de toekan het logo van Van der Valk is. Proef het eten, bekijk de inrichting en je weet het zeker: goed gekozen die toekan.

En toch overleven ze. Omdat de evolutie niet over survival of the fittest gaat.

Ja, een beetje survival of the fittest binnen de soort. De sterkste antilope wint, meestal. De cheeta pakt de zwakste, maar een gezonde antilope wint het van een gezonde cheeta. Geen van beide is the fittest.

Als soorten ontstaan door wat voor reden dan ook, dan geldt survival of the fittest ook niet. Er is een element van toeval. Het hoeft echt niet the fittest te zijn. Natuurlijk, een soort die zich beter en sneller aanpast aan veranderende omstandigheden, de uitbraak van een nieuw virus bij voorbeeld, zal het over het algemeen beter doen. Die zal winnen van een soort die zich minder snel kan verdedigen tegen dat virus. Maar dat wil nog niet zeggen dat die oude soort daadwerkelijk uitsterft, daarvoor zijn er teveel factoren van belang.

Niet dus. The fittest is wie er toevallig in het water terecht komt!

En zelfs binnen één soort zegt het mechanisme dat survival of the fittest heet dat het zwakke dier het loodje legt, zodat de sterke dieren het overleven. Maar het zwakke dier kan nou net een genetische afwijking hebben die hem in een iets andere omstandigheid een voordeel geeft. Hij kan net dat genetische dingetje hebben waardoor hij de nieuwe soort vormt. Soms is er een fysiek zwak exemplaar, maar heb je een slim dier nodig dat voor het eerst een nieuw soort voedsel uitprobeert. Omdat hij bij voorbeeld niet mee kan op jacht moet hij het met zaden en insecten doen. Weet ik veel.

Wie uiteindelijk overleeft, is per definitie de overlever. Niet de sterkste. Je overleeft omdat je net die eigenschap had die nodig was. Dus survival of the fittest bestaat helemaal niet. Pas achteraf kun je zeggen wat zwak en sterk is in de toevallige omstandigheden die er op dat moment zijn. Het is een constatering achteraf. Wie het overleeft, is 'de sterkste'. Dat is geen principe. Dat is hetzelfde als een pijltje op een dartbord gooien, een rood rondje om de dart tekenen en dan heel hard roepen dat je een bulls eye hebt gegooid. Survival of the fittest is gelul.

De evolutie is helemaal niet op zoek naar de sterkste maar

naar de soort met de meeste potentie, de meeste mogelijkheden. De soort die een gat kan vullen, die de diversiteit kan verhogen. Een soort waar de evolutie wat aan heeft, zoals de bekjes van de galapagosvinken die zich gingen aanpassen. Die potentie tot aanpassen van de snavels was er en dus was er potentie. Daarbij is het belangrijk te weten dat ‘gemiddeld’ over het algemeen meer potentie heeft dan ‘extreem’.

Zo werd Eric Heiden Olympisch kampioen omdat hij een perfect gemiddeld lichaam had met potentie naar alle kanten: een echte all rounder.

Leiders zijn zelden uitgesproken mensen, zelden briljante mensen. Ze zijn zeer gemiddeld. De uitzonderingen zijn bekend omdat hun leiderschap in een ramp eindige. Hitler, Napoleon, Mao. Maar verder neigt alles en iedereen naar het gemiddelde. Democratie is zo’n middel om de extremen af te vlakken – de uitkomst is altijd wat het volk gemiddeld wil. Dus daar komen ook gemiddelde leiders uit voort. Zelfs Pim Fortuyn was niet extreem, want ‘het volk’ stond achter hem. Dat is toch ook wat politici constant doen: zoeken waar de kiezers zijn. Geen politicus die zal zeggen: ‘Dit is wat ik vind.’ Nee, ze zitten bij een partij, de partij heeft een partijlijn en de partijlijn gaat op zoek naar ‘hun kiezers’. Er wordt vanuit de kiezers gedacht, omdat partijen veel stemmen willen – zonder stemmen geen macht en zonder macht bereik je niks, en waarom zou je dan nog een partij hebben als je toch niks kunt bereiken.

Zie hier loepzuiver het grootste manco van de democratie: de zucht naar middelmatigheid. En dat is precies wat letterlijk in ons is geprogrammeerd. Dát is de evolutie aan het werk, op zoek naar het beste gemiddelde. Dus niet naar de sterkste. Kijk om je heen. Hoe kies jij een partner? Ben je op zoek naar de sterkste en doe je er alles voor de sterkste te vinden? Of kijk je

eens wat rond, binnen de beperkingen van je sociale groep, en wacht je tot het een keertje klikt?

De meeste mensen zullen zo ongeveer bij hun vijfde of tiende partner een kind krijgen. Hoe goed hebben ze dan gezocht? Als er op elk potje wel een deksel past, als er bij elke man wel een vrouw past, als alles maar een kind kan krijgen, dan is dat toch niet survival of the fittest! Als dat principe van Darwin ergens niet op gaat, dan is het wel bij mensen.

Nog een voorbeeld: de omroepen. Ik heb daar wat mee te maken gehad! Daar zetten ze nou niet bepaald de grote lichten van deze wereld neer. Ze bepalen de publieke opinie, ze kunnen sturen. Massamedia is belangrijk. En toch zitten er erg veel middelmatige mensen – de paar goeden niet te na gesproken (natuurlijk wel even om mijn toekomst denken). Hoe dat werkt?

Angst. Zet een middelmatig iemand in een organisatie en hij wordt bang, voor zijn baantje.

Stel: er moet iemand worden aangenomen. Dan neem je niet iemand aan die heel erg goed is. Dan gaat hij of zij vol over je heen en kun je niet eens in zijn zog aanpikken. Zoiets heb ik ooit meegemaakt met Dolf. We gingen met drie man, Dolf, Koos Terpstra, en ikku, de Alp Duez op. Door Gertjan Theunisse, het testosteronbeest, ooit in 44 minuten bedwongen. Ik wist zeker dat ik in de buurt van Dolf kon blijven. Al na de eerste bocht had ik het snot voor de ogen, in de ogen, achter de ogen. Als een pornstar die een volledige bukake (zoek dat maar op op internet – niet op je werk, je wordt gegarandeerd ontslagen) over haar gezicht heeft gekregen. Dolf was onhoudbaar weg. Het enige dat ik nog tegenkwam, waren bananen. Dolf had zijn fiets volgeplakt met bananen en had er niet eentje fatsoenlijk van zijn fiets af kunnen krijgen, alles was gevallen. 51 minuten heeft hij er over gedaan. Dat is best

heel erg hard. Ik zat ergens rond het uur. Koos hebben we nooit meer gezien. Als u weet waar hij is, laat het me even weten.

Hoe dan ook, je neemt iemand aan die je 'kan hebben'. Iemand net onder jouw niveau. Of gelijkwaardig. En als je heel eerlijk bent heb je het liefst iemand die veel beter is dan jij, maar alleen het woordje 'snalakjes' kan zeggen terwijl er schuim uit zijn mond komt. Dan schrijf je alles over wat hij bedenkt en zegt dat het jouw idee is. Maar ja, uiteindelijk vind je die niet, dus neem je een lekker ding zodat er altijd een kansje is dat er wat gebeurt bij het kopieerapparaat. Want laten we het leven wel spannend houden. Merkt u ook dat ik steeds afdwaal en bijna altijd op sex terechtkom?

Bij dieren zie je dat dus ook: die neiging naar het gemiddelde. Daar zorgen de getallen wel voor. Als de sterkste leeuw mag paren denk je snel: *o, the fittest*. Maar als er op een gemiddelde Tanzaniaanse avond vijfduizend leeuwen aan het paren zijn, is het wel heel toevallig als die allemaal the fittest zijn. Als één gorilla alle wijfjes mag dekken, wat zo is, ja, dan zal de fysiek sterkste wel winnen. Ondertussen zijn ze niet bepaald verder gekomen – ze hadden beter de slimste kunnen laten winnen.

De chimpansee doet het honderden keren per jaar met tientallen vrouwtjes terwijl de gorilla tot vier jaar moet wachten tot een vrouwtje na een bevalling weer tochtig is – en dan nog is het maar een paar keer per maand van kezestein. Geen wonder dat er dan gevochten wordt om de vrouwtjes. Maar daar zit bij deze twee primaten toch een totaal ander principe achter.

De meeste dieren hebben of één partner of alles doet het met alles, zoals bij de vissen het geval is. Dan is er toch geen sprake van de sterkste?

En zoals zovaak krijg ik weer een mooi voorbeeld in de schoot geworpen. Een berichtje dat de paarden van de

Amsterdamse politie besmet zijn met het stalvirus. Daar is geen middel tegen. Ze moeten het gewoon uitzieken. Al vier paarden zijn dood. De woordvoerder verklaarde dat het juist de dieren in topconditie betreft: 'Je moet het net zien als topsporters. Die zijn ook vaker verkouden.' Precies! Topsport is linke soep. Verkouden zijn is niet erg, maar er zijn ook dodelijke virussen waar we nog niks tegen hebben. The fittest gaan er als eerste aan!

Een voorbeeld van survival tussen soorten. Ik zag op tv een onderzoek naar algen. Zo'n VPRO-programma dat de gemiddelde kijker doorzapt omdat Michiel Romeyn niet goeiesmorgens zegt. Met een simulatieprogramma hadden ze vijf algensoorten nagebootst. Veel saaier kan het haast niet. Als ze die algen in een bepaalde omgeving plaatsten, met zo veel zuurstof en zo veel stikstof en zo, kwam er een evenwicht. Als aan één van de twintig factoren ook maar een fractie werd geknoeid kwam er na honderd, tweehonderd, duizend generaties een totaal ander evenwicht uit. Dit kon gebeuren omdat ze elkaar beïnvloedden in het gebruik van gas, stikstof enzovoorts. En soms stierven soorten uit. Dussssss. Conclusie: niks fittest. Toeval. Omstandigheden.

Want dat zeggen de biologen dan: 'Jawel, het is wél survival of the fittest, want de zwakke exemplaren worden onderweg opgegeten.' Soms, maar heel vaak ook niet. Veel hangt af van toeval. Wanneer een groep meeuwen waar jaagt, om maar wat te noemen. Als er jonge schildpadjes worden geboren, u kent die beelden wel, en zo niet, kijk eens een keertje tv! En dan niet *Get The Picture*.

Ik kijk zelf trouwens wel eens enkele seconden naar *Get The fucking Picture*, gewoon om me te verbazen, en dan roept zo'n muts na tien vragen Cito-toetsniveau heel erg blij 'het zijn punaises, het zijn punaises', en begint te juichen. Waar zijn we

in terechtgekomen? In het spelletje *Survival Of The Fittest*? Hahaha! Ik dacht het niet!

Maar goed, die meeuwen vreten de schildpadjes die naar het water racen op. Laat op dat strand de iets langzamere schildpadjes verliezen. Dat betekent dat survival of the fittest inhoudt dat de snelste schildpad wint in de evolutie. De schildpad, de snelste, snapt u het nog? Niet vooruit te branden, maar door survival wint 'de snelste'. Terwijl op het strand ernaast geen meeuwen zijn, want die zijn zich bij onze camera's aan het volproppen, en daar wint dan de langzaamste. Gaat lekker zo!

De evolutie wil gewoon zo veel mogelijk soorten! Diversiteit! Daar draait het om: elke niche moet worden gevuld. Elk dier specialiseert zich zodat er weer meer diersoorten kunnen leven. Is het ooit iemand opgevallen dat er zo onwaarschijnlijk veel insecten zijn? En planten. En mossen. En vissen. En virussen. Dat heeft niets met the fittest te maken. Veel. Dat is de clou. De evolutie is op zoek naar veel.

En ik weet waarom: omdat daardoor de kans op overleven van leven veel groter is.

Hoe minder soorten hoe groter de kans dat er een hele tak uitsterft. En dat wil de evolutie niet. Want die tak kan nou net de richting zijn die de potentie heeft om verder uit te groeien. Zie het als de top van een boom. Haal de tak eraf en het blijft een boom. Haal de top eruit en het wordt een gedrocht – zoals de knotwilg. Die elke drie jaar bijgehouden moet worden om te overleven. Anders scheurt hij in stukken door het gewicht van de takken. En dat is dan ons Hollands natuurlandschap! Veel gecultiveerder kan haast niet. Wat bezielt de mens toch om zo'n gedrocht te creëren en dat dan ook nog te identificeren met Hollands landschap?

Die knotwilgen scheuren uit elkaar en er blijft een gat in het midden over. Een meisje, de 11-jarige Gerrike van Dijk uit Leerbroek, was in zo'n boom gaan spelen en kwam klem te zitten. Ze heeft anderhalf uur in die boom gezeten. Een boom! Die een mens vasthoudt. Lijkt me duidelijk. Uitroeien.

Goed. The fittest is dus een middel. Het doel is veel soorten! Diversiteit.

Anders hadden we aan koeien en gras genoeg. Meer koeien is minder gras is geen eten dus weer wat minder koeien en dan groeit het gras weer. Fijn toch? Niks mis mee.

Daarom is het ook helemaal niet erg als bij voorbeeld de olifant uitsterft. Want die verandert toch niet meer. Het is een volgroeide tak. Een mooie tak, een bijzondere tak, maar geen onmisbare tak. De olifant zal niet meer verder evolueren. De kans dat er uit de olifant nog een nieuwe soort ontwikkelt, is héél erg klein omdat hij al miljoenen jaren hetzelfde is gebleven. Opperdepop. Dat was het dan. Wij veranderen nog heel erg, we worden langer, minder behaard, leven langer, noem maar op. Of nee, laat mij het maar op noemen, ik ben de schrijver! Ha, ha. (Die ha, ha, moet u hardop voorlezen. Vooral als er mensen in de buurt zijn.)

Diversiteit is de sleutel. Het is niet zo dat er veel soorten zijn omdat er ruimte voor is. Nee! De evolutie creëert die ruimte zodat er lekker voor lekker veel soorten plek is.

Belangrijke zin. De evolutie creëert ruimte. De evolutie zal dus nooit een soort te dominant maken, want dan zit hij zichzelf in de weg. Dit gaat nog terugkomen hoor, je hoeft geen aantekeningen te maken.

En wat toeval betreft. Vergeet het. Niks toeval. De evolutie wil scoren. De evolutie is constant op doel aan het schieten. Soms heeft de evolutie door dat het efficiënter is om met tien man te spelen en laat ie er eentje uit het veld sturen. Douchen!

En weer een soort minder. En dan maakt ie onverwacht een doelpunt en hup! staat ie weer voor.

Misschien zijn wij mensen wel zo'n elfde man.

Even over toeval. Bij American football-wedstrijden doen ze in de pauze een spel. Dan moet je een vliegtuigje vouwen van het programmabladd en proberen dat vliegtuigje in de auto op de middenstip te gooien. En als dat vliegtuigje met jouw naam erop in het open dak van een luxe wagen vliegt, is die wagen van jou.

Dat doen ze omdat anders niemand naar deze sport komt kijken, het is namelijk heel vervelend om naar American football te kijken. Je ziet laffe mannetjes, van top tot teen in beschermingspakken gestoken, iets onduidelijks met een rare bal doen. Als je een spel speelt met een bal die op een kokosnoot lijkt, dan moet je toch nattigheid voelen! Het kan niet dat mensen daar uit zichzelf naar gaan kijken. Daar moet een andere reden voor zijn. En die is wat er allemaal omheen gebeurt.

Maar waar het om gaat is dat je het geen toeval kunt noemen als jouw vliegtuigje in het open dak vliegt. De kans dat het gebeurt, is zo onwaarschijnlijk klein dat 'toeval' inderdaad de meest voor de hand liggende term is, maar dat is het niet. Als je in een volkomen leeg stadion met vliegtuigjes gaat gooien en er rijdt plotseling een auto voorbij waarin je vliegtuigje verdwijnt, dát is het toeval.

Dit is geluk. Geluk dat net jouw vliegtuigje in de wagen belandt. Er is opzet in het spel. Je ging ergens voor, het was geen poging in the blind, je had een doel. En dan is het geluk en geen toeval.

Evolutie heeft niks met toeval te maken, maar met geluk. De evolutie heeft wel degelijk een doel. En met gelukkige stappen probeert hij dat te bereiken. Met steeds complexere levensvormen. De evolutie heeft ervoor gezorgd dat dieren uit de zee het

land op gingen, dat ze gereedschappen gingen gebruiken, dat ze grotere hersens kregen, dat ze gingen praten, ontdekkingen deden als het wiel, elektriciteit, McDonalds, televisie, overgewicht, wachtlijsten, klagen. Dat is allemaal het gevolg van de evolutie. De evolutie zoekt constant naar complexere vormen. Gestaag, onophoudelijk.

En om dat te bereiken heeft het twee middelen. Ten eerste zorgt het voor veel diversiteit zodat de mogelijkheden openblijven en ten tweede gebruikt het de factor geluk door vele pogingen te doen.

Geluk en diversiteit: dat is de echte evolutietheorie. Darwin zag dat er overeenkomsten waren en dat soorten iets met elkaar te maken hadden. De volgende vraag die gesteld moet worden, luidt: waar dient het voor? De evolutie is een drijvende kracht. Een idee. Een zichzelf verbeterend idee. Zie het als een entiteit, een ding met een wil, een doel. Zoals water dat naar beneden stroomt, weet de evolutie dat het ergens heengaat.

De vraag is: passen wij daarin of zijn we een doodlopende tak? Zijn we nog nodig voor de evolutie, of heeft de evolutie het wel met ons gehad.

De mensheid

Om iets over onze eigen toekomst te zeggen, moeten we snappen wat de evolutie wil. Wat voor ons belangrijker is, is niet de vraag hoe we zijn ontstaan, maar wat ons te wachten staat.

De hele evolutietheorie van Darwin verklaart hoe soorten zijn ontstaan, terwijl het mijns inziens veel belangrijker is te onderzoeken hoe het komt dat sommige takken in de evolutie doodlopen. Het meest tot de verbeelding sprekende voorbeeld zijn de dinosaurussen. Deze machtige beesten zijn volledig verdwenen, hoe kan dit?

Kijk, dit zijn nou van die vragen waar ik het antwoord op weet. Je kijkt eens naar een natuurfilm, je leest eens wat boeken, je gaat eens naar een film.

Zo ben ik ook naar *Dinosaurs* van Disney geweest. Toen de film begon, riep ik net iets te hard: 'Als ze gaan praten, ben ik weg.' En ze gingen praten, ik ben weggelopen. Daarna sloop ik weer terug om het gedrocht af te kijken. De animaties zijn matig en het verhaal is nog slechter dan de out takes van *Goede Tijden Slechte Tijden*. Bagger, vullis, geldklopperij, heeft niks met Disney te maken, een bezoedeling van magistrale films als *Sneeuwwitje* en *De Tovenaarsleerling*. Het is hoog tijd dat iemand het gerucht verspreidt dat er in de Disneystudio's kleine meisjes misbruikt worden, dat er mensen worden geherenspoeld en dat een man met een baard roept dat hij de leider en de weg is. Als je dan ook nog zegt dat er wapens zijn, valt binnen een week het Amerikaanse leger binnen, remember Waco, en zullen alle tekenaars en de gehele staf van Disney op feestelijke wijze worden geroosterd. Achteraf verzinnen ze wel een reden waarom de natie gered is van een duivelse bedreiging. Misschien vinden ze daar wel de tweede kogel waarmee JF Kennedy is vermoord. En als ze daar dan een tekenfilm over maken, ga ik zeker kijken!

Oké, terug naar de dino's. De meest gangbare theorie met betrekking tot het verdwijnen van de dino's is dat er een enorme meteoriet, met of zonder leven erop, op onze aarde neerstortte. Door de enorme stofwolken, schokgolven, vulkaanuitbarstingen en de totale ontregeling van de atmosfeer zouden de dinosaurussen het loodje hebben gelegd. Omdat het hier om een enorme groep ging – het waren de meest succesvolle dieren op dat moment – is er van alles bijgehaald. Want zo'n groep sterft niet zomaar uit!

Zo zou deze enorme meteoriet precies in gebied voor de kust

van New Mexico zijn gevallen waar heel veel van een bepaald metaal in de grond zat en bla bla bla, inslagkrater 210 kilometer doorsnee, bla bla bla, overal ter wereld Iridium in grondlaag van die leeftijd, bla bla bla, zit meest in meteoriet, bla, bla. Alle dino's dood.

Ik denk het dus van niet, hè!

Dat is toch verdacht: noch voor noch na de dino's is er nooit meer zo'n enorme meteoriet neergestort, maar toen net wel. En dat nou juist daardoor alle dino's – en dan ook alleen de dino's – zouden zijn uitgestorven. Andere soorten, insecten, vogels, vissen, allemaal wisten ze te overleven. Als andere vissen overleefden, waarom zijn de zeedinosaurussen dan gestorven?

Het is een mysterie dat de wetenschap nog steeds bezighoudt. En ik vermoed dat het antwoord in de evolutietheorie zelf zit: de dino's waren te succesvol. Ze waren de heersers over de planeet. Op elk gebied waren ze de beste en dat is dodelijk voor de evolutie als proces. Dus de evolutie zat te wachten op een buitenkansje, bij voorbeeld zo'n enorme meteoriet, om de tak genaamd dinosaurussen af te sluiten en weer opnieuw te beginnen. Zodra een soort of groep overheerst, worden de kansen van andere groepen om zich te manifesteren kleiner – en dat pikt de evolutie niet. Dit pikt ze niet omdat het zeer wel mogelijk is dat uit een andere soort op den duur, den lange duur, betere, slimmere en succesvollere levensvormen voortkomen dan de voorheen overheersende dinofamilie. Ik denk dat de evolutie per definitie zorgt dat de opties openblijven. Dat is een drijfveer en natuurkracht inherent aan de evolutie.

En de dino's ruled the world! Ze vraten hun eigen eten op. Als één soort te succesvol wordt, is er geen ruimte meer voor andere soorten. Op de lange termijn is dat niet de goede strategie. Wij mensen waren bij voorbeeld nooit uit de dino's geë-

volueerd. De dino's waren een tijdelijk eindstation, een doodlopend weg. En zelfs als de dino's geen doodlopende weg waren, dan nog was het een eenzijdige soort die de aarde overheerste. Dus zorgt de evolutie er dan voor dat de dinofamilie zo succesvol wordt dat ze haar eigen graf graaft.

Dinosauriërs waren een soort met een erg lage diversiteit.

Even iets over diversiteit: hoe lager de diersoort hoe hoger de diversiteit. Er zijn miljoen insectensoorten, tienduizenden vogels, duizenden zoogdieren. Van de dino's waren er in verhouding te weinig. Voor een dergelijke soort hadden er veel meer verschillende dino's moeten zijn, hadden ze een beetje kans willen maken. Wat we nu aan skeletten en fossielen vinden, duidt erop dat het qua variatie een nogal armzalige tak was. Het ziet er naar uit dat er niet meer dan duizend soorten dinosaurussen waren. En dat voor een diersoort die veel langer op de aarde rondzwief dan de zoogdieren. Dus was de evolutie ze zat. Ze hadden te weinig potentieel. Leuk geprobeerd en nu wegwezen. Daaaaaaaaaaaaag. En dus stierven ze uit. Dat ging snel. Binnen een paar jaar. Honderdduizend of zoiets.

Ja, sommige dino's wisten het nog honderdduizend jaar vol te houden maar uiteindelijk legden ze het loodje. En honderdduizend jaar is evolutionair gezien een split second.

Want zo gaat dat in de natuur. Als er een ommekeer komt, zijn er processen als kritische groepsgrootte en zo die ervoor zorgen dat, hoewel er nog wel individuele beesten zijn, het met de soort rap bergafwaarts gaat. Het is een soort wentelpunt, een onderliggend, onzichtbaar proces. De evolutie zit zo slim in elkaar dat er veiligheidskleppen worden ingebouwd zodat in geval van nood een klein incidentje, een meteoriet, voldoende kan zijn om de betreffende tak te doen afsterven. Een vruchtbare, stevige tak aan de evolutieboom moet daar tegen kunnen. Dit is een belangrijk en onderbelicht element

van de evolutie: de evolutie weet dat een soort uiteindelijk een keer weg moet – of in ieder geval weg moet kunnen. Een soort die alles overleeft, zal te veel overheersen. Het risico is dan aanwezig dat die soort alleen overblijft. Dan is de evolutie voorbij. Zoals de krokodil al vijftig miljoen jaar hetzelfde is, zal een enkele of een paar soorten welhaast eeuwig blijven bestaan.

De evolutie zal dit niet pikken omdat de evolutie, het idee, het proces, net als elke andere structuur, zichzelf in stand wil houden. Daar is de evolutie ambitieus genoeg voor.

Wij mensen zullen nooit uitsterven door bij voorbeeld het broeikas effect of vervuiling. Het is door het broeikas effect warmer geworden en door de vervuiling zit er meer CO₂ in de lucht, maar dat is helemaal niet erg. Sterker nog: warmte en CO₂ zijn nou net de twee elementen waar de natuur van houdt! De aarde is de afgelopen eeuwen niet zo groen geweest als nu! Denk aan de natte zomers. Eigenlijk zou Greenpeace vóór het broeikas effect moeten zijn. Er is namelijk niks tegen het warmer worden van de aarde. Er verandert wel wat, maar dat is altijd goed.

De temperatuur stijgt door het broeikas effect in honderd jaar met ongeveer één graad. Bij een beetje ijstijd zakt hij gadeloos. Op zich moeten we meer vrezen voor een ijstijd dan voor een beetje opwarmen.

En dat de zeespiegel stijgt, daar vinden we wel wat op. Meer mensen. Mensen bestaan voor tachtig procent uit water, dus meer mensen is meer water op het land is minder in de zee. Het Aralmeer in Rusland ligt droog. Volpompen! Water op het land brengen. En als het door het broeikas effect meer regent, zal dat vanzelf gebeuren! Meer regen, woestijnen worden bossen, meer verdamping van water. Nog meer regen. Het zou mij niks verbazen als de zeespiegel daalt.

Godverdomme, wat zit de natuur toch mooi in elkaar, en wat weet ik de boel weer heerlijk aan elkaar te lullen. Maar het is wel waar! We kijken teveel naar de nadelen. Wanneer er ingepolderd wordt, roept iedereen dat het een schande is. Dat prachtige natuurgebieden verdwijnen. Soorten verdwijnen. En altijd blijkt er weer ontzettend veel voor terug te komen. De verhalen dat het warmer wordt en dat er dan soorten verdwijnen, zijn de verhalen van behoudende domme betweterige biologes. Kijk eens naar wat de nieuwe toekomst ons brengt. Staar je niet blind op wat vogels en plantjes. Kijk naar het grote plaatje, The Big Picture. Dat we inmiddels half Nederland geasfalteerd hebben om in een half uur van Amsterdam naar Den Haag te kunnen rijden. Reistijd is het meest kostbare goed in onze samenleving. We hebben er alles voor over.

Maar ik wanhoop niet. Ik kijk ook naar het grote plaatje en niet naar de nitwits die nu met korte termijnplannen bezig zijn.

Wij zijn te ingenieus om geen oplossingen te vinden.

Wij sterven uit als onze genenpoel niet meer geschikt is om de groei van de evolutie aan te kunnen. En we zijn kwetsbaar. Ook wij hebben de veiligheidskleppen die in de dino's waren ingebouwd. Ik kom daar later op terug, er moet een reden blijven verder te lezen! Dit is een zogenaamde Cliffhanger.

De les: de meest succesvolle soort zal uiteindelijk steeds ruimte moeten maken voor een nieuwe soort die verder kan evalueren. En op dit moment is de mens de meest succesvolle soort. Ik denk dat we ons zorgen moeten maken.

Misschien denkt u nu: *Ik weet het niet. Klinkt goed, heel goed, maar, ik weet het gewoon niet.* Goed, dan volgen hier wat feiten om mijn betoog, de kern van dit schrift, kracht bij te zetten.

Hoe zit dat nou met genen en evolutie en muteren en zo?

Genen zijn de basis van het leven. Op de genen, stukken aaneengeschakelde chemische verbindingen, staat alle informatie die levensvormen maken tot wat ze zijn. Volgens de evolutietheorie was er eerst een soort oersoep met allerlei rondolende verbindingen, stormen en bliksem. En opeens, zo'n driemiljard jaar geleden, vormde zich een aminozuur – het bijzondere van deze verbinding was dat ze zichzelf kon kopiëren. Als deze bij een lekkere temperatuur, zeg in Salou, andere lekkere aminozuurtjes tegenkwam in een soort disco, dan dronken ze samen wat en hopte, naar buiten en van wippestein. Vroeger was alles nog puur en draaide het leven om dingen waar het leven om moet draaien.

In ieder geval was er informatie die zichzelf kon vermenigvuldigen. Wat op zich het wonder van het leven genoemd kan worden – maar het is geen wonder, want we begrijpen het. Nou ja, we, we. Jij en ik niet, maar we weten dat er mensen zijn die het begrijpen. En net als met voetbal: als we winnen zijn we wereldkampioen en als we verliezen zijn de voetballers over het paard getilde, veel te veel verdienende eikeltes die zich zelfingenomen en arrogant gedragen, alleen maar omdat ze van ons zo veel aandacht krijgen, omdat wij met z'n allen voor de buis hangen, en dus hebben we er zelf schuld aan dat ze zich zo gedragen en moet het systeem eerst inzakken voordat er weer wat moois kan ontstaan en dan zit je bij het onderwerp oorlog.

De genen kopieerden zichzelf, zij het niet zo goed. Dat is nou juist het mooie. Heel vaak ging het goed, maar dan hadden ze het weer te warm, of was er te veel straling, of de ander was ongesteld, weet ik veel. En dan ging het een beetje mis. Als het heel erg misging, dan was het niks. Want het moet wel iets zijn. Net als kinderen die trots een tekening komen tonen,

waarop wij stelselmatig zeggen: ‘Mooi zeg, o, wat leuk, voor mij?’ Terwijl het niks is! Omdat kinderen niet zo goed kunnen tekenen. Eigenlijk wil je ze vertellen: hé, ga lekker impressionistische dingen tekenen of stop je vinger in je poepgaatje of maak iets stuk. Want dat vinden kinderen echt leuk, dingen kapotmaken. We zijn niet eerlijk omdat ze lekker zoet zijn als ze tekenen en dan kunnen wij andere dingen doen. Er wordt nooit zo veel tegen een mens gelogen als in zijn jeugd. Gek hè, dat het later zo veel moeite kost om eerlijk te zijn.

En kinderen zijn natuurlijk gek op dingen stuk maken. Ik ook. Soms doe ik het nog een beetje. Van die parapluutjes in het ijs. Kapot! Gratis koekjes in zo’n cellofaantje. Verpulveren!

Eigenlijk maak ik alles wat ik gratis krijg en niet wil hebben stuk. En soms als ik het wel wil hebben ook, maar dan denk ik: *ach, het was gratis, ik heb dat radiootje eigenlijk niet zo nodig, en hoe heb ik er het meeste lol van? Precies, kapotmaken!*

En zo gaat het ook met genen. Als het niks is, dan gaat het stuk. Maar als het een beetje afwijkt en nog wel werkt, dan kijkt de evolutie het nog even aan. En soms is het een verbetering omdat het zich in de dan heersende omstandigheden bij voorbeeld sneller kan voortplanten en efficiënter functioneert – dan mag het blijven.

Dat is toch geweldig: alles wat wij aan leven kennen, is gebaseerd op het feit dat het fout is gegaan. Als het kopiëren elke keer perfect ging, was er geen vooruitgang. Fouten zijn de basis van alles. Daarom moet je ook niet bang zijn om ze te maken. Dat is toch ook de basis van kunst. Betaald krijgen voor de fouten die je maakt.

Een stand-up comedian die geen fouten durft te maken is saai. Een grapjesmaker. Een crowd pleaser. Zelig om naar te kijken. Dat vind ik nog steeds het mooiste aan stand-up comedy. Dat je iemand ziet worstelen om vervolgens op zijn bek te

gaan. Daar komen wel de spannendste dingen uit voort en dat weet het publiek weer niet. Het publiek ziet iemand op zijn bek gaan, en een week later heeft dezelfde comedian voor ander publiek opeens een geweldig nieuw stukje over parende eenden. Iedereen lachen. Waar ie het vandaan heeft? Van op zijn bek gaan!

Fouten maken, daar gaat het om. Alleen zij die fouten durven maken, komen verder.

Nu is er iets opvallends aan de hand. Genen – van alles dat leeft – muteren continu. En ondanks oneindig veel veranderingen blijven sommige soorten planten en dieren miljoenen jaren hetzelfde. De coelacanth is een mooi voorbeeld. Deze vis waarvan alleen fossielen bekend waren, werd gezien als een overgangsvorm van vis naar de amfibieën omdat haar voorvinden een bepaalde structuur hadden waaruit poten konden ontwikkelen, de kwastvinnigen. De gevonden fossielen van de Coelacanth zijn zo’n driehonderdvijftig miljoen jaar oud.

En opeens werd er in 1938 een exemplaar voor de kust van het Afrikaanse eiland Grande Comore gevonden. Daar waren de vissen al lang bekend bij de plaatselijke bevolking – de vis, die anderhalve meter lang en vijftig kilo zwaar kan worden, werd zelfs veel gegeten.

Driehonderdvijftig miljoen jaar oud, leeft nog steeds en is niet veranderd! Hoe kan dat als de genen steeds muteren, hoe blijven soorten dan hetzelfde? Dat is één van de grote problemen die Darwin had. Aan de ene kant blijven soorten hetzelfde en aan de andere muteren ze, soms heel snel, om zich aan te passen. Mendel had daar gelukkig een antwoord op.

Als een soort driehonderdvijftig miljoen jaar kan bestaan, waarom wij mensen dan niet? We bestaan pas zo’n honderdvijftig duizend jaar in onze moderne vorm, zo’n vier miljoen

jaar vanaf onze eerste voorouders, dus waar zijn we bang voor?

Eerst even Mendel. Ik ga dit lekker kort door de bocht uitleggen – als je dit precies wilt begrijpen zoek je maar een ander boek.

Mendel was een bioloog die genetica studeerde en hij werd bekend omdat hij bacteriën liet groeien op een voedingsbodem van zijn eigen sperma om te zien of de bacteriën zijn eigenschappen zouden opnemen. Uiteindelijk verscheen er in één van de petrischaaltjes een kolonie bacteriën in de vorm van het gezicht van Jezus van Nazareth. Mendel is na deze gebeurtenis enorm religieus geworden en verliet de genetica om te bewijzen dat de creationisten gelijk hadden.

Is niet waar hoor.

Ik zag in een gehaktbal een keer het gezicht van Piet Bambergen. Dat ding heb ik toen maar snel opgegeten – voor je het weet komen mensen er achter en is mijn huis binnen de kortste keren een bedevaartsoord voor fans van de Mounties.

Mendel kwam erachter dat we wel muteren, maar dat een hoop genen, en dus bijhorende eigenschappen, niet veranderen. Niet alle genen veranderen namelijk even gemakkelijk. Ik leg verderop wat meer uit over genen, maar het komt erop neer dat er in principe een enorme chaos is, maar binnen die chaos zijn er stabiele genen die zorgen dat ze bij elkaar blijven en dat mutaties door sexuele voortplanting steeds weer hersteld kunnen worden naar de oorspronkelijke succesvolle soort. Als de omgeving niet te veel verandert, zorgt de evolutie ervoor dat soorten in stand blijven. Wat mooi is, want daardoor blijven de oorspronkelijke genen bewaard en kunnen andere, in dit geval de amfibieën, zich lekker in hun eigen omgeving verder ontwikkelen. Zo, daar houd ik het even bij. Ik heb het ook maar van iemand anders die deed alsof ie het begreep.

Wij, homo sapiens, zijn pas honderdvijftig duizend jaar oud, de oermens maximaal vijf miljoen jaar. Gerekend vanaf de Australopithecus. Ja, ik heb er verstand van. En wij ontwikkelen ons nog. Wij zijn in de pubertijd. En hoe we ons ontwikkelen, hebben we zelf een beetje in de hand omdat we een zelfbewustzijn hebben.

Toekomst menselijke genoom

Lopen onze genen gevaar?

Zo'n vijf miljoen jaar geleden is de levensvorm ontstaan waar wij uit voortkomen. Iets aapachtigs is rechttop gaan lopen.

Dank zij het uitsterven van de dinosaurussen kwam er ruimte voor de zoogdieren.

Voor hetzelfde geld hadden de dino's het wel gered, waren die verder geëvolueerd en wogen we nu gemiddeld zes ton. Dan kwam je er bij de weightwatchers met het gewicht van een forse middenklasse vijfdeurs Sedan niet eens in en werden pizza's met shovels rondgebracht, en had een mobieltje de omvang van een telefooncel. De geschiedenis vertelt echter een ander verhaal: dinosaurussen stierven uit, vissen en vogels overleefden en daar kwamen wij uiteindelijk uit voort.

Ergens vijf miljoen jaar geleden ging er iets rechttop lopen. De eerste mensachtige wezens zijn volgens fossielen zo'n 3,6 miljoen jaar oud. Voetstappen gevonden in een aslaag bij vulkanen, op de Laetoli-vlakte in Tanzania. 'De as is waarschijnlijk uitgehard' leren de boekjes. Nee, niks waarschijnlijk. Hij is gewoon uitgehard. Anders zouden we die voetstappen nooit zien. Je wordt toch iebelig van dat slag-om-de-arm-gedoe van die onderzoekers. As is uitgehard. Punt.

Er kwam later nieuwe as overheen en weer veel en veel later kwam de oude laag weer vrij. Zo gaan die dingen. Ik vraag me dan af wie die eerste mensen waren die bij vulkanen op blote

voeten door het as gingen lopen? Waren het de eerste ramp-toeristen? Was het de plaatselijke Boudewijn Büch die met een goed verhaal terug moest komen of waren het prehistorische managers die door het as liepen omdat er iemand heel hard Tjakkaaaa! stond te schreeuwen?

We weten verder niet zo veel. Omdat er erg weinig mensachtigen door aslagen liepen, denk ik. In ieder geval waren er Neatherthalers, waar wij niet rechtstreeks van afstammen, maar die waarschijnlijk een soort neven van ons zijn.

We kunnen wel vaststellen dat als je met je blote voeten door heet as gaat lopen, je nog niet zo heel erg slim bent. De oudste voetsporen van de moderne mens zijn gevonden in rots, verhard duin, in een Zuid Afrikaanse baai. Ja, ónze voorouders liepen niet door vulkaanzand, maar lekker langs het strand. Dat is pas vooruitgang!

De oudste botten van de moderne mens, de homo sapiens met zijn lekkere grote hersens, zijn honderdtwintigduizend jaar oud. Gevonden in een grot in Kaapstad.

Het zijn stukken van botten – de persoon in kwestie was op gewelddadige wijze omgebracht daar in Kaapstad. Om onduidelijke redenen had de persoon een verbrande rubberen band om zijn nek. Honderdtwintigduizend jaar geleden begon de moderne mens de richting in te slaan waar we nu zijn.

Ik moet altijd even aan god denken als ik dat soort getallen hoor. We zijn pas gaan rekenen met onze jaartelling vanaf de geboorte van Jezus Christus. Het Christendom en de meeste andere godsdiensten kwamen pas van de grond toen er een Bijbel en andere geschriften waren. Laten we zeggen dat het concept 'godsdienst' vijfduizend jaar oud is. Al die tijd moest god wachten. Wachten tot we de boekdrukkunst machtig waren, want: zonder woorden geen god. Zonder verhalen geen angst. Zonder angst geen macht. Zonder macht geen kerk. Wat

een enorme opluchting moet dat geweest zijn dat god eindelijk zijn verhaal kwijt kon. En maar wachten met een zoon op aarde brengen. Want het had geen enkel nut dat voor de boekdrukkunst te laten gebeuren. Mensen zouden het maar vergeten. Wachten op de taal, wachten op het schrift, wachten op papier, wachten op drukinkt. Dan kun je wel in zes dagen alles scheppen, maar god zijn, dat is toch voornamelijk heel veel wachten. Als ik god was geweest zou ik mooi hebben gewacht tot de videocamera van de grond kwam. Had een hoop discussie gescheeld, maar god's wegen zijn ondoorgrondelijk.

Honderdtwintigduizend jaar geleden ontstond de homo sapiens.

Er zijn enkele opvallende veranderingen die voor grote sprongen in onze ontwikkeling hebben gezorgd. Tijdens de ijstijden, waarvan de laatste ongeveer van honderdtwintigduizend tot achtduizend jaar geleden duurde, werd het koud in Europa en extreem droog in Afrika. Al het vocht op land werd vastgehouden in het ijs.

Dan kun je als organisme twee dingen doen. Nou drie. Eén is uitsterven en de pijp aan maarten geven en het een en ander aan de wilgen hangen.

Optie twee is je specialiseren in het soort voedsel dat er nog wél is.

Optie drie is omnivoor worden en alles eten wat je voor de bek komt.

De panda's zijn een mooi voorbeeld van specialisatie. De boegbeelden van het Wereld Natuur Fonds eten alleen bepaalde bamboescheuten. Gek hè, dat ze het zo moeilijk hebben. Dood moeten ze! Als je zo kieskeurig bent, verdien je niet beter. Katten zijn net zo erg: die vreten alleen maar 'hun merk'. Enkel KitKat met verse tonijn en lever.

Even een tip voor als je ooit op een kat moet passen, een week of zo, en je eigenlijk geen tijd hebt om elke dag dat bakkie met voer te vullen. Iedereen weet dat als je voor drie dagen eten in een bakje doet, die beesten dat meteen opvreten. Ze kennen geen maat.

Kijk, dan haal je iets wat 'zijn merk' niet is. Je zult zien dat de kat het eerst niet eens zal eten. Pas na een paar dagen, als de honger het wint van de smaak, zal hij het inmiddels bruin uitgeslagen, verdroogde Aldi huismerk, met stukjes zieke mus gaan eten.

Ten eerste vreten die beesten heus wel als ze honger hebben. Ten tweede hoeft je niet elke dag te komen. Ten derde ziet de kat er na die week beter uit omdat ie zich niet heeft volgepropt met vreten. Ten vierde verheugt hij zich op de komst van zijn baasje. Ten vijfde levert het je veel extra tijd op. Ten zesde kunnen katten niet praten, dus niemand komt er achter. Ten zevende hebben ze in de natuur ook niet altijd te vreten. Ten achtste is het goedkoper. Ten negende kun je tegen de baas vertellen dat ie nou ook van het Aldi huismerk houdt. Ten tiende zie ik geen nadelen maar een pure win-winsituatie.

Panda's zijn over het paard getilde dieren die zich hebben gespecialiseerd in een voedselbron die opraakt. Jammer maar helaas. Ik gun elk dier een plekje onder de zon, maar als je fouten maakt, is het van dag-met-je-handje. Lekker wegwezen. Enkele reis eeuwige bamboebossen. Dat is evolutie. Foutje, bedankt. Even Apeldoorn bellen. Over en uit.

Laat het Wereld Natuur Fonds de zeehondjes als boegbeeld nemen – daar barst het van. En die hebben ook lekker grote ogen dus die vindt ook iedereen lief. Zeehonden hebben we voorlopig nog wel, dus daar gaan ze nog heel lang plezier van hebben. Zelig zijn ze ook, ze worden nog steeds doodgeknuppeld, wat heel, heel erg is. Wat dat betreft gaan we veel

beter om met onze kippen die we van het ene naar het andere land zeulen om ze te slachten in Roemenië, te verwerken in Polen en op te vreten in Nederland.

Er is echter één probleempje: de zeehond is natuurlijk van Leni 't Hart. Daar moet verder iedereen van afblijven. Wat is Leni 't Hart zonder zeehondjes? Overbodig. En zo heeft alles nut in de natuur.

Als wij genen manipuleren in een laboratorium dan heet dat ingrijpen in de evolutie, maar als we een dier helpen dat allang uitgestorven had moeten zijn omdat hij qua voedsel verkeerd heeft gekozen, vinden we dat lief.

Als het WNF zich ergens hard voor zou moeten maken, is het wel voor het met rust laten van de natuur. Laat de dingen lopen zoals ze gaan en probeer niet dieren die allang in kattenvoer hadden moeten zitten kunstmatig in leven te houden. Of katten het nou lusten of niet.

Wij mensen hebben tijdens de ijstijden een goede beslissing genomen: we zijn gaan eten wat beschikbaar was. Tot dan toe waren we planteneters. Wortels, vruchten, zelfs gras hebben we lopen knagen. We aten wat de natuur en de bomen ons maar te bieden had, vruchten, wortels en af en toe wat vogeltjes.

We hadden nog niet de helft van de hersenen die we nu hebben en twee keer zoveel darmen om al dat lekkere groenvoer weg te krijgen. Erg veel opties hadden we niet, maar het maakte niet uit, we waren niet zo slim, dus we misten die andere opties ook niet.

Ongeveer 1,8 miljoen jaar geleden hebben wij, homo erectus – een woord waar je als adolocerende puber heel hard om moest lachen omdat het de belofte van een harde roede in zich hield – de beste beslissing ooit genomen. We besloten vlees te gaan eten. En goddomme, wat vonden we het lekker. Rauw

vlees, zo van de pasgedode herten af. Carpaccio tegen inkoop-prijzen. Onbepakt dode dieren eten. In het begin alleen kadavers, we hadden honger toen. En we konden nog niet zo hard lopen omdat we al die verdomde darmen moesten meeslepen. Er was niks te vreten en een hoop dieren hadden ook niks te vreten, dus stierven ze. En vlees is vlees. We werden necrocarnivoor. We aten dode dieren. En niet een lekker sprinkhaantje of wat sappige larven, nee, we vreten Grote Dode Dieren.

Niks geen garneringen, geen feestjes met bloemkoolkroontjes en wortelpuntjes met tomatensaus. Vlees. Rauw, rood, sappig en proteïnerijk vlees.

Het overstappen op vlees is de belangrijkste omwenteling in ons bestaan geweest. Vlees is enorm rijk aan proteïnen.

Er kwam een stof in ons lichaam die we gebruikten om de hersenen te laten groeien. De proteïnen gingen rechtstreeks naar onze hersenen. Een spectaculaire vergroting van onze hersencapaciteit was het gevolg. In no time hadden we vijf keer meer brains als een aap. Niet dat we die gingen gebruiken, dat kwam later, maar het lichaam, onze genen, hadden door dat we dit buitenkansje niet moesten laten schieten.

Daarbij hadden we veel minder darmen nodig. Koeien hebben vijf magen nodig om die shit te verteren, wij maar één. Onze darmen werden in omvang meer dan gehalveerd tot nog steeds een goede vijf meter zoals elke rechtgeaarde homoseksueel en proktooloog hoort te weten. De onderste helft van ons lichaam werd echter slanker, we konden harder lopen en werden effectiever in de jacht. We waren de beste! Wereldkampioen! Dank zij Vleesch! Moge het vlees met ons zijn. Dus even een boodschap aan alle vegetariërs: zoek het lekker uit, ga je aminozuur- en proteïnetekort lekker in je eigen tijd oplossen, maar klaag niet over vleeseters. Zonder vlees liepen we nog kreten uit te slaken en te vechten, dan waren we nog

steeds en masse voetbalsupporters. Zonder vlees waren we er niet. Zonder vlees was er nooit bio-industrie gekomen! Oké, dat is een minder sterk voorbeeld.

Vlees is onze oorsprong, vlees rules the world.

Niet dat ik voor bio-industrie ben. Niet dat ik vind dat je varkens in schuren mag vetmesten, dat je runderen in een half jaar tussen vier planken mag opkweken, volstoppen met anabolen om het als mooi blank vlees te kunnen verkopen. Ik ben voor dierenrechten. Wij hebben het recht ze op te eten en zulke hebben het recht goed behandeld te worden.

Het probleem is dat de dierenorganisaties doorslaan.

Ik hou niet zo van jagers – de jagers die ik heb gesproken zijn geen toonbeeld van menselijk intellect, maar er is op zich niks mis met jagen. In Amerika is het gebruikelijk dat je met pijl en boog (!) de bergen in gaat en je maaltijdje bij elkaar scharrelt. We willen wel kinderboerderijen om mensen bij de natuur te brengen, maar de natuur zoals hij bedoeld is, eten en gegeten worden, nee, dat is onbeschaafd. Hela, lul dan niet dat mensen meer om de natuur moeten geven. Om de natuur geven, is respect hebben voor de natuur, en dat is de natuur behandelen zoals zij bedoeld is en niet een goor opgekweekt hangbuikzwijnding in een boerderij proppen zodat hij vierentwintig uur per dag door kinderen betast kan worden.

Daarbij komt dat dieren nou eenmaal geen doodsbef hebben. Ze hebben geen zelfbewustzijn. In de natuur worden prooidieren levend verscheurd, dus kom niet aanzetten met gelul over 'hoe iets hoort'. Diezelfde mensen willen alleen natuurlijke producten, maar de natuurlijke mores, de natuurlijke manier van dingen doen, en dat is eten of gegeten worden, dat willen ze weer niet. Alles moet natuurlijk, maar een geitje laten doodbijten door een leeuw, heel natuurlijk, dat mag weer niet.

Het is weer zo'n afgemeten preutse kijk-mij-eens-beschaafd-doen-moraal. Maar dat heeft niets met natuurlijk te maken. Laat staan met beschaving.

Of je volgt de natuur, of niet. Het is geen etalage waar je lekker mag uitkiezen en de dingetjes die je niet aanstaan, kunt laten liggen. Je kiest voor natuur of je kiest niet voor natuur!

Zo, dat lucht op.

De Masai, die enorm lange negers uit Afrika, eten geen fruit en geen vis. Ze eten vlees en drinken koeienmelk en bloed. Maar ach, die zullen er ook wel naast zitten. Klootzakken zijn het. Afmaken die Masai.

Zonder vlees waren we nog halfapen. Zonder vlees hadden we dat niet eens beseft. Al die mensen die klagen over vlees eten en die vinden dat het ook zonder kan, moeten niet vergeeten dat ze dat alleen kunnen vinden omdat onze voorouders wel vlees aten. Verloochen je afkomst niet!

Eerst gebruikten we de nieuwe capaciteit voor inzicht. We gingen gereedschappen maken. Stenen bijlen en zo. Daardoor konden we beter jagen en het opgedane voordeel vasthouden. Daarom had de evolutie gelijk om ons verder te laten leven. En omdat we slimmer werden, kregen we door dat je veel productiever bent wanneer je in groepen leeft. Efficiënter zeg maar. Of 'oenchnako', zoals het toen ongeveer geklonken moet hebben. Want we leefden in groepen van ongeveer honderd man. Als het een beetje heeft meegezet twee mannen en acht-ennegentig vrouwen – in die tijd had je nog geen vrouwenrechten, dus ik hoop dat we het er toen flink van genomen hebben. Het zou natuurlijk kunnen dat de zevende of achtste feministische golf die thans over ons heenspoelt een straf is voor uitbundige uitbuiting een miljoen jaar geleden. Is maar een fantasietje, hoor. We leefden in groepen en er was structuur nodig. Gelukkig hadden we de sociale intelligentie om taal te creëren.

DANK ZIJ VLEES JA! ANDERS LIEPEN WE NU NOG OENCHNAKO TE ROEPEN.

Nu zijn we beschaafd. Tuurlijk kan het ook zonder vlees. Dat is beter. Niet lekkerder, maar beter. Nu nog de leeuwen aan de soja en de wereld is een paradijs.

De homo erectus had een stenen handbijl. En een miljoen jaar – één miljoen jaar – later nog steeds. Niet eens de fantasie om hem aan een stok te binden en als speer te gebruiken. Eén miljoen jaar zonder echt nieuwe ideeën.

Iets heeft ons geholpen om weer nieuwe ideeën te krijgen. Is het vlees geweest? Er zijn vele theorieën over het precieze ontstaan van onze soort. Er waren waarschijnlijk meerdere homo soorten die naast elkaar leefden. Maar wij hebben het uiteindelijk gered. Omdat we ideeën hadden. We gingen speeren gebruiken. En we ontdekten het vuur. Ja, dat was een ontdekking! Misschien kregen we die inval wel omdat we een grotere herseninhoud hadden. En die hebben we aan vlees te danken. Dus.

De Genenpoel

De vitaliteit van de menselijke soort, van alle soorten, hangt af van onze genen. Zoals ik al bij de behandeling van de dinosaurussen vertelde, is diversiteit van belang. Van groot belang.

Om voldoende diversiteit te hebben, moeten genen zich los van elkaar kunnen ontwikkelen. Eskimo's hebben andere eigenschappen dan zeg een Amsterdammer. Niet dat je in Amsterdam geen Eskimo's zou hebben, maar je vindt op Groenland heel weinig Amsterdammers. Een eskimo kan heel goed vier uur boven een wak stilstaan om een zehond de hersenen te splijten. Amsterdammers kunnen heel goed kankeren dat de weg weer open ligt. En daar hebben ze gelijk in! Amsterdam ligt ook de hele tijd open. Waarom leggen ze tram-

rails in asfalt? Dan moeten ze elke drie jaar met drillboren de boel openwerken omdat er een paar kabels fout liggen. Dat is dan vooruitgang. In de middeleeuwen waren de wegen van zand en ging je tien kilometer per uur met je paard en wagen – nu zijn de wegen van asfalt en ga je tien kilometer per uur omdat de weg is opgebroken. Er is per saldo niks veranderd. Er zijn zo veel gaten in Amsterdam dat ik denk dat ze de stenen van het ene gat nodig hebben om het andere te dichtten. Niet dat ik zou willen ruilen met een eskimo. Want ze zien er niet uit. Eskimovrouwen. Rimpelige overjarige appels, daar doen ze me aan denken.

Wat ik bedoel is dat Eskimo's andere eigenschappen dan de Amsterdammers binnen de soort mens hebben ontwikkeld. En dat is goed. Want zo houd je de diversiteit in stand. En als blijkt dat Eskimo's bij voorbeeld heel erg goed in *Lingo* zijn, kunnen we Eskimo's kruisen met Nederlanders om zo die eigenschap te importeren. Dat rimpelige botoxen we wel weg als ze op tv komen – het oog wil ook wat.

Volgens mij heb ik dit erg goed uitgelegd.

Echter, een gevaar voor de ontwikkeling van genen kan eilandvorming zijn.

Ik leg uit. Het dierenrijk laat zien dat als je een groep isoleert op een eiland, de evolutie de makkelijkste weg kiest.

Ik zeg niet dat de evolutie lui is. Dat is generaliseren en dus discrimineren. Ik zeg alleen dat de evolutie in dat specifieke geval de makkelijkste weg kiest. Of eigenlijk kan ze niet anders. Want de evolutie is gek op testen. Nieuwe ideetjes, proefballonnetjes en meteen testen. Maar op eilanden mis je de test, de poortwachters. In de praktijk krijg je dan makkelijke dieren. Te makkelijk. Nergens tegen bestand. Ongetest is de kans op fouten groot.

Het meest voor de hand liggende voorbeeld is de dodo, dus neem ik dit voorbeeld – ik kies ook de makkelijkste weg.

De dodo was die vogel die niet meer kon vliegen. Hij hoefde immers niet. Hij leefde zonder vijanden op een eiland, Mauritius. Hier proeft u al hoe belangrijk het is om vijanden te hebben. Het is één van de basismechanismen van de evolutie. Er moet een reden zijn om te blijven vechten en alert te zijn, anders slapen we in. Zo zorgt de evolutie ervoor dat de zwakke variaties – de zwakke soort, de mislukte experimenten, de doodlopende tak – het uiteindelijk niet redden.

Dat is wat anders dan survival of the fittest. Het is de downfall of the weakest.

Je bent the weakest link. Survival of the fittest suggereert dat alleen de sterkste overblijven. Dat is niet zo. Ook veel zwakken overleven, ik noem het schaap, de regenworm en de korenwolf. Zwakke mietjes, maar ze zijn er wel.

Is misschien een leuk spel: *Survival of the Fittest*. Want *The Weakest Link* met Chazia Mouri duurt te lang. Elke keer dat domme zinnetje: 'Jij ben "de zwakste schakel", we spelen, *De Zwakste Schakel*, u kijkt naar—' JAHAAAAAAAAA, we zijn niet debiel, Chazia, ik weet waar we naar kijken, ik weet hoe het spel heet, ik weet dat diegene die afvalt 'de zwakste schakel' is. Ik weet het. Houd je kop en speel, ja!

Met je hoofd.

Geef mij maar *De Sterkste Wint*. Eén ronde, dezelfde tijd en aan het eind van de ronde wint diegene met de meeste goede antwoorden. Klaar. Einde spel. Lekker snel. Kan Chazia daarna laten zien waarom ze zichzelf zo'n sexy vrouw vindt, zoals ze onlangs in een interview verkondigde. Niet dat het een zak aardappelen is, maar wéés sexy en róep het niet de hele tijd. En trek eens iets aan wat in ieder geval suggereert dat je borsten hebt.

Daar waren we, bij de genen en de dodo.

Op zich is eilandvorming spannend. In een afgeschermd omgeving kan de evolutie ongebreideld haar gang gaan en experimenteren.

De dodo is daar het slachtoffer van. Een tot de verbeelding sprekend dier omdat hij in 'onze tijd' is uitgestorven. Op een eiland had hij geen enkele uitdaging en degenererde tot een homp veren met een grote snavel, die als een dronken boer over de velden waggelde. Een wandelend kussen.

Uiteindelijk stierf ie uit omdat er opeens wel een vijand was: de Hollanders.

Maar elke andere oorzaak had hem ook genekt. Op eilanden ontstaan altijd bijzondere dieren die uiteindelijk altijd het loodje leggen omdat ze eigenlijk alleen op dat eiland onder die specifieke omstandigheden kunnen overleven.

Zoals Darwin zijn vinken op de Galapagoseilanden zag. Elke vink had een ander snaveltje zodat ze een andere vrucht, noot of grassoort konden eten terwijl wij hier gewone vinken hebben die alles eten en dus veel beter zijn. Zet twee Hollandse vinken tussen die Darwinmijtjes en ze winnen het op alle fronten.

Eilanden zijn levensgevaarlijk voor de evolutie. Het zijn doodlopende wegen.

Als wij willen overleven, en dat willen we, dat is één van de pijlers van evolutie, dan moeten we zorgen dat we nooit in een eilandsituatie terechtkomen.

Als we al het andere leven op deze planeet naar onze hand weten te zetten, hebben we een omgekeerd eiland gecreëerd.

Dan is het eiland niet een klein stukje land geïsoleerd van de wereld, maar dan is de wereld een eiland geworden.

De wereld een eiland. Dat klinkt lekker veilig, maar het is

ons einde. Als wij geen vijanden meer hebben slapen we in. Mogen we bidden voor een invasie van buitenaardse wezens, anders is het over en voorbij. En als ik Michael Jackson zie denk ik dat ze al geland zijn.

Ik zou hier kunnen pleiten voor de natuur. En minder mensen op de aarde.

Misschien verstoren wij hele evenwicht wel. We zijn intussen zo ver gekomen dat we het natuurlijk evenwicht kunnen verstoren. De geschiedenis heeft geleerd dat een soort die volledig domineert grote kans maakt uit te sterven. Zo zit de evolutie nou eenmaal in elkaar. De evolutie zal nooit toestaan dat een soort alles domineert. We zijn bang voor onze vijanden, terwijl we ze hard nodig hebben. Als we geen vijanden hebben, slapen we in.

Als je inslaapt, vreet je je vol, weeg je in no time tweehonderd kilo en zit je uiteindelijk bij Jerry Springer op de stoel. Stoelen neergezet om op uitgejoeld te worden door een uitzinnig publiek dat zich aan je vergaapt en je een loser vindt. Dat ben je dan ook, maar het is de schuld van de evolutie, dat begrijpen wij nu.

Als er geen inslaapmechanisme was zou elke levensvorm zich ongebreideld uitbreiden en evolueren. En de evolutie gaat er vanuit dat langzame, geleidelijke verandering beter geschikt is om subtiele voordelen tot bloei te laten komen en daarmee het eindproduct een veel hogere waarde te geven. Kortom, het kan niet anders. Anders zou uiteindelijk één soort het winnen. En dan stopt de evolutie en is die soort zelf ook de lul.

Ja, de evolutie is zo dom nog niet.

Het inslaapmechanisme

Zitten wij, mensen, in de gevarezone? Zijn we aan het inslapen? Is het leven te makkelijk? Laten we de techniek ons alles uit handen nemen, zodat we uiteindelijk niets meer dan organische knoppendrukkers zijn? Worden we uiteindelijk uitgeroeid door de magnetron?

Hebben we te weinig problemen? Zijn die problemen enkel luxeproblemen? Wordt het niet eens tijd dat er in Nederland weer eens mensen van de honger dood gaan? Is aids het antwoord op deze vragen? Is dat de nieuwe uitdaging?

Een hoop vragen vragen om een hoop antwoorden.

Wat is er anders dan in de begintijd van de homo sapiens? Om te beginnen denk ik dat de hoofd- en bijzaken zijn veranderd. Vroeger waren eten en voortplanten hoofdzaken. De rest was bijzaak. Eten is geen hoofdzaak meer. Tenminste, niet voor ons. Wat dat betreft zijn ze in Afrika en India tenminste nog met echte hoofdzaken bezig. Voor ons is eten makkelijk en in vele, vele varianten beschikbaar. En in volstrekt bizarre vormen bovendien.

Neem nu Engelse Drop. Dat heeft sowieso al niks met drop te maken, en het is ook nog blauw, groen, felgeel en roze. Verder lost het je glazuur op en voel je direct of je ergens een gaatje hebt. Kortom, het is meer een chemisch wapen dan etenswaar, maar daar hoor je de VS niet over. En dan staat er op de verpakking 'enkel natuurlijke producten'. Lees het zelf, staat gewoon op de verpakking, er zit geen aparte bijsluiter bij met alle bijwerkingen, er staat gewoon open en bloot: 'enkel natuurlijke producten'. Waar heeft iemand in de natuur ooit eens iets gevonden wat ook maar in de verste der verten op Engelse Drop lijkt? Is er iets wat lijkt op een roze rondje met een zwart centrum? In welke diepzee en onder invloed van welke middelen heeft iemand dat ooit gezien? Er is niets

natuurlijks aan Engelse Drop. Engelse Drop is helemaal geen drop, het zijn mislukte zuurtjes, een Engelse sleutel is geen sleutel maar een bako, een Engelse mijl is geen mijl maar 1609 negen meter, een Engelse hoorn is geen hoorn maar een alt-hobo, en zo kan ik nog wel een Engels halfuurtje doorgaan. Er deugt heel erg weinig aan Engeland. Ze zijn daar zo trots dat ze een eiland zijn. Hé, luister even stelletje Engelse witnekken: uiteindelijk is alles omringd door water en is alles een eiland, jullie zijn verre van uniek!

Ik ben naar Amerika geweest en daar kun je gewoon in het veld, met het blote oog, zien wat er misgaat als eten geen hoofdzaak meer is. Eten is daar een bijzaak geworden omdat het in grote hoeveelheden erg gemakkelijk te krijgen is, en daar moet je geen hoofdzaak van maken. Dan moet je overschakelen van volume naar kwaliteit. Zoals je in een relatie van wilde passie – waar, wanneer en hoe doet er niet toe, als het maar vaak is – overschakelt op bijzonder, teder en liefdevol.

Ik kwam uit het vliegtuig naar Los Angeles op vier juli, Independence Day, en de eerste gedachte die door mijn hoofd schoot was dat iedereen verkleed was in dikkemensenpakken. Ik dacht eigenlijk dat er in elke Amerikaan twee zaten. Er zijn tweehonderdtwintig miljoen Amerikanen en een miljard Chinezen, maar ze wegen per natie evenveel. Zo blijft de aarde in evenwicht.

Dik is een fout woord. Goor, vet, vies en onbeheerst omschrijven de toestand van de klompen cellen die je er over straat ziet waggelen beter.

Er zijn in Amerika ook geen dikke, oude mensen. Die zijn er gewoon niet. Omdat je namelijk doodgaat als je zo veel vette zoi vreet. En alles is light, maar daar hebben ze een oplossing voor gevonden. Dat moet je gewoon sneller en meer eten. Wat zijn mensen slim, hè?

Is het een probleem dat we deze genen in stand houden? Dikke, domme en weet ik wat voor mensen mogen zich gewoon voortplanten. Het gemiddelde IQ van de wereldbevolking neemt ondertussen af en als je naar *Jack Ass* kijkt, lijkt me het bewijs geleverd.

Net als in de echte natuur – weet u nog, met beren en zo – moeten er ook bij ons mechanismen zijn om ons ‘scherp te houden’. En ik kan nu al zeggen dat af een toe een beetje vogelpest in een ver, warm land niet genoeg is.

Het conflict, bij voorkeur oorlog, is een voor de hand liggend mechanisme. Bot, maar uitermate effectief. Echter, vroeger hadden we kleine veldslagen zodat dan weer de één en dan weer de ander in het voordeel was. Net als met *Stratego* ging het over inzicht, moed en strijdlust. Mooie idealen en soms geluk.

We hebben intussen de atoombom gezien, napalm – en nu is er de MOAB. Massive Ordnance Air Burst. Zijn de Amerikanen trots op. Weegt tienduizend kilo. Deze MOAB verspreidt een dunne mist van explosieve brandstoffen vlak boven de grond over een enorm terrein en dat wordt dan tot ontploffing gebracht. Een massavernietigingswapen, zeg maar. Wat andere landen niet mogen hebben, zeg maar. Maar wat de Amerikanen wel gebruiken, zeg maar.

Vroeger werkte oorlog als selectiemechanisme zoals de leeuw de zwakke gnoetjes te pakken nam. De MOAB veegt in een keer alle *Stratego*-borden weg.

Het doodt alle gnoetjes, al het gras en alle andere dieren. Als evolutionair selectiemiddel is het waardeloos. Al was het maar omdat die domme Amerikanen het uiteindelijk overleven. Moet je niet aan denken.

Gelukkig hebben we al eeuwen een veel subtieler selectiemiddel: godsdienst.

Godsdienst is onmisbaar voor de evolutie. Ook in godsdienst zelf zien we trouwens een evolutie. Waar mensen vroeger meerdere goden hadden en waar vele volkeren nog steeds een godje voor elk deelgebied hebben, is er een duidelijke trend naar één enkele god. Het zou me niks verbazen als er uiteindelijk geen enkele god overblijft. Geloven is toch per definitie dat je iets niet weet. Als je iets weet, hoef je niet te geloven.

Het is niet voor niets dat de Kerk door de eeuwen heen zo bang is geweest voor de wetenschap: kennis is gevaarlijk voor het geloof. Hoe meer we weten hoe iets zit, hoe minder er aan onverklaarbare wonderen overblijft. Wat op zich ook weer niet zo raar is, omdat wonderen niet bestaan. Een wonder is een onbegrepen gebeurtenis die ons alleen maar duidelijk maakt dat we evolutionair nog een eind te gaan hebben. Wonderlijk dat mensen dat niet inzien.

Dat er geen wonderen meer zijn, maakt het leven niet saai. Er blijven nog steeds onvoorstelbare dingen gebeuren. Het complete heelal zit vol onbegrijpelijke zaken, zelfs als iemand ze wel begrijpt. Dat zie je aan Einstein. De definitieve snelheid is de lichtsnelheid. Punt. Dat is onbegrijpelijk, maar geen wonder. Niets gaat sneller dan het licht. Als je een steen in een trein met je meeneemt gaat ie honderdtwintig kilometer per uur. Gemeten vanaf een vast punt. Als je een lantaarn in de trein aanknipt, gaat het licht met driehonderd duizend kilometer per seconde. En geen meter sneller. Dus vanuit dat vaste punt gaat de steen honderdtwintig kilometer per uur maar het licht gaat niet driehonderd duizend kilometer per seconde plus honderdtwintig kilometer per uur. En als je dat begrijpt ben je Einstein en als je het niet begrijpt kun je het een wonder noemen.

Godsdienst predikt liefde en verdraagzaamheid, maar in de praktijk is godsdienst de grootste bron van haat en oorlog en daarmee onmisbaar voor de ontwikkeling van de mens.

In feite is zo iemand als de paus met zijn versleten denkbeelden en dito lichaam iets engs, een gordijn met een mijter op z'n hoofd, maar hij weet wel enorme massa's mensen kwaad te krijgen. Best knap voor een hoopje jurk waar geluid uit komt. Vele oorlogen zijn in zijn naam gevoerd en oorlogen zijn op zich noodzakelijk voor de voortgang van de mensheid – waarover later meer – wat overigens niet wil zeggen dat ik voor oorlog of voor godsdienst ben.

En als we geen god meer hebben creëren we onze eigen vijand. We zijn er stiekem al mee bezig.

De computer. Het duurt niet lang meer voor we computers kunstmatige intelligentie gaan geven. Er is nu al een programma dat een computer exact laat reageren als een kat. Ook zelflerende computers zijn er al. En een computer is onvermoeibaar dus verbetert ie zichzelf continu. Een computer is geen puber die na een half uur huiswerk de tv aanzet en zijn avond lekker vult met spelletjes, soaps, beetje aftrekken, een comedy, nog een keer aftrekken en dan nog een spelletje. Een puber krijgt puistjes omdat zijn huid vet is. Maar een puber krijgt ook puistjes op het moment dat hij zich begint te masturberen. Wat is de oorzaak en wat is het gevolg?

En ze worden steeds sneller, die computers. Ooit was een kloksnelheid van 80 Hz heel spectaculair, nu is 2000 Hz al gewoon. De snelheid van elektronen is gelijk aan die van het licht, dus het kan allemaal nog velen malen sneller. Het enige probleem is warmteontwikkeling in de chip. Dat is wel weer op te lossen door supergeleiding of door totaal andere chips te maken – hetzij op basis van licht, hetzij op basis van DNA, biologische chips.

Hoe dan ook, de computer zal ooit zo slim en snel worden dat hij ons voorbij streeft in intelligentie. Dat is onvermijdelijk. Die weg hebben we al ingezet. Het is zeer goed mogelijk dat de computer het dan van ons overneemt. Het angstbeeld dat we overvleugeld zullen worden, is gelijk onze redding. We hebben onze eigen vijand gecreëerd en daarmee onze voortgang in de evolutie veilig gesteld.

Een andere manier om te voorkomen dat alle genen samensmelten tot één grijze massa, tot één poel van dezelfde genen, is voorkomen dat de wereld een eiland wordt.

Dat kan. U kunt gerust zijn. Om te beginnen moeten we dan de prijzen van een vliegticket vertienvoudigen zodat ver reizen bijzonder wordt. Tuurlijk, ik weet dat dan alleen mensen zoals ik het kunnen betalen, maar elk plan heeft zijn drawbacks. En perfect wordt de wereld nooit. Of geloven we in het gelijkheidsprincipe? Dat we eigenlijk allemaal gelijk zijn en hetzelfde zouden moeten verdienen, en gelijke kansen moeten hebben, en, en, en.... Gelijk, alles gelijk. Daar wordt de wereld echt mooier en beter van...

Vroeger konden alleen rijke mensen zalm eten. Zalm was iets bijzonders. Maar dat kon niet, hè? Nee, want we zijn gelijk. Dus kan nu iedereen zalm eten. Hele meren in Schotland zijn kapot gemaakt, fjorden in Noorwegen dood. Zalm wordt gekweekt, dus krijgen ze antibiotica en groeihormonen dat in ons lichaam terecht komt – kunnen we allemaal altijd zalm eten. Maar nu is het niet meer bijzonder. We zijn echt een hoop opgeschoten.

Willen we de mensheid nou redden of denken we lekker aan onze eigen pleziertjes? Nou dan, voortaan kunnen alleen rijke mensen vliegen. Ga wat harder werken, kan jij het ook.

Als we eilandvorming willen voorkomen, als we onze genepoel sterk en divers willen houden, moeten we de diverse populaties een beetje gescheiden houden. We moeten zorgen dat niet iedereen het maar met iedereen doet. Andersom moet de groep ook niet te klein worden. Kijk maar naar wat er met Volendam, Urk en de koninklijke familie gebeurt. Er moeten relatief grote groepen zijn, maar die groepen moeten ook van elkaar gescheiden zijn. Ze mogen wel een beetje mengen, maar niet te veel. Daarom is discrimineren goed.

Zo. Dat komt aan. Hoop ik. Anders ben u een racist. U hoort dit geen fijne zin te vinden. Het idee dat alle mensen gelijk zijn en ook zodanig behandeld dienen te worden, is een prachtig en nobel idee dat diep in elk rechtgeaard mens verankerd zit. De vraag is of het een goed idee is.

Ik zeg niet dat discrimineren goed is. De evolutie is er ook de oorzaak van dat dingen gaan zo als ze gaan: eten en gegeten worden. De evolutie is niet lief. Wij stoppen vette haringen in bekkies van zieke zeehondjes en dat vinden wij goed. Als er ooit op de stranden van Texel een zieke orka aanspoelt, dan moeten we die ook zijn lievelingsvoedsel geven. En een orka houdt het meest van, juist, lekkere jonge zeehondjes. Kom op Lenie, ga ervoor. Proppen met die zeehondjes van je.

Maar goed. Als het gaat zoals ik denk dat het gaat, gaat het fout. Op de lange termijn.

Er kwam laatst een neger op me af. Luidruchtig. Hij schreeuwde: 'Nobody fucks with me, nobody fucks with me!' Ik zeg, dat is jouw probleem.

Waarom discrimineren we?

Meer macht is meer gewin en zekerheid. We streven graag naar zekerheid. We denken door een andere groep achter te stellen er zelf beter van te worden. En dat is meestal ook zo. Het probleem is alleen dat niemand tot de achtergestelde groep wil behoren.

Stel nou eens dat door deze discriminatie de soort beter af is. Dat er daardoor dingen gebeuren die anders nooit waren gemaakt, gebouwd, bereikt. Zonder slaven geen piramides. Zonder slaven geen grote kanalen. Geen rails. Geen katoen. De economie zorgt er wel voor dat zulke ondernemingen dan 'te duur' waren geworden. De economie zorgt ervoor dat mensen thuis geen reet uitvoeren. Maar maak ze tot slaaf en je kan fantastische projecten van de grond krijgen.

Daarom discrimineren we. We ruiken het voordeel als de hyena de moederkoek van een pasgeboren antilope. En dat is meestal niet goed voor de kleine antilope. Maar wel goed voor de natuur en zeker goed voor de hyena. En zonder de hyena had de antilope geen vijand, zou de populatie ongebreideld toenemen en uiteindelijk kapot groeien en uitsterven. Zo is ook de dodo uitgestorven, weet u nog? Wij leven bij de gratie van onze vijand.

Wij kunnen daar niks aan doen. Zo zijn we genetisch geprogrammeerd. Het is noodzakelijk om te overleven. Dat was het in ieder geval. Het houdt iedereen scherp. En wie wie discrimineert is puur toeval. En uiteindelijk doet dat er ook niet toe. Het maakt de evolutie geen reet uit of blank zwart afbeult of dat de indianen de katholieken te grazen nemen. Als er maar gediscrimineerd wordt. Als iedereen altijd gelijk is en gelijk behandeld wordt, waar valt dan nog voordeel te halen? Waarom zou je je dan nog inspannen?

Zonder discriminatie zou ieder ras het met ieder ander ras doen, elke groep met elke groep. Scheidslijnen vervagen en uiteindelijk blijft er een grote grijze massa over van gelijke individuen, terwijl diversiteit nou juist zo belangrijk is.

En ik bedoel natuurlijk niet per se discriminatie naar ras. Al was het maar omdat ras een domme scheidslijn is. Tuurlijk, ook in de moderne geschiedenis is het criterium 'ras' veel

gebruikt – vooral omdat het zo lekker makkelijk is om groepen mensen met dezelfde uiterlijke kenmerken bij elkaar te stoppen. En dat terwijl uiterlijk maar een heel klein en onbelangrijk gennetje is.

Verdeling in groepen met dezelfde eiwitten en dezelfde afweer tegen longkanker of zo zou veel beter zijn. Maar dat kunnen we niet zien aan de buitenkant.

We maken zelf trouwens ook groepen – op basis van interesses bij voorbeeld. Zo zijn er in Engeland verenigingen van mensen die aan ‘brass rubben’ doen. De leden gaan in allerlei dorpjes en gehuchten op zoek naar koperen schilden op graven, familiewapens en weet ik niet wat nog meer. Daar leggen ze dan een dun soort overtrekpapier overheen en dan wrijven ze – ‘rubben’ in het vakjargon – met een soort potlood over de afdruk, zoals wij vroeger afdrukjes van centen maakten. Als kind dan. Maar dit zijn volwassenen. En die reizen daar het hele land voor af. En ze laten het aan elkaar zien. In clubjes. En daar ontmoeten ze elkaar en ja: dat gaat op den duur een keer neuken. Want van rubben word je geil. Denk ik. Dan krijg je dus op den duur mensen met een gen voor rubben. Of zoiets. Het is in ieder geval een groep waar ik niet bij zou willen horen. Nooit. Of er moet toevallig echt een heel erg lekkere rubster bij zitten. Want zo ben ik dan ook wel weer.

Wat ik wil zeggen is dit: je moet iemand nooit alleen waarden om het feit of ze wel of niet brass-rubben. Aan de andere kant is de kans op een lekker wijf in Engeland heel erg klein, dus als je in Engeland woont en je ziet er eindelijk een-tje, what the fuck! Al spaart ze suikerzakjes van vóór 1945, gaan, pakken wat je pakken kan.

Eigenlijk zouden er kaarten van Nederland moeten zijn met een verdeling van bepaalde fysieke en geestelijke eigenschappen. Enkel met het doel de kans te vergroten dat je een vrouw

van jouw gading vindt. Dat zou nog eens een welbestede studie van een antropoloog zijn. Dat je weet dat er in bij voorbeeld Maastricht de meeste vrouwen van 21 rondlopen die wel eens met een cabaretier naar bed willen.

Waar het om gaat is dat er groepen gevormd worden. Dat discriminatie ervoor zorgt dat er afzonderlijke poelen van genen ontstaan die slechts zelden en moeizaam mengen. Dit zou wel eens een voorwaarde voor een gezonde soort kunnen zijn! Een soort met toekomst. Met evolutionaire rek. Dat klinkt lekker: ‘evolutionaire rek’. Lekker vaag ook. Het lijkt het geloof wel.

‘Ik geloof in evolutionaire rek.’ Daar kun je nog eens een lekker wijf mee versieren.

‘Hoi, ik ben Hans en ik geloof in evolutionaire rek. En jij?’

‘Ik ben Mardit en ben feministisch psychologe.’

Hatsiekadee, dat wordt neuken.

Een korte jeugdherinnering

Ik was op een feest. Geen feestje, nee, echt een féést. Een party. Biggo, biggo. Het was een Hoeren- en Hengstenbal. Ik zag er dus geweldig uit. Mr Big. Numero Uno. Theodore Wildebeast. Stand Back, I Don’t Know How Big Its Gonna Be.

Na enig alcoholgebruik – niet te veel zodat ik de controle te kon behouden en niet te weinig om de natuurlijke remmingen, die ik als middenstandszoon toch heb, van me af te schudden – zag ik haar zitten. Mamma Mia In Den Hemelen. De Super Hoer. Suck My Hormones Out Baby. Vrij neuken. Nu of nooit. En ze zat helemaal alleen. Ssssssst. De stoom kwam er af.

Ik liep naar haar toe en zei: ‘Hoi, Hans. Ik studeer economie.’ ‘Hallo,’ zei ze, ‘ik ben Mardit. Feministisch psychologe.’

Het is die avond niet meer goed gekomen. Na een rare ruzie die als een soort grote wolk – een supercel die maar net geen

tornado wilde worden – urenlang standhield, hebben we alle twee uitgeput het strijdtoneel verlaten. Ik bleef maar doorgaan. Ik dacht dat ik gelijk had maar was te allen tijde bereid haar gelijk te geven. Dat lichaam... een half uurtje met dat lichaam. Maar als ik haar gelijk zou geven, zou ze geen respect voor me hebben en zeker geen sex met me willen. Dus ik moest haar het gevoel geven dat ze gelijk had zonder het haar te geven en zonder dat ze doorhad dat het mij alleen om haar lichaam ging, want ze was feministe, en daar wist ik erg weinig van, maar het leek me dat als je aangaf dat je haar puur als lustobject zou zien, ze direct zou afhaken. Gelukkig kwam later een nieuwe feministische golf en is dit misverstand uit de weg geruimd. Sindsdien kun je elkaar ook puur om de verpakking aantrekkelijk vinden. Ik kwam er echter niet doorheen en het heeft tot ver in mijn negentiende jaar geduurd voordat ik voor het eerst een full blown penetratie mocht beleven.

Als de genen zich ongecontroleerd mengen, blijft er één groep over. Alle dominante genetische factoren zouden overheersen. Dat is niet best, zoals echte rashonden perfect illustreren: elk ras heeft één of meerdere problemen. Herders met kapotte heupen, Jack Russels met manke rechterachterpootjes en chiwawa's met open fontanelletjes. Elk zuiver ras heeft op den duur problemen omdat ook de mindere eigenschappen als vatbaarheid voor ziekten en zelfs afwijkingen er niet meer uit te kweken zijn omdat ze dominant geworden zijn. Als je een zuiver ras hebt, zit je op een eiland en dat is het zekere einde.

Je ziet bij voorbeeld in de landbouw dat een bepaalde aardappelsoort net zo lang wordt veredeld tot deze aan alle eisen voldoet. Vervolgens wordt alleen deze aardappel nog gebruikt. Generatie na generatie. Allemaal nakomelingen, kopieën van

dat ene kweekproduct. Op den duur is zo'n soort genetisch dood. Alle genen die nog voor verandering kunnen zorgen, zijn er stelselmatig uitgekweekt omdat het in onze ogen onbruikbare afwijkingen waren. Het gevolg is dat wanneer zo'n soort door een ziekte wordt aangevallen – en dat gebeurt uiteindelijk altijd, laat dat maar aan de bacteriën en de virussen over – zo'n soort volledig kapot gaat. Slechts het kruisen met andere aardappelsoorten, en dus met nieuwe genen, kan de soort nog redden.

Het zal je beroep maar zijn: aardappelkruiser. Je heet op papier dan wel gewasveredelaar, maar je staat gewoon jarenlang aardappels te kweken, ja! Er wordt wel gezegd dat mensen op hun honden gaan lijken. En als je een keer met een aardappelkweker hebt gepraat, weet je dat dat ook voor hen geldt. Een keer heb ik zo'n man ontmoet en ik kreeg ernstig de indruk dat er stukjes gen waren overgesprongen van aardappel naar mens. De man had een gerimpeld gelaat, met een soort van pitjes in zijn kin en voorhoofd. Zijn haren leken sterk op net uitgelopen wortels, dik en stug. Beetje rauwe, gronderige stem. En hij wist alles van aardappels. Wat ze aten, hoe snel ze groeiden, en als hij over de voortplanting praatte kreeg hij opvallend veel vocht in zijn mondhoeken. Hij knabbelde de hele tijd op zandkoekjes en hij was snel aangebrand. Zijn broer zat in de pompoenveredeling.

Wat ik bedoel te zeggen is dat het bestaan van verschillende groepen, ook al lijken ze op aardappels, een mechanisme van de evolutie is, om te voorkomen dat de genen op den duur uitgeëvolueerd kunnen raken.

Discriminatie houdt de groepen een beetje uit elkaar en daarmee de genenpoel rijk – en dat is waardevol. Als beloning zit er voor de groep die de andere groep uitsluit, discrimineert,

een voordeel in. Dat heb ik niet bedacht, dat zijn de feiten. Ik zet ze slechts op een rijtje.

Je kunt ook heel politiekcorrect niet gaan discrimineren en proberen op een andere manier gewin boven, of ten koste van een ander te behalen door de groepen gescheiden te houden. Dit zou kunnen via de wet. Dat hebben we al gedeeltelijk gedaan. Het woord 'wet' klinkt zo solide en overdacht. Geruststellend bijna. Maar op geen twee plekken op aarde zijn de wetten hetzelfde en op geen twee plekken worden ze hetzelfde toegepast.

Alleen al iets simpels als de belastingwet, waar het toch bij uitstek om cijfertjes en identieke gevallen gaat, verschilt per regio. Een carport mag je in Wassenaar wel opvoeren als noodzakelijke kosten en in het Gooi niet. Hoezo, wetten? De belastingwetten zorgen er ook voor dat rijken rijker en armen armer worden.

Bullshit!! Wel blijven opletten. Over de gehele wereld genomen worden armen rijker doordat ze meeliften op het succes van de rijken. Die worden inderdaad rijker, maar daar kun je alleen om jaloezieren iets tegen hebben. Laat de rijken toch lekker rijker worden.

Als ontwikkelingshulp de afgelopen decennia iets heeft aangetoond is het wel dat geld in een land pompen nauwelijks resultaat geeft.

Rijk is een relatief begrip. En iemand roept dat 'ze' te rijk worden. En 'ze' zijn nooit de grote artiesten en de topsporters. Want zolang we vermaakt worden mag het wat kosten. Maar als iemand heel veel geld verdient zonder dat wij daar direct de vruchten van plukken is het snel teveel!

De belastingwetten zijn zo dat de rijken rijker worden. Punt.

Je betaalt weliswaar procentueel meer belasting als je rijk bent, maar de meeste aftrekposten en belastingconstructies

zijn alleen interessant als je veel geld kunt beleggen. Een mooi voorbeeld was het onlangs ter ziele gegane idee dat je geld in een Nederlandse film kon steken en dat je dat geld dan gegarandeerd terugkreeg, zelf als er geen hond kwam kijken (wat gegarandeerd is bij Nederlandse films), en dat je de eventuele winst mocht houden. Dit idee is één van de hoofdoorzaken dat de film *De ontdekking van de hemel* er kwam, en nu mag u raden wat ik van dit idee vind.

Je profiteert alleen van deze wet als je veel geld over hebt. Dus dat de wet helpt met discrimineren is duidelijk. Welvaart ontstaat uit productie. Alleen door goederen en diensten te produceren, komt er meer welvaart. De rijken laten de armen produceren. Dat is altijd zo geweest. Dus is productie een geciviliseerde vorm van slavernij. Een enkeling, *The American Dream*, weet zich op te werken, een enkeling glijdt weg naar de goot, maar in grote lijnen is het systeem waterdicht.

Het nadeel van pure discriminatie is dat het veel te duidelijk en efficiënt is. De truc is te zorgen dat op de langere termijn een wisseling van de wacht komt waardoor dan weer de een, dan weer de ander de macht heeft.

Dit wisselmechanisme is ook in de menselijke geschiedenis te zien. Geen macht zo groot of deze zal op den duur, soms na een paar jaar, soms duurt het een paar eeuwen, uiteindelijk altijd afbrokkelen. Ook hier werken mechanismen op de achtergrond die er voor zorgen dat geen enkele machtsstructuur of religieus idee het voor altijd voor het zeggen heeft. Napoleon heeft het niet gered, de Inca's niet, het grote Romeinse rijk niet, Rusland niet en Amerika gaat het ook niet redden. Alles zal altijd blijven veranderen.

Grote rijken, de grote dynastieën, worden uiteindelijk zo rijk dat alles kan. Alles. Dus worden ze lui. Ze zijn er zo van overtuigd dat niemand ze ooit zal durven aanvallen dat ook het

leger onachtzaam wordt. Als je tien keer zo sterk bent als welke tegenstander ook, is negen keer zo sterk toch ook goed. Als je honderd jaar met rust bent gelaten, dan word je volgend jaar toch ook met rust gelaten.

En dan opeens is er een groep gekken, wilden bijna, die niks te verliezen hebben en volkomen onverwacht, met onvoorstelbare wreedheid – dezelfde wreedheid waarmee jij zelf ooit aan de macht bent gekomen – zal aanvallen. En ze maken een kans, want niemand houdt het voor mogelijk. Er zijn erg veel voorbeelden in de geschiedenis. Lees het heerlijke boek van Howard Bloom, *The Lucifer Principle*, waarin staat wat mensen bindt en scheidt.

En als je toch gaat lezen, neem dan *De avonturen van een licht perverse schrijver* van Jonathan Ames ook even mee. Alleen al omdat het een rare man is, precies de soort die we moeten behouden om de mensheid in stand te houden.

Het komt mij voor dat de donkere delen van de bevolking, zeg maar de negers, op dit moment op een zadelpunt in de geschiedenis zijn aangekomen waar ze een unieke kans hebben de macht te grijpen. Er is geen blank jongetje meer te vinden dat zijn baseballpetje nog gewoon opzet. Nee, de klep moet naar achteren, de kleren moeten vijf maten te groot, je geeft geen hand maar tekens, vuisten tegen elkaar, je zegt vaak 'yo!' en je hebt het over 'bitches' en 'ho's'. Ze hebben gewonnen. De rappers zitten tot over de stam in de hersenen van de jeugd. Ze kunnen nu hun slag slaan. En als ze dat niet doen, verdienen ze het ook niet en moeten ze niet zeuren als ze over twintig jaar weer katoen staan te plukken.

Dat is toch de ultieme integratie, waar iedereen de mond vol van heeft. Ze moeten integreren. Ze zijn de anderstaligen die zich in Nederland willen vestigen. Waarom moeten ze integre-

ren? Van mij hoeft het niet. Ik heb er geen moeite mee als ik bij voorbeeld een Turk niet versta. Als hij het belangrijk vindt, doet ie er zelf wel moeite voor, denk ik zo. En tot die tijd, ze doen maar. Oude mensen versta ik ook vaak niet. En dat kan me ook niks schelen. Pas als ik oud word, kan het een probleem worden, maar ik denk dat ik ze tegen die tijd wel kan verstaan. En dat ze me interesseren.

Toch grappig dat we van Turken, Marokkanen en alle asielzoekers eisen dat ze zich aan ons aanpassen, terwijl ik de gemiddelde Limburger slechter versta, de gemiddelde gereformeerde enger vind en alle Rotterdammers lelijker. Zijn we soms bang dat ze achter onze rug een coup poging aan het voorbereiden zijn en dat we ze niet verstaan?

Laat ze hun cultuur, hun scholen, hun leven hebben. Niemand heeft in Londen, New York of Barcelona moeite met Chinatown, een kleine enclave van Chinezen midden in een grote stad. Sterker nog, het zijn heerlijke oases van een andere cultuur. Het is het tegenovergestelde van intergratie, maar o, o, o, dat mag je in Nederland niet zeggen.

De Chinezen eten nog met stokjes. Moeten we ze nu een vork en een mes sturen om beter te integreren? Wij slapen lepeltje-lepeltje. Vorkje-vorkje. De Chinezen slapen stokje-stokje, met gestrekte benen langs elkaar. Hé, laat ze lekker!

Integratie betekent uiteindelijk assimilatie en dat betekent een verarming van de genenpoel. De drang van mensen om in groepjes bij elkaar te gaan zitten en slechts mondjesmaat tussen de groepen te migreren, is een mechanisme van de evolutie dat we moeten begrijpen en koesteren.

Andere vormen om genenpoelen gescheiden te houden, zijn godsdienst en belang hechten aan regionale afkomst. Iemand van een ander geloof trouwen, is van oudsher tegengewerkt. Dat discrimineren op regionale afkomst een effectief schei-

dingsmiddel is, zien we op de Balkan waar Serviërs alles haten wat niet-Serviër is, Grieken haten Albanen, Albanen haten christenen en ga zo maar door. En ze gaan ook door. Dan weer wint de ene groep, dan weer de andere en allemaal doen ze beroep op historische rechten.

Waar zou de oorlog zijn zonder historische rechten. Ergens in de geschiedenis is er altijd wel iets gebeurd waardoor een groep recht denkt te hebben op een bepaald gebied, gebouw, stukje grond, grafheuvel of weet ik veel wat. Dat hebben we te danken aan het credo 'opdat we nooit vergeten'. Ja hoor, bouw maar herdenkingsmonumenten, vertel de verhalen door, maak maar films en boeken, opdat we nooit vergeten.

Ik word er gek van. Mensen vinden het raar als er antipathie tegen Duitsers is. Hallo, iedereen doet er alles aan om die oorlog zo levend mogelijk te houden. Spielberg komt met films over de oorlog, zelfs Walt Disney met Pearl Harbor, Mulish schrijft elke twee jaar een boek met iets over de oorlog en elke dag staat er wel een bericht in de krant over die oorlog. Elke dag weer. En dan vinden mensen het gek dat we de Duitsers geen lekker volk vinden. Ze beuken maar door. En weer drie bladzijden Anna Frank erbij gevonden, en weer een minuut stilte en weer een tocht naar de dokwerker, en weer en weer en weer.

Elke keer als ik lees en hoor over de ellende in het Midden-Oosten, over doodgeschoten Palestijnen, over zelfmoordaan-slagen op joodse nederzettingen denk ik, vóór de oorlog had je helemaal geen Israël. Dat mag je niet denken en zeggen, maar jullie beuken maar door, we mogen niet vergeten, niet vergeten. Oké, dan vergeet ik het niet. Meest bizarre bericht in de zomer van 2002, een huldinging door George Bush van vijf overgebleven Navajo-indianen die een code hadden gemaakt

die de Jappen niet konden kraken. En die worden dan 55 jaar na dato bedankt! Van de 29 indianen waren er nog vijf in leven, en nu was het dan tijd om ze te bedanken.

Er is altijd wel iets. Elke dag wel iets over die fucking oorlog. En dan moeten wij ons neutraal tegen Duitsers opstellen. In feite doen we zo hetzelfde wat er in Joegoslavië is gebeurd. Oude rechten en vetes worden constant levend gehouden zodat als er ooit een oorlog komt iedereen heel goed weet waarom hij eigenlijk de meeste rechten heeft. De tijd dendert door en als wij nooit vergeten, zullen er steeds meer dingen zijn om anderen te haten. Zie de Balkan: dat houdt nooit meer op. Totdat we vergeten. Pas dan kun je opnieuw beginnen.

Met te veel historisch besef los je de problemen nooit op. Dat is het dilemma van geschiedenis. Het goede is dat we er lessen uit kunnen leren, kunnen, we doen het toch niet. Wat ik wil zeggen is dat we vooruit moeten kijken. De Toekomst. Naar wat ons staat te wachten.

Misschien is ons goede geheugen en de uitvinding van het schrift, waardoor we alles maar blijven herinneren, wel ooit de reden dat we uitsterven. Maar goed, als dat de groepen gescheiden houdt, is het wel functioneel.

Het gekke is dat juist tijdens de Balkanoorlog, de tijd van haat die de scheiding tussen groepen vergroot, vrouwen massaal werden verkracht. Serviërs verkrachtten moslimvrouwen – een vreemd gegeven, want dan mengen de groepen juist wel. Dat is toch raar: een groep die je haat wens je dood maar je geeft ze wel je eigen genen. Dat druist regelrecht tegen de evolutie in. Hoewel dan wel weer de sterkste wint en zijn genen doorgeef—

Hier kom ik niet helemaal uit. Ik weet niet wat mijn standpunt inzake verkrachting tijdens een oorlog is. Hoewel ik,

haastte hij zich eraan toe te voegen, natuurlijk tegen verkrachting ben. Een vrouw mag nooit tegen haar wil genomen worden. Daarom is er wijn uitgevonden. Als een vrouw wijn drinkt, wordt ze toch wat lossier. Maar het blijft haar wil. En als ik haar wil kan ombuigen met wat wijn, waarom niet? Als zij maar denkt dat het haar wil is, vind ik het al goed.

In de dierenwereld, bij voorbeeld bij de eendjes in het park, zie je dat de mannetjes echt pakken wat ze pakken kunnen. Maar nou schijnt dat het vrouwtje stoffen kan aanmaken waardoor het zaad van haar vaste woerdje herkend wordt en het andere zaad de eicel nooit bereikt. Dus dan kunnen die mannen hun gang gaan, maar het vrouwtje weet dat ze toch lekker nakomelingen krijgt van haar keuze. En dat schijnt bij mensen ook te werken. Maakt dat verkrachten minder erg?

Het blijft toch interessant dat mannen zo'n sterke drang tot voortplanten hebben dat ze zelfs bereid zijn iemand er heel erg pijn mee te doen. Dat hebben wij mannen alleen met voortplanten. We slaan nooit iemand in elkaar voor een biertje of een nieuwe uitlaat onder de auto. Maar als het op vrouwen aankomt, doen we de gekste dingen. We vernederen onszelf, liegen, worden zenuwachtig, we praten er constant over. Jullie vrouwen hebben geen idee hoe jullie ons bezighouden. En jullie maken het ons ook niet makkelijk. Jullie kleden je precies zoals wij het mooi vinden. Jullie dragen korte rokjes, doen lippenstift op, gaan naar schoonheidsspecialistes, doen aan fitness, alles wat jullie aan je uiterlijk doen, doen jullie voor mannen.

Want dat gelul dat je het voor jezelf doet, geloven jullie zelf toch hopelijk ook niet? Wie smeert er nou elke avond crème op het gezicht 'voor mezelf' en epileert wimperharen 'voor mezelf' en onthaart met hars 'voor mezelf' en trekt onhandige kokerrokjes aan 'voor mezelf' en doet bilsperoefeningen 'voor mezelf' en koopt de duurste parfum 'voor mezelf', borst-

correcties 'voor mezelf', hoge hakken 'voor mezelf', uren bij de kapper 'voor mezelf', schaamt zich voor haar sinaasappelhuid 'voor mezelf', scheert de bikinilijn 'voor mezelf', lijntje onder de ogen 'voor mezelf', face lift 'voor mezelf', wittere tanden 'voor mezelf', nagels vijlen 'voor mezelf', nagels lakken 'voor mezelf'. Hé, geloof je het zelf!

Jullie doen het uiteindelijk voor een ander en die ander is een man. En als wij dan dat bombardement van versiertrucs niet kunnen weerstaan en een zwak exemplaar zich een keer aan een vrouw vergrijpt, dan hebben wij het gedaan. Voor onszelf.

Vrouwen doen al eeuwen hun best mannen te versieren, zodat ze een behoorlijk exemplaar kunnen bemachtigen. De beste krijgen ze niet. Robbie Williams kan ook maar met een beperkt aantal vrouwen naar bed. Ik vraag me het volgende wel eens af. Als we echt helemaal vrij waren, echt konden doen wat we wilden, hoeveel vrouwen zouden er dan een kind van pakweg een Mick Jagger willen? Nu krijgen vrouwen geen kind van Jagger, en gaan dus eigenlijk voor een tweede, derde, keus. Vrouwen doen hun best de best mogelijke man te krijgen. En daar is niks mis mee. Maar wees niet verbaasd als het af en toe uit de hand loopt.

In feite zijn mannen constant op zoek naar een geschikte vrouw om de genen door te geven en vrouwen naar een man die hun genen veilig kan stellen. En om dat kind te krijgen. Want dat willen vrouwen nou eenmaal. Heerlijk. Een kind krijgen, ik zou willen dat wij dat konden. Dan hoor je vrouwen klagen en dan denk ik: *godverdomme, jullie kunnen kinderen krijgen, wat zeik je nou!* Dat ligt zo ver voor op welke gebeurtenis in het leven dan ook, en jullie kunnen dat. Op het gebied van geluk liggen jullie een straatlengte op ons voor. En ter compensatie vinden wij neuken lekker. Nou, mag dat alsjeblieft.

Ergens heeft de evolutie besloten dat vrouwen de kinderen krijgen. Oké, zal wel goed zijn voor de soort, kinderen krijgen. Maar ik ben het er niet mee eens.

Hebben jullie enig idee wat jullie per maand verdienen aan die menstruatie?

Ik reken even voor: 25 euro per maand omdat je geen zwangerschapstest hoeft te doen. Jullie menstrueren van je twaalfde tot je tweeënveertigste. Dertig jaar maal twaalf keer is 360 keer, zeg 400 keer. Een kind kost ruim vijftigduizend euro om op te voeden. Vijftigduizend gedeeld door 400 is 125 euro. Dus je bespaart per maand 25 euro plus 125 euro is 150 euro. En dat elke maand weer.

En dan wil ik het ook nog even over emancipatie hebben.

Laat me uitleggen hoe ik ernaar kijk, als penisdragende.

Jullie worden nu boos op mij – en dat is gelijk een van de grootste verschillen tussen mannen en vrouwen. Vrouwen trekken zich alles persoonlijk aan. Als je tegen een groep mannen zegt dat mannen bij voorbeeld vaak eerst doen en dan pas denken, dan denkt elke man in die groep: *nou, dat geldt niet voor mij*. Hij zal zich in ieder geval nooit persoonlijk aangevallen voelen. Als je tegen een groep vrouwen zegt dat vrouwen veel meer ruzie maken, voelen ze zich aangevallen: *wie is die vent dat hij dat zegt*.

Gelijkheid is er pas als groepen elkaar niet meer beoordelen, dus tussen mannen en vrouwen is er voorlopig nog geen gelijkheid. Vrouwen leggen ons langs een meetlat. Is zelfs een rubriek in de *Opzij*: De Meetlat. Of we wel feministisch genoeg zijn. Of we wel vrouwvriendelijk zijn.

Ooit een man ontmoet die kijkt of vrouwen wel manvriendelijk genoeg zijn? Precies. Wij mannen gaan uit van onze eigen kracht. Typisch een vrouwendingetje om de barrière

groter te maken. Zij zijn de jury en wij worden beoordeeld. Ik houd niet van jury's en ik houd niet van prijzen.

Emanciperen betekent streven naar gelijkgerechtigheid. Dat is wat vrouwen willen. Gelijke rechten als mannen. Bij voorbeeld. Dat klinkt geweldig. Zo eerlijk. Want we zijn toch allemaal gelijk? Toch? Mannen en vrouwen, homo's en hetero's, taxichauffeurs en hoogleraren. We zijn allemaal gelijk.

Hier ben ik toch bang dat het mis is gegaan. En ga nou niet meteen in de beugels van 'hij is een man dus hij zal wel weer ongelijk hebben'. Ik zie emancipatie anders.

Emanciperen betekent voor mij dat je als groep, maar ook als individu, meer vrijheid krijgt. Om je te ontplooiën. Ik herhaal, om je te ontplooiën. Het gaat namelijk over jou. En wat doen de vrouwen al drie emancipatiegolven achter elkaar? Ze vergelijken zich met anderen. Het liefst met mannen. Wat wij hebben, willen zij ook. Vrouwen denken dat ze gelukkiger zijn wanneer ze hetzelfde hebben als mannen. Hetzelfde loon, dezelfde rechten, dezelfde banen. Alles wat wij hebben. Nee! Het gaat om jó. Je moet eerst kijken wat jij wilt.

Stel dat de vrouw – of wat persoonlijker: jij – het heerlijk vindt om een kind te krijgen. Ik zeg even iets geeks, het is maar een voorbeeldje. Stel nou eens, stel, dat ze het heerlijk vindt voor dit kind te zorgen. Stel. Dus dat ze helemaal niet fulltime wil werken, maar thuis het kind wil verzorgen. Stel. Dat zou betekenen dat vechten voor hetzelfde recht op werk als een man totaal verloren tijd is. Want dat wil je eigenlijk niet. Het is niet je echte doel. Wat heb je aan een met veel inspanning verworven recht als het niet je echte einddoel is?

Stel dat je voor dat kind wil zorgen. Omdat het in je aard ligt. Omdat dat kind voor jou het hoogste geluk op deze aarde is. Dat betekent dat de ander, en laat dat nou net de man zijn, de

kost moet verdienen. GA DAAR DAN OOK VOOR. Zeik niet.

Vecht voor het vrouwenrecht een man voor je te laten werken!

Dan ben je ergens mee bezig. Pak ons daarop! Wij willen toch zo graag carrière maken, dwing ons er toe. Dat zal ons leren!

Net als die domme actie dat mannen in huis hetzelfde moeten doen als vrouwen. Hé, jullie hebben misschien een hekel aan strijken, wij veel meer. Jullie haten wassen, wij ook! Trek ons niet mee die diepe put van ellende in. a) we hebben gewoon gewonnen en het slimmer gespeeld en nou proberen jullie ons terug te pakken en b) dwing ons een wasmachine te kopen, eis een werkster. Vecht vrouwen, vecht! Het argument 'wij vinden het kut dus moeten jullie het ook doen' slaat natuurlijk als een lul op een drumstel.

Door dezelfde rechten te eisen als mannen hebben jullie al een eeuw achter de verkeerde wortel aangelopen en als een man zoals ik jullie erop wijs roepen jullie allemaal dat ik een sexist ben. Jullie zijn in je eigen val gelopen. Mannen en vrouwen zijn niet hetzelfde, dus hoeven ze ook niet altijd dezelfde rechten te hebben, maar de rechten die bij hen passen.

Voorbeeldje dan maar?

Stel dat vrouwen minder haantjesgedrag vertonen dan mannen. Gelul natuurlijk, weet ik, want we zijn gelijk, maar even voor de discussie. Stel dat jullie de politiek minder aantrekkelijk vinden omdat het een haantje-de-voorste-wedstrijd is. Dan kun je wel roepen dat het anders moet, maar dan moet je er voortaan ook voor pleiten dat er met een skippybal gevoetbald moet worden opdat vrouwen de buitenspelsituatie beter kunnen zien. Er zijn haantjes en die hebben een spel uitgevonden en dat is de politiek. Dat vinden mannen leuk. Als mannen dat niet leuk vonden, hadden ze

het echt wel anders geregeld. Daar zijn we mans genoeg voor.

Vrouwen hebben heel andere manieren om hun zin te krijgen. Stel dus dat jullie niet in politiek geïnteresseerd zijn wegens het mannetjesgedoe. Geldt natuurlijk niet voor jou, maar in het algemeen. Als je niet in politiek geïnteresseerd bent, waarom wil je dan stemrecht? Waarom vecht je niet voor iets wat je wel graag wilt. Het interesseert je niet, dus lees je er niks over, dus heb je er geen verstand van, maar je wilt er wel over meepraten. Je wilt wel stemmen. Gebaseerd op wat?

Stel nou eens dat vrouwen hun invloed op een andere manier laten gelden. Zeg via de opvoeding. Dat ze de kinderen opvoeden en zodoende voor de normen en waarden in het hoofdje van het kind zorgen. Dan hebben ze in feite toch veel meer invloed. Je 'maakt' zelf de mensen die het later voor het zeggen krijgen. Hoeveel meer invloed wil je nou! Dan ga je er toch voor vechten dat mannen met hun poten van de opvoeding af moeten blijven. Vecht dan! Vecht.

Een mooi voorbeeld is de stand-up comedy. Daar zie je verrassend weinig vrouwen. Zeg maar geen. Je ziet er zo nu en dan wel een paar die het even volhouden, maar niet lang, daarna zijn ze alweer weg. Waarom?

In elke andere kunstvorm zijn vrouwen evenredig of zelfs meer vertegenwoordigd dan de mannen. Dans, beeldende kunst, cabaretteteket. Noem maar op. Ik denk dat stand-up comedy de meest hanige vorm van humor is. Misschien wel van de hele kunst. Het is bijna geheel gericht op scoren. De Lach. De Grap. En dat is behoorlijk hanig. Daar zijn vrouwen niet zo goed in. Er zijn uitzonderingen – er zijn ook negers die niet kunnen dansen, er zijn Turken die hun thee bij kaarslicht drinken, er zijn Marokkanen die niet de hele dag naar vrouwen kijken, er zijn joden die stiekem frikadellen eten

omdat ze het zo lekker vinden, er zijn zigeuners die graag belasting betalen en er zijn vrouwen die heel goed kunnen stand-uppen. Maar het blijft een haantjesding – en daarmee een uitzondering.

Mannen hebben de godsdiensten volledig onder controle. Ergens hebben wij heel snel ingezien dat het geloof een bron van oneindig veel macht is. En dus hebben we het ons toegeëigend. Waarom vechten vrouwen daar niet voor? Voor echte godsdienst. Vrouwen zijn net zo gelovig. Waarom willen jullie wel stemrecht maar is er geen massale vrouwenbeweging voor een eigen kerk. Waarom roepen jullie geen vrouwelijke paus uit?

Kies wat je het beste vindt en doe dat. Maar zeg nooit: 'Jullie hebben het ook.' Het gaat er niet om wat wij, mannen – die andere wezens – hebben, het gaat erom wat je zelf wilt.

Het gaat erom wat je wilt. Wat zijn jullie echte doelen? Schrijf die eens op een A-viertje en ga daar dan een decennium in de *Opzij* over discussiëren.

Ik ben bang dat oorlog onmisbaar is. Een samenleving heeft af en toe een grote schoonmaak nodig. Laat ik een simpel voorbeeld geven.

Je geeft iemand tienduizend euro om in Amsterdam fietswrakken weg te halen. Mooi en nuttig werk want er zijn onwaarschijnlijk veel mensen die hun fiets als vuil laten staan zodra er een voorwiel van is gejat of het achterwiel krom is. En dan laten ze het slot eraan vastzitten. Dat zijn niet de slimste mensen. Het zijn amoeben met een fiets. Het feit dat je fiets er nog staat, is het bewijs dat het slot goed was. Waarom laten mensen hem dan staan? Haal dat slot er dan af. Het is een heel goed slot – haal het er dan ook af!

Die sloten moeten doorgeknipt en afgevoerd worden. Hoop gedoe. Die fietswrakkenman doet zijn werk goed – het wordt netter. Dus vraagt ie wat meer geld. Dan kan ie ook de fietsen uit de grachten vissen. Ook goed werk. De man krijgt honderdduizend euro. En hij wordt iets machtiger. Hij heeft een idee. Tweederde van alle nachtelijke ongelukken in de stad blijkt aan fietsers te wijten – door het ontbreken van deugdelijke fietsverlichting worden tal van aanrijdingen veroorzaakt. Dus zet hij een project op voor betere verlichting. Daarom krijgt ie nu honderdvijftigduizend euro per jaar.

Er worden controles gehouden, je kunt voor een klein bedrag je fiets laten repareren en posters wijzen je erop dat vorstelijk verlicht fietsen een groot feest is. Op zich een goed idee en het project werkt. Maar tweederde van de fietsongelukken wordt nu veroorzaakt doordat fietsers geen helm dragen. Kosten: velen miljoenen aan gezondheidszorg per jaar. De man heeft macht en hij krijgt nu tweehonderdvijftigduizend euro om alle fietsers in Amsterdam verplicht een helm te laten dragen. Fietsen is nu steeds veiliger dus steeds meer mensen gaan fietsen. Dat alle fietsers door rood rijden, wordt echter een steeds groter probleem – automobilisten ergeren zich mateloos en de machtige man wil rust in de tent, dus gebruikt hij zijn macht om te pleiten voor meer controles. De man krijgt nu een miljoen euro om zijn ideeën uit te voeren. Hij is goed, het lukt hem naast elk stoplicht een agent te plaatsen die de automobilisten en de fietsers in toom houden. Niemand rijdt door rood. Prachtig. Zo moet het leven zijn.

Hij is nu heel machtig want dank zij hem is het veiliger, gebeuren er minder ongelukken en staat iedereen braaf voor elk stoplicht te wachten.

Hij wil die macht vasthouden. Tien jaar geleden kon je gewoon fietsen waar en wanneer je wilde en nu zit je gevan-

gen in een web van vijftigduizend regels: om te mogen fietsen is een vergunning vereist, maar ook verzekeringen, veilige outfit en natuurlijk een fietsbewijs. Gevangen in het web van onze eigen goede voornemens.

En dat dan op elk gebied. Arbo-wetten waardoor je uiteindelijk zelfs een Ikea-kast in elkaar moet zetten met een valhelm op. Regels, regels, regels. En je weet nooit wanneer je over de grens gaat. Geef iemand macht, geef iemand een bureau, geef iemand een wetje en hij zal er voor zorgen dat hij zijn invloed uitbreidt. Zo zitten mensen in elkaar. Neem iemand aan en hij zal zelf werk creëren en vervolgens vinden dat hij onmisbaar is.

Mooi voorbeeldje is ook een kindercrèche in Amsterdam, een vriendin van me had daar haar kind rondhuppelen. Voordat je als crèche kinderen mag opvangen komt de gezondheidsinspectie, de veiligheidsinspectie, de brandweer, noem maar op. Alles was goedgekeurd. Alles was brandvertragend, -werend en weet ik veel wat nog meer. Als iemand een aansterker bij zich had, ging het alarm al af. Kwamen ze nog een keer kijken. Ze moesten ook brandvertragend glas hebben.

Glas. Brandvertragend glas. Het bestaat. Glas brandt niet, onmogelijk. Het smelt, maar het brandt niet. Weet iedereen. Appeltje eitje. Inert materiaal. Reageert niet. Peertje banaantje. Maar het bestaat wel. Iemand heeft het uitgevonden. Dus het bestaat. Dus moet je het van de brandweer gebruiken. Als het niet bestond, was er niks aan de hand geweest. Maar de mannetjes van de brandweer weten dat het er is, ze willen hun werk goed doen, en goed doen betekent dat je moet doen wat zij zeggen, dus moet je brandvertragend glas hebben. What the fuck is dat, brandvertragend glas? Probeert dat glas de vlammen uit te blazen als het dichtbij komt? Het is glas dat minder snel springt of zo, zodat de brand niet zo snel kan overslaan

naar andere ruimten. Dit glas zat aan de straatkant – daar was niks om op over te slaan. Daar was geen andere ruimte. Daar was alleen máár ruimte. En ruimte brandt niet.

Maar ja, het glas bestaat, dus moet je het gebruiken. Hetzelfde met medische apparatuur. Er wordt een nieuw apparaat bedacht dat net even beter is dan het vorige. Dat moet een ziekenhuis dan aanschaffen. Want het is een beetje beter. En gezondheid gaat boven alles. Dus kopen. En dan vinden we het raar dat de gezondheidszorg onbetaalbaar is geworden. Dat is volkomen logisch. Iedereen vindt het belangrijk, dus worden er grote bedragen aan uitgegeven, dus gaan bedrijven nieuwe dingen bedenken, die dus gekocht moeten worden, want ze zijn beter. Een spiraal omhoog waar je niet meer uitkomt. Het gaat er allang niet meer om of een chirurg goed is. Het gaat om apparaten.

Geef ze een baantje en het houdt nooit meer op. In de horeca moet je op de grond gladde tegels hebben, want dat is hygiënischer. En in de horeca moet je op de grond geribbelde tegels hebben, van de arbeidsinspectie, dat is veiliger. Joepie! Geef ze een baan en je komt nooit meer van ze af. We zijn met z'n allen debiel aan het worden. Er is geen enkel persoonlijk initiatief meer. Niet meer zelf nadenken, niets meer zelf beslissen. Honderden regels, bedacht door honderden mannetjes achter bureautjes die regeltjes moeten verzinnen anders zijn ze hun baan kwijt. Gooi die bom maar, even opschonen die handel, daarna hebben we heel andere problemen.

Evolutie is opschonen. Evolutie is uitsterven. Als we verder willen komen, moeten we af en toe met een schone lei beginnen.

Je twijfelt. Omdat je het niet merkt. Het gebeurt traag. Sluipend. Als een regenworm die 's nachts over de asfaltweg kruipt omdat ie het idee heeft dat het gras aan de andere kant

groener is. Ik heb nooit begrepen wat een regenworm drijft om uit zijn lekkere sappige grasveldje te kruipen om over het asfalt naar een nieuw veldje te vertrekken. Laat maar, zit in mijn hoofd.

Langzaam verandert er iets.

Zoals vroeger bij het boompje klimmen. Op de grond was er een dik, donker dennenbos. Grote volwassen dennenbomen, zeven, acht, tien meter hoog. Dicht op elkaar. Zelfs midden in de zomer was het er donker en vochtig, er groeiden altijd paddestoelen. God, wat had ik het daar naar mijn zin. Ik vond aan de voet van de grootste bomen uilenballen, uitgebraakt door ransuilen. Die maakte ik open en daar zaten dan schedeltjes van spitsmuizen in. Helemaal wit en schoon geworden door de maagzuren van de uil.

Ik keek omhoog en vond een nest: daar moest ik naartoe. Ik klom in de boom. Hoe hoger ik kwam, hoe lichter het werd. Mijn handen roken naar hars. Dikke klodders kleefden aan mijn vingers. De geur en het licht waren bovenin heel anders dan bij de grond. Steeds vaker klom ik in hoge dennenbomen. Boven is een andere wereld. Stil licht. Vogels. Je bent een vogel. En die overgang van vochtige, ontbindende dennen-naalden op de grond naar het licht en de frisse geur hoog in de boom, die overgang is nergens. En toch is hij er. Diffuus. Ongrijpbaar. Alsof die grens elke keer ergens anders is. Afhankelijk van je eigen stemming. Tot je zo hoog, op zo'n dun takje zit dat je niet meer naar beneden durft. Het wordt kouder, mistig, laat, je hebt honger. Je wilt je niet laten kennen en uiteindelijk, met je benen schurend langs de ruwe dennenstam, zak je naar beneden. Je denkt: *dat doe ik nooit meer*. Tot de volgende uilenbal je in zijn macht krijgt.

Dat is met die regels ook het geval. Het moment dat je te ver gaat is er gewoon niet, je weet het pas als je veel te ver bent.

Als je terugkomt van een buitenlandse reis en je verbaast om ergert je aan de talloze regels in Nederland dringt het soms even door. Benauwend.

Kijk, en dan heb je een oorlog nodig. Het is tot nu toe het enige echte schoonmaakmiddel dat we hebben.

In die bomen klimmen is een van de gelukkigste herinneringen die ik heb. De teckel van mijn vriendin zien schijten een van de vervelendste.

Ik heb hem ook een keer níet zien schijten. Het zat zo: mijn vriendin en haar teckel sliepen bij mij en ik wilde 's nachts in de keuken een glas water drinken. Nadorst. Ik sta bij de kraan, en terwijl ik het glas pak, voel ik iets warmes tussen mijn tenen omhoog kruipen. Ik doe het licht aan en zie dat die teckel, de worm uit de hel, op mijn prachtige houten vloer had gescheuten. En ik was daar ingetrapt. In je eigen veilige huis, op je eigen vloer, in je eigen keuken. Een verse hondendrol. Sta je daar 's morgens om drie uur te douchen. Haat. Dikke, vette haat. Ik zoek nu contact met een Joegoslaaf die teckels omlegt.

Het mengen van soorten die lang gescheiden zijn geweest, is soms desastreus. Soms heeft een soort een voorsprong waar de andere soorten niet aan gewend zijn – die zullen dan het onderspit delven.

Zoals gezegd moet een poel niet te klein zijn. Zie de dodo. Maar omgekeerd kan hetzelfde gebeuren als we genenpoelen opeens door elkaar gooien.

Zoals de konijnen die werden ingevoerd in Australië en zich daar als ratten voorplantten, zoals ratten het als konijnen kunnen doen. In ieder geval hadden ze geen echte tegenstanders en hebben ze vele andere diersoorten doen verdwijnen. Vóór de komst van de mens was dit soort biologische invasies een

zeldzaamheid. Het komt nu aanwijsbaar vaker voor. Zoals in het Victoria-meer in Centraal Afrika, waar ten behoeve van de visvangst de nijlbaars werd geïntroduceerd. Het gevolg was dat bijna alle andere vissoorten, voornamelijk Cycliden, werden weggevreten. En een paar soorten meer of minder maakt eigenlijk ook niet zo heel veel uit. Laten we eerlijk zijn: wie zou de Eskimo's of de pygmeeën echt missen – alhoewel, een pygmee mis je feitelijk wel heel snel. Het betrof hier een enorm zoetwatermeer met een unieke verzameling vissen die zich hadden gespecialiseerd op de vierkante millimeter. De beroemde Darwinvinken hadden andere snavels om ander voedsel te pakken, deze Cycliden zagen er niet alleen totaal verschillend uit, maar hadden ook verschillende paringsrituelen en kwamen enkel in hun eigen waterlaag voor.

Uniek onderzoeksmateriaal ging verloren. Maar ja, ze zijn wel lekker, die nijlbaarzen. Als je ze insmeert met olie en knoflook, dan in een palmblad rolt, half uurtje op de barbecue: *wauwie!* Fuck de Cycliden. Die kutcycliden zullen wel een hoop heel bijzondere algen hebben uitgeroeid. Die zijn nu misschien weer terug. Dank zij de nijlbaars.

Nee, toch wel jammer.

De evolutie zorgt er constant voor dat de sterkere, rijkere en diversere genen het overwicht krijgen. Zwakke exemplaren mogen en kunnen zich niet of nauwelijks voortplanten. Ze mogen er wel zijn, maar slechts sporadisch voortplanten, anders zou de soort in een neerwaartse spiraal raken en uitsterven. Wij mensen hebben een zo complexe samenleving met wetten en sociale afspraken dat het moeilijk wordt te voorspellen of we de goede kant op gaan.

Het is echter wel van groot belang te weten welke kant we opgaan, omdat we anders het risico lopen later draconische

maatregelen te moeten nemen. Voor je het weet, roept er iemand dat een groep mensen de beste is en gaan we dat superras kweken. En één Hitler was meer dan genoeg. Alleen al zijn overtuiging dat je een superras zou kunnen kweken, geeft aan dat Der Führer er geen hol van begrepen had.

Dat de evolutie discriminatie als mechanisme heeft gekozen om de groepen een beetje gescheiden te houden, daar kunnen wij niks aan doen. Maar we zouden kunnen zoeken naar een beter, socialer mechanisme. Menselijker.

Een soort moet sterk blijven. Door veel genen te behouden, kan een soort zich aanpassen aan nieuwe dreigingen. Zoals de vogelpest. Vogels die de vogelpest overleven, kunnen zich voortplanten. Als er alleen maar zwakke exemplaren overblijven, verliest die soort het op den duur. Diversiteit, ook binnen een soort. Nogmaals: niet survival of the fittest. Want dan overleven alleen de sterke exemplaren en soms heb je nou eenmaal een zwakkeling nodig. Omdat die ook iets bijzonders kan hebben. Wat dat betreft zijn mensen uniek. Eén zwak exemplaar – Bill Gates, Stephen Hawkins – kan iets bedenken, iets doen, waar in één keer de hele soort bij gebaat is. Als er morgen een middel tegen aids wordt ontdekt is daar de hele soort bij gebaat. Dus wat is zwak? Goede vraag. En als die bij je opkwam voordat je hem las, ben je echt lekker in dit boek bezig.

Wat is zwak? Ik zeg nu alvast dat ik daar niet uitkom. Dat je niet eerst verder leest en dan denkt: *Ja, zeg dan meteen dat je het niet weet. Dit is zo'n slappe truc. Een beetje de spanning erin houden door een antwoord te suggereren en dan op het einde, hopla, ik weet het niet hoor.*

Eigenlijk is alles wat de evolutie overleeft niet zwak. Een zwak antwoord. En het enig juiste. Evolutie is chaos en alles

wat overleeft, heeft een kans zijn genen door te geven en niemand zal ooit kunnen voorspellen of dat een goede of slechte zaak is. Een voorbeeld is de zojuist genoemde Stephen Hawkins: een homp cellen die niet eens meer kan praten, naar elke maatstaf een lelijk, onaf, degenererend exemplaar dat met veel kunst- en vliegwerk bij elkaar wordt gehouden door klittenband en sondevoeding. En godvergeten briljant. Moet dat zijn genen doorgeven? En zo ja: wie gaat er op hem zitten? Ik ben bang dat hijzelf nauwelijks initiatief zal tonen. Als we zijn genen belangrijk vinden, zullen we ze toch echt zelf moeten oogsten. Het kan. It has been done before.

Maar laat ik nou niet over de rug van Hawkins flauwe sexueel getinte grappen maken. Daar heb ik de rug van mijn goede vriend Nico van der Knaap voor. Die heeft zo veel rughaar dat ie er 'WELKOM' in heeft uitgeschoren. En dit is geen grap.

De evolutie werkt echter tot aan de voortplanting.

Wat ik bedoel is het volgende. De sterke, gezonde exemplaren, en af een toe een loser, planten zich voort. Zij geven hun genen door. Na dat doorgeven houdt de evolutie op. We nemen even een bepaalde aap als voorbeeld, we noemen hem Nico. Nico is een heel sterke en slimme aap, maar niet lang na de voortplanting sterft het arme dier. Nico zal heel veel jonge apen op de wereld knallen, maar gaat ook vroeg dood. Door zijn slimheid en kracht kan hij de meeste vrouwtjes krijgen, die allemaal nakomelingen krijgen die heel slim en heel sterk zijn. En jong sterven.

Dit is een eigenschap die je alleen vervelend kunt vinden als je over zelfbewustzijn beschikt. Over het algemeen willen wij mensen toch lang leven. Ik zeker.

Misschien is de levensdrang bij mannen nog wel groter dan bij vrouwen. Die worden gemiddeld wel ouder, maar mannen

kunnen zich tot hogere leeftijd voortplanten. Wat evolutionair gezien toch een levensdrift is. Voor vrouwen is na hun veertigste het laatste kind geworpen, die moeten ze dan nog opvoeden maar na hun zestigste is de moederkoek op. Waarom leef je dan nog? Evolutionair gezien natuurlijk. Niet ideologisch. Dat zou sexistisch zijn. Alles behalve dat. Sorry dames. Ik hoop dat jullie heel lang leven. En dat doen jullie ook.

Eigenlijk is het mij een raadsel waarom vrouwen ouder worden dan mannen. Misschien dat mannen harder werken en daardoor eerder slijten. Dat zou betekenen dat winkelen toch minder vermoeiend is dan geld verdienen. Uitgeven is makkelijker dan verdienen en ergens, ik dwaal nu af, ik weet het, werkt dat criminaliteit in de hand. Snel verdienen en dan lekker uitgeven is evolutionair duidelijk in het voordeel. Je leeft langer en hebt meer kans op nakomelingen.

Eigenlijk is het enige nadeel van criminaliteit dat iemand anders er de dupe van is. Op zich willen criminelen hetzelfde als hun slachtoffers. Meer veiligheid bij voorbeeld. Elke crimineel wil dat het veilig is op straat, dat hij niet wordt doodgeschoten, dat hij van zijn gestolen geld rustig op een terrasje kan zitten. Dat zijn cabriolet met valse nummerplaten onbeschadigd in de stad kan staan.

Criminelen zijn eigenlijk nog meer gebaat bij veiligheid op straat dan de gewone burgers. Als de crimineel zijn spullen kwijt is, moet hij weer stelen, kans om gepakt te worden, gevangenis, lang zitten betekent dat hij niks kan doen, moet hij dus nog grotere buit zien te halen zodra hij eruit komt, grotere buit is groter risico, weer hogere pakkans, rekeningen van advocaten en alles, hypotheek, licht, water, alles loopt door.

Nee, als er iemand niet wil dat hij zijn spullen kwijtraakt is het wel de crimineel.

We waren bij levensduur. Laten we ervan uitgaan dat we lang willen leven.

Als we jong kinderen krijgen, zijn we daarna vanuit evolutionair oogpunt niet meer nodig, en daarbij wordt de kans verhoogd dat een gen dat ons snel laat opbranden dominant wordt. Iets opbouwen, kind krijgen, en als het kind achttien is, ben je als ouder overbodig. Weg. Als we lang willen leven, moeten we zo laat mogelijk kinderen krijgen.

Er zijn in de natuur natuurlijk ook voorbeelden van voortplantingsmethodieken waarbij één of meerdere ouders de paring met de dood moeten bekopen.

Zoals bij zalmen: alles wat paart gaat hartstikke dood. En dat terwijl er net zo goed zalmen hadden kunnen zijn die na de orgie van eieren en sperma even uitrusten en zich dan lekker met de stroom mee terug laten voeren naar zee. Dat is toch het leukste gedeelte van de reis: de stroom afzakken. Daaruit blijkt maar weer dat het met de evolutie elke kant op kan gaan. Ik denk dat er vroeger ook zalmen waren die bleven leven. Maar de vrouwtjes vonden de mannetjes die meteen doodgingen veel aantrekkelijker. Spannender. Alles of niets. Een vent die helemaal voor je gaat. En die voorkeur is in het genetisch materiaal terechtgekomen. Steeds meer zalmen gingen na de paring dood en de vrouwen bleven die mannetjes de lekkerste vinden. De perversmarmot, een knaagdiertje in Zuid-Amerika, spant wat dit betreft helemaal de kroon. Het vrouwelijke perversmarmotje bijt tijdens de paring het mannetje dood zodat door het spasme, veroorzaakt door doodsangst, het sperma ver genoeg in de baarmoeder wordt gespoten. Denk ik.

Wij moeten er voor zorgen dat het met ons wel de goede kant opgaat. Denk aan de zalm, broeder, denk aan de zalm. Genaaid door de evolutie. Hij kan niet meer terug. Wij wel. Wij hebben de rede. Wij kunnen denken. Wij hebben helde-

re geesten. Zoals ik. Die nadenken en de weg kunnen wijzen. Naar het einde van de tunnel. Waar het licht is. En in het licht zijn de groene weiden, de golvende heuvels, kijk, daar is een meertje met een eilandje, een rivier, wat een mooie laan en wat een lief spoorlijntje. En daar zijn mooie vrouwen. En allemaal mijn type.

Degenerereert de mensheid?

Wij helpen de zwakken. Daar is op zich niks mis mee, maar als die zwakken zich voortplanten – en dat doen ze massaal omdat zij wél de tijd hebben om zich voort te planten – terwijl de sterken die het geld en goederen bij elkaar moeten werken zich niet voortplanten, wordt daarmee de mensheid danig tekort gedaan. De vraag werpt zich op of alleen fysiek en geestelijk superieure mensen zich met voortplanten zouden moeten bezighouden.

Ik weet dat dit een gevaarlijk denkbeeld is: voor je het weet wordt er een IQ-test gehouden en gaan onder de zestig punten je ballen eraf. Is een optie. En als je boven de 110 alles mag bevruchten wat er rondloopt, vind ik het een leuke optie. Als je alles wat er rondloopt móet bevruchten, ben ik mordicus tegen.

Het hele idee dat de soort sterk moet blijven, is reeds in de achttiende eeuw vormgegeven in de eugenetica. Alleen ‘welgeborenen’ mochten de soort in stand houden. Even een quote: ‘De onnatuurlijke en steeds snellere groei van de zwakzinnige en krankzinnige klassen, vormt een nationaal en raciaal gevaar dat niet mag worden onderschat. Ik ben van mening dat de bron die de stroom van waanzin voedt, dient te worden afgesneden en verzegeld.’ Dit waren de woorden van Winston Churchill in 1910. Fijne man, deze fervente sigarenroker van wie George Bush een groot fan zegt te zijn. Heeft ie zeker een keer een film van gezien.

Een andere quote: ‘Gatverdamme, die kuthonden schijten ook overal.’ Willem Duys, 1987.

‘Mwaaaa, nu effe niet. Ik denk dat ik ga slapen.’ Prins Willem-Alexander, 2 februari 2002.

Het is een grote fout te denken dat ‘zwakke’ exemplaren de soort zouden degenereren. Elk individu heeft unieke genen – zelfs de grootste autist kan een eigenschap hebben die volgende generaties keihard nodig hebben. Bovendien is autisme niet erfelijk, dus laat ze toch lekker neuken, die debielen.

Met de term ‘sterk’ bedoel ik niet alleen sterk qua intellect. Je kunt ook fysiek sterk zijn. Dat is ook nodig voor de soort, fysieke kracht is ook een vitale eigenschap. Wij hebben in het Westen een hekel aan mensen die een conflict met geweld oplossen. Wij vinden het intellect vele malen belangrijker dan puur fysieke kracht. Mensen die fysiek bezig willen zijn, mogen sporten. Als je heel goed bent, verdien je zoveel dat je helemaal geen zin meer hebt om te sporten. Dan wordt iedereen boos. Dan is er geweld op de tribunes.

Ook weer zo’n evolutiedingetje dat tegen ons, en tegen het Nederlands elftal in het bijzonder, werkt: de nationale ploeg is volledig bagger omdat de eikeltjes te veel verdienen. Het gekke is dat we de denksporten als dammen, schaken en bridge, veel minder belangrijk vinden. We hebben iets tegen geweld, behalve als we er geld voor betalen om ernaar te mogen kijken – in de bioscoop of op het voetbalveld.

Waarom? Wat is er mis met een goede vuistslag? Wie niet horen wil, moet maar voelen. Menig kind krijgt in het uiterste geval een pak slaag. Oorlog wordt uiteindelijk altijd met geweld opgelost. Goed, het is het uiterste middel, maar wie zegt dat het een slecht middel is? Wie zegt dat we als mensheid beter af zijn als alleen de intelligente mensen overleven, ook al

kunnen ze nog geen afstandbediening optillen. Is intellect de enige en ultieme eigenschap van de mens of is fysiek ook belangrijk?

U en ik zijn geneigd het eerste te denken. Omdat we bang zijn het onderspit te delven. Omdat we slecht tegen pijn kunnen. Omdat wij bang zijn, maar voetbalsupporters niet. Hij weet dat hij klappen kan krijgen. Hij weet dat hij klappen kan uitdelen. Het genot iemand anders pijn te doen, weegt op tegen de kans zelf pijn te krijgen. Voetbalvandalen vormen een probleem, ze vallen anderen lastig, maar ze zijn niet bang. Ze kunnen tegen een paar klappen. Misschien is het domheid, maar het zijn geen mietjes. Leve de voetbalsupporter.

Wij vinden dat je over conflicten moet praten, alles oplossen met praten, als er iets vervelends gebeurt, moet je erover praten. Praten praten praten.

Nee! Er moet ook gemept worden. Een conflict oplossen met geweld is nuttig voor de soort – de fysieke eigenschap moet bewaard blijven.

Laatst heeft een kunstenaar een wedstrijd georganiseerd tussen twee boksers die toevallig ook konden schaken. Ze moesten elkaar aan gort meppen en na elke ronde werd er geschaakt. Bloedende mannen die met opengescheurde wenkbrauwen de pion E4-F4 schoven. Ha, ha, zo kan het dus ook.

Een grote veldslag wordt gewonnen door de combi geweld/intellect.

Misschien is een free-fighter net zo belangrijk als een groot schrijver. Misschien zou een aantal grote schrijvers eens moeten free-fighten. En zo zijn we weer bij Harry Mulisch aangekomen. Ongetwijfeld een groot schrijver maar ik kom niet door de eeuwige zweem van zelfingenomen betweterigheid heen. Niets mis mee hoor, een goedgedoseerde hoeveelheid

arrogantie heeft nog nooit iemand kwaadgedaan, maar ondertussen kom ik niet door zijn boeken heen. Zijn kolossale ego zit me in de weg. En dat is mijn fout, dat weet ik, het zit in mijn hoofd. Net als die goedgevulde diacarrousel met lekkere vrouwen. Ik heb de beste man kansen gegeven me voor zich te winnen, ben zelfs naar een van z'n verfilmingen geweest. Na het zien van de film *De ontdekking van de hemel* heb ik nog maar één vraag: kan het een keertje, echt maar één keertje niet over Auschwitz gaan?

En daarbij nog een paar subvraagjes: kan Jeroen Krabbé stoppen met regisseren, en stoppen met 'acteren' en stoppen met zichzelf als regisseur in zijn eigen film te proppen met onduidelijke tussendingetjes zodat ie zelf ook nog even in beeld komt, stoppen met schilderen, stoppen met overal altijd de oorlog en het joodse volk bij te halen, gewoon stoppen, over en uit, iets met een eilandje bij Schotland waar je nooit meer afkomt.

Voor onze overleving is het noodzakelijk dat de genenpoel zo divers mogelijk blijft. Dat betekent dat iemand die waanzinnig piano speelt en verder alleen maar een enorme bos haar heeft ook behouden moet blijven (Jaaa, Jan Vayne!) Diversiteit, daar gaat het om. Slim en dom, snel en langzaam, mooi en lelijk. Het dient allemaal behouden te blijven. Dat zeg ik niet omdat er dan meer mensen zijn die dit boek willen lezen. Zo zit ik niet in elkaar. Ik deug. Ik deug enorm. Neemt u dat maar van mij aan. Mijn enige doel is dat de soort overleeft. De allerslimste, de allersterkste en alle echt lekkere wijven, die redden het wel. Het gaat juist om die anderen. Mensen zoals u en ik. Mensen die niet op de uiterste rand van het menselijke kunnen vertoeven, mensen die hun rondjes rond de kerk rijden en net zo waardevol zijn als de grootste geest en de krachtigste sportman.

Ik ga u proberen te redden – en dat niet eens uit eigenbelang. Dit gaat over de mens als soort. Ik red het wel. Ik word negentig en dat was het dan. En ik wil helemaal geen kinderen, misschien dat ik me ooit laat klonen zodat mijn DNA wordt doorgegeven zonder dat het wordt vervuild door een vrouw.

Mijn rol in de evolutie wordt niet gedragen door mijn penis, maar door mijn tong die ik gebruik om iedereen van mijn gelijk te overtuigen. En dat schrijf ik dan op.

Deze inspanning verricht ik louter en alleen uit goedheid voor de mens en uit diep respect voor Charles Darwin die ons de middelen tot overleven heeft gegeven. Alleen grijpt niemand ze aan. Ik doe dit voor u. Ik deug.

Individueel overleven draait om kansen. De evolutie draait om kansen. Dingen gebeuren bij toeval. Mutaties. Als het toevallig een gunstige ontwikkeling is, is dat een weg die verder wordt bewandeld. Geluk bepaald welke toevallige mutatie verder wordt ontwikkeld.

Overigens is het zo dat die mutaties optreden bij de aanmaak van de eicel en spermacel. Die bepalen hoe de nieuwe koter eruit gaat zien. Vrouwen maken hun eicellen in een keer aan; ze hebben een voorraadje en daar doen ze het mee. Mannen maken elke keer enorme hoeveelheden zaadcellen aan. De kans dat daar iets 'mis' gaat, dat er een mutatie optreedt, is veel groter. In feite zijn mannen dus de motor achter de menselijke evolutie.

Gezien de enorme hoeveelheden zaad die mannen kunnen maken, is het mij volslagen onduidelijk waarom er zo veel mannen zijn. We kunnen echt met veel minder toe. En toch zie je in de hele natuurlijke wereld dat de verhouding tussen mannen en vrouwen ongeveer fiftyfifty is. Een mannetjesgnoe dekt negen vrouwtjes. Al die andere mannetjes worden voor

niks geboren. Ja, om dat ene mannetje een beetje scherp te houden. Concurrentie en zo. Maar de gnoe heeft zo veel concurrentie dat hij niet eens meer geniet van de sex – hij moet de hele tijd opletten of z'n vrouwtjes niet door een andere gnoe worden gedekt.

De kans dat u degene bent die het lot van de toekomstige mens bepaalt, maak ik zo groot mogelijk. Kijk, roken vergroot de kans op longkanker. Meer niet, je kúnt het er van krijgen. Er is geen enkele zekerheid. Als je veel auto rijdt, heb je een kans op een ongeluk. Als je vliegt heb je kans op een crash.

In een bepaalde leeftijdsgroep krijgt 31 procent van de rokers longkanker. Als jij in die groep zit, en iemand uit die groep krijgt kanker, dan zou je blij moeten zijn. Het vergroot namelijk de kans dat jij tot de 69 procent behoort die geen kanker krijgt. Zo werkt kans nou eenmaal.

Een hoogleraar – sorry, ik weet echt niet welke – laten we hem Sibbel noemen, had een keer zestien mensen op bezoek die wilden stoppen met roken. Een van de rokers kwam met het voorbeeld van zijn vader die altijd rookte, zwaar, en toch zonder grote problemen 86 was geworden. De hoogleraar nodigde daarop alle zestien rokers uit voor een wandeling naar de snelweg. Hij legde zijn plan uit: iedereen zou een blinddoek voor moeten doen en op het signaal van hem zouden ze tegelijk naar de middenberm moeten rennen, de vangrail aantikken en snel weer terugrennen. Hij besloot het gedachte-experiment met de woorden: 'Er zal in jullie groep best iemand zijn die het overleeft. Dat is nou je vader.'

Als we jong zijn, hebben we de neiging dingen te doen die eigenlijk niet kunnen. Jongens zeker. Meisjes doen later dingen met jongens die eigenlijk niet kunnen. Ons gek maken, opfokken, lekker maken, verleiden, opsucken, alles. Wij mannen hebben die neiging in onze jeugd. Daarom gaan we roken.

Om aan de vrouwen te laten zien: 'Kijk eens, ik durf dit. Zo sterk zijn mijn genen nou. Ik pak die kans. Ik pak dat lefje. Ik ben stoer.'

Ooit was er op de middelbare school een lerares die ons probeerde van het roken af te houden door een uur lang op ons in te beuken dat roken niet stoer was. Dat het dom was. Je kreeg er kanker van.

Ja, mevrouw Zuidervaart, daarom is het nou net wél stoer. Omdat het zo gevaarlijk is. Als je kids van roken af wil houden, wat mij een goed idee lijkt, dan moet je niet zeggen dat het niet stoer is. Dat is het wel. En het is ook lekker. Je komt er alleen nooit meer vanaf, het is een van de zwaarste verslavingen – zeker de zwaarste door de overheid goedgekeurde verslaving – het is duur, je gaat gemiddeld vijftien jaar eerder dood, je stinkt je hele leven naar rook – zelfs rokers geven toe dat het stinkt – je krijgt gele vingers en een slechte adem, op haar veertigste ziet de gemiddelde vrouw eruit als Clint Eastwood na een onrustige nacht, mannen gaan op Jacques Cousteau die te lang, te vaak, te diep onder water is geweest lijken, je valt altijd andere mensen lastig, die vinden ook dat het stinkt, je vervuult het milieu met je rook en je filters die jullie overal neergooien, als je er vanaf wilt komen, en dat wil op den duur iedere roker, dan moet je door een hel en weer terug en je komt er eigenlijk nooit meer vanaf omdat je altijd die drang naar nicotine zult houden – en nog iets: kanker is echt een kutziekte. Zo, dat was het. Wie wil er een sigaretje, want het staat wel stoer.

We willen stoere dingen doen.

Nog een voorbeeldje. Een goede vriend, nou ja, het was Arie van der Wulp, vertelde dat zijn auto was gejat. Oud wagentje, Suzuki, maar hij had hem hard nodig omdat ze net naar Landsmeer waren verhuisd. En daar is het openbaar vervoer

net zo betrouwbaar als de weersvoorspelling van Diana Woei. Zijn auto was gejat. Die stond nog op naam van zijn moeder, dus ze kreeg een telefoontje van de politie dat haar auto total loss tegen een boom was aangetroffen. Ma kreeg een halve hartstilstand. Want wat was er dan wel niet met haar zoon gebeurd? Helemaal niets, die was alleen z'n auto kwijt.

Even tussendoor, in *de Telegraaf* stond net ook weer zoiets bizars. Een man dacht dat ie kanker had. Hij kreeg de uitslag van het onderzoek en er was niks aan de hand. Hij was zo blij dat ie een hartaanval kreeg. Dood. Alles geprobeerd, maar de vreugde werd hem te veel. Had ie kanker gehad, dan had ie nog geleefd.

De auto van Arie stond op het politieterrein. Arie meldde zich netjes en de agent vroeg of hij de auto zo snel mogelijk weg wilde halen. Hij liep naar de auto en zag dat ze het startslot er uit hadden gesloopt – de auto was in het stuurslot gevallen en hij kon zodoende onmogelijk weg. Hij vroeg of hij zijn auto, of wat er van over was, de volgende dag op kon halen. Hij moest namelijk een sleepwagen regelen om het wrak rechtstreeks naar de sloop te brengen.

De agent werd boos. Of hij wel beseftte dat ie een boete kreeg als ie hem liet staan. Verbijsterd riep Arie dat zij hem daar zelf hadden geparkeerd. De agent werd nog bozer. De auto stond namelijk verkeerd en nam twee plaatsen in beslag. Onwaarschijnlijk hoe zoiets uit de hand kan lopen. Ik bedoel, agenten zijn er voor ons. Wij betalen ze om ons te helpen als er iets fout gaat. Ze zijn er voor ons. Wij betalen ze om die auto op te halen, wij betalen de parkeerplaatsen op het terrein, wij betalen alles en dan gaan zij je een boete geven als je niet snel reageert omdat wat totaal onbekend tuig in jouw auto heeft lopen joyriden. We betalen de politie feitelijk om ons te beboeten.

Zo kan een systeem uit de hand lopen.

En het gekke was dat mijn eerste gedachte was: *Wat zullen die jongens een lol hebben gehad.* Dat is de jeugd. Tuurlijk, het mag niet, het is fout, je moet van andermans spullen afblijven, maar een keertje lekker scheuren met een auto zonder consequenties, lijkt me heerlijk.

Als je jong bent doe je dat soort dingen. Het is alleen maar spannend omdat het niet mag. Er moet een pakkans zijn. Anders is het snel saai. Wij zijn één van de eerste landen waar hasj legaal is. Dan wordt het snel saai, als het mag. Volgens mij moet je kinderen ook zo opvoeden. Als je wilt dat je kinderen niet gaan roken, moet je ze manipuleren. Zoals kinderen een hekel hebben aan huiswerk en pianoles en alles wat ze per se moeten doen, zo moet je een kind zodra het thuiskomt een pakje sigaretten geven en zeggen: zo, en nu naar je kamer, en als dat pakje op is mag je pas buiten spelen. Ik garandeer je dat ze nooit gaan roken.

Wat ik bedoel: joyrijden is leuk. Kinderen moeten niet te braaf zijn. Alleen daarom hebben we de politie al nodig. Ze zorgen ervoor dat je weet wat niet mag, zodat je dat in ieder geval wel gaat doen.

Die uitdaging aangaan, die grenzen zoeken, is wat alle dieren ook doen. Het is een sleutel in de evolutie. Altijd blijven proberen. Zonder joyrijden waren we misschien al uitgestorven. Oké, dat gaat te ver, maar u volgt mijn gedachte: het dilemma van straffen. Je moet wel straffen maar niet te hard. Als, zoals in Singapore, helemaal niks meer mag, vermorzelt dat je geest, dezelfde geest die de motor achter ons bestaan is. Daarom deugt de sharia ook niet. Volgens die moslimvergaarbak moet de hand eraf gehakt worden als je steelt. Maar dan kun je dus niks meer stelen. Dan dooft de geest. Stelen is fout en foute dingen doen is goed. Zo simpel is het.

Ik luisterde naar een cd van Charlie Parker. *The Bird*. Ik was langzaam via Miles Davis (*Kind of Blue*) aan de jazz geraakt en mijn horizon aan het verbreden. En niet de wedstrijdjazz waar iedereen zo snel mogelijk naar het einde van de maat soleert, meer het rustige werk. Zoals Miles heeft uitgevonden dat jazz spannender wordt wanneer je dingen weglaat. Weglaten is de sleutel. Ik luisterde dus naar een cd van Charlie Parker en het zal aan mijn stemming gelegen hebben, maar ik kreeg rillingen over mijn rug. Zo onuitspreekbaar mooi, kwetsbaar. Ik zette het schijfje nog een paar keer op en las het bijhorende boekje. Daarin stond een beschrijving van de opnamesessie. 'The Bird' was ver weg. Zwaar aan de heroïne. Het was zijn op één na laatste opname. Een paar weken later was hij dood. Ik luisterde en wist dat deze man deze intense muziek met de dood heeft moeten bekopen. Had hij dit ooit kunnen maken zonder heroïne? Ik voelde me schuldig. Ik had dit nooit willen weten.

Je wilt niet weten wat kustenaars in hun vrije tijd doen. Je kunt met die wetenschap niet meer onbevangen kijken of luisteren. Ik wil niet weten dat Kluivert uitvoert. Ik wil niet weten wat Picasso voor mens is.

Hoewel Picasso mij niet zo raakt dus die mag van mij wel pedofiel zijn.

Waarom die diversiteit in de genenpoel

Mutaties. Mutaties zijn spontane afwijkingen in ons DNA. Ze zijn de motor achter de evolutie. Zonder veranderingen geen evolutie. Er treden continu veranderingen op. Bij een mens van een jaar of vijftig hebben de cellen zich duizenden malen gedeeld en gekopieerd om oude cellen te vervangen. Gemiddeld ben je na een half jaar volledig vervangen door nieuwe cellen. En bij elke kopieerslag gaat er wel wat mis. Gegarandeerd. Daarom krijgen vrouwen rimpels, gaan de bor-

sten hangen, flabbert de huid, komen er putten in hun dijen, wordt het haar grijs en dof, word je op rare plekken dikker, ga je stinken, word je neurotisch en dan moet je dood. Had ik even zin in om te zeggen.

Dat is waarschijnlijk één van de oorzaken van dat mensen ouder worden: de cellen kunnen zich niet meer zo goed delen.

Omdat we miljarden basen nodig hebben voor een enkele DNA-streng en we bovendien erg veel DNA hebben dat volkomen bagger is, maakt het meestal niet zoveel uit. Een jusvlek op een tapijt maakt geen zak uit als je er een kleedje overheen legt. Zo herinner ik me een incident met een vorige vriendin. Ik ging voor de eerste keer met haar bij d'r ouders eten. Ik had sex met dat kind, dus het was toen echt een vriendinnetje. De eerste keer dat we het deden was in een bos met de auto van mijn vader. We zaten/lagen/kroelden voorin en zo rond het hoogtepunt rook het naar verbrand rubber. Altijd een goed teken, zeg ik dan. Zat ik dus al een kwartier met mijn knie tegen de sigarettenaansteker aan die zo heet was geworden dat er rook uit het dashboard kwam. Ik weet eigenlijk niet eens meer of ik het laatste honk heb gehaald, maar het was wel spannend.

Nou, bij die vriendin gingen we dus eten en ze hadden net een nieuw, bijna wit tapijt. Heel mooi. Als je van een smetteloos wit tapijt door je hele woonkamer houdt. In ieder geval was het de wens van ma. Die had er jaren over gezeurd dat er iets nieuws op de grond moest en ze wilde per se een wit tapijt. Zal wel ergens in haar jeugd fout zijn gegaan.

We zaten gezamenlijk aan tafel toen de moeder met een grote pan met jus aan kwam lopen. Overdreven rechtop in verband met rugproblemen en het onvermijdelijke gebeurde: vlak voor de tafel struikelde ze, klapte met de juspan tegen de tafel en de hele inhoud van de pan pleurt op het tapijt.

Stilte. Het was een volle minuut doodstil. Zelf op 4 mei om acht uur hoorde je meer geluid. En een minuut stil is voor mijn doen echt heel veel. Totdat ma begon te lachen, het hield niet meer op. Iedereen lachte. Iedereen lachte de opluchting van zich af. Het tapijt was ontmaagd en de hele familie was zo blij dat zij het zelf niet gedaan hadden maar ma.

De meeste foutjes in het DNA maken dus niet uit. Sommige veroorzaken kanker, erfelijke ziekten of kleine ongemakken. Het feit dat wij mensen sinds de middeleeuwen steeds langer worden, heeft ook een erfelijke component. Zeker gezien het feit dat zonen vaak groter zijn dan de vaders, en dat kan niet alleen door het voedsel komen. Zo veel verschil zit er niet in Becel van de jaren vijftig en Becel van nu, hoeveel keren dit onmisbare product ook vernieuwd is.

Maar, en nu schakel ik even terug naar Darwin, als genen constant veranderen, waarom blijven bepaalde eigenschappen dan zo lang bestaan? Hoe kan het dan dat er al honderd miljoenen jaren krokodillen bestaan. Dat de coelacanth, een vis die in de jaren zeventig in Afrika is opgevestigd, een vis waarvan iedereen dacht dat hij al miljoenen jaren was uitgestorven, dat die vis er waarschijnlijk al vijftig miljoen jaar hetzelfde uitziet?

Ik bedoel, het is toch raar dat bepaalde levensvormen – de coelacanth, de krokodil – miljoenen jaren onveranderd blijven, terwijl de fruitvlieg elke generatie spontane veranderingen ondergaat. En dat er dan toch nog fruitvliegen zijn, dat de essentie van de fruitvlieg bewaard blijft.

Dus er is zowel een mechanisme dat voor veranderingen zorgt, de evolutie, als een mechanisme dat wat goed is juist behoudt!

Ik denk dat je het zo moet zien: de evolutie is constant bezig om zo divers mogelijke soortenrijkdom te creëren zodat het vooruit kan, nieuwe wegen kan inslaan. In het geval van een

zeer succesvolle soort, zoals de krokodil, gaat de evolutie zoeken of het nog beter kan. Eens goed kijken of het een doodlopende tak is, of dat er een nieuwe tak aan de evolutieboom kan ontstaan: de opvolger van de krokodil. Maar dat wil niet zeggen dat de oude soort moet verdwijnen. Zolang hij de voortgang van de evolutie niet in de weg zit, zal hij gedoogd worden. Misschien is hij zelfs onmisbaar voor de evolutie. Omdat de evolutie niks heeft aan een nieuwe soort die het toch niet redt, is het goed om een testmachine te hebben. En dat is de krokodil. Valt niemand lastig, ligt lekker in het zonnetje en pikt zo zijn graantje mee van de zwakke, domme en zieke dieren. Perfect. Er is dus geen enkele reden om dit beest te laten verdwijnen. De krokodil is de wachter aan de poort. De tester. De evolutie ramt er steeds weer nieuwe levensvormen uit en die moeten getest worden. Of ze houdbaar zijn, of het een verrijking is. Zie het als dierproeven op wereldschaal.

Dierproeven, ja. Ook weer zo'n zielig verhaal. O, o, o. Er worden proeven met dieren gedaan. Heel erg. Vind ik ook. Vind ik echt. Behalve voor medicijnen. En voedsel. En alles wat ik op mijn ballen smeer. Soms is het nodig, ja! Het hele universum is één grote veldslag van eten of gegeten worden. Van macht over andere levensvormen. Dat zit in ons. Dat heet overlevingsdrang. De mooiste drang die er is. Schijten en overleven, ik vind het allebei heerlijk. Dat is nou een mechanisme dat onmisbaar is.

Weet je wat, ik ga het gewoon zeggen. Daar komt het: we willen allemaal overleven en de enige reden dat we samenwerken met anderen is onze eigen overlevingskans. Dat is de kern van de evolutie. Nieuwe levensvormen maken en kijken of die overleven. En ongetwijfeld zal er een prachtige filosofische stroming zijn die deze levensvisie tot op het bot heeft uitgediept. Ik heb effe geen zin die te lezen.

Dierproeven. Ik zag laatst zo'n aangewaaid GTST-doesje in een ochtendprogramma heel zielig vertellen over honden in Korea. Die werden opgegeten. O, o, o, wat zielig. Zulke intelligente dieren. En dan opeten. Dat poppetje had het ongetwijfeld te druk met er elke dag uitzien alsof ze net uit de verpakking kwam om te beseffen dat varkens slimmer zijn dan honden. Ja, dat komt even hard binnen in die vijf hersencellen die niet worden besteed aan uiterlijk en geld verdienen. Varkens zijn slimmer.

Varkens hebben 26 geluiden om te communiceren en wij hebben toevallig 26 letters in het alfabet. Varkens zijn slimmer. En ze zitten in hokken, in het donker, bij veel te hoge temperaturen omdat ze dan sneller groeien, worden in een half jaar klaargestoomd voor consumptie, bij de geboorte worden de hoektanden tot over de zenuw afgebroken zodat ze elkaar niet kunnen bijten, elke dag krijgen ze in het voer antibiotica en kunstmatige groei- en andere hormonen, ze vervelen zich de godganse tijd, die maar kort is, dat wel, zo dat ze maar aan elkaar en zichzelf gaan knagen, ze worden soms dagenlang in vrachtwagens vervoerd om ergens anders in de EU iets goedkoper te worden geslacht, maar het bakvissenk kutje maakt zich druk over een paar honden die drie wereldjaren in een familie krijgen. Ze worden vertroeteld, ze krijgen alles wat ze willen, mogen naar hartelust spelen – en worden dan pas opgegeten.

Denk eens na. Gewoon voor de lol, omdat je toch niks beter te doen hebt, en maak je eens druk over hoe wij met dieren omgaan. In de wereld die dierenleed heet, zijn wij een van de koplopers die op grote schaal – ook voor de export, we moeten immers groeien, rijker worden en goedkoper vlees maken – miljoenen dieren zo efficiënt mogelijk over de kling jagen.

Het strakgeschoren adolescente flamoetje zal ook wel tegen jagen zijn. Want een paar fazanten in een natuurgebied uitzetten, ze daar twee jaar heerlijk laten ravotten en rollebollen en daarna met een welgemikt schot naar het grote fazantenwalhalla sturen, dat is natuurlijk onbeschaafd.

Mutaties, daar waren we.

De aarde is zo'n 4,5 miljard jaar oud. En al na ongeveer 500 miljoen jaar vanaf het begin is er leven.

Er zijn sinds die tijd minimaal 30 miljard (ja, miljard!) soorten geweest. Algen, planten, dieren, insecten, alles. Van die 30 miljard is 99,99 procent uitgestorven. Als je het van een afstandje bekijkt en een beetje afrondt, is er in feite geen leven op aarde omdat alles is uitgestorven.

Er zijn in de historie van de aarde vijf grote uitsterfonden geweest, de tweede wereldoorlog even niet meegeteld. Elke keer werd tussen de 60 en 80 procent van alle soorten uitgeroeid. Ja, dat moet een feest geweest zijn. Goeie vechtfilm. In anderhalf uur miljarden diersoorten kapot maken. *The Big Kill. The Super Massacre*. Geheel vernieuwd! Nu met nog meer doden!

Dat is weer eens wat anders dan een neushoortje omleggen, Bernhard! Na zo'n ronde was er elke keer weer een enorme uitbarsting van leven. En dan heb ik het wel over miljoenen jaren. Een mooi voorbeeld is de zogenaamde Burgess Shale, een dunne laag gesteente gevonden door ene Burgess – nooit van gehoord, nog geen straat naar vernoemd, nog geen parkje, geen ontmoetingplaats voor homo's, geen afwerkplek, geen publieke vuilnisbak, nog geen hondenuitlaatplek, enfin, u heeft het beeld. Deze legendarische plek bevindt zich ergens in de Canadese Rockies. De goede man vond een enorme hoeveelheid fossielen. Dit bleek het restant van de grote uitbars-

ting van leven te zijn die de Cambrische periode wordt genoemd. Omdat het nou eenmaal een naam moet hebben. Willem Ruis was er toen nog niet. Al die tienduizenden fossielen hebben de meest debiele vormen. Eerst werd er gedacht dat het allemaal totaal verschillende levensvormen waren. Later kwam men erachter dat het in feite één grote experimenteerfase is geweest. Bijna alle soorten hebben er hetzelfde bouwplan, maar dan met een verscheidenheid aan groteske neuzen, geweien, doorgegroeiide botten. Dat moet een heerlijke tijd voor de evolutie zijn geweest. Alles mocht, lekker apenkooien. Weet je wat, we laten het stuitbeentje aan zijn voorhoofd groeien, kijken wat er gebeurt.

In ieder geval is de gemiddelde levensduur van een soort zo'n 4 miljoen jaar. Ruwweg de leeftijd van de soort mens. En puur als homo sapiens bestaan we pas een paar honderduizend jaar. We zitten in de pubertijd.

Andere soorten leven langer. De schildpad is ook een echte blijver die al honderden miljoenen jaren op aarde rondbanjert. Kijk eens wat ze in die tijd hebben bereikt! Helemaal niks! U zou ze niet missen en ik zou ze niet missen. Ze hoeven niet dood, maar om nou te zeggen dat ze de fine fleur van de evolutie vormen...

De erfelijkheidsleer zit iets ingewikkelder in elkaar dan Darwin dacht. Dat weet u inmiddels ook. Het is zo ingewikkeld dat we het fijne ervan nog niet weten. We weten alleen dat voortplanting door middel van sex, geslachtelijke voortplanting, waarbij steeds opnieuw de genen en soms zelfs de delen van genen opnieuw worden gerangschikt, een methode is om de evolutie fris en de soorten gezond te houden. Het schudden van de genen zorgt voor weerstand. Het zorgt ervoor dat de mogelijkheden die er in verborgen zitten steeds opnieuw naar de oppervlakte kunnen komen. En dat er door

toevallige mutatie nieuwe soorten en varianten kunnen ontstaan.

Einstein schijn ooit gezegd te hebben: 'God dobbelt niet.' Maar de evolutie dobbelt wel, en wel constant, en bovendien bestaat god niet, dus daar zat Einstein ook naast, en als je denkt dat God wel bestaat, flikker je dit boek bij het gft en ga je lekker aftrekken over Mattheus 14 vers 8:12:

*Zij die hunner boomstam legen
over den heilige geschriften
zullen het koninkrijk Gods
voor hunner ogen zien opdrogen.*

Er zijn mechanismen waar de evolutie gebruikt van maakt. Op eilanden kunnen die ontbreken. Zie het als een tekort aan grondstoffen, als inteelt. Je krijgt er prachtige zangers van maar alle liedjes klinken hetzelfde en na The Cats heb ik wel gehad met die palingsound!

Maar het hoeft niet per se een eiland te zijn. Dit kan ook op wereldschaal: de wereld als een soort eiland.

Ik denk dat het zo met de dino's is gegaan. En de dino's hadden een zwakke plek – omdat ze zo superieur waren, verloren ze hun flexibiliteit. Daarom konden ze aan die meteorietinslag niet het hoofd bieden. Het was geen unieke inslag. Pas recent is gebleken dat zulk soort inslagen heel gewoon is.

Als die inslag inderdaad zo uniek was, en het klimaat op wereldschaal veranderde, de lucht voor jaren verduisterde, dan zou een heel gevoelige levensvorm als koraal, waarvoor een heel bepaalde stabiele temperatuur nodig is, zeker zijn uitgestorven. Overal hoor je dat kleine veranderingen in de temperatuur de doodsstreek zijn voor de gevoelige koralen. En wat denk je, er komt de grootste inslag ooit, alle dino's gaan dood,

maar schilpadden en koraal blijven gewoon leven. Dat is toch vreemd? Dan zijn de dino's misschien toch om een andere reden uitgestorven.

Door bestudering van satellietfoto's blijkt dat er heel veel enorme ronde structuren zijn die inslagen van enorme meteoren blijken te zijn. Flatgebouwen die inslaan. In Arizona ligt Meteor Crater, veroorzaakt door een inslag met een grotere kracht dan alle atoomwapens bij elkaar. Niet uniek. Hele steden blijken gebouwd te zijn in grote kommen afkomstig van inslagen. Inslagen zijn relatief normaal. En dat de dino's uitstierven en andere soorten niet komt omdat die inslagen normaal zijn en een soort die moet kunnen overleven, omdat het anders niet de sterkste soort is.

Zoals domheid wordt afgestraft met uitsterven, zo wordt inflexibiliteit, je niet kunnen weren tegen en aanpassen aan een inslag, ook afgestraft.

Andere soorten overleefden wel. Uit de kleine beestjes die rond de voeten van dinosaurussen kropen zijn wij uiteindelijk ontstaan.

De fouten in de mensheid

In elke soort zitten fouten. Weeffoutjes. De evolutie weet dat ze de weg naar verbetering open moet houden, omdat ook de evolutie niet weet wat er gaat gebeuren. Dat weet niemand. Ook Jomanda, die een half jaar haar mond heeft gehouden omdat het dan beter zou gaan met Nederland, weet dat niet. En het heeft geen reet geholpen. Of is het uitzetten van 26.000 asielzoekers volgens haar een verbetering? Heerlijk, ze heeft én haar mond gehouden én het was nog voor niks ook.

Ook in de soort homo sapiens zitten foutjes.

Er is een aantal mechanismen in de mens ingebouwd. Dit zijn de veiligheidskleppen.

Zoals er in Windows geheime codes zijn geprogrammeerd zodat de programmeurs en de *honden* van Microsoft altijd kunnen inbreken. Ik weet, het zijn geruchten, maar zoals met het geval Irak is het toch wel erg handig dat Amerika het grootste besturingssysteem voor alle computers maakt. Erg handig als je dan een geheime achterdeur in een systeem hebt waarmee je altijd in elke computer kunt kijken, wachtwoord of niet, zonder dat de eigenaar het merkt. Kwestie van programmeren.

Zo heeft de evolutie ook haar dingetjes ingebouwd. Wij zijn niet perfect.

Dat heeft de borst van Janet Jackson wel bewezen. Ik bedoel, leuk om die voor miljoenen mensen te voorschijn te halen, niks mis mee, maar kom dan met iets behoorlijks voor de dag. En dan kan je wel een zilveren sieraad om je tepel gooien om een beetje af te leiden, maar ik hoef niet te weten op welk naaktstrand Janet haar borsten uitlaat.

Maar wel gaaf. Een gemiddelde tiener in Amerika krijgt via het nieuws en tv tot zijn achttiende ongeveer 220.000 moorden voor zijn kiezen. Maar de blote borst van Janet, daar kon Amerika toch niet tegen.

We zijn niet perfect.

Als ik op een prachtige zomeravond in een groen smoezelig T-shirt door de Hollandse polder bij Wilnis sluip – een grote karper aast aan het oppervlak, ik sluip er op af, behoedzaam, elke trilling vermijdend, en ik zet een verse geurige broodkorst op de haak, werp de korst een halve meter van de vis vandaan in het water, zo zacht dat de korst op het water landt als een pluisje van een rijpe paardebloem, en ik trek hem langzaam, langzaam naar de azende vis, hij wacht, hij twijfelt, hij zakt weg, hij kan de korst niet weerstaan en komt terug omhoog, proeft met zijn lippen, aanraken is kopen, hij zuigt de korst naar binnen, dan hoor ik de veldleeuwerik niet meer kwette-

ren, ik zie mijn lijn over het water glijden, de donkere diepte in van de veenpoldervaart, ik sla aan, het water barst open, een enorme kolk, de vis vlucht het plompenblad. Een half uur later sta ik met een prachtige volschub karper van 89 centimeter in mijn handen en laat de vis even later voorzichtig terugglijden in het water, kijk om me heen en ben gelukkig. Dan twijfel ik even – dan lijkt alles perfect te zijn.

Maar *grosso modo*, in zijn totaliteit, zijn wij alles behalve perfect.

De evolutie heeft ieder van ons gemaakt met foutjes – de mensheid als geheel zeker.

We leven nu als soort mensachtige grofweg vier miljoen jaar. Gemiddeld gesproken zouden we eruit kunnen stappen zonder ons te hoeven schamen. Met opgeheven hoofd. Maar we gaan door. We will fight all the seas and oceans, but we will never surrender.

Ik heb echter sterk de indruk dat we er op dit moment door de evolutie worden uitgewerkt. Dat we plaats moeten maken voor volgende ontwikkelingen. Dat de evolutie onze dagen aan het tellen is. Ze zijn nog niet echt geteld, het tellen is begonnen.

Het grote plan. De verborgen agenda. De vijfde colonne. The X-Files. We worden in de gaten gehouden. Niet meteen bang worden, of paranoïde, maar er staat iemand achter je!

O, nee, toch niet. Misschien heb ik het mis. Is er niks aan de hand. Het zit in mijn hoofd. Tuurlijk. Zal toch haast wel. Ha ha, waarom zou ik nou toevallig gelijk hebben? Een middenstandszoon, acht jaar over zijn doctoraal economie gedaan, dus zo slim ben ik nou ook weer niet, gelooft niet in God en houdt van vissen. Die zal het zeker weten. Die zal iets doorhebben wat verder niemand ziet. Dat ik nou net toevallig als enige het goede antwoord weet. Onmogelijk.

Nee. Ik zit er naast. Zeker.

Maar toch.

Ik noem enkele concrete ontwikkelingen die er op zouden kunnen wijzen dat we er langzaam uitgewerkt worden.

Domheid

Domheid is een gevaar voor de mensheid.

Elke groep heeft slimme en domme exemplaren, maar in de natuur vallen de domme exemplaren af. Opgegeten, dood, weg ermee. Bij ons niet. We koesteren ze, want dat is sociaal. Het gevaar is dat er een moment komt dat ze de overhand krijgen.

Zoals ik al eerder heb gezegd, is er voor iedereen een plaats onder de zon. Juist die grote verschillen maken ons bijzonder. Maar. Maar het moet niet uit de hand lopen.

We moeten oppassen dat niet een kritische grens wordt gepasseerd en er geen weg meer terug is. Ik zie mensen die hun hond kwijt zijn, daar de hele dag naar lopen te zoeken, en maar roepen, en maar roepen. *Bassie! Bassie!* Hé, als Bassie zo goed luisterde, was ie nooit weggelopen. En als ie Bassie heet, is hij waarschijnlijk op zoek naar de schat.

Dan hangen ze posters op, in van die insteekhoezen, die ze dan op de boom prikken, met de opening naar boven. Echt, het gebeurt. Een regenbui en het is onleesbaar. Dat soort mensen mag zich toch niet voortplanten? Dat is het soort mensen dat ons als soort in gevaar brengt.

Ik zit op de zesentwintigste verdieping van het Edison Hotel in hartje New York. Het is halfzes in de middag. De ramen staan open, het is juni, ik hoor de stad zoemen en de sirenes zachtjes janken. Ik zap langs 91 kanalen. Onmogelijk. Het is onmogelijk dat deze levensvorm zich in stand weet te houden.

Driekwart van de reclames die de programma's teisteren, gaat over geneesmiddelen. Over alle kwaaltjes die verdwijnen met de wonderpilletjes.

Dat we overleven is op zich al een godswonder; niet een brandende braamstruik of een blinde die kan zien. Nee, de echte wonderen zijn wijzelf. Als ik een ontdekkingsreiziger van een andere planeet was, wist ik het in een paar seconden heel zeker: deze levensvorm gaat het niet halen. Zappend vraag ik me af waarom er steeds filmpjes tussen al die prachtige beschrijvingen van die wonderpillen zitten.

Hoe hebben we het zover kunnen laten komen.

Misschien ben ik wel dom. Ik las dat David Bowie, mijn held David Bowie, reclame gaat maken voor Tommy Hilfigger.

Ik zal zeventien zijn geweest toen ik naar Ahoy ging voor één van mijn eerste concerten. De spanning was groot. Een voorprogramma dat veel te lang duurde. Een pauze. Opeens gaan alle lichten uit. Vijfduizend man gillen het uit, gejoel. Blauwe lichten glijden over het podium. In de schemer zie ik enkele mannen het toneel op komen. Het gejuich is oorverdovend. Alle blikken, alle concentratie, de hele aanwezigheid van al die vijfduizend mensen is gericht op die ene plek. Het blijft schemerig. Een toon. De eerste toon. Van *Heroes*. Onmiskenbaar het intro van *Heroes*. Is Bowie al op het toneel, ziet iemand hem al? Het intro gaat door. Lang. Heel lang. De jankende tonen van dat prachtige nummer *Heroes*.

Alle lichten gaan tegelijk aan. Van achter op het toneel komt een enorme man aanlopen. Met lange slungelige benen in een felgeel pak. Een perfect zittend pak. Spierwit haar. David Bowie. Hij is er. Echt. Hier. In Ahoy. Hij loopt naar de microfoon en terwijl hij zijn ene been licht naar voren slingert, begint hij: 'I- I wish you could swim, Like the dolphins – like dolphins can swim.'

Kippenvel. Vijfduizend mensen met kippenvel. Ik had tranen in mijn ogen. Dit was zo intens.

En nu gaat deze multimiljonair reclame maken voor Tommy-fuck-me-in-the-ass-Hilfigger. Niet alleen smakeloze commerciële nepkleding. Maar ook de vraag, waarom? Waarom David? Waarom...

Als dit soort mensen dit doet, zijn we dan niet ten dode opgeschreven?

Het is overal. Paul Marchal, de vader van de door Dutroux vermoordde An, heeft een boek geschreven over wat er allemaal rond de zaak is misgegaan. Huiver even mee. De grootste miskleun vindt hij de vervanging van onderzoeksrechter Connerotte door Langlois, die niet gelooft in kinderpornonetwerken en tegen Marchal heeft gezegd dat het technisch niet mogelijk is een meisje van acht jaar te verkrachten. Dat zegt zo iemand. Waar, waar, waar zijn de hersenen van deze man?

Moeten we nou echt voor zijn neus een meisje van acht te grazen laten nemen door een vrijwillige tbs'er voordat hij inziet dat het wel kan?

Lengte

Lange mensen en korte mensen moeten we laten barsten.

Bij mensen is de variatie in formaat te groot. Dat zie je in de overige natuur niet. Mieren zijn allemaal even groot, er zijn echt geen giraffes met een nek die boven de bomen uitsteken. Het is voor een soort veel beter als de afwijkingen klein zijn. Het is voor de mens ook veel efficiënter als iedereen ongeveer dezelfde lengte heeft. Dat gezeik dat ze iets niet in jouw maat hebben! Leuk voor dwergen die in de uitverkoop lekker goedkoop hun slag kunnen slaan, maar als we iets niet kunnen

gebruiken is het wel dat soort afwijkingen. Want dat zijn het, laten we dat nooit vergeten, het zijn afwijkingen, afwijkingen van de norm die niet voor niets de norm is, en normen zijn goed, zonder normen ontstaat er chaos, en chaos is het einde, en die afwijkingen kunnen dan ook nog eens lekker goedkoop hun spulletjes kopen.

Als jij vier keer per dag je plaat stoot omdat je een lange lijs bent, heb je gewoon pech gehad – je bent een afwijking. Als je niet kunt slapen omdat het bed twintig centimeter te kort is en je elke nacht met koude poten wakker wordt is dat niet alleen vervelend, maar vooral ook een signaal van de natuur. Dat signaal zegt dat je niet normaal bent. Dat jouw soort zich beter niet kan voortplanten. Ik zeg niet dat je dood moet, en u zegt niet dat hij dood moet, maar hij moet zich in ieder geval niet voortplanten. We worden met z'n allen steeds langer, wat alleen maar meer kosten met zich meebrengt en geen enkel voordeel. Dat is allemaal de schuld van lange mensen die met hun overmatige piemelemans onze genen aan het vervuilen zijn. Zo, dat het even heel duidelijk is!

Er is een ideale lengte voor de mens. Onze botten, organen, zenuwen, alles heeft met elkaar te maken en er is een lengte waarop alles het soepelst werkt. Als we langer dan twee meter worden, gaat de lenigheid verloren. Lange mensen bezeren zich bij een val veel sneller dan kleine mensen. Het hoofd valt dan toch maar eventjes twee meter naar beneden. Er zijn hoogspringers die met gemak twee meter de lucht in springen, maar dat zijn uitzonderingen. Dat zie je aan hun bouw: dun, mager, pezig. Zodra we langer worden moeten onze botten meegroeien, dikker worden en wordt het allemaal wel heel zwaar. Om zo lang te kunnen zijn, moeten we er echt anders gaan uitzien. Wat je vaak in sciencefiction ziet. Lange wezens zijn slungelig, dun. Anders werkt het niet. Sterk en lang gaat

niet samen. We zouden slapper moeten worden. Tuurlijk, er zijn ook beren die het wel redden. Maar dat zijn echte uitzonderingen en die krijgen op latere leeftijd stuk voor stuk allerlei kwalen.

Ik had een buurvrouw die me regelmatig aansprak, enkel omdat ze me herkende. Die vrouw was ergens in de tachtig en twee koppen groter dan ik. Doodeng. Een lange, oude vrouw met wit haar die op je neerkijkt. Dan zeggen ze dat De Dood een man is, met een zeis en een zwart gewaad. Vergeet het. De Dood is een lange, oude vrouw met wit haar. Brrrrr.

Het is niet voor niks dat Mini en Maxi stoppen. Maxi heeft een hernia omdat hij te lang is. Mini en Maxi zijn niet uit elkaar, Maxi is uit elkaar.

En Mini was het natuurlijk ook een keertje zat. Dertig jaar lang, overal waar hij kwam hetzelfde liedje: hé, Mini. Jongens, Mini is binnen. Alles kits Mini. Mini Mini Mini. Gek werd hij er van.

Klein werkt ook niet. Nou ja, je kunt ermee gooien en je kunt erom lachen. Elke soort heeft nou eenmaal een bepaalde optimale lengte. Als we kleiner waren geweest, hadden we nooit zulke prachtige grote hersenen gehad. Voor de ruim kilo hersenen die we hebben, is toch minimaal een lichaam van vijftig kilo nodig, zoals Midas Dekkers uitrekent in zijn boek *De larf* – ik ben dus echt niet de enige met goede ideeën.

Er is een ideale lengte, en bij de mens is dat ongeveer een meter tachtig. In de middeleeuwen was iedereen zo ongeveer een meter zestig meter lang. De homo erectus, die naar alle waarschijnlijkheid 1,8 miljoen jaar oud is, had een lengte van tussen de een meter zestig en de een meter tachtig. Dus we zijn een miljoen jaar niet groter geworden en nu ziet elke vader dat zijn zoon een kop groter is dan hijzelf. Hallo, wakker worden! Er is hier iets aan de hand!

Een vaak aangevoerde reden is dat we beter voedsel eten en gezonder leven. Nee. We stoppen hormonen in ons vlees waardoor we veel sneller groeien. We leven in luxe en de gezondheidszorg is goed waardoor we onszelf in feite vertroetelen. Zo zijn er in Nederland problemen met Ghanese vrouwen die van veel te grote kinderen moeten bevallen door de superieure voedselsituatie hier. En met problemen bedoel ik dat de burens wakker worden van het uitscheuren.

Kijk, dat de kleintjes er bij doorgefokte bulldogs altijd uitgesneden moeten worden omdat die rare koppies no fucking way ever door het geboortekanaaltje van de teef kunnen, oké, dat is fokken. Dat is omdat er nog steeds mensen zijn die zoveel van dieren houden dat het ze geen reet kan schelen wat het voor die dieren betekent.

Maar dat is precies het buitenkansje waar de evolutie op zat te wachten. Ook wij doen onszelf de das om, zoals zovele soorten. Hoogmoed, kortzichtigheid.

Interessant is de vraag of het overal zo is. Chinezen, worden die ook langer? Vroeger, in de oudheid, waren de beesten en de planten groter. Daar was een reden voor. Op dinoplaatjes zie je hele hoge grassoorten, grote bomen, enorme beesten. Uit fossielen blijkt dat alles vroeger groter was omdat het zuurstofpercentage in de lucht hoger was. Voor de kenners, in de Cambriëse periode, zo'n 360 miljoen jaar geleden toen de eerste gewervelde dieren op land liepen, was het zuurstofpercentage 35 procent tegen zo'n 20 procent nu. Behalve als je rookt natuurlijk. Of in een grote smogstad woont. Dan leef je puur op zuurstoffen in lucht die anderen al tien keer hebben ingeademd en waar jij dan de laatste restjes zuurstof uit probeert te halen. Gek, tweedehands rook is vies maar tiendehands lucht doet ons niks.

In ieder geval was er toen meer zuurstof en groeide alles

daardoor sneller en groter. En wij zijn in Nederland zo'n beetje de enige ter wereld die grotendeels op zeeniveau leven. Bijna heel Amerika ligt op 1000 tot 1500 meter boven zee. Rusland, China. Alles ligt hoog.

Dus hebben wij hier meer zuurstof. Iedereen weet dat sporters op hoogte moeten trainen omdat daar minder zuurstof is, de lucht is er ijler. Dus hoe lager je komt hoe meer zuurstof er is. Wij krijgen dus meer zuurstof binnen dan hoger gelegen gebieden! En daarom groeien wij sneller en worden we langer. We eten beter en we hebben meer zuurstof. Dus worden we te groot voor onze botstructuren. Als er één groep is die als eerste uitsterft, dan zijn het de Nederlanders wel.

Voortplanting

Het zaad van de man loopt terug in kwaliteit.

Schijnbaar hebben de heren onderzoekers nog wat oude kwakjes in vergeelde lakens gevonden en die vergeleken met ons huidige zaad, en inmiddels is algemeen bekend dat ons zaad minder wordt. Het idee alleen al dat er in de middeleeuwen van die dronken miezerige mannetjes rondliepen met meer zaad dan wij nu hebben. Nog meer. Of niet meer, maar beter. Want ik weet niet of u wel eens de moeite neemt een pornosite te bezoeken, het liefst in de tijd van de baas natuurlijk, maar popperdepop, er loopt echt nog wel wat rond hoor als het om volume gaat. Ik heb beelden gezien van zaadlozingen waar ik me niet prettig bij voelde. Laat ik het zo zeggen, ik was blij dat wij de stormvloedkering hebben gebouwd. Vrouwen zeggen altijd dat porno vrouwonvriendelijk is, maar de gemiddelde man heeft ook iets om over na te denken als hij de geoliede studs aan het werk heeft gezien. Die kerels hebben

altijd een grotere dan jijzelf, ze houden het langer vol, zelfs als je snel vooruit spoelt, de vrouw reageert altijd heftiger en er komt ook nog eens veel meer uit dan bij jezelf – en veel vaker en veel verder. Verdomme, als er één groep is die onder porno lijdt, dan zijn het de mannen wel!

Vrouwen hebben het zo veel makkelijker. Ze kunnen faken. Beetje kreunen, beetje de rug hollen, beetje roepen dat je komt en weer en weer komt: lekker makkelijk. Wij mannen moeten het laten zien. Hard JAJAJAJAAAAH roepen zonder dat er dan iets uitkomt, werkt natuurlijk niet. Ik heb een keer een film gezien – ja, op een hotelkamer, dat is het enige wat een hotel leuk maakt – waarbij een man met een behoorlijk apparaat klaar kwam. Hij loosde zijn zaad over de vrouw, gewoon spuiterspuiterspuit. Niets aan het handje. Hij kijkt haar aan, een enkel filmshot, geen geknip, en vraagt: ‘You want more?’ Zij zegt lekker geil: ‘Ja!’ Afgesproken natuurlijk, en hij spuit er nog twee ladingen overheen. Met een pauze van zeker vijftien seconden. Geen trucs, geen slangetjes, geen behangplaksel. Puur. Zo was die man. En misschien denken een hoop vrouwen *nou, en wat dan nog*, ik heb er twee nachten niet van kunnen slapen! Ik heb twee dagen rondgelopen met de absolute overtuiging dat ik een gemankeerd mens was. De Zwakke Schakel. Het hele untergebeuren. De doodlopende straat. Dus zeik nooit meer dat jullie slachtoffer zijn, dames. Nooit meer!

Oké, de kwaliteit van ons zaad loopt wat terug. Het gekke is dat er nooit onderzoek naar de eicellen van vrouwen is gedaan. Ik weet wel hoe dat werkt hoor. Net als met auto's. Die zijn lekker makkelijk te pakken. Dus die worden uitgemolken. Het is eenvoudiger om iemand een boete te geven voor wildplassen dan voor drugsdealen. Wij zijn de lul. Dan is het zaad wat minder. Nou en?

Per lozing gooit een beetje vent er 200 miljoen zwemmertjes

uit. En dan mogen er best een paar parazaadjes bijzitten. Een paar leden van The Ministry Of Silly Walks. So what. Jullie hebben één eitje. Een enkel eitje. Dat is geen 200 miljoen. Dat is 1. Per maand. Wij kunnen 3 keer per dag. Dat is ruim een half miljard zaadjes per dag. En dan zeiken als er een paar niet helemaal top zijn, wat op zulke aantallen normaal is. Klaar. En nu wil ik er niks meer over horen.

Maar het teruglopen van de kwaliteit van het zaad is een teken. Een manier van de evolutie om ons langzaam weg te laten glijden in het ravijn dat uitsterven heet. Lekker langzaam. Je ziet het zelf niet. Het voelt toch even lekker, dus je hebt gauw de neiging om te denken, *what the fuck*. Voor mijn part komt er 99 procent aspergesoep uit mijn lul, als het maar lekker voelt.

De hoeveel energie en geld die er in de huidige tijd wordt gestopt om ons DNA te kraken, zou best een gevolg van een onderbewuste angst kunnen zijn. Een angst dat we de exacte samenstelling van het menselijke genoom moeten achterhalen voordat we allemaal zo steriel als een rol zilverpapier worden. We moeten weten hoe we er genetisch uitzagen toen alles nog hunky dory was.

Aan de andere kant is één enkel zaadje voldoende. Eén gezond zaadje moet er toch altijd nog wel te vinden zijn.

We zijn met teveel

Onze invloed op de planeet is bijna onomkeerbaar.

Zoals ooit de dinosaurussen de wereld overheersten, zo overheersen wij nu. Niet dat er overbevolking is, niet dat de wereld vol is. Dat is het mooie van al die rechtserikken die roepen dat Nederland vol is en mensen terugsturen naar landen

die veel voller zijn. In Marokko is maar een klein gedeelte van het land goed te bewonen. De rest is droog en onherbergzaam. Het vergt veel moeite en kosten en dus energie om daar te wonen. Dus is daar het gemiddelde bewoonbare oppervlak per persoon heel laag. Wij hebben eigenlijk plek zat.

Wat maakt een land vol? Daar moet toch een wetenschappelijke maatstaf voor te bedenken zijn. Een land als India is op sommige plekken echt overvol. Dan kunnen die mensen toch hier komen? Nederland is vol, wat een gelul. De grens van waar een land 'vol' zou zijn, is feitelijk niet aan te geven. Net als de armoedegrens. Als mensen onder de armoedegrens leven, is die grens dus nog niet bereikt, want ze leven nog. Beter zou zijn om te werken met de crepeergrens. En dan heb je nog de vegeteergrens, de bijnadoodervaringgrens, de levensstandbeeldgrens. Ben je daar eenmaal aangekomen, dan heb je pas echt een probleem.

Hetzelfde probleem hebben we dus met het begrip 'vol'. Als iedereen gewoon doorleeft, dan is Nederland toch niet vol. Als je mensen terug kunt sturen, is Nederland niet vol, anders hadden ze er nooit in gekund.

Vol betekent dat er niks meer bij kan. Nederland is vol als er zestig man van de pier in Scheveningen zo de zee in worden gedrukt zodra de passagiers op Schiphol uit een vliegtuig stappen. Dan is Nederland vol. Als de karretjes bij Albert Heijn op zijn. Dan is Nederland vol. Als je 's nachts in je dubbel geparkeerde auto moet slapen omdat er geen parkeerplaatsen zijn, als de concerten van Sugar Lee Hooper goed lopen, als Albert West zijn comeback in een uitverkocht Ahoy maakt, als je op je verjaardag meer kaartjes krijgt dan er in je brievenbus passen, als er meer dan zeventien gedetineerden in een cel moeten, als je in de winter op straat geen jas aan hoeft omdat je elkaar met lichaamswarmte op temperatuur houdt, als de

files zo vast staan dat iedereen naar zijn werk gaat lopen, als mensen uit Nederland naar Mexico Stad vluchten voor de stilte, als het bij McDonalds langer dan drie uur duurt voordat je je hamburgertje krijgt, als je een parkeerplaats bij IKEA een half jaar van te voren moet reserveren, als er op het Leidseplein een torenflat wordt gebouwd, als de hoofdprijs van de Postcode Loterij een miljard euro is, als de treinen zo lang worden dat je in een stilstaande trein van Amsterdam naar Haarlem kunt lopen, als je alleen je huis uit mag als iemand anders naar binnen is gegaan, DAN IS NEDERLAND VOL!!!

Wij doen dingen die de hele wereldecologie beïnvloeden. Wij maken plastic dat niet voorkomt in de natuur. Dan zet onze overheid snel een actie op met als boodschap dat zwerfvuil, een plastic bekertje, wel tachtig jaar in het milieu blijft liggen. Dan moet je mijn plastic tuinstoelen toch eens komen bekijken. Die zijn na een seizoen groen uitgeslagen en na vijf jaar total loss – kunnen ze die niet van die plastic bekertjes maken?

Waar het om gaat is dat we dingen maken die er voorheen nooit waren. Onnatuurlijke dingen.

Wij maken de hoeveelheid radioactieve straling op de aarde hoger, we bedenken gifsoorten als DDT die nooit meer uit het systeem verdwijnen, genetisch gemanipuleerde mais waarvan we geen idee hebben wat dat gaat doen, we leggen dammen aan die de loop van een rivier totaal veranderen, we hebben de hele atmosfeer volgestopt met radiogolven. Steeds meer, steeds sterker, steeds uitbundigere golf lengtes. Nu met UMTS, een krachtige zender in elke laptop, het miljarden kostende speeltje van de KPN waardoor je eindelijk, eindelijk draadloos overal kan internetten op hoge snelheid, hoe hebben we al die eeuwen zonder gedaan, lijkt er toch echt iets aan de hand te zijn. Proeven met ratten hebben uitgewezen dat ze toch echt anders reageerden. Ze werden zelfs slimmer. Tenminste, ze reageerden

sneller. Waarschijnlijk omdat het zenuwstelsel geprikkeld werd. Klinkt als een voordeel. Sneller reageren. Juist ja, en ADHD is geen ziekte maar een oplossing om mensen meer werk te laten doen.

Ik ken veel mensen die last hebben van hun mobieltje. Spieren die gaan trekken op de plek waar ze hun gsm'etje bewaren, last van hun rechteroor, hoofdpijn aan de rechterkant. Sterker nog: ik ben een van die mensen. Overal staan zendmasten die elke tien minuten alle mobieltjes in het land even aansturen om te kijken of ze aan staan. En alle mobieltjes zenden elke tien minuten een signaal naar een mast om te kijken of er nog berichtjes zijn. Dat zijn geen lullige zendertjes meer. Dat heeft echt kracht, die dingen hebben een bereik van een kilometer of vier. Als straling zichtbaar zou zijn, werden we blind. Maar het is onzichtbaar, dus wat kan het schelen. Zo, ik heb jullie al een beetje bang gemaakt, een beetje doen twifelen. Wist je dat er al mensen zijn doodgegaan aan het gsm'etje?

En niet alleen door onder het autorijden te bellen. Ook mensen die tijdens het bellen, gewoon thuis, dood neervielen. Een hartaanval met de gsm in de hand. Zal wel toeval zijn. Een man maakt een telefoontje en besluit zich te laten ombouwen tot vrouw. Toeval. Herman Brood heeft op de bewuste dag met zijn gsm gebeld. Toeval. Mensen die hun mobieltje hebben aanstaan en een overdosis medicijnen tot zich nemen. Toeval. Corrie van der Valk, laat d'r mobieltje thuis liggen en daarna is er nooit meer wat van haar vernomen... Mensen die een gsm wilden kopen en onder een auto kwamen. Allemaal toeval? Ik ken zelfs een geval van iemand die weigerde een gsm te gebruiken en bekneld raakte in een lift. Toeval, toeval, toeval. Er zijn op dit moment 103 gewapende conflicten in de wereld, een historisch hoogtepunt, en het aantal mobiele telefoons is dit jaar wereldwijd verdubbeld. Het zal allemaal wel een enorm toeval zijn.

Wat ik maar wil zeggen is dat we op een niveau zijn beland waar nog geen enkele diersoort ooit aan heeft kunnen tippen. Op zich zegt dat niets. Daar hoeft niets mis mee te zijn. Maar alles wijst erop dat we het natuurlijke evenwicht aan het veranderen zijn. En zelfs dat is niet erg. Als er maar een nieuw evenwicht komt. De vraag is of dat een evenwicht met of zonder ons gaat zijn.

Er zijn bijna geen plekken meer op aarde waar onze invloed niet te zien is. Een soort die zich op zo veel plekken manifesteert, kan er wel eens een te veel zijn.

In feite zijn we al bezig onszelf uit te roeien, onder andere door de zeeën leeg te vissen. De verhalen zijn dramatisch. Er is nog maar twintig procent van de grote vissen – tonijn, marlijn en zwaardvis – van wat er vijftig jaar geleden was. Talloze soorten zijn al onder het biologisch minimum gedoken, dat is net zoiets als de armoedegrens. In principe is het dan gebeurd. Over en uit, van moevestijn, opperdepopski, de garoeten, pijpje aan Maarten, tabeeskie, dááááág. Maar ze zijn er nog, we zien ze nog op tv, de blikjes tonijn liggen nog in de supermarkt, dus waar maakt iedereen zich druk over?

Ik had het over enorme massa-extincties in het verleden die de evolutie vleugels gaven, omdat ze weer naar hartelust met nieuwe vormen kon experimenteren. Altijd weer iets nieuws. De variëteit aan mogelijke levensvormen is oneindig. En voor zover bekend is er niet eentje twee keer ontstaan. Wie weet is er een nieuwe massa-extinctie aan de gang. Niet door een meteoriet, niet door vulkanen, niet door een extreme ijstijd, maar door ons. Wij zijn het die de aarde geselen. Door toeval en evolutie zijn we de beste die er zijn, de numero uno van de planeet en we moorden alles uit. Hoe destructief we precies zijn, is onbekend. Maar alle grote dieren hebben we wel te pakken gehad. In Amerika is 75 procent van de grote dieren

verdwenen sinds de mens er jaagt, in Australië 95 procent. Daar hebben ze kangoeroes en konijnen. Vooruit, er lopen ook nog wat koalaberen rond, maar die krijgen ze nog wel. Er zijn schattingen dat het uitsterven van diersoorten sinds de komst van de mens tienduizend maal sneller is gegaan. Schattingen hè, zo'n vaart zal het niet lopen. Toch?

En we maken ook nieuwe soorten: virussen die ons kunnen uitmoorden, genetisch gemodificeerde soja. Er komen dus ook weer dingen bij!

Technologie

Door technologie geven we niet alleen onszelf maar ook onze ergste vijanden de meest effectieve wapens als virussen en bacteriën in handen.

Natuurlijk staat daar tegenover dat we door diezelfde techniek ook sneller, betere oplossingen voor problemen hebben. In de middeleeuwen wist je niet wat er in het buitenland aan de hand was, laat staan dat je wist hoe een ziekte als de pest zich verspreidde. Als nu één iemand een oplossing heeft, weet meteen de hele wereld het.

Anderzijds krijgen virussen ook kansen die ze nooit eerder hebben gehad. Alles gaat sneller: ideeën, goederen, ziektes en oplossingen. De vraag is of wij die toegenomen snelheid wel aankunnen.

Is de techniek wel handelbaar voor ons? Anders geformuleerd: kunnen we niet te veel voor ons kunnen?

De mens heeft in zijn ontwikkeling als soort een aantal grote stappen genomen. Toen de mens de stenen hakbijl uitvond, het eerste echte gereedschap, waren we plotseling een stap verder in de evolutie. En pijlpunten. We hadden later ook pijl-

punten. We konden speren maken, punten aan stokken slijpen. Van afstand iets doden. Dat was een enorme vooruitgang. We waren relatief klein en zwak, maar wel slim. We konden leeuwen van een afstand doden of wegjagen voordat er een confrontatie plaatsvond. Dat van afstand doden, daar zijn we inmiddels wel heel erg goed in geworden. We kunnen elkaar met alle langeafstandswapens wel duizend keer uitroeien – dat is begonnen met pijlpunten.

Het gekke is dat we daarna een miljoen jaar niks meer hebben uitgevonden. De oermensen zijn een miljoen jaar blijven steken voordat we verdergingen met uitvinden. Er is een plek in Kenia, een dal dat bezaaid ligt met gereedschap. Miljoenen pijlpunten en stenen hakbijlen. Zo te zien ongebruikt, gemaakt van een steensoort die ze van tientallen kilometers ver weg moesten importeren. Die punten stammen uit de periode die van 1,2 miljoen jaar tot 200 duizend jaar geleden duurde, en ze zien er allemaal hetzelfde uit.

En opeens was er wel weer vooruitgang. Gingen we speren maken, vuur ontdekken. Dat soort dingetjes! Tot auto's aan toe.

De vraag werpt zich op of wij te ver zijn gegaan. Als je met een enorm net, gespannen tussen twee immense trawlers, de diepste zeeën tot op de laatste sprut kunt leegvissen, zijn we dan wel goed bezig?

Bij onderzoek in de diepzee worden bij elke duik totaal nieuwe, onverwachte levensvormen aangetroffen. Op diepte van vijf kilometer zijn tot nu toe, in een paar schaarse pogingen omdat het zo duur en technisch moeilijk is, 3700 nieuwe dieren, ondergebracht in tweehonderd nieuwe soorten, aangetroffen.

Er zat in de zeeën rond Australië niet veel vis, het is gezegd niet de rijkste zee ter wereld. Totdat er met sonar op een diepte van 800 meter grote scholen vis werden aangetroffen. De Orange Roughy werden ze genoemd. Ik weet niet of er een

Nederlandse naam voor is. Ze haalden in de jaren zeventig veertigduizend ton van deze lekkere vis per jaar omhoog. Tot er op een gegeven moment steeds minder van werd gevangen. Er werd onderzoek naar gedaan en het bleek om een vis te gaan die 150 jaar oud was. Honderdvijftig jaar. Sommige van deze vissen paarden maar één keer in hun leven. Het duurt een eeuw voordat deze visstand weer op peil is!

We kunnen zoveel.

We gaan naar Mars, wat op zich weer beter is dan het leegvissen van de oceanen, dat dan weer wel. De vraag is of er leven is op Mars. Ik weet het antwoord: Ja. Bijna zeker... En wij hebben het er naartoe gebracht. Onze Marslander kan leven hebben overgebracht. Ze steriliseren de boel wel, maar pas sinds heel kort zijn ze er achter gekomen dat er in de oceanen op een diepte van meerdere kilometers, onder enorme druk, beestjes leven die zwavel omzetten in iets wat ze kunnen gebruiken. Kleine chemische fabriekjes die niks met ademen, zuurstof en licht te maken hebben. In de mond van een onderwatervulkaan. Er zijn organismen gevonden, de Bdelloid rotifers (da's Engels), microscopisch kleine diertjes die bijna elke situatie kunnen overleven. Je kunt ze invriezen tot 1 graad boven het absolute nulpunt en na het ontdooien leven ze gewoon verder. En van deze wonderlijke diertjes hebben ze er zo'n 400 soorten ontdekt. Wie weet hebben we ze op de Marslander meegenomen. We hebben geen idee wat we op Mars hebben neergezet.

De evolutie is bezig ons uit te schakelen. Het kan haast niet anders. We zijn met veel, hebben een enorme invloed en we tasten de diversiteit van het leven aan. Dat pikt de evolutie nooit.

OPLOSSINGEN

Iedereen die mij kent weet dat ik een man van oplossingen ben. Ik ben er niet trots op, het is iets wat buiten mij om gaat. Als iemand me in een café over een probleem vertelt, of iets waar hij mee bezig is, zie ik in mijn hoofd direct vijf oplossingen, beslis welke volgens mij de beste is en dan moet ik het hem meteen vertellen. Meestal is dit ruimschoots voor het moment waarop hij mij zijn oplossing vertelt.

Dat maakt mij tot een minder prettig mens, maar ook daar weet ik meteen de oplossing voor. HOU TOCH EENS JE MUIL. Precies. En dat doe ik ook. Meestal. Vaak. In ieder geval vaak genoeg om door mijn omgeving geaccepteerd te worden. Met scheten laten ben ik ook geminderd. Dat was vroeger echt heel erg. En niet een of twee, nee, hele reeksen. Lange onafgebroken reeksen. Ik liet kettingwinden. Stille en dodelijke kettingwinden. Zo erg dat ik door mijn moeder een keer bij een circusvoorstelling ben weggestuurd. Na een half uur hadden de andere bezoekers de bron van die enorme putlucht gevonden en dat gaslek was ik dan. Niet dat het erg was. Ik heb nooit van circussen gehouden. Het enige spannende waren de leeuwen – achteraf begreep ik dat die beesten zo lodderig en loom waren door de immense hoeveelheden vlees die ze een uur voor de voorstelling kregen, dat ze alleen maar wilden slapen. Het idee

de eikel met die zweep eens het hoofd af te bijten, kwam niet in hun hoofd op. De enige reden dat de ogen bewogen was dat ze in de remslaap zaten.

Ik kon ook nooit lachen om de clowns. Ze gingen nooit echt op hun plaat, ze speelden dat ze vielen. De enige spanning in een circus bestaat eruit dat het mis kan gaan. Een goed circus zou iemand in dienst moeten nemen die zorgt dat er zo af en toe een klein ongelukje gebeurt. Een touw dat afbreekt, een leeuw met honger, een clown met een waterpistool waar chloor uitkomt, zoiets.

Kleine dingen die het spannend houden. Dat vergeten ze vaak. Als je teveel oefent, mislukt het nooit en dan is er dus geen zak aan.

Het enige leuke van heel veel oefenen is dat het niveau waarop het misgaat een stuk hoger is. Je kunt op je bek gaan terwijl je op je handen probeert te gaan staan, maar op je plaat gaan terwijl je op één hand balanceert die op een stoelleuning steunt, terwijl je met de andere hand een toren van met volle champagneglazen gevulde dienbladen in evenwicht probeert te houden, kijk, dan hebben we het over hogeschool-op-je-bek-gaan!

Als je zeker weet dat iemand een wereldrecord haalt, is het niet leuk. Sergei Boebka, de poolstokheld, wist dat hij 6 meter en 5 centimeter hoog kon springen. Makkelijk. Het wereldrecord was 5 meter 82. Jarenlang heeft hij er elk kampioenschap een centimeter bij gesprongen. Het ene wereldrecord na het andere – het werd pas weer spannend toen hij te oud begon te worden. Waarschijnlijk heeft Boebka zijn echte ultiem haalbare hoogte nooit in een wedstrijd gehaald, omdat ie wanneer hij in supervorm was, toch niet meer dan een wereldrecord van 1 centimeter sprong omdat ie dan de volgende keer daar weer overheen kon. Die ene dag waarop hij zijn persoonlijke top had kun-

nen halen liet hij voorbijgaan omdat hij zijn wereldrecordje voor die dag al had gesprongen. Uitgekiend, dat wel, maar voor mij was het echt een held geweest als hij meteen die 6 meter 10 had gesprongen en daar vijf jaar tegen was gaan vechten.

Oplossingen – ik ga dus voor oplossingen.

Begin een gesprek met de woorden ‘ik heb altijd zo’n last van’ en ik begin te denken, te malen. Ik zie klittenbandjes, plakband, beetje buigen, flupje erover en klaar. Ik ben eigenlijk geboren voor het A-Team. Met niets iets maken. Ik ben verslaafd aan problemen. ‘Houston, we have a problem.’ Nu niet meer, want we hebben Hans, de Oplossingenman. Er zit een gat in de capsule. Oké, kots het dicht, duw er schijt in, een hoofd, past er een hoofd in?! Iets met buigen, kauwgom, een groter steentje zoeken! Is het wel echt een probleem, is er niet ergens een gat dat we in dat gat kunnen stoppen? Mijn God, het maalt maar door.

Daar gaan we dan.

De evolutie heeft er voor gezorgd dat de mens uniek is in het opzicht dat we een zelfbewustzijn hebben. De mens beseft dat er een IK is. Dat is tevens onze drijfveer om te overleven.

We houden rekening met anderen omdat we niet zonder ze kunnen, maar aan het eind van de rit houden we alleen rekening met anderen omdat dat onze IK goed uitkomt.

Even kort door de bocht, wat altijd lekker is, want dan kun je gas geven.

Door onze unieke eigenschappen hebben wij iets wat geen enkele levensvorm voor ons had: ideeën.

Ideeën zijn een nieuw soort DNA. Ze planten zich voort. Ze veranderen. Ze sterven uit. Ideeën zijn misschien wel de volgende stap in de evolutie.

Je zou kunnen zeggen dat wij mensen uit twee dingen bestaan: uit DNA en uit ideeën. Chemie en zelfbewustzijn.

Ideeën kunnen niet bestaan zonder mensen. En zonder ideeën zijn we niks. Geloof, techniek, organisatie, normen en waarden – bijna al onze beslissingen zijn gebaseerd op ideeën. Dieren baseren zich puur op overleven. Dat doen wij alleen in absolute crisissituaties. Bijna al ons handelen is gebaseerd op ideeën.

De ideeën geven ons een doel. En het doel zijn de ideeën. Anders waren we hulpeloos. Dieren leven maar een eind weg, ze doen wat de wil tot overleven hen ingeeft. Eten, slapen en voortplanten. Wij willen meer. Dat maakt ons uniek. Wij willen de Europacup winnen, een gedicht schrijven. Dat ‘iets willen’ is belangrijk. Wat wilt u nog? Het gros van de mensen wil te weinig. Ze willen rust, pilsje, tv, goed of slecht maakt niet uit, goed is goed en als het slecht is hebben ze iets om over te praten.

Vroeger was de tv veel beter. Ik hoor dat zo vaak. Het moet vroeger wel heel bijzonder zijn geweest. Er was meer respect, zorg voor ouderen, de prijzen waren lager, minder misdaad, minder inflatie, mensen gebruikte minder medicijnen, minder luchtverontreiniging, geen file's, altijd zitplaats in de trein, voedsel smaakte beter, de muziek was spannender, alles is nu hetzelfde, er was meer natuur, Mick Jagger was jonger, er waren nauwelijks junkies, je hoefde je fiets niet op slot te zetten, van roken kreeg je nog geen kanker, de paar buitenlanders waren aardig en je had er geen last van, de zomers waren langer, er was regelmatig een Elfstedentocht, je verheugde je nog op aardbeien, dingen gingen langer mee en werden gerepareerd, je had meer persoonlijk contact, je groette elkaar op straat, er was niet zo veel cabaret, geen verloedering, Ajax werd altijd kampioen, vroeger moet een geweldige tijd geweest zijn.

Het enige dat ik daar tegenover kan stellen, is dat over vijftig jaar nu vroeger is. En toen is dan nu, dus is het nu veel beter.

Hoe hebben we het zover kunnen laten komen.

Wat wilt u nog? Je moet iets willen. Als we niks meer willen, sterven we zeker uit.

Dat is een zwak punt van de mensheid. Iets willen. We hebben het altijd opgelost door te gaan reizen – naar de kroeg of naar andere landen. We gingen er op uit en dan maar hopen dat er wat gebeurt. Hopen op iets in de kroeg, of in Spanje. Naar Benidorm en hopen dat je met een verhaal terugkomt. Je ziet het ook aan de sciencefictionfilms. Neem nou de langst lopende serie, *Star Trek*. Het concept is simpel: we gaan op reis en we zien wel.

De leukste kinderboeken? Altijd iets met ‘op avontuur’. *Kameleon op avontuur*. Weggaan en hopen dat er wat gebeurt. En ik doe het zelf ook hoor. Naar Amerika. Beetje rondreizen in een camper. Ik kwam bij een rivier en zat tegen verveling aan. Dat is op zich niet erg; af een toe vervelen is goed, dan gaat de tijd lekker langzaam. Als je veel en leuke dingen doet, gaat de tijd snel. Ik kwam dus bij die rivier en daar kon je goud zoeken. Met zo'n schaal, gewoon leuk om te doen. In het zonnetje, lekker aan het water. Na een uur of twee had ik een heel klein stukje gevonden en deed het in een flesje. Het was intussen bloedheet en besloot te gaan zwemmen - natuurlijk verloor ik het flesje. Mijn enige echte eigen gevonden goud van zeker een halve dollar, weg. Ik stap uit het water en zie een man goud zoeken. Zo te zien wist wat hij wat ie deed. Ik kon het niet laten en vroeg of hij al wat gevonden had. Zo'n cliché-vraag als ‘bijten ze een beetje’. Hij was de hele dag bezig en had net zoveel gevonden als ik verloren had. Dus ik gaf hem de tip

niet met het flesje in je sportbroek te gaan zwemmen. Ik vroeg of het nou eigenlijk een goede vondst was. Ja hoor, hij was tevreden: 'It gets you through the day'. Een man, tegen de vijftig en dan zo'n zin. De treurnis. Ik hoop dat ik die zin nooit zal uitspreken. In welke taal dan ook.

Waarom hebben deze mensen geen ideeën? Waar zijn de mensen die de lekkerste parfum willen maken, de beste chocolade. De snelste tijd. Het beste cabaretprogramma. We moeten iets willen. Dat zijn we verplicht.

Als de evolutie zich van ons wil ontdoen, heeft ze dus twee mogelijkheden: ze kan ons de ideeën afnemen of ons op DNA-gebied de pas afsnijden.

Ik denk dat de ideeën ons moeten gaan redden. Wij kunnen namelijk beseffen dat we uitgeroeid gaan worden en daarom kunnen wij er wat aan doen. Terugvechten. Dat is toch een mooi idee. En tegelijk een doel. We willen weer iets!

Laat die hele evolutie maar eens laten zien wat ze waard is. Dat moet toch ook het ultieme doel van een god zijn. Dat hij iets creëert dat uiteindelijk boven hem uitstijgt. En dat is dan de nieuwe god. De nieuwe Grote Kracht. Een kracht die weer de volgende stap kan maken.

Oké, wordt wat vaag nu. En terug in je mand.

Ik zal even een voorbeeld geven van waar het fout kan gaan.

Wij zijn op dit moment in de westerse wereld bezig met economie, met groei en vooral met het tot in het uiterste perfectioneren van het kapitalisme. Marx had gelijk en Stalin is mijn redder, een pijnlijke dood aan alle schoften! Dat ze duizend maal duizend maal mogen branden in een braamstruik en dat de bliksem der gerechtigheid ze moge treffen in hun dierbaarste gevoel en dat hun naasten wegwijnen tot hoopjes ongeluk van het droefste soort, rottend in hun eigen verdriet, stinkend

in hun braaksel, de duivel loopt nog om ze heen en dat de gerechtigheid der barmhartigen tot in de eeuwigheid hen zal toornen. Zoiets. Nee hoor.

We zijn gewoon een beetje de weg kwijt. Niet heel erg, maar we zitten wel reeds op de verkeerde voorsorteerstrook. Winst. Het grote winstdenken heeft het gewonnen. Maar we moeten eigenlijk volgens het geluksmodel opereren.

Neem de DVD, die heeft een regiocode. Als je in Amerika op vakantie gaat, lekker naar New York, heb je eindelijk de tijd rustig te shoppen en natuurlijk vind je dan die DVD die je al heel lang zocht. Je propt je aanwinst thuis in de speler en dan doet hij het niet omdat de regiocode anders is. En die regiocode is er alleen om de fabrikanten meer te laten verdienen. God mag weten hoe het werkt, het heeft te maken met afzetgebieden, marktstrategie en het feit dat de helft van de managers een cyste in het hoofd heeft zitten die roept 'winst, winst, winst'. En ik ben de lul: ik betaal netjes dat DVD-tje, maar moet toch wachten tot het de hoge heren van het grote uitgeversgebeuren behaagt die DVD in mijn regio uit te brengen. Dood moeten ze. Snel en efficiënt.

Op de computer zit dan weer een DVD+ en een DVD- systeem. Dat zijn twee totaal verschillende systemen. Maar als je ze eenmaal gebrand hebt, blijkt dat ze alle twee in je DVD-speler gaan. Als ze klaar zijn, is er dus geen verschil. Waarom vallen ze ons er dan mee lastig? De cyste was weer even aan het woord. En u kent genoeg andere voorbeelden van systemen die niet op elkaar passen; Engels schroefdraadje, stekkertjes die anders zijn, gsm-opladers met verschillende plugjes. Bla, bla, cyste.

Als iedereen er op uit was de welvaart, lees het geluk, te vergroten, bedacht iemand een systeem en dat werd dan de wereldstandaard. De rest van de fabrikanten heeft dan de tijd om

prachtige andere nieuwe dingen te bedenken in plaats van hetzelfde telkens net even anders over te doen.

Op tv is dat ook zo mooi zichtbaar. Dan is er een persconferentie van dat meisje toen, Lusanne. Dan staan ze twee minuten op een grasveld en iedereen wil een plaatje. Ik zag het 's avonds terug op zeven zenders vanuit zeven standpunten, de lenzen precies dertig centimeter naast elkaar. Zeven keer dezelfde beelden, zeven keer een cameraman, een geluidsman, een productiedingetje, een auto, een paar uur werk. Laat het door twee ploegen doen zodat de rest iets moois kan maken.

De verspilling is misdadig. We doen zo veel dingen dubbel, driedubbel, achtdubbel, alleen uit concurrentieoverwegingen. Er liggen in Amsterdam drie verschillende glasvezelkabels onder de grond. Leg er gewoon eentje neer, alstublieft. Qua capaciteit is dat meer dan voldoende. Concurrer op papier en gebruik allemaal dezelfde kabel. Verspil niet. Werk samen en ga voor geluk. De cyste spreekt weer. We kunnen het gewoon niet. Omdat het idee van winst een te goed idee is. En andere ideeën hebben het nog niet gehaald. Aan de andere kant, met z'n allen aan één ding werken, dat zit ook niet in onze genen.

Er zijn vijftien verschillende videosystemen, maar toch is VHS de wereldstandaard geworden. Waarom niet één systeem dat het allerbeste is? Wel, kijk een naar Windows, dat is niet het beste systeem, maar wel het enige. De voorsprong van Bill Gates was en is zo groot dat hij een eigen vermogen van 65 miljard dollar heeft en in de krant komt omdat hij 21 miljard aan goede doelen heeft gegeven. O, o, o wat een nobele man.

Het is gewoon teveel. Iedereen met Windows heeft te veel betaald. Iedereen. We zijn major big genaaid. Als we nu allemaal, solidair, zouden besluiten dat het mooi is geweest. Eén man die 65 miljard verdient, laten we daar eens de grens trekken, dan zijn ze machteloos. Als we morgen allemaal 1 euro

voor Windows betalen en geen cent meer. Maar dat gaat niet gebeuren, hè. Nee. We krijgen het niet voor elkaar. Tweemiljoen blanken konden in Zuid-Afrika tienmiljoen zwarte mensen eronder houden. Omdat die zwarten geen vuist konden maken, ze konden niet echt samenwerken. We kunnen het gewoon niet. Begin tweede wereldoorlog. Als we als één man tegen die paar miljoen Duitsers waren geweest, was er helemaal geen oorlog geweest. We kunnen het niet. De evolutie is slim. Als we wel konden samenwerken, waren we echt onoverwinnelijk. Maar het gaat niet gebeuren. Daar zorgt de evolutie wel voor.

Als de evolutie als idee, als mechanisme alles stuurt, zullen we uitsterven. Uiteindelijk zullen we er net als de dino's aan gaan. Puur omdat we te succesvol zijn. Geen enkele levensvorm mag allesoverheersend worden. Dan stopt de evolutie. De diversiteit gaat verloren. De opkomst van nieuwe soorten geschiedt te traag omdat de diversiteit te klein is. Dat was bij de dino's ook al het geval. De evolutie heeft een ingebakken mechanisme dat zulke ontwikkelingen afkapt omdat anders alles ophoudt. Er komen altijd nieuwe dreigingen, en er moeten altijd nieuwe oplossingen gevonden worden. En daarvoor is diversiteit nodig. We gaan eraan, behalve als...

Behalve als wij ons aan de evolutie weten te onttrekken.

Als dat zo is, is er dus redding. Omdat dan de wetten van de evolutie niet meer op ons van toepassing zijn. Wij zullen dus domineren, zonder uit te sterven. Dit kan omdat wij ook de capaciteit hebben om te beseffen dat we domineren en daarom kunnen we maatregelen nemen om te voorkomen dat we uitsterven.

Natuurlijk zijn er meteen mensen die zeggen dat we niet ten koste van alles moeten willen overleven. 'Misschien roepen we

wel grote, oncontroleerbare ontwikkelingen in de verre toekomst in het leven, juist door ze nu te blokkeren, door tegen de natuur van de evolutie in te overleven. Laten we uitsterven. Voel je niks van. En dan gaat de aarde ten minste door. Wij zijn er ook gekomen omdat andere soorten uitstierven. Anders was er geen plek voor ons geweest.’

Ja. Dat kun je zeggen. En ik kan daar niet naar luisteren. En dat doe ik nu even, want ik ga niet mijn hele zoektocht afbreken omdat er iets in de verre toekomst zou kunnen zijn wat we nu misschien tegenhouden. Ik houd het er op dat wij de toekomst zijn. Oké? En ga nu maar weer verder met blowen en draai die plaat van Bob Marley eindelijk eens een keer om.

Is de evolutie een systeem dat boven ons staat, oncontroleerbaar als de luimen van een vrouw of kunnen we haar sturen?

Ik zeg, we kunnen haar sturen. Tuurlijk. Daar zijn we mensen voor. Daarvoor willen we alles onderzoeken, weten, veranderen. Als een mens in staat is op de maan te lopen, Windows XP aan de gang te houden, alle oerbossen om te kappen, de oceanen leeg te vissen, elkaar voor de eer van de familie af te maken, de hele dag werk te doen waar we eigenlijk geen zin in hebben, zeven verschillende godsdiensten te volgen die allemaal gelijk hebben, en elk weekend aan de pillen te gaan om even helemaal tot jezelf te komen, nou, dan kunnen we de evolutie ook wel aan. Het is onze laatste tegenstander. Juist ja: tegenstander. Want we moeten overleven. We moeten, daar zijn we mensen voor.

Als wij het idee hebben alles te kunnen, dan is dat idee ontstaan door de evolutie en dan zit het niet voor niks in ons hoofd. En ik doel niet op selectie volgens Hitler en de eugenetica. Geen selectie door de in onze ogen mindere mensen – die er niet zijn – eruit te halen. Nee, we moeten als mensheid zelf

beter worden. Net als bij een voetbalelftal. Zet er betere spelers in en ook de mindere worden beter, meegetrokken door de beste. Nooit elimineren, maar juist zorgen dat de beste overwinnen. Ook de zwakste speler kan een keer je redding zijn. Dat lijkt mij tenminste de enige verklaring waarom Davids – de Pitbull, De Hakker, De Schreeuwer, De Als Een Dolle Achter Alles Aanrennerd – in het Nederlands elftal speelt.

Wat betreft domheid.

Domheid is niet alleen iets van IQ. Ook mensen met een minder hoog IQ kunnen bijzondere dingen doen en in ieder geval onontbeerlijk voor de soort zijn. Ik denk dat we een groot probleem hebben geschapen met ons onderwijs. Het verplichte onderwijs. Het idee dat iedereen moet leren. Dat zou beter zijn, maar is dat wel zo?

Of je iets kunt begrijpen, ligt mede aan de interesse. Mensen kunnen verschrikkelijk veel begrijpen en onthouden, maar vaak interesseert het ze geen ene hol. Dat is het probleem met onderwijs. Net in een leeftijd dat je de wereld en jezelf ontdekt, moet je naar school om dingen te leren, terwijl je eigenlijk pas iets wilt leren als je het echt nodig hebt. Als je een bepaalde baan niet kunt krijgen of zo. Dan wil je leren. Dan ben je gemotiveerd. Maar dan kun je niet meer naar school – als je op je zesentwintigste tussen die pubers gaat zitten om je havo af te maken, breekt de hel los, dat kan niet.

Wellicht moet ons hele onderwijssysteem op basis van vrijwilligheid worden ingericht. Iemand dwingen iets te leren, gaat volledig tegen de natuur van de mens in. De mens is nieuwsgierig en daarom kan hij veel, maar verplicht iets leren is verschrikkelijk.

Onderwijs is verplicht. Iedereen *moet* zich ontplooien. En dus krijgt iedereen dezelfde leerstof, dezelfde vakken, feitjes,

zelfde schooltijden. Dit leidt tot middelmatigheid. Stop al die hoofden maar vol met dezelfde kennis. Geen enkele keuze. Tot je zestiende zit je gevangen in een systeem dat je latere vrijheid belooft. Maar o wee als je niet geschikt bent voor dat systeem. Dan etteren ze net zo lang door met leerplicht en kinderbescherming en bijzonder onderwijs tot ze je jeugd hebben afgenomen.

Dan is het toch niet vreemd dat er af en toe een leraar de lul is? Waar moet die woede anders heen? Hij staat voor dat systeem, hij staat voor de plicht om op school te komen. Wij dwingen mensen om van hun zevende tot hun zeventiende de helft van de dag in een lokaal te gaan zitten. Dwang dwang dwang. Omdat het zo goed voor je is!

Als je de beste schaker ter wereld kunt worden door vanaf je zesde tien uur per dag te schaken, dan kan dat niet. Niet in Nederland tenminste. In dit land heb je naar school te gaan en de middelmatigheid over je heen te laten komen. Domme mensen hoeven van mij bij voorbeeld niet naar school. Ga lekker tapijten knopen zoals in India. Wat is er mis met tapijten knopen? Niks. Mooie tapijten. Moet je op een bepaalde manier ook slim voor zijn. Waarom zijn er hier geen briljante tapijtenknopers maar kennen we allemaal wel het rijtje ‘aus bei mit nach seit von zu’?

Middelmatigheid.

Je leert te veel dingen die je niet nodig hebt. Driekwart van de kennis van de middelbare school heb je nooit never meer nodig. Maar dat weet je nog niet, omdat je dan nog niet weet wat je gaat doen. Tegen je zin moet je ontzettend veel dingen leren waarvan je onmogelijk kunt weten of je er ooit nog iets mee gaat doen. En tegen de tijd dat je wel weet wat je wilt, mag je niet meer naar school en moet je een gruwelijk dure cursus volgen.

Heeft u langzaam ook het vermoeden dat er iets niet klopt aan de manier waarop wij onze kennis vergaren?

Is er ooit aan een jochie van twaalf gevraagd wat hij zelf zou willen leren? Nee. Wij weten het weer beter: beuk die kennis er maar in. Eigenlijk is ons onderwijssysteem een overblijfsel van het koloniale tijdperk. Kinderen zijn slaven. Ze moeten naar school, ze moeten kennis tot zich nemen. Eigenlijk nog erger dan fysieke arbeid. Kinderarbeid is erg, dat vinden we allemaal, maar een kinderhoofd tegen de zin volstoppen met kennis waarvan ze driekwart nooit meer zullen gebruiken, dat is oké. Dat is beschaafd.

Wie is ooit op het onzalige idee gekomen dat alle kinderen willen leren?

Als je een vrouw in het openbaar per ongeluk licht toucheert in de tepelregio, dan krijg je de gehele ‘tegen haar wil maffia’ over je heen – vraag maar aan Ruudje – maar kinderen elf jaar lang tegen hun zin misbruiken om ons onderwijssysteem draaiende te houden, no problemo.

Wij hebben van onze kinderen van zeven tot zeventien geestelijke slaven gemaakt. En we zijn er trots op hoor. Dát is de echte crisis in het onderwijs, niet het tekort aan leraren, er zijn te veel leerlingen.

Als iedereen twee keer per jaar een openhartoperatie zou krijgen, zouden we ook een chirurgentekort hebben. Het ligt er maar aan wat je wilt en wat je als normaal beschouwt.

De enige reden waarom er te weinig leraren zijn, is dat het leraarschap een absolute kutbaan is. Dan kun je er wel spannende spotjes tegenaan gooien ‘dat het zo leuk is met leerlingen’ en ‘dat je zoveel leert voor de klas’, maar het blijft gewoon een kutbaan. Alleen omdat die kids er gewoon helemaal geen zin in hebben. Maar wij beuken door hoor, wij weten wel beter.

Als slaaf mocht je na een dag katoenplukken in ieder geval

nog lekker de bleus zingen, maar wat doen wij: we geven de kids huiswerk, omdat we ze vooral bezig moeten houden. Anders gaan ze nadenken, dan gaan ze dingen doen die ze wél interessant vinden. Gek hè, dat ze het hele weekend pillen slikken en uit hun dak gaan.

Waarom is wat we ze op school leren nog niet genoeg? Hoeveel kennis moet er in zo'n koppie. Als de leraar de stof niet in een uur kan uitleggen, dan ligt dat aan die leerkracht of aan de hoeveelheid kennis die er in moet, maar ga geen huiswerk geven. Dat is een zwakgebod.

En als het zo goed is voor die kinderen en voor de maatschappij, betaal ze dan! Dat motiveert. Geef kinderen net als gevangenen een paar euro per uur om op school te zijn. En premies als ze een voldoende halen.

We willen ze toch voorbereiden op de maatschappij. Nou, me dunkt dat de maatschappij zo werkt. Als je honderd euro mag uitreiken voor elke zeven die je leerlingen halen, moet je eens kijken hoe leuk het vak leraar opeens wordt. Ze hangen aan je lippen. 'Ah, meester, leg het nog een keer uit. Ah, meester, mogen we na afloop nog wat vragen stellen? Ah, meester, mogen we een extra proefwerk?' Dit is dus echt een briljant idee. Dat weet u. Dat voelt u. Wie wil er nou geen geld om op school te zitten? Maar we durven het niet. We zitten vast. We blijven kolonialisten, maar laten we het eens proberen, op één school. Een leraar minder, grote klassen, en het geld wordt verdeeld onder de leerlingen.

En de verdere mogelijkheden die dit systeem biedt zijn schier oneindig. Je kunt iemand die de les verstoort een boete opleggen die dan weer automatisch onder de andere leerlingen verdeeld wordt. Het wordt steeds beter, ik voel dat het een wereldidee is. Maar ja, we leven in Nederland. Er luistert weer eens niemand naar mij.

Lengte

De grootste oorzaak voor onze aanzwellende lengte is het voedsel. We eten veel en te gevarieerd. Dat gelul over de schijf van vijf, eet gevarieerd, nonsens! Daar zijn mensen helemaal niet op gebouwd. Dat is pure luxe. Toen we nog door de wouden en savanne liepen, hadden we niks te kiezen. Wat wortelen en een konijn. Klaar. Einde verhaal. Een mereljong kan ook niet zeggen dat ie geen worm maar sachimi wil. Als je als leeuwenjong heel erg van zalm houdt: jammerdebammer! Ik heb al verteld dat we verder zijn gekomen door vlees te eten, omdat vlees meer eiwitten bevat. Die hebben we nodig, onze hersenen gebruiken veel energie. Zo'n twintig procent meer dan welk ander orgaan ook – die energie halen we uit vlees.

En natuurlijk zijn er mensen die zeggen, 'maar vegetarisch kan toch ook'. Ja. Het kan. In Nederland. Met onze noten, vruchten, groenten, granen, soja, tofu, vitaminepillen en het hele jaar door vers fruit, dan kan het wel. Vegetariër zijn is prachtig, maar wel een luxe! Probeer het maar eens in Afrika of Azië. Het menselijk lichaam is zover gekomen door eenzijdig voedsel en vlees. En als je aan dat dieet gaat sleutelen, klooi je met je afkomst. Een individuele vega redt het nog wel, maar als hele volkeren zich van vlees onthouden, degenereren we weer naar een lager niveau. Of we moeten uitgekiend en precies gaan eten en dat is luxe! Dat geld voor een procent van de mensen. Kijk, ik vind ook dat we de dieren te slecht behandelen en dat vlees veel duurder zou moeten zijn en waarschijnlijk is twee keer per week een stuk vlees ook goed. Maar puur vegeteren is decadent en luxueus.

Daarom worden chinezen niet langer: ze eten eenzijdig, zoals het al honderdduizend jaar gaat! Dat draai je niet zomaar even om.

Eten met mate, niet te gevarieerd en vlees. Dat is het enige echte oergezonde voedsel.

En ik sta hierin niet alleen. Dit wordt wel het 'paleolithisch dieet' genoemd. Vlees of gevogelte, bladgroente, noten en fruit. Dat is hoe we gebouwd zijn. Dat is onze achtergrond. En vegetarisch nassen is gelijk aan diesel in een benzineauto gooien. Want ik ben gek op vergelijkingen met auto's. Schijnt erg verhelderend op mensen te werken.

Onderzoekers kennen het oerdieet uit beenderen uit de steentijd. Het bleek dat mensen, holbewoners, geen last hadden van hart- en vaatziekten, botontkalking, overgewicht, allergieën of een te hoge bloeddruk. En ze werden vijftiendertig.

Voortplanting

Ik denk dat het belangrijk is dat we onze primaire drang niet ontkennen: het doorgeven van genen. De soort in stand houden door ons DNA door te geven aan de volgende generatie, daarvoor zijn we op aarde. En om te zuipen en geld uit te geven aan hebbedingetjes en geile gadgets en te vissen en tv te kijken en op vakantie te gaan en vrouwen te versieren en heerlijk te eten en zo hard mogelijk op twee latten een berg af te skiën en dan na afloop weer veel zuipen en af en toe ergens bang van zijn om vervolgens weer te gaan zuipen en dat af en toe iets lukt en dat er een straat naar ons vernoemd wordt, maar toch ten principale om onze genen door te geven.

Wie zijn genen niet doorgeeft, heeft gefaald.

En waarschijnlijk ook een spannender leven gehad want je hoeft geen kinderen op te voeden (je weet niet wat je mist, zo'n kleine, geweldig. Hé Jozef, je weet niet wat je mist als je zo maar een hele maand met een leuke vrouw op reis kunt gaan

zonder te weten waar je volgende bed zal staan, omdat je geen kinderen hebt).

Als we onze genen niet doorgeven, stopt de mensheid. We willen die dingen doorgeven. Dat zit in ons DNA. Fuck wat is dat DNA toch slim en wat lopen we daar toch weer slaafs achteraan. En wat is het lekker.

Zeker u die dit leest, u behoort tot de bovenste vijf procent van de mensheid. Doorgeven die handel! Intellectuelen neuken te weinig.

Waar zijn de meeste kinderen? Juist. De zogenaamde lagere klasse. De mensen die genoeg nemen met simpel werk, thuiskomen, voor de tv hangen en dan gaan neuken. Als ik niet twee maanden per jaar op een spannende vakantie ging, zou ik ook veel meer neuken.

Als je zelf om wat voor reden niet tot voortplanting komt, door te zwak zaad, drukte, te veel drang naar vrijheid, doordat je eeuwig jongetje blijft omdat je de luiërbarrière niet hebt kunnen nemen, of homoseksueel bent en daar uitbundig voor uitkomt, of je carrière boven kinderen prefereert – kortom precies al die dingen die ons zo bijzonder maakt – zijn er natuurlijk alternatieven. Doet me trouwens denken aan mijn oude leraar Duits. Van hem mocht je nooit alternatieven zeggen omdat een alternatief per definitie de andere mogelijkheid was. Als er meerdere waren, heette dat meerdere mogelijkheden en was er van een alternatief geen sprake. Volgens hem was alternatief per definitie enkelvoud.

En ik heb niet eens zin om dat op te zoeken. Fuck de taalpuristen. Dood aan al die mannetjes en vrouwtjes die mij erop wijzen dat het als moet zijn als ik dan zeg of dan moet zijn als ik dan als zeg. Als we de taal niet lekker verkrachten, zouden we nog steeds bosch zeggen en titels van boeken als die van

Jan Swammerdam hebben: *Ephemeris vita of afbeeldingh van smenschen leven, vertoont in de wonderbaareljcke en nooyt gehoorte historie van het vliegent ende een-dagh-levent haft of oever-aas.*

En dan zegt u, 'ja, goed dat de toenmalige taalpuristen, de Ivo de Wijzen en de Kuitenbrouwers de mond zijn gesnoert'. Met een t, ja! Dikke lul. Ik schrijf zoals ik schrijf, en als over vijftig jaar iedereen zo schrijft ben ik opeens een trendsetter, een ziener. Zoek het uit en dan doe ik dat ook.

Waar waren we. O ja, andere voortplantingsmethoden als we er zelf geen zin in hebben.

Laten we beginnen met KI. Kunstmatige inseminatie.

Makkelijker en veel leuker dan u denkt. Ik bedoel dan dus niet de koude methode dat je je in een wit betegeld KI-station boven een beduimelde playboy met Viola Holt in een badpakje tegen beter weten in het zweet in de bilnaad staat te onaneren. Nee, mijn idee gaat uit naar de Boris Becker methode.

Voor wie deze methodiek nog niet kent: Borisje Becker is een keer afgezogen en de vrouw in kwestie heeft het zaad onder haar tong meegenomen. Een bevriende arts stond klaar en heeft het felbegeerde BB-zaad bij de vrouw ingebracht. En voila, ze kreeg een kind. Dat kind bleek echter totaal geen aanleg voor tennis te hebben en dus moest ze naar Boris voor financiële genoegdoening. De DNA-test bewees dat het kind inderdaad van Boris was, dus moest hij mooi van dokkestein.

Sindsdien knijp ik bij mijn vriendin altijd de neus dicht tot alles echt weg is.

Wat ik bedoel is dat het dus ook leuk kan!

Rest de meest briljante methode die er is. Het nieuwste van het nieuwste.

Vernieuwd. Nu nog beter. State of the art: klonen.

Ja, klonen! Bijna iedereen is huiverig als hij dat woord hoort. Bij sommigen gaat het nog verder dan een beetje huivering. De fanatieke tegenstanders zeggen dat je voor god speelt. So What!

We redden dagelijks miljoenen levens door antibiotica te gebruiken – is dat dan niet voor god spelen? We redden mensen met hartchirurgie, kunstmatige nieren, mond-op-mondbeademing (bestaat pas zestig jaar), pasteuriseren, steriliseren, schoon water – is dat niet voor god spelen? We schieten mensen dood in de naam van Allah – is dat niet voor god spelen?

Waarom mogen we alles doen, maar gaan we bij het kweken van DNA opeens over een grens?

Oké, daar gaan we dan. Even een punt scoren.

Voor de gelovigen die dit lezen: respect dat jullie zover zijn gekomen.

U, gelovigen, snapt soms helemaal niks van onze wereld. Dat God zo veel ziekte, geweld, onrecht, kindersterfte toelaat, prachtige lieve mooie mensen die voor niks doodgaan, zo veel onschuldige vrouwen die verkracht worden en daar een leven lang onder lijden, mannen in de bloei van hun leven kapot geschoten in een zinloze oorlog, sportmensen die opeens een hersentumor krijgen – afijn, u heeft zelf uw eigen lijstje, uw hamster is overreden, de slager heeft u genaaid, etc. etc. – is dat wat een echte god wil?

Zo veel kanker, zo veel oneindig veel leed. Dankuwel, God.

Maar u heeft een oplossing. Ja, daar zorgt het geloof wel voor. En de oplossing is dat Gods wegen ondoorgrondelijk zijn. Het eeuwige eindantwoord. Dat zoeken we op, en het antwoord is... Gods wegen zijn ondoorgrondelijk.

Akkoord, jullie hebben gelijk. Gods wegen zijn ondoorgrondelijk.

Wij mensen kunnen klonen. Waarom?

Gods wegen zijn ondoorgrondelijk.

Wij mensen kunnen aborteren. Waarom?

Gods wegen zijn ondoorgrondelijk.

Er zijn mensen die niet in God geloven. Waarom?

Gods wegen zijn ondoorgrondelijk.

Zo, 1-0 voor mij. Wat zeg ik. Game, set and match.

Je kunt niet zeggen dat Gods wegen ondoorgrondelijk zijn en wanneer het jou uitkomt, plotseling bepalen wat goed en slecht is. Je kunt nooit weten wat ene god met ons voor heeft. Dus dat geldt ook voor klonen. Je kunt het niet weten.

Gods wegen zijn ondoorgrondelijk.

Gods wegen zijn ondoorgrondelijk.

Weet je wiens wegen ondoorgrondelijk zijn? Die van Bill Gates. Windows is ondoorgrondelijk. Ik geloof niet in samenzweringstheorieën, maar ik weet zeker dat Bill Gates door de Amerikaanse regering wordt geholpen. Een product waar je 65 miljard dollar mee verdient, Bill alleen al hè, en dat daar in het prachtige vrije westen met zijn kapitalistische maatschappij vol concurrentie geen enkele tegenstand heeft, dat is toch wel heel raar. En waarom? Als voormalig programmeur – en dat zeg ik omdat het zo is en je denkt, tjezus, programmeur, dan zal hij wel weten waar hij het over heeft, als voormalig programmeur, en echt niet de slechtste, ik ben ermee gestopt omdat cabaretekete en schrijven nog leuker is, als voormalig programmeur, en wat is voormalig, ik kan het nog steeds hoor, programmeren is net als zwemmen, de structuur vergeet je nooit – als voormalig programmeur weet ik dat je in elk systeem stiekem dingen kunt veranderen waarvan niemand weet dat je het ooit hebt gedaan.

Het bekendste voorbeeld is de programmeur van een bankprogramma die alle afrondingen van halve centen op zijn eigen

rekening liet storten. Door de miljoenen afrondingen per dag, werd deze man ongemerkt miljonair. Niemand mist een halve cent. Tot op de dag van vandaag gebeurt dat soort dingen. Het is heel makkelijk om in een programma als Windows een poort te maken. De achteringang. Je start Windows en als je dan via een bepaalde toetsencombinatie inlogt, kom je door alle veiligheidsmuren, firewalls en andere protectie heen.

Voor de Amerikaanse regering is dit van ontzaglijke waarde. Bijna alle computers draaien op Windows. Dus ook die van terroristen, criminelen, die van u en die van mij. En ook al hebben ze geen toestemming, het is toch heerlijk als ze elke keer als jij op internet gaat even mee kunnen kijken, wachtwoorden ophalen, de hele shit. Wachtwoorden? Ja, het is heel gek, maar die worden ergens op je computer opgeslagen. En laat Windows nou precies weten waar. De achterdeurtjes, en het zijn er heel veel voor het geval ze ontdekt worden, zijn in handen van de regering. En die beschermen ze. En de beste manier is om te zorgen dat Windows op alle computers zit.

Gods wegen zijn ondoorgrondelijk.

Ik hoorde dat de eerste menselijke baby wordt geboren uit een kloonproces. Wat natuurlijk weer niet waar was. Maar ik hoorde het wel. En er komt een keer iemand die het zegt en dan is het wel waar. Ik ben daar blij mee – het is natuurlijk weer zo'n enge Italiaanse dokter, zo'n mannetje bij wie zijn oogleden gaan trillen als ie eraan denkt wat er in de Tweede Wereldoorlog op medisch experimenteel gebied allemaal mogelijk was. Zo'n mannetje dat in nog geen duizend jaar een vrouw zal vinden om de rode ridder te bestijgen, al was het maar omdat hij zo homo als een paardendeken is – maar ik ben wel blij. Klonen. Het concipiëren van een mens uit één DNA-setje.

Er is wat mij betreft dus niks mis met klonen. Sterker nog (ja, het kan nog sterker!) het is voor mij één van de reden kin-

deren te nemen. Ik wil eigenlijk geen kinderen, maar ik wil wel mijn genen doorgeven. Het idee mijn genen door te geven zonder ze te laten vervuilen door een vrouw spreekt mij wel aan. Puur mijn eigen genen doorgeven. Daar krijg ik wel een erectie van.

En natuurlijk roepen vele niet religieuze lezers nu, 'ho, stop, klonen is onnatuurlijk'. Neen! Driewerf neen. Een zaadje in de grond stoppen, de grond met gif bespuiten tot het zaadje rijp is, dan alles van de plant behalve de zaadjes weggooien, de zaadje vermalen tot een poeder, er dan zout en een bacterie genaamd gist bijgooien, heel lang kneden met water, dan in een tot 300 graden verwarmde oven stoppen totdat het een sponsachtige massa is geworden, af laten koelen en dan opeeten, dat is onnatuurlijk. Klonen niet.

Zoals homofolie in de natuur voorkomt, zo komt klonen ook voor.

Dit meen ik dus bloedserieus. Denk nou niet weer: *Hij bedenkt het om gelijk te krijgen, hij meent dit toch niet serieus?* Als je me niet serieus neemt, stop dan met lezen. Ik heb het over een hagedis die voorkomt op de vlakten van Amerika die zichzelf kloont!

Gods wegen zijn ondoorgrondelijk.

Er zijn op dit moment zeven miljard mensen op aarde. Dus zeven miljard verschillende genenpakketjes. Lijkt me wel genoeg, qua afwisseling.

En het allermooiste is dat ze toch nog kunnen veranderen. Luister. Wat ik nu ga vertellen is een beetje speculatief (*Dikke van Dale*, pag. 376).

Iedereen die bang is voor klonen denkt dat er een exacte kopie van het origineel uitkomt. Ik denk het niet. Ik denk heel erg van niet.

DNA wordt bij elke celdeling gedupliceerd. Dat gebeurt duizenden, tienduizenden malen in een mensenleven. En daarbij gaat een hoop mis. Ik zeg niet, er kan een hoop misgaan, nee, er gaat een hoop mis. Daarom worden we oud, daarom krijgen we kanker, daarom is er evolutie. De basis van evolutie is die kleine verandering bij het kopiëren. Zie het als een Xerox-machine. De toner is op, papier loopt vast, stroomuitval, verkeerde papiersoort. Ik heb mensen op een kantoor op hun knieën zien vallen, ten hemel schreiend bij een kopieerapparaat zien neerzijgen, omdat het ding op een cruciaal moment goed functioneerde. Ik heb kantoorclerken zich bij printers heimelijk zien aftrekken uit pure vreugde omdat het ding het deed. Ik heb heel veel gezien.

Kopiëren is een foutenfestijn.

Bij een krokodil bij voorbeeld kan een halve graad temperatuurverschil bepalen of er mannetjes of vrouwtjes uit het ei komen. Lijkt me een groot verschil. Simpelweg door een halve graad bepaald. Kijk, dat is de wondere wereld van het DNA.

Oké, een voorbeeldje met tweelingen erin. Eeneiige tweelingen komen op de wereld met exact hetzelfde DNA. En toch zijn er verschillen. Tuurlijk, de overeenkomsten zijn soms verbijsterend – er zijn gevallen bekend van eeneiige tweelingen die tegelijkertijd dood zijn gegaan aan dezelfde doodsoorzaak terwijl ze geografisch gescheiden waren, er zijn eeneiige tweelingen die op exact hetzelfde moment met exact dezelfde man in bed lagen (1250 euro, tweelingarrangement Woeste Hoeve, acht kilometer buiten Groningen aan de A6) – maar er zijn ook veel verschillen bij deze tweelingen. En een aantal wordt door sociaal milieu of opvoeding verklaard, maar dat tijdens de delingen van het DNA kleine veranderingen optreden, ook in de foetale fase, lijkt me evident.

Zullen we nog een stapje verder gaan?

Klonen kan nu al, dus de vraag is wat de toekomst brengt. Recombinant DNA. Leg ik meteen even uit, hebben we dat achter de rug.

Er komt een dag dat wij mensen uiteindelijk snappen hoe het DNA werkt. Ben ik van overtuigd. Dan weten we welk stukje, welke opeenvolging van aminozuren op welke plek voor wat zorgt. En we komen te weten hoe je het aan en uit kunt zetten. Dan kan je in theorie een mens maken. Door de juiste stukjes op de juiste plek te zetten en ze met de juiste eiwitten aan of uit te zetten. Dan hebben we het DNA zelf herschreven, gerecombineerd. Verdomme, mooie theorie toch?

Tuurlijk. Ons instinct zegt NEEE! Niet Doen! Gevaarlijk!

Mensen naar eigen inzicht boetsen is echt voor God spelen.

Als je dat zegt, vind je toeval dus belangrijk. Dat er toevallig iets bijzonders ontstaat. Iets moois (mijn vriendin, geen idee hoe ze heet op het moment dat u dit leest), of iets minder moois (mijn ex met d'r dikke reet).

En toch. Alles zelf bepalen voelt niet goed. Alsof we een geheim kapot maken.

Het Secret Ingredient. Zoals liefde. Iets ongrijpbaars.

Ik was zestien en op mijn stadfiets reed ik rondjes rond het huis van Eva. Ik weet niet hoeveel rondjes ik rond het huis had gereden, en ik weet niet waarom ik ik weet niet hoeveel rondjes rond het huis had gereden en ik weet niet hoeveel ik er nog zou gaan rijden. Eva kwam naar buiten. Ze riep, 'hé Hans, waarom rijd je de hele tijd rondjes rond mijn huis?'

Kutjekut. Betrapt. Terwijl je diep in je hart weldegelijk betrapt wilde worden.

Ik zei dat ik aan het trainen was voor een fietswedstrijd. Op mijn stadfiets met roestige ketting en een halve trapper. Zestien was ik, ja! Die grote bek en slimme antwoorden kwamen pas later.

Het Secret Ingredient wil je niet weten. Zoals ook niemand weet wat er echt in CocaCola zit. Ik ken iemand die zeventien jaar op de administratie bij CocaCola heeft gewerkt. En die heeft zeventien jaar bijgehouden wat er aan grondstoffen werd ingekocht. En als je al die ingrediënten achter elkaar zet, kom je tot een recept. Met exact de juiste verhoudingen. Na zeventien jaar weet je zoiets. En ik weet het nu ook. Het geheime ingrediënt van CocaCola. Het is vanille! Er zit veel vanille in. Zo. Dat weet je nu. Weg magie.

Maar ik ben niet bang. Ook al kunnen we het DNA zelf fabriceren, de uitkomst zal nooit vaststaan. Want de delingen, de miljarden celdelingen, die nodig zijn om van eerste oerstamcel uit te groeien tot een echt mens, die celdelingen verlopen niet vlekkeloos. Daar gaat weer een hoop anders dan we gedacht hebben.

Natuurlijk is er angst dat despoten, heersers, een volk kunnen maken dat precies aan hun wensen voldoet. Ach, nu hebben we een hoop volk dat niet voldoet, dure grondstoffen opmaakt, olie verbrandt en te veel eet. Ik bedoel, je kunt er ook de goede kant van zien.

En angst is een slechte raadgever. Je kunt dit soort ontwikkelingen wel tegenhouden en regeltjes bedenken, maar het gaat toch gebeuren. En als het in het zicht gebeurt is de kans op invloed een stuk groter.

Laat ons voorwaarts gaan. Laat ons het prachtige menselijke ras veredelen naar een ongekend evolutionair hoogtepunt. De evolutie voorbij. Wij hebben dat recht. Wij zijn die mensen. Onbevreesd gaan waar geen man voor ons is geweest (*Star Trek*). Dat is de heilige boodschap die in onze genen verborgen ligt. Wij zullen de eerste soort zijn die zichzelf kan hercreëren (*Dollar Man*).

Eerst was er niks, toen was er licht, de dieren in het veld, de

vogels in de bomen. De mens (*Bijbel*). En op de achtste dag maakte de mensen een nieuwe God. Uit de aminozuren die God zelf had gemaakt creëerden zij een nieuwe levensvorm. Door te schudden, niet te roeren (*James Bond*). God was niet langer alleen. God had zijn eigen lot in handen genomen en via de mensen een nieuwe God gemaakt. En God zag dat het goed was.

Ta ta ta taaa ta ta taaa (*The A-Team*).

Ik denk niet dat we met te veel zijn. Net als dat iemand te rijk is, te grote borsten heeft, te lang doorzeurt, te hard schreeuwt, te overtuigd is van zijn eigen gelijk. Wat is te veel. Ik denk wel dat we te veel stukmaken.

Techniek

Op gebied van de wetenschap weten we heel erg weinig. We jagen de grondstoffen er doorheen met gruwelijk verspillende, inefficiënte auto's en machines. We hebben het gevoel dat we veel kunnen. Ja, we kunnen auto's maken. En een televisie. En een gsm. Tuurlijk. Maar we weten nog zo weinig.

We weten niet wat er in de diepzee leeft, van alle planten is maximaal een procent op geneeskracht onderzocht, ongeveer drie procent van alle levensvormen is ons bekend, de rest is nog nooit bekeken. Het meest uitgebreide boekwerk over bacteriën beschrijft ongeveer duizend soorten. Als je een handje grond oppakt zitten daar zo'n vierduizend nieuwe bacteriën in. Het aantal bacteriën wordt geschat op vierhonderd miljoen soorten. Er worden vijfduizend proefschriften over fruitvliegen geschreven terwijl er nog een paar honderdduizend insecten zijn waar nog nooit iemand van heeft gehoord. Geen idee of de kern van onze aarde stilstaat of draait of van nikkel is en

waar het magnetisch veld nou eigenlijk vandaan komt. En waarom het af en toe van richting verandert. De warmteproductie in het centrum van de aarde. Ze denken nu dat er misschien toch kernreacties plaatsvinden in onze aarde. De zwaartekracht, het is er, maar hoe het ontstaat weten we niet. Van een aantal van de 92 natuurlijk voorkomende elementen weten we niets. Ooit van astatine gehoord? Staat gewoon in het periodiek systeem der elementen. Maar we weten er nog niks van. Wat voor stof het is? Nog zeldzamer dan francium. Schijnen maar twintig atomen van op aarde te zijn. Waarom zijn er ijstijden, waarom houden ze weer op?

En dat zijn dan de stabiele, van nature voorkomende elementen. In het laboratorium worden synthetische zware elementen gemaakt. Die bestaan soms maar een fractie van een seconde, dan zijn ze al weer uit elkaar gevallen. Dat wordt wel gemaakt. Maar een stabiel element als francium (atoomgetal 67) – geen onderzoek naar gedaan.

De atomen zelf, zo ongeveer alles om ons heen, roepen steeds weer vragen op. Eerst dachten we dat een atoom uit protonen en neutronen bestond. O nee, die bestaan weer uit kleinere deeltjes. Elementaire deeltjes. Hoeveel weten we niet. Hoe, weten we niet. Er werden er zoveel gevonden dat het simpeler moest zijn. Dus nu is er het idee dat het allemaal snaren zijn. De String Theorie. Trillende snaren.

Iemand bedenkt het, niemand snapt het, maar deze totale fantasietheorie kan volgens de makers toch alles verklaren. Dus zal hij wel waar zijn.

We zijn in de verklaring van de atomaire wereld terechtgekomen in een gebied met negen dimensies, trillende snaren, exotische onbekende deeltjes. Maar dan kunnen ze wel een hoop verklaren.

Niet begrijpen, doorlezen.

In wat voor wereld we leven, zal ik schetsen aan de hand van een bijzonder boeiend experiment.

Zoals bekend is de relativiteitstheorie van Einstein. Een grote geest. Een van de stellingen waar hij mee kwam, een stelling die tot nu toe als waar wordt gezien, is het feit dat de lichtsnelheid, 300.000 kilometer per seconde, de hoogste snelheid in het heelal is. Er is niks sneller.

Daarbij zijn er elementaire deeltjes, zoals fotonen. Dat zijn deeltjes die licht zijn, in de zin van lichtgevend. Die deeltjes, het wordt een raar verhaal, ik heb het ook maar gelezen, hebben een zusterdeeltje. Zo'n subatomair deeltje, kleiner dan een neutron of een proton, komt in paren. En die twee reageren op elkaar. Als de ene naar rechts draait, draait de ander direct, instant, naar links. Ze hebben in 1997 in de Universiteit van Geneve (Bill Bryson, *A Short History Of Nearly Everything*, pag. 130) twee van die zusterdeeltjes van elkaar gescheiden en tien kilometer uit elkaar verwijderd. En nog steeds als de ene naar rechts draaide, draaide de ander naar links. Als de lichtsnelheid het allersnelste is, zou er een vertraging van een millimilliseconde tussen de twee bewegingen moeten zitten. Nee, ze reageerden instant.

Dan moeten ze op een of andere manier aan elkaar vastzitten en zal er voor het antwoord op de vraag hoe dit kan, gezocht moeten worden naar een andere dimensie. Of iets wat ze met elkaar verbindt wat we niet kunnen zien, of iets wat communiceert, maar dan sneller dan de lichtsnelheid. Gewoon hier op aarde!

We hebben geen enkel idee. Hoe meer we weten hoe meer duidelijk wordt dat we geen idee hebben.

De wetenschap zit er zo ontzaglijk vaak naast. In de historie zijn heel veel ideeën geopperd en later ingeruild voor betere ideeën. Nooit was het eerste idee het juiste. Maar het werkte,

ze konden er weer wat mee verklaren, dus konden ze weer verder.

Zo gaat het nog steeds. Steeds weer blijkt dat we totaal op de verkeerde weg zitten. Maar als iemand een nieuwe theorie heeft, gaan we de oude verdedigen of de nieuwe aanvallen. Misschien moeten we geen van beide doen en meer verbreden. Niet twee richtingen op kijken, maar zeven, tien. De kans dat het oude of nieuwe idee het juiste is, is toch maar klein. Want we hebben geen idee.

Geen idee over het heelal, atomen, werking van menselijk lichaam, weersystemen, gedrag van dieren, noem maar op.

Maar we weten toch zoveel? Ja, en miljoen keer meer weten we niks. Lekker kijken naar wat we wel weten. Veilig.

Maar we weten toch wat van de dinosaurussen? Ik zat net te kijken naar *Walking With Dinosaurs*, een prachtig tv-programma met animaties van dino's. Hoe ze leven, hoe ze zich gedragen, hoe ze eruitzien. Mooi gedaan en totale kul. We hebben geen idee wat voor kleur ze hadden, hoe ze er echt uitzagen, hoeveel er waren, we weten niets van hun geluiden of gedrag. Alles in de serie is bedacht. Hoe snel ze groeien, hoe ze leven, zich voortplanten. Geen idee. Hoe moeten die enorme lichamen, er waren dinosaurussen van wel 30 ton, zich voortplanten. Bestijgen lijkt me onmogelijk. Je moet je bij twee dikke mensen al niet voorstellen hoe dat allemaal werkt, maar dertig ton vlees en vet dat op elkaar gaat zitten. Brrrrr.

We hebben uiteindelijk een paar beenderen gevonden. Van de meeste bekende dino's zijn een paar botjes gevonden. De rest is gokwerk.

Van een enkele uitzondering is een heel skelet gevonden. De meeste dino's zijn bedacht rondom een paar botjes. Het aantal verschillende soorten was heel erg laag. Of hebben we nog maar een fractie van het totaal aantal dinosaurussen gevon-

den? Alles wat in een tropisch woud leeft, rot weg. Geen fossielen. Feit is dat de wording van een fossiel eigenlijk een heel bijzondere gebeurtenis is.

We weten nauwelijks iets. Maar ach, mooie serie hoor. Misschien zat Disney er niet zo ver naast toen hij ze liet praten met de stem van bekende Amerikaanse filmsterren.

Uiteindelijk weten we dus bijna niets. Toch doen we met z'n allen alsof we wel wat weten. Omdat we bang zijn en belazerd willen worden. Zo zitten we nu eenmaal in elkaar. Als je constant bang bent kom je niet verder. Je moet gewoon doen alsof je de zaak onder controle hebt. Dat leeft een stuk prettiger. En daarom belazeren we elkaar. Constant. Als middenstandszoon weet ik dat als geen ander. Pa had een bord met de tekst: 'Deze week verlaagde batterijprijzen!' En elke week kwamen er weer mensen met het idee 'goh, hee, verlaagde prijzen'. Mensen willen genaaid worden. Als ie elke week lagere prijzen had gehad, had ie die batterijen op een gegeven moment gratis weg kunnen geven. Hij had verlaagde prijzen. Altijd. Dat doet de AH fout. Die hebben het over 'blijvend verlaagde prijzen'. Heb je niks aan. Mensen moeten het idee hebben dat ze elke keer weer gematst worden. Niet dat ze altijd teveel hebben betaald en dat het daarom blijvend verlaagd kan worden! Mijn vader was de eerste met zo'n klapbord. Zo'n sandwich. Erg populair tegenwoordig. Ze staan in iedere winkelstraat. Letterlijk in de weg. Weet u hoe de middenstanders die dingen noemen?

Blindenvangertjes. Elke buurt heeft namelijk wel een buurtblinde. En die kent de weg. Maar een bord dat steeds verplaatst wordt kennen ze niet. Daar loopt dan een blinde tegenaan. Op de grond. Zelig. Mensen eromheen – en dat trekt mensen aan. En die lezen allemaal: 'Deze week verlaagde batterijprijzen'. Een buitenkansje. Inpikken.

Je moet dan wel om de twee weken dat bord verplaatsen, want anders weet de plaatselijke straatblinde 't blindelings te vinden, en dan werkt 't niet meer.

Het menselijk brein

De vraag is: is de menselijke geest wel goed genoeg om het ooit te bevatten? Het idee dat het heelal oneindig is, is simpelweg niet te vatten. Je kunt het aannemen, maar je vat het niet. Onze geest kan het niet aan. We denken in drie dimensies. Meer kunnen we niet. De kans is behoorlijk groot dat dat niet genoeg is.

Zit er nog groei in onze geest?

Groter kan ons hoofd niet worden. De bouw van de vrouw is in dit geval toch echt de beperkende factor. Er zit een hoop rek in, er gaan dingen in en er komen dingen uit die wonderlijk groot zijn, als je de juiste internetsites weet te vinden zie je het bewijs, maar een groter hoofdje, onmogelijk. Kinderen moeten nu soms met een vacuümpomp gehaald worden en dan hebben ze een punthoofd. Dat komt later wel weer goed. Daar schijnt het hoofdje wel tegen te kunnen. Dus er is nog wel wat rek – als we tenminste met sterkere pompen gaan werken. Of misschien krijgen we wel langwerpige hoofden, zodat we allemaal op Ben Bot gaan lijken. Elke keer als ik onze minister van Buitenlandse Zaken zie, denk ik dat *Star Trek* is begonnen. Misschien kunnen vrouwen nog iets meer pijn leiden, ik weet dat het pijn doet, maar je gaat niet dood van pijn. Je valt flauw of zo. Je gaat dood omdat het zover uitscheurt dat ze een naaimachine nodig hebben om de boel weer dicht te krijgen, en zelfs dat niet meer helpt.

De rek moet 'm dus in het hoofd zelf zitten. Of vrouwen

moeten door de evolutie bredere heupen krijgen zodat er iets groters uit kan komen.

Maar dat maakt ze niet aantrekkelijker en wat heb je aan een vrouw met een heupen waar je twee kratjes bier in kwijt kunt als je geen zin hebt om er je jodokus in te steken? Het moet wel leuk blijven, dat hele voortplantingsgebeuren. In ieder geval zit de bottleneck bij de vrouwen.

Sorry. Dat was niet lief van mij. Er is natuurlijk nog een andere optie: dat kinderen nog vroeger worden geboren. Wij komen zo hulpeloos ter wereld vergeleken met andere dieren omdat we er anders niet meer uit kunnen. Als we eerder worden geboren zijn we kleiner en kunnen de hersenen groter worden, want we zijn er al uit. Dus dat we er wel na negen maanden uitkomen, maar dan nog hulpelozer. Dat lossen we wel weer op met onze voortschrijdende techniek.

Om grotere hersens te krijgen, zullen we bij voorbeeld rijker voedsel moeten eten. Door over te schakelen van plantaardig naar dierlijk voedsel hebben we in het verleden onze hersencapaciteit al kunnen verdubbelen. Het ligt dus voor de hand dat we meer vlees moeten eten. In ieder geval word je van groenten niet slimmer. Je moet de groenten van Hak hebben, maar laten we eerlijk zijn, het is met de carrière van Martine Bijl ook niet echt joeperdepoepie gegaan nadat ze die reclame heeft gedaan.

Kunnen we met de hersencapaciteit die we hebben nog slimmer worden?

Er zijn nog steeds mensen die geloven dat we maar tien procent van onze hersenen gebruiken. Dat zijn mensen die maar tien procent van hun hersenen gebruiken. Wat is het nut van een hoofd vol grijze cellen, die de vrouw ook nog eens ontzettend veel pijn bezorgen, als je er vervolgens maar tien procent van gebruikt? Denk na en je weet dat het een kulverhaal is.

Misschien gebruiken we tien procent op een bepaald moment. Maar dat weten we niet. Want ook van onze hersenen weten we nog niet zo heel veel. Ik heb ooit een documentaire gezien op BBC waar ze mensen met een waterhoofd onderzochten. Het gaat hier om, ja, ik heb het nagezocht mensen, de Britse arts John Lorber heeft het allemaal voor ons nagezocht.

Er was een jongen die door het water in zijn hoofd bij de geboorte geen hele hersens had maar slechts een schil van een paar centimeter dik. De rest van zijn hoofd was gevuld met water. Anders had het wel een bierhoofd geheten. En toch functioneerde hij normaal. Na een scan bleek dat hij bepaalde hersengedeelten voor meerdere functies gebruikte. Dus om te praten en ook om te bewegen. Zou geweldig zijn als vrouwen dat konden. Deze jongen gebruikte dus hetzelfde hersendeel voor meerdere functies. Bij normale mensen is er een gedeelte actief bij het lezen, een gedeelte bij hardlopen, enzovoorts. Omdat deze kinderen met veel, veel minder hersenen toekonden, was de titel van het programma *Is the Brain Really Necessary?* En daaruit zou af te leiden zijn dat we dus maar tien procent gebruiken. Wat dus niet zo is! Dit gaat om uitzonderlijke gevallen en ook nog over kinderen die vanaf de geboorte de afwijking al hadden.

Nog even een weetje: de hersenen van de mens zijn in gewicht vijf procent van de lichaamsmassa, maar ze gebruiken twintig procent van de energiestroom. Dus als je wilt afvallen kun je in plaats van veel te bewegen ook eens wat meer gaan nadenken. Of combineren. Hardlopen en nadenken. En minder eten. En gezonder. Of een combinatie van die twee. Dat je dus een kruiswoordpuzzel moet oplossen bij elk biertje dat je drinkt en dan kom je niet aan. En hoe meer je drinkt, hoe lastiger het wordt om de puzzel op te lossen, dan val je op een bepaald moment pas echt drastisch af! Met een glas bier in je

hand. Misschien niet zo praktisch, maar ik probeer te helpen!

We gebruiken ons hele brein en niet tien procent. Punt.

Waarom zouden we een orgaan hebben dat zo veel pijn kost bij de geboorte, dat zo veel energie gebruikt, dat ons bijna hulpeloos ter wereld brengt, om dan maar tien procent te gaan gebruiken.

Nog een punt.

Dus al die Yoga-Yin&Yang-Neuro Linguistic Programming-fuckers die blablablaten dat er nog zo veel hersencapaciteit vrij is, mag je negeren.

De enige manier om slimmer te worden, ontstaat door meer verbindingen te maken in de hersenen. En dat is een proces dat bij kleine kinderen heel makkelijk gaat en bij volwassenen nauwelijks mogelijk is. Dus: vergeet het.

Walvissen hebben een enorm brein. De potvis heeft een brein van 7,82 kilo. Een olifant ongeveer zeven kilo en een mens ongeveer anderhalve kilo. Waarom is een walvis dan niet veel en veel slimmer?

Omdat het niet om gewicht gaat. Het gaat om verhouding. Je hebt je hersenen nodig om je lichaam te besturen. Al die eiwitten op de juiste plek brengen, zorgen dat je klaarkomt, dat je ademhaalt. En hoe groter je lichaam, hoe meer hersenen je daarvoor nodig hebt.

Het gaat dus om de hoeveelheid hersenen ten opzichte van je gehele lichaamsgewicht. De eerste conclusie die we nu al kunnen trekken is dat hoe dikker je wordt, hoe dommer je wordt.

Kijken we even naar andere dieren.

Van alle dieren op de aarde heeft de mens de hoogste brein-lichaamratio. Dolfijnen en walvissen hebben een ratio die een factor tien lager ligt. Daarom zijn wij zo slim. We hebben gewoon meer hersenen over om aan denken te besteden.

Wij hebben bij voorbeeld bijna 300 keer meer hersenen dan een krokodil. Wat ook verklaart waarom die beesten dagenlang doodstil in het water kunnen liggen wachten op een gnoe. Ze hebben geen idee. Van tijd niet en van andere dingen niet. Ze hebben ook niks om over na te denken, want ze kunnen niet nadenken. Ze zijn bezig zichzelf in stand te houden en dat is het dan wel weer.

Natuurlijk weten we ook van de menselijke hersenen weinig. Gezien het feit dat het waterhoofdjochie maar een kwart of de helft van onze hersenen had en toch functioneerde, zou je kunnen zeggen dat we onze hersenen misschien beter, intensiever kunnen gebruiken.

Een van de meest vage delen van de hersenen is de frontaalkwab. Die zit direct achter je ogen. Wat daar precies gebeurt, weten ze niet goed. Het is een zogenaamd stil gebied. Er lijkt niet zo veel te gebeuren. Ze weten wel dat het iets met je persoonlijkheid te maken heeft. De mensen met een zwakke maag raad ik aan dit stukje even overslaan. Daar gaan we, er was een Amerikaan die in de jaren veertig langs psychiatrische klinieken ging om mensen te behandelen. Hij had een priem bij zich, plaatste die tussen de oogbol en de oogkas, sloeg hem in de frontaalkwab en roerde wat in de rondte. Omdat mensen daar rustiger van werden, gek hè, werd het als een succesvolle behandeling gezien. Onverdoofd. Gekken hadden toch geen gevoel. Mensen kregen een totaal andere persoonlijkheid. De bedenker van deze marteling, de Portugees Egas Moniz, heeft er in 1949 zelfs de Nobelprijs voor de geneeskunde voor gekregen. Voor het onverdoofd op de gok met een priem in hersenen poeren. Dat u even weet hoe zorgvuldig Nobelprijzen worden uitgedeeld. Nou heb ik van nature al iets tegen prijzen en vooral selectiecommissies en jury's en dit is een fijne bevestiging.

Tot slot

Dat we er zijn, was onvermijdelijk. Leven is onvermijdelijk. Dat het ergens in het oneindige heelal zou ontstaan, stond vast. Leven, en zeker de vorm zoals het zich op aarde manifesteert, DNA, is bijzonder hardnekkig. Het vermenigvuldigt zich onwaarschijnlijk snel, het kent een oneindige variatie, en is zo goed als onverwoestbaar. We beginnen pas te ontdekken hoe wijd verspreid leven is. Op meteorieten zijn aminozuren aangetroffen. Hoe ze er komen, weten we niet. Maar overleven in het totale vacuüm en het absolute nulpunt van de ruimte is geen punt. Het staat gewoon stil en begint weer als de omstandigheden gunstiger zijn.

Dat wij er zijn, lieve mensen, is geluk. De vorm en complexiteit van het leven hangt af van geluk. Geluk en tijd doen hun werk.

Het leven zoals wij het kennen begint bij aminozuren die zichzelf kunnen delen en veranderen. Waar leven eindigt, weet geen ziel. Je kunt ergens in geloven, maar wéten hoe het allemaal zit doet niets of niemand. Wij zijn de meest complexe levensvorm die de evolutie op de aarde heeft voortgebracht. En ik ben arrogant genoeg om dat van onszelf te zeggen. Dat er na de soort homo sapiens nog verdere mogelijkheden zijn, is boven elke twijfel verheven. Zolang er nog dingen zijn die wij niet kunnen bevatten, ik noem de oneindigheid van het heelal, de essentie van de natuurkrachten en elkaar, is er ruimte voor verbetering. En waar ruimte is, zal die gebruikt worden, laat dat maar aan de evolutie over.

Tot nu toe is de evolutie het enige idee, de enige kracht, die het leven op aarde stuurt. Als er andere krachten zijn, hebben

wie die gemist. Ik heb er wel over gefantaseerd maar kwam er niet uit. Vooruit. Een voorbeeldje dan: De Emolutie.

De vraag is of er misschien andere mechanismen mogelijk zijn. Als je jonge leeuwjes ziet spelen, is dat zo lief. Waarom blijven ze niet zo lief. Je kunt toch ook lachend je prooi doden. Wij eten toch ook vlees met een glimlach en smaak.

Stel nou eens dat er een nieuw soort mechanisme komt. Stel dat de liefste wint. Niet de sterkste, de snelste, de hardste, maar diegene die wel netjes op zijn beurt wacht. Dat bij voorbeeld bij het voortplanten de eicel die zaadcel kiest met een goed karma. Dus we voeren even een metafysisch element toe. Emoties gaan ons leiden. Emoties bepalen ons handelen.

Het liefste zaadcelletje en het liefste eicelletje vormen een heel lief leeuwje. Dat leeuwje krijgt op een moment honger. Hij eet zo min mogelijk, want hij hoeft de sterkste niet te worden, de leeuwin kiest voor het liefste mannetje. Zeg maar wat bij mensen ook gebeurt (not) maar op een bepaald moment moet hij iets eten. De kudde gnoes duwen een klein gnoetje in zijn richting. Het jonge dier loopt een beetje mank, met een hele dikke tong. Het is een mongoloïde gnoetje! Als er dan toch eentje aan moet, dan maar eentje die het allemaal toch niet zo doorheeft. De gnoes moeten dus zelf uitkiezen wie er aan gaat. Bij voorbeeld een gnoe met sars, of een hele oude gnoe die het toch niet meer ziet zitten. Een depri gnoe. Een gnoe die verslaafd is aan bepaalde grassoorten en dat bij iedereen voor de neus wegpikt.

Het is maar een idee. Ik heb niet gezegd dat het een goed idee was.

Wij mensen willen overleven. Als soort. Dat zit toch in elke gen: de wil tot overleven. Ik denk dat we het vooral moeten proberen. We moeten het graag willen.

Als we de tijdschaal naast de evolutie leggen, is het de laat-

ste tijd, duizenden jaren, heel erg snel gegaan. De aarde is zo'n 4,5 miljard jaar oud. Eerst was er niks. Een miljard jaar niks. Opeens begint het leven. Zoiets begint altijd opeens. Voor dat het er was, was het er niet, tot op het moment dat de juiste code van aminozuren was gevonden, door tijd en toeval. En meteen was het raak. Het ging zich delen, onhoudbaar. En veranderen. Er waren honderd miljoen jaren alleen plantjes, beginnetjes van microben. Grotere microben. Complexe cellen die samen een levensvorm waren. Samenwerking. Pas in de laatste 4 miljoen jaar kwamen wij. En de laatste 150 duizend jaar de homo sapiens. De veranderingen die de laatste duizend jaar hebben plaatsgevonden, zijn onvoorstelbaar. We zijn hard gegaan. Heel hard. Onze invloed op de omgeving is overal. We zijn de meest verbreide levensvorm op aarde. Van pool tot pool. En van de hoogste toppen tot de diepste diepten meer dan tien kilometer onder zee is onze aanwezigheid merkbaar. Meetbaar. Hoorbaar. Wij zijn alom.

En we weten het. Wij weten het.

Als de evolutie ons kwijt wil gaat het zeker lukken. Tot nu toe is het altijd gelukt. En zo moeilijk is het niet. Wij mensen zijn maar 1 soort. We zijn allemaal homo sapiens. Ooit waren er vele soorten mensachtigen. Er is er maar 1 over. Wij.

Ik zie het toch als een gevecht. Dat we tegen de evolutie moeten vechten. We gaan winnen. Na een lang en hard gevecht zullen we overleven. En dan gaan we verder. Zoals die heerlijke zin aan het einde van elke aflevering van *Star Trek*, als de commander mag zeggen: 'Engage.'

The End

Deze lijst van boeken is op volgorde van aanraden.
Bill Bryson is de grote aanrader en *Acquiring Genomes* heeft een prachtige omslag.

Bill Bryson - *A Short History of Nearly Everything*

Steve Jones - *De Taal van de Genen*

David Quammen - *Het Lied van de Dodo*

Howard Bloom - *The Lucifer Principle*

Midas Dekkers - *De Larf*

Tijs Goldschmidt - *Darwins Hofvijver*

Bas Haring - *Kaas en de Evolutietheorie*

Menno Schilthuizen - *Het Mysterie der Mysteriën*

Carl Zimmer - *Evolutie, Triomf van een Idee*

Desmond Morris - *De Naakte Aap*

National Geographic - *De Oorsprong van de Mens*

Rupert Sheldrake - *Een nieuwe levenswetenschap*

Michael J. Behe - *De Zwarte Doos van Darwin*

Wendy Northcutt - *The Darwin Awards*

Lee Alan Dugatkin - *The Imitation Factor*

Gerald Weissmann - *Darwin's Audubon*

Lynn Margulis, Dorion Sagan - *Acquiring Genomes*

Dankwoord

Graag maak ik van het papier gebruik om een dankwoord uit te spreken. Dankwoorden zijn vreemde dingen.

Uiteindelijk bedank je altijd de mensen die het leuk vonden om je te helpen en die echt niet op een bedankje zitten te wachten. En als je iemand vergeet, of gewoon niet wilt bedanken, moet je een nieuw boek schrijven om hem alsnog te bedanken, zodat het geen eeuwigdurende vete wordt. Kortom, dankwoorden zijn als een vrouw die aan je vraagt wat je van d'r haar vindt als ze net naar de kapper is geweest. Als je zegt dat het mooi is was het daarvoor minder mooi en als het niet mooi is, wordt ze boos.

Het feit dat ik een dankwoord schrijf en dus met open ogen in deze hinderlaag loop geeft al aan hoezeer ik deze mensen wil bedanken.

Bovendien zal ik mijn uiterste best doen voor deze mensen een gratis exemplaar bij de uitgever los te praten. Dus moet ik de lijst niet te lang maken.

Vooruit dan maar. In willekeurige volgorde, maar wel met Koos bovenaan.

Koos, de man die mij voedt met gedachten en boeken; Liesbet, mijn vriendin die je in dankwoorden nooit moet vergeten; Juul Steyn, de man die het boek heeft geredigeerd en van chaos hele zinnen wist te maken en op het juiste moment de juiste vragen stelde; Rene, broer en filosoof; vele acteurs van het NNT met wie ik eindeloze discussies heb gehad, ik noem een Ludo een Waldemar een Lotje een Martijn en dat zijn er maar een paar maar anders moet ik echt iedereen een boek geven;

Oscar en Michiel van Vassallucci, maar die hebben al een boek dus dat bedankt wel zo makkelijk; Nico van der Knaap en Nico van der Knaap en laat ik Nico van der Knaap niet vergeten; Arie van der Wulp; Martin en Feith; Helga; Peter; mijn ouders en iedereen in mijn omgeving die met mij wilde en durfde discussiëren, en dan denk ik aan Jannie, Bram, Maartje, Michelle tijdens wintersport; en verder alles en iedereen die nog naar mij wil luisteren.

Dank u allen. Dank.